Numer poświęcony 10-leciu działalności Dr. A. Menotti Corvi w Polsce.

Numero dedicato al decennio di attività del dott. Antonio Menotti Corvi in Polonia.

ROK III, Nr. 10-11-12
Październik-Grudzień
1929

POLONIA-ITALIA

ORGAN IZBY HANDLOWEJ POLSKO-ITALSKIEJ
ORGANO DELLA CAMERA DI COMMERCIO POLACCO-ITALIANA

ANNO III, N. 10-11-12
Ottobre-Dicembre
1929

Redakcja i Administracja:
Warszawa, Wierzbowa 11, tel. 202-15.
Izba Handlowa Polsko-Italska:
Warszawa, Wierzbowa 11, tel. 202-15

Redazione ed Amministrazione:
Varsavia, via Wierzbowa 11, tel. 202-15.
Camera di Commercio Polacco-Italiana:
Varsavia, via Wierzbowa 11, tel. 202-15.

Założyciel — Fondatore:
Dr. ANTONIO MENOTTI CORVI

Redaktor Naczelny — Direttore Responsabile
Dr. LEON PĄCZEWSKI

WARUNKI PRENUMERATY:
Cały rok: zł. 40, pół roku: zł. 20, kwartalnie: zł. 10.
Numer pojedyńczy: zł. 4.
Konto P. K. O. 14.614.

ABBONAMENTI:
Un anno: L. 100, Sei mesi L. 50, tre mesi L. 25.
Un numero separato: L. 10.
Conto-Corrente: P. K. O. 14.614 (Cassa Postale di Risparmio)

Treść:

Sommario:

DIECI ANNI DI ATTIVITÀ DEL DOTT. ANTONIO MENOTTI CORVI IN POLONIA

I. VOCI DEI RAPPRESENTANTI DELLA CAMERA DI COMMERCIO POLACCO - ITALIANA.

Sono passati già dieci anni di lavoro del Dott. Antonio Menotti Corvi, nella sua qualità di Addetto Commerciale alla R. Ambasciata d'Italia in Polonia, lavoro iniziato quasi nello stesso tempo allorché, terminata la guerra mondiale, anche noi erigevamo a prezzo di sangue la nostra indipendenza. Egli conosceva la nostra Patria prima ancora della Guerra. Quale fervido patriota italiano, erano vicini al suo cuore i patrioti nostri, come gli erano vicini i suoi padri, che avevano lottato per l'unità d'Italia. La caratteristica essenziale del suo lavoro è stato l'amore e l'entusiasmo per le due Nazioni. Nominato Addetto Commerciale, egli, senza incertezze, era ben consapevole del suo dovere, e con entusiasmo degno di un ardente e nobile patriota italiano, si diede ad iniziare la realizzazione degli scopi e dei compiti prefissisi, e precisamente quello del ravvicinamento economico dei due popoli, per opera di animati scambi di beni materiali. La sua attività, quando ci volgiamo al decennio trascorso, vediamo che ha avuto prevalente influenza sull'intensificazione dei rapporti economici polacco - italiani, e pertanto anche su quelli intellettuali. Sì, in verità, grandi sono i suoi meriti, perché è lui che per primo ha aperto alla rinnovata Polonia le nuove e le prime vie per una seria collaborazione e per un più intenso avvicinamento spirituale delle due Nazioni.

Nella sua qualità di Addetto Commerciale all'Ambasciata d'Italia, il Dott. Menotti Corvi si è rivelato quale promotore di principi, in tale missione, del tutto moderni e rispondenti alle esigenze create dal dopoguerra.

Il suo concreto atteggiamento verso ogni problema economico del Paese, la precisa elaborazione di essi, la conoscenza minuziosa del paese, di uomini e di cose, una rara sensibilità di fronte alle vicende di esso, e nel contempo una profonda comprensione degli interessi e fabbisogni del Paese — ecco le caratteristiche fondamentali dell'attività del Dott. Menotti Corvi nella sua carica di Addetto commerciale.

DZIESIĘC LAT DZIAŁALNOŚCI DR. ANTONIO MENOTTI CORVI W POLSCE

I. GŁOSY PRZEDSTAWICIELI IZBY HANDLOWEJ POLSKO - ITALSKIEJ.

Minęło już 10 lat pracy Dr. Antonio Menotti Corvi jako Radcy Handlowego Ambasady Italskiej w Polsce, pracy zapoczątkowanej prawie w tym samym czasie, gdy po skończonej wojnie światowej i my swoją niepodległość krwawo budowaliśmy. Znał on Ojczyznę naszą jeszcze z przed wojny. Jako gorącemu patrjocie italskiemu, patrjoci nasi byli sercu jego bliscy tak, jak blizkimi mu byli jego ojcowie, którzy walczyli o zjednoczenie Italji. To też istotną cechą jego pracy była miłość i entuzjazm dla obu Narodów. Powołany na stanowisko Radcy Handlowego, bez wahania wiedział, co czynić mu trzeba i z zapałem, godnym gorącego i szlachetnego patrjoty italskiego, jął się pracy ku urzeczywistnieniu wytkniętego celu i zadania, a mianowicie zbliżenia gospodarczego obu narodów, na drodze jaknajżywszej wymiany dóbr materjalnych. Działalność jego, gdy spojrzymy wstecz na minione dziesięciolecie — wywarła przemożny wpływ na zacieśnienie stosunków gospodarczych polsko - italskich, a co zatem idzie — także intelektualnych i moralnych. Tak, istotnie — wielkie są zasługi jego, on to bowiem utorował pierwszy w Polsce odrodzonej nowe i pierwsze drogi poważnej współpracy i głębszego zbliżenia duchowego obu Narodów.

Pełniąc funkcje Radcy Handlowego Ambasady Italskiej Dr. Menotti Corvi dał się poznać jako rzecznik zasad służby tej nawskroś współczesnych, odpowiadających wymaganiom, zrodzonym przez okres powojenny. Ustosunkowanie się rzeczowe do każdego zagadnienia gospodarczego kraju, dokładne ich opracowanie, drobiazgowa wprost znajomość kraju i ludzi, rzadka czujność wobec przemian, dokonywujących się, a jednocześnie okazywanie głębokiego zrozumienia dla interesów i potrzeb kraju,—oto podstawowe cechy działalności Dr. Menotti Corvi na stanowisku Radcy Handlowego. Pewny jestem, że są one w sposób należyty oceniane przez nasz Rząd i społeczeństwo, i nie wątpię, że i przez Rząd i społeczeństwo italskie. Pamięta on bowiem przedewszystkiem o obowiązkach, do pełnienia których zo-

Sono certo che esse vengono debitamente apprezzate dal nostro Governo e dalla Nazione e non dubito che lo siano anche dal Governo e dalla Nazione italiana, poichè egli non dimentica anzitutto i doveri, al cui adempimento è stato chiamato e a cui si dedica interamente e con zelo. Nella sua attività egli tende ad eliminare le differenze e a consolidare le basi per una pacifica collaborazione. E'suo in gran parte il merito se si è giunti alla conclusione dell'accordo di commercio tra la Polonia e l'Italia; ai suoi sforzi è pure in notevole parte dovuta la stipulazione di tutta una serie di altri accordi internazionali, come quello sulle assicurazioni, quello petrolifero, quello sul prestito polacco, ecc.

In tale attività di Addetto Commerciale non si esaurisce la sua opera nel nostro Paese. Avendo largamente estesa la sua azione nel campo dell'avvicinamento delle nostre due Nazioni, il Dott. Menotti Corvi è attivo iniziatore della costituzione della Camera di Commercio Polacco - Italiana in Varsavia, fondatore del suo organo „Polonia - Italia", ideatore della costruzione del Padiglione Polacco alla Fiera di Milano, autore di numerosi studi ed articoli sulla Polonia e sull'Italia, conferenziere ed esimio oratore, ecc. E quando nella sua bella e geniale Patria ha trionfato il Fascismo e il suo grande Duce, allora con raddoppiato entuasiasmo il Dott. Menotti Corvi poteva ancor più largamente stendere le sue ali al volo, e con il suo lavoro da tempra d'acciaio e di dedizione, giungeva a sempre più notevoli risultati.

Egli è noto a larghe sfere della nostra Nazione e ovunque dovutamente apprezzato. Entusiasta di lavoro e di azione, sempre ricco di nuovi progetti ed iniziative, realizzatore audace dei suoi propositi, non abbandona mai la via una volta prescelta, sempre pronto alla coadiuvazione, allorché si tratti di cose utili, serve anzitutto i pubblici interessi, espleta sempre le sue funzioni con entusiasmo, è sempre, nelle sue iniziative, dotato di un'energia inesauribile: ecco le principali caratteristiche dell'attività del Dott. Menotti Corvi, che hanno trovato il dovuto aprezzamento da parte sia della Nazione polacca che di quella italiana.

Egli ha avuto per la questione dell'avvicinamento polacco - italiano infiniti meriti, ed ha dato alla sua opera un'impronta durevole, opera a cui attingeranno ancora molte generazioni.

Mi sia permesso, quale Presidente della Camera di Commercio Polacco-Italiana, di esprimere qui il nostro grande riconoscimento e la profonda gratitudine e non comune simpatia.

Principe FR. RADZIWIŁŁ,
Presidente della Camera di Commercio Polacco - Italiana.

La Camera di Commercio Polacco-Italiana in Varsavia deve la sua creazione all'instancabile energia e iniziativa del Dott. Antonio Menotti Corvi, il quale, durante la sua decennale attività di Addetto Commerciale della Legazione d'Italia a Varsavia, si è

stał powołany i którym służy z całem oddaniem i gorliwością. W działaniu swem dąży do wyrównywania sprzeczności i do utrwalania podstaw dla pokojowej współpracy. Jego w ogromnej mierze jest zasługą, że doszła do skutku umowa handlowa między Polską a Italją, jego wysiłkom w części zawdzięczamy zawarcie całego szeregu innych umów międzypaństwowych, jak umowy ubezpieczeniowej, naftowej, o pożyczkę tytoniową i t. p.

Ta działalność na stanowisku Radcy Handlowego nie wyczerpuje jego pracy w naszym kraju. Szeroko zakroiwszy swą akcję na polu zbliżenia między obu narodami, Dr. Menotti Corvi czynny jest jako inicjator powołania do życia Izby Handlowej Polsko - Italskiej w Warszawie, jako założyciel jej organu „Polonia - Italia", jako projektodawca wybudowania Pawilonu Polskiego w Medjolanie, jako autor licznych prac książkowych i artykułów o Polsce i Italji, jako prelegent i świetny mówca i t. p. A gdy w pięknej i genjalnej Ojczyźnie jego zatriumfował faszyzm i jego wielki wódz,—wtedy ze zdwojonym zapałem mógł Dr. Menotti Corvi szerzej jeszcze rozpostrzec swe skrzydła do lotu i ofiarną i stalową swą pracą osiąga coraz znamienitsze wyniki. Znany jest on szerokim sferom naszego społeczeństwa i wszędzie należycie ceniony. Entuzjasta pracy i czynu, zawsze pełen nowych projektów i inicjatywy, odważnie realizujący swe zamierzenia i nie schodzący z raz obranej drogi, zawsze chętny do współdziałania, gdy chodzi o rzeczy pożyteczne, służący przedewszystkiem sprawom publicznym i sprawujący swe czynności zawsze z zapałem i zawsze w swych poczynaniach pełen niespożytej energji, — oto ważniejsze rysy charakterystyczne działalności D-ra Menotti Corvi, które znalazły należytą ocenę zarówno w społeczeństwie polskiem, jak i italskiem.

Położył on dla sprawy zbliżenia polsko - italskiego zasługi niespożyte, a dziełu swemu nadał piętno długotrwałe, z którego wiele pokoleń czerpać będzie.

Niech mi wolno będzie, jako Prezesowi Izby Handlowej polsko - italskiej, — wyrazić mu na tem miejscu nasze wielkie uznanie oraz głęboką wdzięczność i niepowszednią sympatję.

Fr. RADZIWIŁŁ.
Prezes Izby Handlowej Polsko-Italskiej.

Izba Handlowa Polsko - Italska w Warszawie zawdzięcza swe powstanie niestrudzonej energji i inicjatywie p. D-ra Antonio Menotti Corviego, który cały czas swej 10-letniej działalności na stanowisku Radcy Ambasady Italskiej w Warszawie poświęcił pracy w kierunku ekonomicznego zbliżenia pomiędzy Italją i Polską.

interamente dedicato all'opera dell'avvicinamento economico fra l'Italia e la Polonia.

Essendo egli in Polonia da ben lungo tempo, il Menotti Corvi ha avuto possibilità di conoscere con precisione la situazione economica della Polonia e le difficili condizioni del suo sviluppo economico.

Si deve perciò riconoscere quale grande merito del Menotti Corvi l'aver egli impiegato tutta la sua erudizione e la sua conoscenza delle condizioni locali, per porre in luce, in modo imparziale, nelle sue numerose opere economiche, pubblicate nelle due lingue, lo sviluppo della vita economica in Polonia. E'per questo che l'attività del Nostro Onorato trova il pieno e sincero riconoscimento di tutte le sfere economiche della Polonia.

Barone JÓZEF DANGEL,
Direttore della Bank Handlowy a Varsavia, Vice presidente della Camera d'Industria e Commercio a Varsavia, Vice presidente della Camera di Commercio polacco-italiana.
Gia Sottosegretario di Stato al'Ministero delle Finanze.

Przebywając od dłuższego czasu w Polsce p. Dr. A. Menotti Corvi miał możność dokładnego zapoznania się z polskimi stosunkami gospodarczymi i trudnemi warunkami rozwoju polskiego życia gospodarczego.

Należy też uważać za wielką zasługę p. D-ra A. Menotti Corvi, że całą swą erudycję i znajomość miejscowych stosunków użył na bezstronne oświetlenie w swych licznych pracach ekonomicznych, drukowanych w obu językach, rozwoju życia gospodarczego w Polsce. To też działalność Jubilata spotyka się z pełnem i szczerem uznaniem wszystkich sfer gospodarczych Polski.

JÓZEF DANGEL.
Wice-Prezes Izby Przem.-Handlowej w Warszawie
W-Prezes Izby Handlowej Polsko-Italskiej
Dyr. Banku Handlowego w Warszawie
b. Wice-Minister Skarbu

Nell'ottobre 1929, sono trascorsi dieci anni dall'arrivo nel nostro Paese del dott. A. Menotti Corvi, che assumeva l'incarico di Addetto Commerciale presso la R. Legazione d'Italia a Varsavia, allora istituita.

Egli venne da noi in quel primo periodo di formazione della Polonia rinascente, quando questa era tutta assorta nel cercare nuove vie di sviluppo, e nel porre le basi della sua costruzione statale e del suo prestigio nazionale e politico. Non fu, quello, il primo soggiorno del Menotti Corvi in Polonia; non fu il suo primo contatto con la nostra lingua, con il nostro Paese, con la nostra società. Da lungo tempo egli conosceva la Polonia, ma era quello il periodo del nostro martirio, della nostra schiavitù, quando una Polonia indipendente e governata da sé stessa, ci appariva soltanto come l'oggetto dei sogni più belli del nostro cuore, dei nostri desideri, così belli che avrebbero potuto ritenersi irrealizzabili. Egli ha studiato qui, nelle scuole della nostra martire Patria, vi ha appreso la lingua nostra, vi si è fatto un'ampia cerchia di amici, e ha stretto relazioni con molti di quei giovani che erano destinati ad un avvenire di attività politica, sociale, scientifica ed artistica. Di ritorno in Italia, ove restò lunghi anni, continua i suoi studi di scuola media e negli istituti di istruzione superiore, adempie al dovere militare e passa il periodo della Guerra nel servizio alla fronte.

Nel luglio del 1919, e cioè agli inizi della restaurazione dello Stato polacco, il Menotti Corvi allaccia di nuovo i legami che da tanto tempo lo univano al nostro Paese, e si reca da noi, attratto dai mutamenti avvenuti nel dopoguerra, e dai nuovi ideali di rapporti svolgentisi in quel periodo, e rimane qui il tempo necessario a raccogliere sul posto il materiale per lo studio da lui progettato sulla vita politica ed economica della Polonia contemporanea. Egli era

W m. październiku r. b. upłynęło lat dziesięć od chwili, kiedy do kraju naszego przybył p. dr. Antonio Menotti Corvi celem objęcia stanowiska Radcy Handlowego przy nowo kreowanem Poselstwie Italskiem w Warszawie.

Przybył on do nas w czasie, kiedy Polska dopiero zaczęła się tworzyć, kiedy dopiero zaczęła szukać dróg swego rozwoju i kiedy przystąpiła do gruntowania gmachu swej państwowości oraz prestige'u mocarstwowego. Pan dr. Menotti Corvi nie przybył jednak do Polski po raz pierwszy i nie po raz pierwszy zetknął się z naszą mową, krajem i ludźmi. Znał je już dobrze zdawna, lecz z tych czasów, kiedy kraj nasz był skuty kajdanami niewoli, kiedy Polska Niepodległa, sama się rządząca, mogła być tylko przedmiotem naszych marzeń i pragnień. Tutaj na naszej ziemi w czasach niewoli kształcił się on w szkołach średnich i w latach najmłodszych dokładnie poznał nasz język, zaskarbił sobie licznych przyjaciół i zetknął się z wielu przyszłymi działaczami politycznymi i społecznymi oraz przedstawicielami nauki i sztuki. Później przez długie lata przebywał w swej Ojczyźnie, gdzie kontynuował studja w szkołach średnich oraz wyższych zakładach naukowych, gdzie odbył służbę wojskową i spędził lata wojny w ciężkiej służbie frontowej.

W lipcu r. 1919, a więc w zaczątkach wskrzeszonej państwowości polskiej, dr. Menotti Corvi znowu nawiązuje nici, jakie przez tyle lat łączyły go z Polską, i zjeżdża do naszego kraju, zaciekawiony przeobrażeniami, jakim on uległ po wojnie światowej, pociągnięty nową konstelacją stosunków, jaka u nas zapanowała w tym czasie. Przyjechał on do Polski w tym celu by zebrać na miejscu materjały dla napisania pracy o życiu politycznem i gospodarczem Polski współczesnej. Był jednym z bardzo nielicznych wówczas w Europie cudzoziemców, którzy realizację ideji tej uznali za pożyteczną i celową. Po pewnym

allora fra quei pochi stranieri che hanno vista l'utilità della realizzazione di quest'idea e le sue finalità. Si reca poi nuovamente in Italia, ma torna da noi nell'ottobre dello stesso anno, nella sua qualità ufficiale di Addetto Commerciale, il primo di un altro Stato in Polonia.

Inizia allora il suo vasto e meritevole lavoro, che supera di molto i ristrettissimi limiti in quel tempo posti all'attività degli Addetti Commerciali. Egli non vuole soltanto segnalare al suo Governo gli avvenimenti più importanti del nostro Paese e riferirne ad esso la situazione economica, ma, animato da giovanile iniziativa e da entusiasmo creativo, pone le fondamenta per i futuri rapporti economici fra l'Italia e la Polonia, rapporti piuttosto modesti allora, e non rispondenti all'importanza che la Polonia risorta ha assunto nel concerto delle Nazioni.

Ha ben compreso il Menotti Corvi che il fattore più efficace per lo sviluppo dei rapporti commerciali italo - polacchi è quello sociale, che doveva trovare la sua espressione in una Camera bilingue di Commercio. Per sua energica iniziativa e grazie alla sua fervida collaborazione, si inaugura il 16 luglio 1920 la Camera di Commercio Polacco Italiana; in questo memorabile giorno al Menotti Corvi si offrì la prima occasione per esprimere pubblicamente alla Nazione polacca i sentimenti di simpatia che nutre verso il nostro Paese, e per manifestare il suo più vivo desiderio di vedere svilupparsi ed animarsi sempre più i rapporti economici fra i due Stati amici. Egli disse, fra l'altro:

„Come Italiano, mi sento infinitamente orgoglioso di poter pronunciare queste poche parole nella vostra lingua materna.

Mentre ringrazio l'illustrissimo Presidente e il Rappresentante del Governo Polacco, Direttore Okęcki, per le parole lusinghiere rivolte al mio Paese, ai miei compatriotti, al Ministro, a me, mi è caro in questo momento, in cui si realizza uno dei miei sogni, quello cioè in cui la Polonia libera e indipendente stringe legami più intimi con la nostra bella Italia, rivolgere il mio omaggio reverente ai comuni precursori del vostro e del nostro Risorgimento, ai Kościuszko, ai Garibaldi, ai Dąbrowski, ai Nullo, all'infinita schiera dei patrioti polacchi ed italiani, ai quali dobbiamo se oggi ci è dato riunirci qui liberamente per riallacciare nuovi rapporti fra i nostri Paesi.

Rinnovando in quest'ora le nostre relazioni di traffici commerciali, ci troviamo, sotto vari aspetti e in confronto del tempo passato, in condizioni ben altrimenti favorevoli per scambiare quelle merci e quei prodotti di cui reciprocamente abbisogniamo e che dobbiamo esportare, perchè eccedenti i fabbisogni interni.

L'avvenuta applicazione dell'energia meccanica, in tutte le sue forme, oltre ad aver dato uno sviluppo prodigioso alle industrie, ha pur abolito le distanze. Le centinaia di chilometri che dividono le nostre terre, potevano costituire in altri tempi una barriera pressochè insormontabile al movimento dei traffici; oggi si può ben dire che tale ostacolo non esiste più. Cosicchè diventa attuale oggi il problema di Trieste, quale por-

czasie wraca do Italji, lecz już w październiku tegoż roku przybywa do Polski w charakterze urzędowym, jako pierwszy w Polsce Radca Handlowy obcego mocarstwa.

Rozpoczyna pracę rozległą, pracę daleko wybiegającą poza bardzo ograniczone w owych czasach ramy działalności radców handlowych. Nie kontentuje się sygnalizowaniem jedynie swemu rządowi ważniejszych zdarzeń oraz oceny sytuacji gospodarczej w naszym kraju, lecz pełen młodzieńczej inicjatywy i zapału twórczego przystępuje do tworzenia podwalin pod przyszłe stosunki gospodarcze polsko-italskie, których zasięg dotychczasowy był minimalny i niewspółmierny z tem znaczeniem, jakie zdobyła sobie na świecie Polska Wskrzeszona. Dr. Menotti Corvi zrozumiał, iż najbardziej skutecznym czynnikiem, który doprowadzić może do należytej rozbudowy stosunków handlowych polsko-italskich, jest czynnik społeczny, a czynnikiem tym stać się winna Izba Handlowa dwujęzyczna.

I oto 16 lipca r. 1920 z inicjatywy jego i dzięki jego energicznemu współdziałaniu, następuje otwarcie Izby Handlowej Polsko - Italskiej. W tym pamiętnym dniu dr. Menotti Corvi poraz pierwszy miał sposobność wobec społeczeństwa polskiego publicznie dać wyraz swym uczuciom, jakie żywi do naszego kraju i zamanifestować najlepsze chęci co do rozbudowy stosunków gospodarczych między obu krajami. M. in. powiedział wtedy, co następuje:

„Będąc Włochem, czuję się nadzwyczaj dumnym, że mogę tych kilka słów wypowiedzieć w waszym ojczystym, Panowie języku.

Dziękując Panu Prezesowi i Przedstawicielowi Rządu polskiego, Panu Dyrektorowi Okęckiemu, za ich pochlebne słowa, skierowane pod adresem mojej Ojczyzny, moich współziomków, mojego zwierzchnika i moim, przedewszystkiem pośpieszam zaznaczyć, jak bardzo się cieszę, że w chwili tej, w której urzeczywistnia się jedno z moich marzeń, t. j. że Polska wolna i niepodległa zacieśnia więzy coraz silniejsze i serdeczniejsze z naszą piękną Italją, mogę zwrócić moją myśl i złożyć hołd poprzednikom waszego i naszego zmartwychwstania. Kościuszce, Garibaldiemu, Dąbrowskiemu, Nullo i wielkiemu zastępowi polskich i italskich patrjotów, którym zawdzięczamy, że dziś mogliśmy się zebrać wspólnie, by nawiązać ponownie ścisłe stosunki między naszemi krajami.

Wznawiając obecnie stosunki handlowe, znajdujemy się pod wieloma względami w warunkach w porównaniu z przeszłością nadzwyczaj przychylnych dla wymiany tych towarów i tych przetworów, których wzajemnie potrzebujemy i które musimy eksportować, gdyż przewyższają one zapotrzebowanie wewnętrzne.

Tak doniosłej wagi fakt, jakim jest zastosowanie siły mechanicznej pod wszelką postacią, nietylko, że pozwolił rozwinąć się nadzwyczajnie przemysłowi, lecz zniósł również dystanse.

Setki kilometrów, dzielące nasze ziemie, które mogły w przeszłości stanowić przeszkodę niemal nie do przezwyciężenia dla wymiany towarów, dziś w rzeczywistości nie istnieją. To też staje się dziś

to sussidiario della Polonia, non essendo in grado il suo porto naturale di Danzica di soddisfare tutti i vari e complessi bisogni del commercio d'esportazione polacco.

Mi permetto d'invitare i Signori ad inneggiare con me alla grandezza e alla prosperità dei due Paesi, uniti da vincoli di secolare amicizia. Evviva l'Italia! Evviva la Polonia!"

Nello svilupparsi dei rapporti economici fra la Polonia e l'Italia, sorge insieme l'urgentissima e importantissima questione di un trattato commerciale polacco-italiano, atto a dar basi legali a tali rapporti, nonchè a stimolarne gli ulteriori sviluppi. Il Menotti Corvi prende una parte attivissima ai lavori preparatori e contribuisce senza dubbio notevolmente alla conclusione del trattato stesso nel maggio 1922. In riconoscimento dei suoi meriti, il Governo polacco lo volle insignire della distinzione della Croce di commendatore della „Polonia Restituta".

In seguito alla stipulazione del trattato in parola, appaiono in numerosi periodici polacchi le interviste da lui concesse, e fra le altre quella avuta nel 15 luglio 1922 con un collaboratore del „Kurjer Polski", nella quale il Menotti Corvi ha esposto il suo punto di vista sull'importanza del recente trattato:

„I rapporti commerciali fra l'Italia e la Polonia non hanno potuto, finora, giungere al loro pieno sviluppo. Erano fondati dapprima sul trattato contingentale polacco-italiano del 23 agosto, che prevedeva lo scambio di singole merci entro i limiti dei contingenti, e comprendeva da un lato l'esportazione in Polonia di prodotti italiani, quali aranci, limoni, fichi ecc., vino, prodotti dell'industria serica, cappelli, bottoni di corozo, automobili ecc., e dall'altro, l'esportazione in Italia di merci di provenienza polacca, come liquori, mobili ed altri oggetti di legno, profumi, saponi da toeletta, pizzi, tessuti, tappeti, (in primo luogo i cosidetti „chilimi"), articoli di cuoio, ecc.

Mantenendo lo scambio delle merci esclusivamente entro i limiti dei contingenti, il trattato stesso era inadatto alle reali necessità, e si è mostrato insufficiente a promuovere il desiderato sviluppo dei normali rapporti di commercio.

A tali esigenze ha pienamente corrisposto il trattato di commercio, stipulato a Genova il 12 Maggio di quest'anno, che regola anzitutto i rapporti giuridico-economici fra i due Paesi. Concepito sulla base della clausola della Nazione più favorita, esso promette di portarla ad effetto in larga misura".

Nel mese successivo alla stipulazione di detto trattato, la Polonia ha l'onore di accogliere una comitiva di giornalisti italiani, venuti col desiderio di entrar in contatto diretto col nostro Paese, che, finora, conoscevano soltanto per sentita dire. Sempre fedele all'idea del ravvicinamento economico fra la Polonia e l'Italia, il Menotti Corvi coglie ogni occasione per propagarla, e per raccogliere ed unire i fautori di essa, tanto fra i suoi connazionali, quanto negli ambienti polacchi. A lui spetta il merito di aver informato i giornalisti della sua Patria, col

aktualnym problem Trjestu, jako portu pomocniczego, który zużytkowałaby Polska, bo jej potrzebom port naturalny Gdańsk podołać nie jest w stanie.

Pozwalam sobie prosić Panów, by wraz ze mną wznieśli okrzyk na cześć dwóch, związanych odwieczną tradycją krajów, Polski i Italji. Niech żyje Polska!"

W miarę wzmagania się stosunków gospodarczych między Polską a Italją, niezmiernie pilną i doniosłą stała się sprawa zawarcia umowy handlowej polsko - italskiej, która miała umożliwić oparcie tych stosunków na normach prawnych i spowodować ich należyte wzmożenie się. W odnośnych pertraktacjach, jakie w związku z tą sprawą, były prowadzone, niezmiernie czynny brał udział p. dr. Menotti Corvi i niewątpliwie do zawarcia jej w maju r. 1922 w ogromnej mierze się przyczynił. Rząd Polski w uznaniu tych zasług odznaczył p. dr. Menotti Corvi krzyżem komandorskim orderu Polonia Restituta.

W związku z zawarciem tej umowy w szeregu pism polskich ukazały się wywiady z p. dr. Menotti Corvim, a m. in. w rozmowie ze współpracownikiem „Kurjera Polskiego", zamieszczonej w dn. 15.VII 1922 r., Dr. Menotti Corvi pogląd swój na znaczenie świeżo zawartej umowy streścił w sposób następujący:

„Stosunki handlowe italsko-polskie nie zdołały się dotychczas należycie rozwinąć. Opierały się one początkowo na polsko-italskiej umowie kontyngentowej z 23 sierpnia 1921 r., która przewidywała wymianę poszczególnych towarów w ramach kontyngentu i obejmowała z jednej strony eksport z Italji do Polski — owoców południowych (pomarańczy, cytryn, fig i t. p.), wina, wyrobów jedwabnych, kapeluszy, guzików z masy coroso, automobili i t. p. — z drugiej zaś strony dotyczyła wywozu z Polski do Italii: likierów, mebli i innych wyrobów drzewnych, perfum, mydeł toaletowych, koronek, tkanin, dywanów (zwłaszcza kilimów), wyrobów skórzanych i t. p.

Celem tej umowy było dopuszczenie do obrotu handlowego towarów, których import w obydwu krajach ulegał ograniczeniom, umożliwiając w ten sposób zaznajomienie się wzajemne konsumentów jednego kraju z towarami drugiego i wzajemne pozyskanie sobie kupców dla swych przedmiotów wywozu.

Utrzymując obrót towarowy wyłącznie w granicach, zakreślonych przez kontyngent, umowa ta nie odpowiadała istotnym potrzebom i była niewystarczającą dla należytego rozwoju normalnych stosunków handlowych.

Wymogom tym uczynił dopiero zadość traktat handlowy zawarty 12 maja r. b. w Genui.

„Normuje on przedewszystkiem stosunki prawno - ekonomiczne między obydwu krajami. Oparty jest na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania i przewiduje stosowanie go w szerokich granicach".

W miesiąc po zawarciu umowy handlowej polsko-italskiej zjeżdża do Polski wycieczka dziennikarzy italskich, mająca na celu umożliwienie im bezpośredniego zetknięcia się z naszym krajem, znanym im przeważnie ze słyszenia. Służąc ideji zbliżenia gos-

discorso ufficiale che pronunciò allora nella Camera di Commercio polacco - italiana, sulla vita, sulle necessità, sui problemi economici della Polonia.

Nel giugno 1923 tiene un interessantissimo discorso all'Assemblea generale annua della Camera stessa; accorda poi interviste, nelle quali esprime il suo parere sulla Fiera orientale, ecc.

La sua attività non si limita tuttavia alla propaganda per il ravvicinamento economico fra i due Paesi, ma si estende anche a questioni culturali. Quando nel maggio 1923 si celebra il 60-mo anniversario della morte di Francesco Nullo, l'eroe di Porta Tosa, di Castelnuovo, di San Fermo, di Palermo, di Krzykawka, ecc. — il quale, messo a capo di una divisione di garibaldini, ha preso una parte attiva all'insurrezione del gennaio — è presente anche il Menotti Corvi, che onorò la memoria di questi, fra l'altro, con le seguenti parole:

„Polacchi! La sacra memoria dell'Eroe fu nobilmente onorata dagli illustri oratori che mi hanno preceduto, in maniera perfettamente degna dei suoi atti, del suo sublime sacrificio. Gli Italiani qui presenti, in nome dei quali ho l'onore di prendere la parola. hanno ascoltato con orgoglio i fervidi omaggi resi al loro grande compatriota dai rappresentanti di un'altra grande Nazione, dai Polacchi. Nella lunga catena dei rapporti secolari fra la Polonia e l'Italia, la parte presa dagli Italiani nelle sublimi lotte per la liberazione della Polonia, costituisce un anello inalterabile, in quanto unisce le due Nazioni, non avendo avuto per iscopo materiali interessi né vantaggi immediati, ma l'ideale comune della liberazione di una Nazione oppressa, e quindi la liberazione dei singoli individui.

Oggi, la Patria mia ha decisamente presa una nuova via di sviluppo. Nella sua nuova era di vita, gli elementi spirituali assumono un significato di primissima importanza: gli atti eroici sono apprezzati come si conviene. E posso assicurarvi, Illustrissimi Signori. che l'Italia odierna si ricorda con dovuta gratitudine dei numerosi Polacchi caduti sui campi della sua terra, nella santa crociata per la sua libertà".

L'attività del Menotti Corvi si va facendo sempre più molteplice. entrando anche nel campo letterario. Egli comincia ad informare l'Italia sulla Polonia e la Polonia sull'Italia, non soltanto con la parola, ma anche con la penna. Egli per primo inizia la pubblicazione di una serie di importanti articoli nella stampa tecnica italiana, sulla vita economica della Polonia, basati sui risultati della sua osservazione diretta; e fu pure il primo a pubblicare un ampio ed esauriente studio sulla Polonia, edito in Roma — di 306 pag. in 8-o —, che con il più lusinghiero apprezzamento menzionò dalla tribuna parlamentare italiana l'allora Ministro dell'Industria e Commercio, On. Rossi. Questo lavoro ha suscitato vivo interesse e pieno consenso non solo in Italia, ma anche in Polonia, come ne danno prova numerosi ed entusiastici articoli nei più diffusi giornali locali. La collettività italiana di Varsavia ha colto occasione da tale pubblicazione, per offrire all'autore di essa, in riconoscimento dei suoi meriti, un convito ed uno speciale indirizzo commemorativo.

podarczego i kulturalnego między Polską a Italją dr. Menotti Corvi korzysta z każdej okazji, by ideję tę szerzyć i zjednywać dla niej zarówno wśród swoich rodaków, jak i w społeczeństwie polskiem coraz większy poczet zwolenników. Dr. Menotti Corvi w czasie konferencji urządzonej dla tych dziennikarzy w Izbie Handlowej Polsko-Italskiej informuje ich o życiu gospodarczem Polski, o jej potrzebach i o jej zagadnieniach. W czerwcu 1923 r. — wygłasza przemówienie na dorocznem Walnem Zgromadzeniu tejże Izby, udziela wywiadów, w których wypowiada swój pogląd na Targi Wschodnie i t. p.

Ale nie tylko czynny jest dr. Menotti Corvi na polu propagandy ideji zbliżenia gospodarczego polsko - italskiego. Skala jego zainteresowań obejmuje również sprawy kulturalne. Kiedy w maju r. 1923 obchodzono 60-lecie śmierci w Olkuszu Francesco Nulla, bohatera Porte Tosa, Castelnuovo, San Fermo, Palermo, Krzykawek i t. p., który na czele oddziału Garibaldczyków wziął czynny udział w powstaniu styczniowem, obecny jest również dr. Menotti Corvi, który pamięć tego bohatera uczcił m. in. w słowach następujących:

„Polacy! Święta pamięć bohatera uczczona została przez szanownych poprzednich mówców w sposób godny jego czynów i jego poświęcenia — Italowie tu obecni, w których imieniu mam zaszczyt przemawiać, z dumą słuchali słów, które dla uczczenia ich rodaka znaleźli przedstawiciele drogiego, wielkiego narodu, Polacy. W długim łańcuchu wieki trwających stosunków italsko - polskich udział Italów w walce Polaków o wolność stanowi ogniwo o olbrzymiej doniosłości, bo zbliżające dwa narody nie dla materjalnych zysków, nie dla doraźnych korzyści, ale dla osiągnięcia wspólnego duchowego celu, jakim jest wyzwolenie narodu, a dzięki niemu wyzwolenie jednostek.

Dziś, kiedy Ojczyzna moja weszła zdecydowanie na nową drogę i przeżywać zaczyna nową erę rozwoju, pierwiastki duchowe nabierają stosownego znaczenia, a czyny bohaterskie ocenione są według właściwej miary. Italja dzisiejsza, mogę Panów zapewnić. z należytą wdzięcznością wspomina tych licznych Polaków, którzy zginęli na ziemi italskiej, walcząc o jej wolność.

Niech żyje bohaterski naród polski!"

Działalność dr. Menotti Corviego staje się coraz bardziej wszechstronna i wkracza na niwę pisarską. Zaczyna on informować Italię o Polsce i Polskę o Italji nietylko słowem. ale i piórem. Dr. Menotti Corvi pierwszy w języku italskim zaczyna publikować poważne, oparte na bezpośredniej obserwacji artykuły w italskiej prasie fachowej o życiu gospodarczem Polski, on też pierwszy ogłasza drukiem obszerną i wyczerpującą pracę książkową o Polsce o 306 stronnicach in 8-o „Polonia Economica", wydaną w Rzymie, o której z największem uznaniem wspominał z trybuny parlamentarnej ówczesny italski minister przemysłu i handlu, p. Rossi. Praca ta obudziła żywe zainteresowanie i uznanie nietylko w Italji, lecz i w Polsce, na co wskazuje szereg entuzjastycznych artykułów w najpoczytniejszych pismach polskich. Kolonja italska

Il nuovo orientamento politico ed economico, affermatosi in Italia dal 1922, trovò, sin dai suoi albori, nella persona del Menotti Corvi un fervido sostenitore ed un entusiasta sincero. Egli non trascura alcuna occasione per informare la Polonia sulle trasformazioni che subisce l'Italia grazie al genio creativo di Benito Mussolini; mette in piena e giusta luce il significato di esse, spiega e pone convenientemente in rilievo la loro influenza sul risanamento delle condizioni di vita in Italia.

Cominciando dal 1923, egli si adopera in tal senso in tutte le Assemblee generali della Camera, nell'opinione pubblica, a mezzo di interviste alla stampa, in conferenze, ecc.

A coronamento della sua attività, intesa ad approfondire in Polonia la conoscenza della sua Patria e a facilitare il dovuto apprezzamento della situazione economica degli anni anteriori al Regime fascista e di quelli di quest'ultimo, egli pubblica un secondo studio, „L'Italia Contemporanea", che, eseguito con molta cura e zelo, contiene il materiale quasi completo concernente la vita economica dell'Italia di oggi, dando modo di convincersi dei vantaggi ad essa arrecati dal Regime fascista. In questo lavoro, edito nel 1925, l'autore ha contrapposto — per la prima volta in Polonia — alle denominazioni polacche „Włochy", „włoski", quelle di „Italja", „italski", motivando la propria iniziativa con una dissertazione del Prof. Kryński, basata su principî puramente scientifici e perfettamente convincenti della giustezza di essa.

Al pari della prima pubblicazione sulla Polonia, anche quella accennata sull'Italia ha trovato nei due Paesi vivo consenso sia nella stampa che negli ambienti sociali. e ha destato inoltre grande interesse, come dimostrano numerosi articoli della stampa polacca e italiana, nonchè il successo che ha avuto sul mercato librario. Le due opere furono offerte personalmente dall'autore, nel dicembre 1925, all'allora Presidente della Repubblica Polacca, On. Stanislao Wojciechowski e al Capo del Governo Italiano, On. Benito Mussolini.

Via via che l'Italia, sotto il Governo del Duce, sempre più favorevolmente si sviluppa, e la sua importanza sia politica che economica sempre più si accresce, l'interessamento per la Nuova Era dell'Italia e per la sua vita politico-economica altrettanto si intensifica nella Polonia. Vennero pubblicati nella stampa polacca sempre più numerosi e frequenti articoli e note illustrative sull'Italia fascista.

La pubblicazione, nell'aprile 1926, della legge sindacale in Italia, segna una nuova fase dello sviluppo dell'Italia fascista e ne diviene poi, accanto alla successiva pubblicazione della Carta del Lavoro, la pietra angolare, e uno dei capisaldi del nuovo Regime politico sociale. Alcune settimane dopo l'entrata in vigore di detta legge, e precisamente il 21 Aprile 1926, il Menotti Corvi, dietro invito speciale dell'Associazione di Commercianti Polacchi a Varsavia, tiene un'ampia conferenza dal tema „L'Italia al Lavoro", con la quale, fra l'altro, fa conoscere, per la prima volta in Polonia, alle sfere

w Warszawie w uznaniu zasług D-ra Menotti Corviego urządziła z okazji ukazania się w druku wspomnianej publikacji na cześć autora bankiet oraz ofiarowała mu specjalny adres.

Nowy układ stosunków politycznych i gospodarczych, jaki od r. 1922 utrwalił się w Italji, znalazł od najwcześniejszego jego kiełkowania, w dr. Menotti Corvim gorącego zwolennika i szczerego entuzjastę. Przy każdej sposobności informuje on społeczeństwo polskie o przemianach, jakim dzięki jego twórcy, Benito Mussoliniemu, ulega Italja, oświetla ich znaczenie, tłomaczy i wskazuje na przemożny wpływ jego na uzdrowienie stosunków w Italji.

Poczynając od r. 1923 czyni to na każdem Walnem Zgromadzeniu Izby, wypowiada swoją opinję publicznie w wywiadach dziennikarskich, wygłasza odczyty i t. p.

Koroną działalności dr. A. Menotti Corviego, zmierzającej do pogłębienia w społeczeństwie polskiem znajomości jego Ojczyzny i umożliwienia należytej oceny sytuacji gospodarczej w latach dawniejszych i w okresie regime'u faszystowskiego jest druga jego publikacja książkowa p. t. „Italja Współczesna", opracowana z ogromnym mozołem, zawierająca niemal wyczerpujący materjał, dotyczący życia gospodarczego Italji ostatniej doby i pozwalająca przekonać się o korzyściach, jakie Italji przyniósł regime faszystowski. W pracy tej, wydanej w r. 1925 autor po raz pierwszy w Polsce przeciwstawił się używaniu nazwy „Włochy" i „włoski", proponując zastąpienie jej określeniami „Italja" „italski". Inicjatywę swoją autor uzasadnił obszernym wywodem prof. Kryńskiego, który w sposób naukowy i najzupełniej przekonywujący dowiódł słuszności propozycji dr. Menotti Corviego.

Podobnie, jak i pierwsza praca książkowa dr. Menotti Corviego o Polsce, również wyżej wspomniana praca o Italji spotkała się w obu krajach z żywem uznaniem prasy i społeczeństwa, obudziła ogromne zainteresowanie, o czem świadczą liczne o niej artykuły w prasie polskiej i italskiej oraz znaczny na nią popyt na rynku księgarskim. Obie swe prace autor wręczył w końcu grudnia 1925 r. z jednej strony Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Stanisławowi Wojciechowskiemu, z drugiej Szefowi Rządu Italskiego — Benito Mussoliniemu.

W miarę, jak Italja pod rządami Mussoliniego coraz pomyślniej zaczyna się rozwijać i jej znaczenie zarówno pod względem politycznym, jak i gospodarczym coraz bardziej się potęguje, zainteresowanie nową erą jej życia politycznego i gospodarczego również i w Polsce coraz więcej się wzmaga. W prasie polskiej artykuły i notatki o Italji faszystowskiej stają się coraz liczniejsze i coraz częstsze. Ogłoszenie ustawy syndykalistycznej w Italji w pierwszych dniach kwietnia zapoczątkowuje nowy etap w rozwoju Italii faszystowskiej, staje się obok później ogłoszonej Karty Pracy jej kamieniem węgielnym, jedną z podwalin nowego ustroju społeczno - politycznego. W kilka tygodni po wejściu tej ustawy w życie Dr. Menotti Corvi mianowicie w dn. 21 kwietnia 1926 r., wygłasza na specjalne zaproszenie obszerny odczyt p. t. „Italja

interessate il contenuto e il significato di tali leggi. La conferenza, che aveva una magnifica forma letteraria ed un vivo e interessante contenuto, venne pubblicata in opuscolo speciale, tosto completamente esaurito. La stampa polacca ne dette larghi e particolareggiati resoconti, documentando in tal modo il generale interesse che la conferenza ha destato.

Quale alacre sostenitore e fautore del ravvicinamento polacco italiano, il Menotti Corvi non dimentica mai la sua azione informativa anche sul terreno italiano, azione avente il fine di diffondere nella sua Patria la conoscenza della Polonia e dei suoi più recenti problemi. Alla fine del 1926 — nel numero novembre - dicembre della diffusa rivista economica edita a Milano „L'Esportatore Italiano" —, egli pubblica un'estesa dissertazione sulla valuta polacca, che contemporaneamente è comparsa in fascicolo a parte, dal titolo: „La valuta oro in Polonia e le sue ripercussioni sulla vita economica". In questo lavoro, che consta di due parti, nella prima l'autore si sofferma sulle fluttuazioni economiche nel periodo in cui lo zloty si manteneva ad un livello stabile; nella seconda analizza il successivo periodo della svalutazione dello zloty. Tale studio, come gli antecedenti, dimostra la sua conoscenza perfetta e profonda delle nostre condizioni economiche, nonchè una giusta comprensione dei fabbisogni e dei mali della nostra vita economica: esso ha provocato nella stampa dei due Paesi la pubblicazione di numerosissimi articoli e commenti.

L'incremento sempre maggiore dei rapporti economici fra la Polonia e l'Italia, ed in specie l'aumento delle esportazioni del carbone polacco dall'Alta Slesia in Italia — aumento iniziato nel 1926, grazie alle favorevoli contingenze sorte con lo sciopero minerario inglese, — ha fatto sentire il bisogno di dar vita a un ente economico polacco - italiano nella città di Katowice. In considerazione di ciò, la Camera di Commercio polacco - italiana di Varsavia ha ritenuto utile inaugurare colà una sua filiale, nella metà del giugno 1927. Il Menotti Corvi è fra i principali promotori di quest'idea, prende parte attiva alla realizzazione di essa, e nella seduta inaugurale pronuncia una conferenza, di particolare interesse, sulle tradizioni storiche dei rapporti economici italo - polacchi, nella quale delinea il loro sviluppo, dai tempi più remoti fino ad oggi. In tale occasione egli visita i principali centri dell'Alta Slesia, e prende contatto con gli esponenti della vita politica ed economica di quella provincia.

Iniziatore di progetti sempre nuovi, instancabile nella sua animata e feconda attività, egli lancia un'audace, e da sembrare fantastica, idea, quella cioè di fondare un serio organo della Camera di Commercio polacco - italiana a Varsavia, basato su di un vasto programma, e che dovrebbe diventare una potente leva per il risveglio e il rafforzamento dei rapporti economici e culturali fra i due Paesi. Non lasciandosi vincere dalle difficoltà finanziarie e dall'insuccesso di simili altre imprese in Polonia nei riguardi di altri Stati, egli diede opera alla sua iniziativa, giungendo a realizzarla. Nel marzo 1927

przy pracy" w Stowarzyszeniu Kupców Polskich w Warszawie, w którym m. in. zapoznaje sfery zainteresowane po raz pierwszy z jej treścią i znaczeniem. Odczyt ten, ujęty w świetną formę literacką, opracowany żywo i zajmująco, ukazał się drukiem w specjalnej broszurze i w szybkim czasie został całkowicie wyczerpany. Prasa polska podała obszerne i szczegółowe z tego odczytu sprawozdanie, w ten sposób dokumentując żywe zainteresowanie się jego treścią.

Jako szermierz i orędownik zbliżenia polsko - italskiego dr. Menotti Corvi nie zapomina o swej akcji informacyjnej na gruncie italskim, mającej za cel szerzenie w jego Ojczyźnie znajomości Polski i jej najżywotniejszych zagadnień. W końcu r. 1926 w numerze za listopad — grudzień popularnego czasopisma gospodarczego, ukazującego się w Medjolanie p. t. L'Esportatore Italiano, dr. Menotti Corvi zamieszcza obszerną rozprawę o Walucie polskiej, która jednocześnie ukazała się w oddzielnej odbitce p. t. „La Valuta ora in Polonia e le sue ripercussioni sulla vita economica".

W pracy tej, składającej się z 2 części, w części 1-ej autor zastanawia się nad fluktuacjami gospodarczemi w okresie, kiedy złoty trzymał się na stałym poziomie, w drugiej zaś—poddaje analizie okres po załamaniu się kursu złotego. Podobnie, jak i wszystkie poprzednie prace dr. Menotti Corviego, również i ta praca świadczy o doskonałej i gruntownej znajomości naszych stosunków gospodarczych oraz o wniknięciu i należytem zrozumieniu potrzeb i niedomagań naszego życia gospodarczego. Wywołała ona w prasie polskiej i italskiej powódź artykułów, oraz liczne komentarze.

Coraz bardziej wzmagające się stosunki gospodarcze między Polską a Italją i szczególnie wzrost wywozu węgla polskiego z Górnego Śląska do Italji, zapoczątkowany w r. 1926 dzięki sprzyjającej kon junkturze w związku ze strajkiem węglowym w Anglji, zrodził potrzebę powołania do życia społecznej placówki gospodarczej polsko - italskiej w Katowicach. Mając okoliczność tę na względzie, Izba Handlowa Polsko - Italska w Warszawie uznała za celowe i pożyteczne powołanie do życia w Katowicach swego oddziału, co też nastąpiło w połowie czerwca r. 1927. Dr. Menotti Corvi jest jednym z głównych promotorów tej ideji, żywy bierze udział w jej realizacji i na zebraniu inauguracyjnem wygłasza niezmiernie ciekawą prelekcję o tradycjach historycznych stosunków gospodarczych polsko - italskich, w której naszkicował rozwój tych stosunków od czasów najdawniejszych aż do chwili obecnej. Przy okazji dr. Menotti Corvi zwiedził ważniejsze placówki przemysłowe na Górnym Śląsku i zetknął się z czołowymi przedstawicielami jego życia politycznego i gospodarczego.

Wciąż pełen nowych pomysłów i inicjatywy i niezmordowany w swej niezmiernie żywotnej oraz pożytecznej działalności, dr. Menotti Corvi rzuca śmiałą i zdawałoby się fantastyczną myśl stworzenia poważnego i na szeroką skalę zakrojonego organu Izby Handlowej Polsko-Italskiej w Warszawie, który stałby się skuteczną i

esce il primo numero della rivista mensile „Polonia-Italia", sotto la redazione dello scrivente. E l'apprezzamento particolarmente favorevole che esso ha incontrato sia in Polonia che in Italia, incoraggiò a perseverare nell'intrapreso lavoro, e a fare strada alla pubblicazione, strada inceppata da immense difficoltà, e richiedente enormi sforzi per sormontarle.

Contemporaneamente il Menotti Corvi dà iniziativa per la costruzione di un Padiglione polacco alla Fiera di Milano. E, per quanto si siano dovuti superare molti ostacoli, l'iniziativa, grazie alla efficace collaborazione della Camera di Commercio polacco - italiana, è stata in breve tempo realizzata. La solenne inaugurazione del padiglione ebbe luogo il 20 aprile 1927.

La fondazione della Rivista mensile „Polonia-Italia", organo della Camera di Commercio stessa, ha permesso al Menotti Corvi di prendere ancor maggiore contatto con la nostra Nazione. Dalle sue colonne egli informa quest'ultima sulle principali trasformazioni politiche, sociali ed economiche dell'Italia; vi si intrattiene sulle relazioni economiche polacco italiane, sia dal lato retrospettivo che prospettivo, rilevando le possibilità del loro sviluppo; prende parola nell'occasione di questa o di quella solennità, di questa o di quella data storica. Dei suoi più notevoli lavori pubblicati nelle pagine di essa, citiamo: „Le tradizioni storiche dei rapporti economici fra la Polonia e l'Italia" e „Il primo lustro dell'Era fascista", comparsi anche in fascicoli separati, in testo bilingue; opera di propaganda veramente ragguardevole. Lo studio „Le tradizioni storiche" concerne la conferenza tenuta a Katowice; l'altro, quella tenuta dall'autore il 28 ottobre 1927 all'Assemblea del Fascio di Varsavia e più tardi, con alcuni aggiornamenti, nella sede della Società per gli Studi Economici a Cracovia (20 gennaio 1928) e in quella della medesima Società a Leopoli (22 gennaio stesso). In quest'ultimo lavoro egli ha illustrato la bilancia dell'attività fino allora svolta dal Governo fascista nei vari campi della vita economica nazionale; inoltre l'autore vi pone in rilievo i mutamenti in vari rami di essa, a dimostrazione dell'influenza quanto mai favorevole del Governo fascista sullo sviluppo dell'economia italiana. Le discussioni particolarmente vivaci e interessanti, che seguirono alle conferenze in Cracovia ed in Leopoli, ed alle quali presero parte, fra gli altri, il dott. T. Dzieduszycki, il Prof. Krzyżanowski, il Dott. Zweig, il Dott. Rosberger e il Prof. Caro, documentarono il particolare interessamento dell'uditorio ai problemi sollevati dal conferenziere e testimoniarono la preziosa utilità dell'azione informativa da esso intrapresa. Interessandosi vivamente alla vita economica della Polonia, ed essendo fra quei pochi stranieri che così magnificamente si orientano in essa e ne conoscono tutti i meandri, il Menotti Corvi ne segue con particolare attenzione tutte le manifestazioni ed i principali avvenimenti. Visita tutte le più importanti mostre, esposizioni e fiere polacche; tiene contatto con tutte le principali organizzazioni economiche; mantiene rapporti amichevoli con numerosi

potężną dźwignią ożywienia i zacieśnienia stosunków gospodarczych i kulturalnych między Polską a Italją. Nie zraził się trudnościami finansowemi, nie zniechęciło go niepowodzenie wielu podobnych imprez w Polsce w odniesieniu do innych krajów, zainicjował powstanie tego organu i przyczynił się do jego realizacji. W marcu r. 1927 wychodzi pierwszy jego numer pod redakcją niżej podpisanego, a niezmiernie przychylna ocena, z jaką się on spotkał zarówno w Polsce, jak i w Italji, stała się zachętą do wytrwania w podjętej pracy i torowania wydawnictwu dalszej drogi, najeżonej olbrzymiemi trudnościami i wymagającej ogromnych i mało rentownych wysiłków.

Jednocześnie dr. Menotti Corvi występuje z inicjatywą zbudowania Pawilonu Polskiego na terenie Targów Medjolańskich i, jakkolwiek trzeba było pokonać wiele przeszkód, inicjatywa jego w szybkim stosunkowo czasie dzięki energicznym zabiegom Izby Handlowej Polsko - Italskiej doczekała się realizacji. Uroczyste otwarcie Pawilonu Polskiego w Medjolanie nastąpiło 20 kwietnia 1927 r.

Powstanie organu Izby Handlowej Polsko - Italskiej p. t. Polonia - Italia, pozwoliło dr. Menotti Corviemu jeszcze bardziej zacieśnić swój kontakt ze społeczeństwem polskiem. Z łamów jego informuje on je o ważniejszych przeobrażeniach politycznych, społecznych i gospodarczych Italji, zastanawia się nad stosunkami gospodarczemi polsko - italskiemi retrospektywnie i perspektywistycznie, oceniając ich możliwości rozwojowe, zabiera głos z okazji tej czy innej uroczystości lub daty pamiątkowej i t. p. Z większych prac drukuje na łamach jego „Tradycje historyczne stosunków gospodarczych polsko - italskich" oraz „Pięciolecie ery faszystowskiej", które ukazały się w oddzielnych odbitkach w językach polskim i italskim, spełniając doniosłe zadania propagandowe. Praca „Tradycje historyczne" zawiera odczyt, wygłoszony w Katowicach, o którym mowa była wyżej, druga zaś praca zawiera odczyt, wygłoszony przez autora 28 października 1927 r. w Związku Faszystów italskich w Warszawie i nieco później z pewnemi zmianami powtórzony w Tow. Ekonomicznem w Krakowie (20 stycznia 1928 r.) i w Tow. Ekonomicznem we Lwowie (22 stycznia 1928 r.). W tej ostatniej pracy dr. Menotti Corvi zobrazował bilans dotychczasowej działalności rządu faszystowskiego na polu ekonomicznem, a częściowo i w innych dziedzinach i przechodząc różne działy gospodarstwa narodowego autor wskazał na liczne zmiany na różnych odcinkach życia gospodarczego, świadczące o niezmiernie korzystnym wpływie rządów faszystowskich na rozwój gospodarstwa narodowego Italji. Niezmiernie ożywiona dyskusja, jaka wywiązała się w związku z odczytem dr. Menotti Corviego w Krakowie i Lwowie, w której wzięli udział dr. T. Dzieduszycki, prof. Krzyżanowski, dr. Zweig, dr. Rosberger, prof. Caro i w.in. zadukomentowała ogromne zainteresowanie się zagadnieniami, poruszonemi przez prelegenta i stała się świadectwem niezmiernie pożytecznej akcji informacyjnej, przezeń podjętej. Żywo interesując się życiem gospodarczem Polski i, jak niewielu cudzoziemców, świetnie się w niem orjentując i znając wszystkie jego

rappresentanti della nostra economia; si orienta perfettamente nelle sue correnti scientifico-economiche; conosce tutta la pubblicistica economica, nè sfugge alla sua attenzione alcuno dei più notevoli studi scientifici comparsi nella stampa sia tecnica che quotidiana.

Ha visitato più d'una volta la Fiera Orientale e quella della città di Poznań. In occasione del suo soggiorno in quest'ultima, nel 1928, tiene una conferenza — trasmessa per radio — sul tema „La ricostruzione economica e sociale dell'Italia" (5 maggio), nella quale pone chiaramente in luce le basi dell'economia nazionale del Regime fascista, e descrive le fondamenta e l'importanza del corporativismo in Italia. L'Esposizione Nazionale polacca che ebbe luogo nello scorso anno a Poznań, è stata oggetto di particolare interesse per il Nostro. Fu da lui visitata parecchie volte, in un primo tempo da solo, e poi insieme ad una serie di riguardevoli personaggi del mondo politico ed economico della sua Patria, informando loro sul significato di tale Esposizione. Nella „Gazeta Handlowa" espresse la seguente opinione su di essa, prima della sua apertura: „Considero l'iniziativa dell'Esposizione Nazionale polacca, come particolarmente felice ed importante per lo sviluppo della vita economica della Polonia. Mi rendo perfettamente conto che essa sarà indubbiamente una grande manifestazione degli sforzi della Nazione polacca, intesi all'incremento del benessere del Paese, e la rassegna delle forze creative della Nazione tutta. Essa permetterà di apprezzare l'entità e il valore della produzione nazionale, nonchè di orientarsi nelle possibilità avvenire". La stampa polacca, apprezzando la profonda sua conoscenza dei problemi economici, lo ha più volte invitato a prender parte in alcuni avvenimenti ed a pubblicare articoli e studi su vari argomenti economici. Non facendo alcuna differenza fra le varie correnti politiche, il Menotti Corvi tratta con tutta cordialità ogni proposta che gli vien fatta, e fornisce, in misura delle possibilità e delle disponibilità del tempo, gli articoli richiesti. Fra i più notevoli suoi lavori, ha pubblicato ultimamente nella „Przegląd Współczesny" di Cracovia, „Il bilancio del primo quinquennio del Fascismo", e nel „Rolnictwo" „Nuove vie della politica agraria in Italia", contenente una sintesi delle iniziative del Governo Fascista nel campo agricolo, studio che fu pubblicato anche in un fascicolo speciale.

Il Menotti Corvi pone tutta la sua instancabile energia, tutta la sua migliore volontà, nel rafforzamento dei legami economici fra la Polonia e l'Italia, e nell'approfondimento della reciproca conoscenza dei due Paesi.

Non risparmia in ciò nè sforzi, nè sacrifici, procede avanti sempre, con fede, provando viva soddisfazione per sempre più favorevoli risultati, ottenuti per il ravvicinamento economico fra le due Nazioni. Non cessa dalla sua opera e dai suoi sforzi per destare in Italia l'interesse alle questioni polacche, e a quelle italiane in Polonia grazie al suo instancabile interessamento, si è giunti alla conclusione di una serie d'importanti transazioni, riguardanti, fra l'altro, forniture statali. Quanto prima com-

tajniki, dr. Menotti Corvi z największą uwagą śledzi wszystkie jego przejawy i ważniejsze zdarzenia, osobiście zwiedza wszystkie godne widzenia pokazy, wystawy i targi, jest w kontakcie ze wszystkiemi poważniejszemi organizacjami gospodarczemi i pozostaje w zażyłych stosunkach z licznymi przedstawicielami życia gospodarczego Polski. Doskonale orjentuje się w naukowym ruchu ekonomicznym Polski, zna jej publicystykę gospodarczą, uwagi jego nie uchodzi żadna donioślejsza praca naukowa, czy to w prasie fachowej, czy codziennej. Zwiedzał niejednokrotnie Targi Wschodnie i Targi Poznańskie, a w r. 1928 przy okazji pobytu swego w Poznaniu wygłasza w dn. 5 maja odczyt przez radjo p. t. „Przebudowa gospodarcza i społeczna Italji", w którym rzucił światło na postępy gospodarki narodowej w okresie panowania regime'u faszystowskiego i zobrazował podstawy oraz znaczenie ustroju korporacyjnego obecnej Italji. Powszechna Wystawa Krajowa, która odbyła się w r. ub. w Poznaniu była przedmiotem specjalnego zainteresowania dr. Menotti Corviego, który kilkakrotnie ją zwiedził sam i w towarzystwie szeregu wybitnych osobistości ze świata politycznego i gospodarczego Italji, udzielając im wyjaśnień i pouczając o jej znaczeniu. Na łamach Gazety Handlowej wypowiedział opinję następującą o P.W.K.: „Inicjatywę urządzenia P. W. K. uważam za niezmiernie szczęśliwą i doniosłą dla rozwoju życia gospodarczego Polski. Zdaję sobie sprawę, iż P.W.K. będzie wielką manifestacją wysiłków narodu polskiego w kierunku podźwignięcia dobrobytu kraju i rewją sił twórczych całego państwa. Pozwoli ona ocenić rozmiary i wartość wytwórczości krajowej oraz zorjentować się w możliwościach na przyszłość".

Prasa polska ceniąc głęboką znajomość d-ra Menotti Corviego zagadnień gospodarczych niejednokrotnie zapraszała go do wzięcia udziału w poszczególnych swych numerach i zamieszczenia artykułów i prac na ten czy inny temat gospodarczy. Żadnej nie czyniąc różnicy co do kierunku politycznego dr. Menotti Corvi najżyczliwiej traktuje każdą propozycję i w miarę możności oraz rozporządzalnego czasu zamówiony artykuł dostarcza. Z większych prac ostatnio zamieścił w krakowskiem „Przeglądzie Współczesnym" o „Bilansie pięciolecia faszyzmu" i w „Rolnictwie" o „Nowych drogach polityki rolnej Italji", zawierającą syntezę poczynań rządu faszystowskiego w dziedzinie rolnictwa i wydaną również w odbitce. W pracę nad zacieśnieniem stosunków gospodarczych między Polską a Italją oraz pogłębieniem wzajemnej znajomości obu krajów dr. Menotti Corvi wkłada całą swą energię i najlepsze chęci. Nie szczędzi czasu, wysiłków i trudu. Kroczy wciąż naprzód, radując się z coraz pomyślniejszych rezultatów, jakie przynosi podjęte przez niego dzieło zbliżenia gospodarczego między obu narodami. Nie ustaje w swej pracy i wysiłkach nad budzeniem zainteresowania dla spraw polskich w Italji oraz italskich w Polsce. Dzięki jego niestrudzonym zabiegom doszło do skutku cały szereg poważnych tranzakcyj, dotyczących m. in. dostaw rządowych. Niebawem ukaże się w druku obszerna książkowa jego pra-

parirà una voluminosa pubblicazione sul Regime Fascista in Italia, contenente esaurienti informazioni sulle trasformazioni colà avvenute nel campo costituzionale e sociale, nonchè le traduzioni in polacco di tutte le principali leggi e disposizioni fasciste.

Questa, nel più breve riassunto, l'attività sino ad ora svolta dal Menotti Corvi, così strettamente legata allo sviluppo dei rapporti commerciali polacco - italiani nel primo decennio della risorta Polonia, che non si può oggi pensare d'intrattenersi su tale sviluppo, senza riferirsi al nome del nostro Onorato. I risultati dell'attività del Menotti Corvi durante i dieci anni del suo soggiorno in Polonia, sono così notevoli e così ricchi di grandi valori, che egli ha davvero meritata la riconoscenza sia della Polonia che dell'Italia. La sfera della sua attività, come abbiamo visto, non si racchiude soltanto in quella dei suoi doveri di ufficio, ma si estende a vasti confini, molto al di là dei limiti di essi, abbracciando una serie di campi nei quali trova lo sfogo la sua libera iniziativa. Conferenze, interviste, articoli, pubblicazioni di studî, fondazione di varie istituzioni sociali, ecco le sue iniziative al di fuori dei doveri ufficiali, alle quali, nonostante l'infinitamente intensivo lavoro d'ufficio, egli trova il tempo di dedicarsi a vantaggio delle ricordate questioni concernenti i due Paesi.

Tali e tanti risultati della sua attività, nel breve soggiorno del Nostro in Polonia, ci permettono di confidare che negli anni avvenire essi si accrescano in misura, i cui limiti oggi non è possibile prevedere; possiamo però nutrire speranza ed avere ferma convinzione che la di lui attività lascerà profonde, incancellabili traccie sull'ulteriore formazione dei rapporti italo - polacchi. Ce lo conferma anzitutto la spiccata personalità del Nostro, la sua energia inesauribile, la pienezza delle sue forze vitali ed intellettuali, e in primo luogo il suo sincero amore e attaccamento al lavoro e al ravvicinamento dei rapporti economici fra i due Paesi.

Dott. LEON PĄCZEWSKI,
Direttore della Camera di Commercio
Polacco-Italiana, Redattore Capo della
Rivista „Polonia-Italia",

II. VOCI DEI RAPPRESENTANTI DEL GOVERNO, DELLE SFERE ECONOMICHE E POLITICHE, DELLA SCIENZA E DELLA STAMPA.

Telegramma del Ministro dell'Industria e Commercio.

Dott. Antonio Menotti Corvi
Addetto Commerciale alla R. Ambasciata d'Italia
Varsavia.

In occasione del decennio di Sua attività in Polonia mi è gradito inviarLe Signor Consigliere Commerciale, le espressioni delle più sincere congratulazioni e auguri per l'ulteriore feconda opera nel suo ufficio di scolta.

Ministro dell'Industria e Commercio
KWIATKOWSKI.

Varsavia, 17 dicembre 1929.

ca o ustroju faszystowskim Italji, zawierająca wyczerpujące informacje o przemianach ustrojowych Italji w zakresie konstytucyjnym i społecznym i w przekładzie polskim wszystkie ważniejsze ustawy oraz rozporządzenia faszystowskie. Oto w największych skrótach bilans dotychczasowej działalności dr. Menotti Corviego, związanej tak ściśle z rozwojem stosunków handlowych polsko - italskich w pierwszem dziesięcioleciu istnienia odrodzonego państwa polskiego, że nie sposób dziś pomyśleć, aby można było zastanowić się nad ich rozwojem w odosobnieniu od nazwiska dr. A. Menotti Corviego. Dorobek działalności Jubilata w ciągu 10-ciu lat jego pobytu w Polsce jest tak pokaźny i obfituje w tak wielkie walory, że zaiste zasłużył on sobie na wdzięczność zarówno naszego społeczeństwa, jak i społeczeństwa italskiego. Jego zakres działania, jak widzieliśmy, nie zamyka się w ramach jego obowiązków biurowych, lecz daleko wybiega poza granice tej pracy, obejmując cały szereg dziedzin, w których znajduje ujście jego swobodna inicjatywa. Odczyty, wywiady, artykuły, prace książkowe i broszurowe, powoływanie do życia różnych placówek społecznych — oto rodzaje jego poczynań poza obowiązkami służbowemi, dla których mimo niezmiernie intensywnej pracy biurowej znajduje czas i który z pożytkiem dla obu krajów sprawom wspomnianym poświęca. Ten obfity dorobek jego działalności w ciągu tak krótkiego pobytu w Polsce pozwala mniemać, iż w latach dalszych rozrośnie się on do miary, której granic przewidzieć dziś nie można, lecz co do której można żywić nadzieję i mieć niezłomne przekonanie, iż pozostawi ona głęboki i niezatarty ślad na dalszem kształtowaniu się stosunków gospodarczych polsko - italskich. Przemawia za tem przedewszystkiem silna indywidualność dzisiejszego Jubilata, jego niespożyta energia oraz pełnia jego sił życiowych i umysłowych, a nadewszystko jego szczere umiłowanie pracy nad zacieśnieniem stosunków między obu krajami i głębokie do niej przywiązanie.

Dr. LEON PĄCZEWSKI
Dyr. Izby Handlowej Polsko - Italskiej.
Nacz. Redaktor Wyd: „Polonia-Italia"

II. GŁOSY PRZEDSTAWICIELI RZADU, SFER GOSPODARCZYCH, NAUKOWYCH, POLITYCZNYCH I PRASY.

Telegram Ministra Przemysłu i Handlu.

Dr. Antonio Menotti Corvi
Radca Handlowy Ambasady Italskiej
Warszawa.

Z okazji dziesięciolecia działalności Pańskiej w Polsce miło mi jest przesłać Panu Radcy wyrazy najszczerszych gratulacyj i życzenia dalszej owocnej pracy na zajmowanym posterunku.

Minister Przemysłu i Handlu
KWIATKOWSKI

Warszawa, 17.12.1929

RAPPORTI COMMERCIALI POLACCO-ITALIANI.

Gli scambi commerciali della Polonia con l'Italia si sviluppano in modo sempre più normale e favorevole, per quanto ciò si riferisca soltanto in linea generale allo sviluppo dal 1925 in poi. Poichè dal confronto fra gli anni 27 e 28, risulta che nel 28 l'esportazione in Italia diminuì di qualche milione; occorre poi osservare che una ben notevole importanza nella esportazione in Italia occupa il transito per Trieste, che diviene sempre più animato mediatore nel nostro commercio col Vicino Oriente. In ogni caso tanto le cifre del valore dell'importazione dall'Italia, quanto quelle, con le dette riserve, dell'esportazione dalla Polonia in Italia, segnano una continua tendenza all'aumento.

Il valore dell'importazione da 69 milioni nel 1925 aumentò a 83 milioni nel 1928, e quello dell'esportazione da 10 milioni nel 1925 a 48 milioni nel 1928; e l'anno 1927 ha raggiunto 52 milioni.

Queste cifre indicano la possibilità di una sempre più intensiva cooperazione economica fra i due Paesi, e si deve quindi sperare che con l'eliminazione di vari ostacoli derivanti dalla momentanea situazione economica di essi, i reciproci traffici commerciali aumenteranno fino ai limiti consentiti dalle possibilità economiche naturali dei due Paesi.

E'da rilevare che l'importazione dall'Italia in Polonia comprende svariate qualità di merci, e precisamente: frutta (aranci, limoni, mandorle), vino, olio. zolfo, paglia per cappelli, cappelli di feltro, automobili, seta greggia naturale, seta artificiale. articoli di seta, calze, ecc.

Come si vede, tale importazione è ben variata e perciò appunto ha speranze di sviluppo.

L'esportazione dalla Polonia comprende: carbone, prodotti di petrolio greggio, ferro, acciaio, lamiera di ferro, caldaie, tubi, zinco e prodotti di zinco, uova, semi da prato, semi di barbabietola da zucchero, leguminose (fagiuoli), prodotti di vimini, legno compensato, mobili in legno curvato, vetrerie, macchine tessili, cordami e certe quantità di prodotti tessili (juta e lana).

Come si nota, anche l'esportazione dalla Polonia si presenta molto variata, ma poco stabilizzata, perchè alcune voci che compariscono in un anno non si ripetono in quello successivo.

Certamente, passeranno ancora alcuni anni prima che questi scambi raggiungano una completa capacità reciproca.

E'qui necessaria un'aziont di propaganda quale quella che, a fianco di altri fattori, viene svolta con competenza e con amore dall'Addetto Commerciale presso l'Ambasciata d'Italia a Varsavia, Dott. Antonio Menotti Corvi, il quale ha pubblicato nelle due lingue profondi studi sull'Italia e sulla Polonia ed ha avuto eminenti meriti nell'avvicinamento italo - polacco, ben noti e altamente apprezzati dalle due Nazioni.

Dott. FRANCISZEK DOLEŻAL.
Sottosegretario di Stato al Ministero dell'Industria e Commercio.

STOSUNKI HANDLOWE POLSKO - ITALSKIE.

Obroty handlowe Polski z Italją rozwijają się coraz normalniej i pomyślniej, jakkolwiek odnosi się to tylko do ogólnej linji rozwoju za lata od 1925 r.

Jeżeli bowiem wziąć pod uwagę porównanie lat 27 i 28, to w roku 28 wywóz do Italji spadł o kilka miljonów, przyczem należy zauważyć, że dość znaczną rolę w wywozie do Italji odgrywa tranzyt przez Tryjest, który coraz żywiej pośredniczy w naszym handlu z Bliskim Wschodem. W każdym razie cyfry wartościowe zarówno przywozu z Italji, jak i z pewnemi zastrzeżeniami wywozu z Polski do Italji wykazują stałą tendencję wzrostu.

Wartość przywozu z 69 miljonów w roku 1925, wzrosła do 83 miljonów w roku 1928, wartość zaś wywozu z 10 miljonów w roku 1925 wzrosła do 48 miljonów w roku 1928, przyczem rok 1927 wykazał nawet 52 miljony.

Te cyfry wskazują na możliwość coraz bardziej intensywnej współpracy gospodarczej pomiędzy obu krajami, i należy żywić nadzieję, że z chwilą usunięcia różnych przeszkód, wynikających z chwilowego gospodarczego położenia obu krajów, wzajemne obroty handlowe będą wzrastały do granic zakreślonych naturalnemi możliwościami gospodarczemi obu krajów.

Należy zauważyć, że przywóz z Italji do Polski obejmuje różnorodne towary, a mianowicie przywozimy: owoce (pomarańcze, cytryny, migdały), wino, oliwę, siarkę, słomkę do kapeluszy, kapelusze filcowe, samochody, jedwab surowy naturalny, jedwab sztuczny, wyroby jedwabne, pończochy i t. p.

Widzimy, że przywóz ten jest dość urozmaicony i dlatego właśnie rokuje nadzieje rozwoju.

Wywóz z Polski obejmuje: węgiel i przetwory ropy naftowej, żelazo i stal, blachę żelazną, wyroby kotlarskie i rury, cynk i wyroby z cynku, jaja, nasiona roślin pastewnych, nasiona buraków cukrowych, strączkowe (fasola), wyroby koszykarskie i dykty klejone, meble gięte, wyroby szklane, maszyny włókiennicze, liny i szpagat, pewne ilości wyrobów włókienniczych (jutowe, wełniane).

Widzimy, że i wywóz z Polski jest bardzo urozmaicony, ale mało ustalony, gdyż pewne pozycje, które zjawiają się w jednym roku, nie powtarzają się w następnym.

Zepewne jeszcze kilka lat upłynie, zanim ta wymiana osiągnie zupełną zdolność wzajemnej penetracji.

Potrzebna jest w tej mierze praca propagandowa, którą obok innych czynników, z zamiłowaniem i znajomością rzeczy spełnia Radca Handlowy Ambasady Italskiej w Warszawie, p. Dr. Antonio Menotti Corvi, który wydał w obu językach źródłowe studja o Polsce w Italji i o Italji w Polsce i który położył dla zbliżenia gospodarczego polsko - italskiego wybitne zasługi, dobrze znane i wysoko cenione przez oba społeczeństwa.

Dr. FRANCISZEK DOLEŻAL.
Wice - Minister Przemysłu i Handlu.

Lettera del Dott. Leopold Caro, Professore dell' Politecnico di Leopoli.

Illustrissimi Signori.

L'Italia l'amo non solo come la culla della civiltà europea occidentale, ma anche come la Patria dei miei antenati. Ogni qual volta mi reco in Italia, ne torno confortato e ringiovanito. Ne ho dato espressione otto anni or sono, in occasione del banchetto offerto in Leopoli a giornalisti, letterati e deputati italiani. Inoltre sono sincero ammiratore del genio di Mussolini; e quale economista che segue lo sviluppo economico dell'Italia, ne osservo con gioia il magnifico rifiorire sotto l'eccellente guida di questo grande uomo di Stato. Come seguace della scuola solidaristica nell'economia, ammiro ció che viene compiuto in Italia con tale spirito, vedendo unicamente in quella via l'avvenire della civiltà. La lotta di classe, presentata come necessità storica non solo dal marxismo, ma anche dalla corrente ultraliberale, cesserà quando l'etica verrà riconosciuta quale base e punto di partenza dell'economia sociale.

Ho espresso i miei sentimenti di affetto per l'Italia anche nell'ultimo capitolo dei miei „Pensieri di un Giapponese sulla Polonia" (Leopoli, Ossolineum 1927), nel quale descrivo l'influenza dell'arte in un semplice vetturino di Sorrento. Vorrei invero che questo libro fosse conosciuto in Italia.

Tale essendo il mio animo, è stata grande la mia gioia per aver personalmente conosciuto il Sig. Antonio Menotti Corvi, quando egli due anni fa volle, su mio invito quale Presidente della Società Economica Polacca di Leopoli, recarsi costì per tener fra noi una dotta conferenza sul „Bilancio del primo lustro del Fascismo". Non ho mai udito uno straniero che parlasse così correttamente e correntemente il polacco. E due giorni dopo, viaggiando insieme a lui verso Varsavia, ho avuto occasione di conoscere più da vicino quell'intelligenza che comprende vasti orizzonti, e di constatare i sentimenti amichevoli che ha per la Polonia il Dott. Menotti Corvi.

E perciò ho per lui tutta la stima e simpatia, come l'ho anche, quale polacco, per la grande e sempre giovane Nazione italiana, riconoscente inoltre per la mozione che durante la Guerra mondiale fece per primo il Parlamento italiano, di far risorgere la Polonia a Stato indipendente. Riconosco poi massimamente l'Italia per aver essa fedelmente custodito quella sete di „virtute e conoscenza", che, nelle incomparabili strofe del XXVI canto dell'Inferno, Dante, l'artista più profondo e più universale del mondo, a fianco di Michelangelo e di Leonardo, ha celebrato.

Questa sete, questa nobile fame di scienza, che è la garanzia migliore dell'incessante sviluppo dello spirito umano, ingiustamente si ritiene come peculiare caratteristica dei tempi moderni. Il grande Solitario di Ravenna è testimone che sulle vette dell'umanità fu sempre così. E poichè di questi uomini

List prof. Politechniki dr. Leopolda Caro.

Wielce Szanowni Panowie!

Italję kocham nietylko jako kolebkę cywilizacji zachodnio - europejskiej, ale i jako ojczyznę moich przodków. Ilekrotnie jestem w Italji, wracam z niej pokrzepiony i odmłodzony. Dałem temu wyraz ośm lat temu na bankiecie wydanym we Lwowie dla dziennikarzy, literatów i posłów italskich. Poza tem jestem szczerym wielbicielem genjuszu Mussoliniego i jako ekonomista, śledzący rozwój gospodarczy Italji, patrzę z radością na jej rozkwit pod znakomitem kierownictwem tego wielkiego męża stanu. Jako zwolennik szkoły solidarystycznej w ekonomice podziwiam to, co w tym duchu robi się w Italji, widząc w tym jedynie kierunku przyszłość cywilizacji. Walka klasowa przedstawiana jako konieczność dziejowa nietylko przez marxizm, ale i przez kierunek ultraliberalny ustanie, gdy etyka uznana będzie jako podstawa i punkt wyjścia gospodarstwa społecznego.

Gorącym uczuciom swym dla Italji dałem wyraz m. i. w ostatnim rozdziale moich „Myśli Japończyka o Polsce" (Lwów, Ossolineum 1927), w którym opisuję wpływ sztuki na prostego vetturina z Sorrento. Pragnę bardzo, aby ta książka mogła być znaną w Italji.

Żywiąc takie uczucia, z wielką radością zetknąłem się osobiście z p. Antonio Menotti Corvi'm, gdy zechciał dwa lata temu na moje zaproszenie jako prezesa Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego we Lwowie przybyć tu do nas i wygłosić w naszem gronie niezmiernie pouczający odczyt p. t. Bilans pięciolecia faszyzmu. Nie słyszałem nigdy cudzoziemca, mówiącego równie poprawnie i biegle po polsku. Ponieważ dwa dni po odczycie wyjeżdżaliśmy w tym samym przedziale do Warszawy, miałem sposobność poznania bliżej tej umysłowości, rozległe obejmującej widnokręgi i stwierdzenia uczuć tak przyjaznych dla Polski p. Menotti Corvi'ego.

To też jestem dla Niego z całem uznaniem i sympatją a dla wielkiego, wiecznie młodego narodu italskiego ponadto zarówno z wdzięcznością jako Polak za pierwszy w czasie wojny światowej w parlamencie italskim postawiony wniosek wskrzeszenia Polski jako niepodległego państwa, jak i z najwyższem uznaniem za wierne przechowanie po dzień dzisiejszy owej „Żądzy wiedzy i cnoty", którą w niezrównanych strofach 26-tej pieśni **Inferno** opiewał Dante, ów obok Michała Anioła i Leonarda da Vinci najwszechstronniejszy i najgłębszy artysta świata.

Żądzę ową, ten szlachetny głód wiedzy, najlepszą gwarantkę nieustannego rozwoju ducha ludzkiego, niesłusznie poczytuje się za cechę przedewszystkiem czasów nowożytnych. Wielki samotnik w Ravennie jest świadkiem, że na wyżynach ludzkości tak było zawsze. A że tej elity było najwięcej w Ita-

eletti ve n'era il maggior numero in Italia, nacquero, da oltre sei secoli, le parole:

„A questa tanto piccola vigilia
Dei vostri sensi, ch'è del rimanente,
Non vogliate negar l'esperienza,
Di retro al sol, del mondo sanza gente."

(XXVI canto dell'Inferno).

Non so se i miei doveri di professore mi permetteranno di trovarmi a Varsavia nel prossimo dicembre, allo scopo di partecipare al ricevimento che verrà offerto in onore del Dott. A. Menotti Corvi. Mi sia quindi permesso di terminare questa modesta lettera con il grido augurale: „Evviva l'amicizia italo - polacca! Evviva i suoi propagatori e fautori! Evviva il Sig. Antonio Menotti Corvi!"

Unisco a Voi, Illustrissimi Signori, i sensi della mia speciale considerazione.

Dott. LEOPOLD CARO,
Profesore di Politecnico e Presidente della Società degli Economisti Polacchi in Leopoli.

lji, więc zgórą sześćset lat temu urodziły się tam słowa:

„Skoro wam jeszcze bodaj jedna chwila
W zmysłów czuwaniu przed śmiercią zostaje,
Nie żmudźcie duszę wydobyć z ciemnoty,
Za słońcem idąc w niemieszkane kraje.

(XXVI pieśń **Inferno**—tłom. E. Porębowicza).

Nie wiem, czy obowiązki profesorskie pozwolą mi przyjechać w grudniu do Warszawy celem wzięcia udziału w bankiecie urządzić się mającym dla p. A. Menotti Corvi'ego. Niech mi więc będzie wolno zakończyć ten skromny list życzeniem: Niech żyje przyjaźń italsko - polska. Niech żyją jej propagatorowie i zwolennicy. Niech żyje p. Antonio Menotti Corvi.

Łączę dla Wielce Szanownych Panów wyrazy szczególnego poważania

Dr. LEOPOLD CARO
Prof. Politechniki
Prezes Polskiego Tow. Ekonom. we Lwowie.

Da due anni si pubblica a Varsavia, quale organo della Camera di Commercio Polacco - Italiana, la rivista „Polonia Italia". Fondatore di tale rivista è il Dott. A. Menotti Corvi, Addetto Commerciale alla R. Ambasciata d'Italia. Questo solo fatto deve già destar fiducia nella rivista diretta da una mano così provetta, poichè il Menotti Corvi fa parte di quei pochi stranieri in Polonia che conoscono a perfezione la lingua polacca e che si sono aperte in tal modo tutte le vie che conducono alla conoscenza politica, sociale ed economica della vita del popolo in cui si trovano.

L'iniziativa del Dott. Menotti Corvi per la fondazione di questa rivista, che servirà all'avvicinamento economico e culturale polacco - italiano, comprova anche la nobilità dei compiti e degli scopi della sua multiforme attività in Polonia, attività ben nota del resto e molto apprezzata dalle più larghe sfere della nostra nazione.

Che si tratti qui effettivamente di giusta cognizione dell'ambiente polacco e delle condizioni della nostra industria e del nostro commercio, ne dà prova ogni numero della „Polonia-Italia". In pari tempo la rivista c'informa di quanto viene fatto negli stessi campi nell'Italia attuale, che, com'è noto, si avvia a grandi passi verso il suo pieno sviluppo economico, e quantunque in tale cammino essa debba superare ancora molti ostacoli, non v'è dubbio che ciò rafforza e tempra lo spirito economico nel popolo italiano.

Accanto a preziosi articoli, scritti da vere competenze in materia, polacche ed italiane, e nei quali ogni autore si esprime nella propria lingua nativa,— il che dà alla rivista una natura bilingue, in tal caso molto simpatica, — troviamo in ogni numero una cronaca polacca ottimamente diretta ed una simile cronaca italiana. Queste cronache trattano del-

Od dwu lat wychodzi w Warszawie, jako organ Izby handlowej polsko - italskiej, miesięcznik p. t. Polonia - Italia. Założycielem tego miesięcznika jest dr. A. Menotti Corvi, radca handlowy Ambasady Italskiej. Już to samo wzbudzić musi zaufanie do czasopisma, kierowanego tak wytrawną ręką, Dr. Menotti Corvi należy bowiem do tych nielicznych cudzoziemców w Polsce, którzy doskonale owładnęli językiem polskim i w ten sposób otworzyli sobie wszystkie drogi, prowadzące do poznania politycznego, społecznego i gospodarczego życia narodu, wśród którego przebywają.

Zainicjowanie założenia przez p. dr. Menotti Corvi'ego tego czasopisma, mającego służyć zbliżeniu gospodarczemu i kulturalnemu polsko - italskiemu, świadczy również o szlachetnych zadaniach i celach, jakie przyświecają wielostronnej działalności jego w Polsce, znanej zresztą i wysoce cenionej przez najszersze sfery naszego społeczeństwa.

Że mamy tu do czynienia rzeczywiście z dobrą znajomością stosunków polskich i konjunktur naszego przemysłu i handlu, o tem świadczy każdy numer Polonji - Italji. Drugostronnie czasopismo informuje nas o tem, co dzieje się w tych samych dziedzinach w Italji współczesnej, które, jak wiadomo, szybkiemi krokami posuwają się dzisiaj ku rozkwitowi ekonomicznemu, a chociaż na drodze ku temu muszą liczne jeszcze pokonywać przeszkody, to jednak nie ulega wątpliwości, że pokonywanie to zaprawia tylko i hartuje ducha gospodarczego w narodzie italskim.

Obok cennych artykułów, pisanych zarówno przez polskie, jak italskie siły fachowe, przyczem każdy autor wypowiada swoje myśli w języku rodowitym, co nadaje czasopismu cechę sympatycznej w tym przypadku dwujęzyczności, w każdym numerze mamy doskonale prowadzoną kronikę pol-

le questioni più attuali, nei singoli mesi. Così il lettore è sempre al corrente di ciò che avviene nell'altro Paese.

Oltre al compito d'informare il lettore nel campo dei rapporti economici, la „Polonia - Italia" adempie anche ad un altro compito, in quanto essa è indubbiamente un fattore dell'avvicinamento culturale fra la Polonia e l'Italia.

La nota sentenza inglese dice: „Prima la bandiera commerciale e solo dopo di essa la cultura". Secondo tale principio si vanno oggi formando effettivamente i rapporti internazionali. Il Paese che inizia e mantiene rapporti commerciali con un altro, a poco a poco si avvicina al suo contraente e desidera conoscerlo da tutti i lati. Interessatosi dei suoi prodotti, comincia ad interessarsi anche della letteratura, dell'arte e della scienza di esso.

Nei rapporti polacco - italiani dell'anteguerra le cose si presentavano altrimenti. Gli scambi commerciali fra i due Paesi erano scarsi, e se talora raggiungevano una certa animazione, essi erano ascritti alle relazioni con l'Austria, con la Germania e con la Russia.

Nel campo culturale la Polonia manteneva naturalmente i suoi legami, basati su tradizioni secolari, con l'Italia, ma ciò stabiliva rapporti soltanto unilaterali, giacchè l'Italia s'interessava poco della Polonia.

Attualmente vediamo già anche in ciò un miglioramento. A partire dalla risurrezione dello Stato polacco, l'interessamento per la Polonia si accresce in Italia, non solo dal lato economico, ma parallelamente anche dal lato culturale. Gli slavisti italiani, raggruppati attorno a qualche pubblicazione, mostrano una conoscenza sempre più profonda e più vasta della letteratura polacca. Il numero delle traduzioni dal polacco in italiano aumenta di anno in anno, e fra esse talora incontriamo traduzioni molto pregevoli. Cominciano inoltre ad apparire nella letteratura italiana studi originali sulla letteratura polacca, studi su Słowacki, Krasiński, Prus, Dygasiński, Żeromski.

I rari polonofili italiani, sino a poco tempo fa isolati, come il defunto Attilio Begey di Torino, hanno oggi già tutta una schiera di seguaci e di successori, che continuano la loro opera.

Alle università italiane la letteratura polacca è insegnata da parecchi professori, che non lamentano mancanza di uditori, nè di volonterosi ai seminari per le esercitazioni.

Siamo quindi sulla buona via. E se aggiungeremo che tutto ciò è avvenuto durante il primo decennio della nostra indipendenza, e quindi entro un periodo abbastanza breve, ed inoltre pieno di trasformazioni politiche in Italia, potremo con fiducia guardare all'avvenire, nutrendo speranza che i reciproci rapporti fra la penisola Appenninica e la Polonia si intensificheranno, ognora di più, a vantaggio delle due Nazioni.

Però un'importanza non ultima ha avuto ed avrà nello sviluppo di tali rapporti l'avvicinamento economico dei due Stati.

ską i takąż kronikę italską. Kroniki te omawiają najaktualniejsze sprawy każdego miesiąca. W ten sposób czytelnik jest zawsze au courant tego, co dzieje się w jednym i w drugim kraju.

Spełniając rolę informatora w zakresie stosunków gospodarczych, Polonia - Italia spełnia jednak równorzędnie drugą także rolę, mianowicie jest niewątpliwym czynnikiem zbliżenia kulturalnego pomiędzy Polską, a Italją...

Słynne powiedzenie angielskie mówi: „Naprzód bandera handlowa, a za nią dopiero kultura". Według tej zasady układają się dzisiaj istotnie stosunki międzynarodowe. Kto z kim zawiera i podtrzymuje stosunki handlowe, ten stopniowo zbliża się ze swoim kontrahentem i pragnie poznać go wszechstronnie. Zainteresowany jego wyrobami, zaczyna się także interesować jego literaturą, sztuką i nauką.

W stosunkach polsko-italskich w czasach przedwojennych było inaczej. Wymiana handlowa pomiędzy obu krajami była nikła, a jeśli dochodziła czasem do ożywienia, to ożywienie to szło na karb stosunków pomiędzy Austrją, Niemcami, Rosją a Italją.

W dziedzinie kulturalnej Polska podtrzymywała, oczywiście, opartą na wiekowej tradycji łączność swoją z Italją, ale wytwarzało to stosunek jednostronny, gdyż Italja mało interesowała się Polską.

Obecnie widzimy już i w tej dziedzinie polepszenie. Od czasu wskrzeszenia Państwa polskiego w Italji rośnie zainteresowanie Polską nietylko pod względem ekonomicznym, lecz równolegle także pod względem kulturalnym. Slawiści italscy, zgrupowani dokoła kilku wydawnictw, ujawniają coraz głębszą i coraz szerszą znajomość literatury polskiej. Ilość przekładów z języka polskiego na język italski wzrasta z każdym rokiem, a wśród tych przekładów spotykamy nieraz bardzo cenne. Zaczynają też zjawiać się w piśmiennictwie italskiem oryginalne studja z zakresu literatury polskiej, o Słowackim, Krasińskim, Prusie, Dygasińskim, Żeromskim.

Osamotnieni do niedawna nieliczni polonofile italscy, jak ś. p. Attilio Begey z Turynu, mają już dzisiaj całą falangę swoich zastępców i następców, którzy prowadzą dalej ich dzieło.

Na uniwersytetach italskich literatura polska wykładana jest przez kilku profesorów, którzy nie skarżą się ani na brak słuchaczów, ani na brak pracowników seminaryjnych.

Jesteśmy więc na dobrej drodze. A jeżeli dodamy, że to wszystko dokonało się w ciągu pierwszego dziesięciolecia naszej niepodległości, a więc w okresie bardzo krótkim, pełnym w dodatku politycznych przeobrażeń w Italji, to z otuchą możemy patrzeć w przyszłość, pełni nadziei, że wzajemne stosunki pomiędzy półwyspem Apenińskim a Polską będą zacieśniały się dalej, ku pożytkowi obu narodów.

Appunto a tale idea si consacra la „Polonia-Italia", e deve quindi esser letta da ogni Polacco e da ogni Italiano.

Il linguaggio economico è oggi non solo quello della politica, ma altresí, in gran parte, quello della cultura, od almeno il terreno sul quale col tempo fiorirà la comunione spirituale fra i popoli.

Se si vuole dunque penetrare lo spirito e l'anima italiana, apprendiamo questa lingua internazionale. Apprezzando per mezzo di essa la ricchezza della terra e del lavoro italiano, dando al tempo stesso la possibilità agli italiani di conoscere le nostre ricchezze e il nostro lavoro, e scambiando con essi i beni, materiali, diamo cosí adito al corso dei beni morali, con la parola d'ordine: „Sempre avanti!"

ZDZISŁAW DĘBICKI,
Presidente dell'Associazione dei Sindacati Giornalisti.

Nie małą jednak rolę w rozwoju tych stosunków już odegrało i nadal odgrywać będzie gospodarcze zbliżenie się obu państw.

Tej właśnie idei służy Polonia - Italia i dlatego czytać ją powinien każdy polak i każdy włoch.

Język ekonomiczny to dzisiaj nietylko język polityki, to także w dużej mierze język kultury, przynajmniej podłoże, na którem z czasem wyrastają kwiaty duchowej komunji między narodami.

Chcąc tedy trafić do umysłów i dusz italskich, uczmy się tego międzynarodowego języka, poznając z jego pomocą bogactwo ziemi i pracy italskiej i dając jednocześnie możność włochom poznawania naszych bogactw i naszej pracy, a wymieniając z nimi produkty materjalne, torujmy tem samem drogę krążenia pomiędzy nami dóbr moralnych, z hasłem **Sempre avanti!**

ZDZISŁAW DĘBICKI
Prezes Związku Syndykatów Dziennikarzy.

Dieci anni di servizio diplomatico commerciale è un periodo non breve, specialmente nelle nostre condizioni. Un tale giubileo decennale celebra il Sig. Menotti Corvi, Addetto Commerciale alla R. Ambasciata d'Italia.

Però ancor più rara è la profonda conoscenza ch'egli possiede della vita economica del Paese in cui esplica la sue funzioni, della lingua, della popolazione, delle contingenze e in genere dell'intiero ambiente polacco.

Non c'è forse altro paese, come l'Italia, col quale non solo siano esclusi tutti i conflitti, ma abbiamo avuto molte caratteristiche comuni. Il Dott. Menotti Corvi ha dedicato, per dimostrare tale realtà all'opinione pubblica dei due Paesi, l'intera Sua attività di dieci anni.

La produzione pubblicistica e scientifica del Dott. Menotti Corvi, in lingua polacca sull'Italia e in italiano sulla Polonia, è considerata fra le migliori opere del genere; e se i rapporti commerciali con l'Italia si sviluppano favorevolmente, se il carbone polacco ha trovato la via delle Alpi, lo dobbiamo in gran parte al Dott. Menotti Corvi.

Mentre unisco i miei migliori auguri a quelli dei numerosi connazionali, esprimo la speranza che la Polonia possa ancora per molto tempo godere della presenza fra noi dell'attuale Consigliere commerciale presso la R.Ambasciata d'Italia.

On. Ing: HIPOLIT GLIWIC,
Vice Maresciallo del Senato.
Direttore della Bank Handlowy a Varsavia
ex Ministro dell'Industria e Commercio.

Dziesięć lat służby dyplomatyczno - handlowej jest okresem niemałym — zwłaszcza w naszych warunkach. — Taki dziesięcioletni jubileusz obchodzi p. Menotti Corvi, Radca handlowy Ambasady italskiej. — Jeszcze rzadszą jednak jest taka głęboka znajomość życia gospodarczego kraju urzędowania, jego języka, ludzi, okoliczności i wogóle całej atmosfery, — jaką posiada Dr. Menotti Corvi. Niema zdaje się kraju, w stosunku do którego nietylko wyłączone są wszelkie konflikty, lecz z którym mielibyśmy tyle cech wspólnych, co z Italją; — całą swoją dziesięcioletnią działalność Dr. Menotti Corvi poświęcił wyjaśnieniu tego faktu w opinji publicznej obydwu krajów.

Publicystyczna i naukowa działalność d-ra Menotti Corvi w języku polskim — o Italji i w italskim o Polsce należą do najlepszych prac tego rodzaju i, jeżeli stosunki handlowe z Italją rozwijają się pomyślnie i jeżeli polski węgiel znalazł drogę poza Alpy, — to zawdzięczamy to w znacznym stopniu d-rowi Menotti Corvi.

Łącząc się w najlepszych życzeniach z licznym gronem rodaków moich, wyrażam nadzieję, że długo jeszcze Polska cieszyć się będzie z pobytu wśród nas obecnego Radcy Handlowego w Ambasadzie italskiej w Warszawie.

Inż: HIPOLIT GLIWIC
Wice - Marszałek Senatu
Dyr. Banku Handlowego
b. Minister Przemysłu i Handlu.

Ho incontrato per la prima volta il dott. Antonio Menotti Corvi nel 1920, in occasione delle trattative per la liquidazione del debito di guerra. Mi hanno sorpreso la vivacità della sua mente, le capacità di facile dominio dei più complessi problemi finanziari, ed anzitutto le sue doti personali, che permettono di discutere con lui in un'atmosfera molto piacevole e improntata a sincera cordialità. Mai di-

Z p. Antonio Menotti Corvi zetknąłem się po raz pierwszy w r. 1920, w związku z pertraktacjami w sprawie likwidacji długu wojennego. Uderzyła mnie w nim ogromna bystrość umysłu, zdolność łatwego opanowywania najzawilszych kwestyj finansowych, a nadewszystko osobiste jego zalety, pozwalające na prowadzenie z nim rozmów w atmosferze niezmiernie przyjemnej i nacechowanej szczerą

mentico, e sempre cosciente anzitutto dei doveri verso la sua Patria rinnovata, il Dott. Menotti Corvi svolge la sua attività in maniera da render possibile d'intendersi con lui nella comprensione dei reciproci interessi dei due Paesi.

Se in questo momento, in occasione del decennio della ben feconda attività del dott. Menotti Corvi in Polonia a vantaggio dei due Paesi, si parla dei suoi meriti, è d'uopo rilevare e porre in prima linea quelli che innegabilmente gli spettano in tema d'infiltrazione del capitale italiano in Polonia. I numerosi investimenti di questo capitale nell'industria polacca, la partecipazione di esso alle banche, una serie di transazioni creditizie, di cui la più importante è il prestito del tabacco, hanno trovato, senza alcun dubbio, nella collaborazione del dott. Menotti Corvi un aiuto molto efficace e cordiale. Grazie alla sua intensiva azione informativa, il mercato polacco oggi non è più estraneo alle sfere finanziarie italiane, e quindi la possibilità d'interessamento da parte del capitale italiano per Polonia è attualmente ben più agevole che negli anni passati, specie nei primi anni dell'esistenza del risorto Stato polacco. La sua eccellente pubblicazione sulla valuta polacca, edita nel 1926 a Milano, era, si può dire, il primo studio informativo in lingua italiana sulla riforma valutaria.

Il vasto ed esatto dominio delle questioni economiche della Polonia, ciò che gli è stato possibile ottenere specialmente grazie alla perfetta conoscenza della lingua polacca, nonché per i suoi rapporti sinceramente cordiali con la Polonia, gli permette di svolgere l'azione informativa in modo concreto ed efficace. I risultati in tale campo sono considerevoli, ed in tanto anche suscitano ammirazione, in quanto il periodo dell'attività del Dott. Menotti Corvi è stato relativamente breve.

L'opera che finora egli ha svolto in Polonia, opera che ha trovato negli ambienti polacchi universale riconoscimento, verrà senza dubbio proseguita in un campo ancora più ampio per gli anni successivi; e ci sia permesso avere ferma speranza che esso apporterà una serie di importantissime iniziative, che lasceranno profonde tracce nello sviluppo dei rapporti polacco - italiani.

Gen. Dott ROMAN GÓRECKI,
Presidente della Banca dell'Economia Nazionale.

życzliwością. Pamiętając i mając przedewszystkiem na względzie obowiązki względem swej Odrodzonej Ojczyzny, dr. Menotti Corvi nadaje swym działaniom kierunek, który umożliwia porozumiewanie się z nim na płaszczyźnie zrozumienia zobopólnych interesów obu krajów.

Jeżeli w chwili obecnej z okazji 10-lecia niezmiernie owocnej działalności dr. Menotti Corvi w Polsce ku pożytkowi obu krajów jest mowa o jego zasługach, należy podkreślić i wysunąć na jedno z miejsc czołowych jego niepożyte zasługi w zakresie infiltracji kapitału italskiego do Polski. Liczne inwestycje kapitału tego w przemyśle polskim, udział jego w bankach, szereg tranzakcyj kredytowych, z których najważniejszą jest pożyczka tytoniowa, niewątpliwie, znalazły we współdziałaniu dr. Menotti Corvi pomoc niezmiernie skuteczną i życzliwą. Dzięki jego intensywnej akcji informacyjnej, rynek polski nie jest już dziś w Italji obcy sferom finansowym, a w związku z tem możność zainteresowania dziś Polska kapitału italskiego, jest obecnie znacznie łatwiejsza, niż to miało miejsce w latach dawniejszych i szczególnie w pierwszych latach istnienia wskrzeszonej państwowości polskiej. Jego świetna rozprawa o „Walucie polskiej", wydana w r. 1926 w Medjolanie, była bodaj pierwszą pracą w języku italskim, informującą o naszej reformie walutowej.

Wszechstronne i dokładne opanowanie spraw gospodarczych Polski, co w ogromnej mierze stało się możliwe dzięki doskonałej znajomości języka polskiego, a nadto szczerze życzliwy jego stosunek do Polski, pozwala mu na prowadzenie akcji informacyjnej w sposób rzeczowy i pożyteczny. Plon w tym zakresie jest niezmiernie obfity i budzący podziw wobec stosunkowo niezbyt długiego czasu, w którym dr. Menotti Corvi swą działalność rozwijał.

Jego dotychczasowa praca na gruncie polskim, która w społeczeństwie polskiem zjednała sobie powszechne uznanie, niewątpliwie jeszcze w szerszym zakresie będzie kontynuowana w dalszych latach i niech nam wolno będzie żywić niezłomną nadzieję, iż przyniesie ona szereg niezmiernie ważkich poczynań, które głęboki ślad wyryją na rozwoju stosunków polsko - italskich.

Gen. Dr. ROMAN GÓRECKI
Prezes Banku Gosp. Krajowego

ACCORDO POLACCO - ITALIANO SULLE ASSICURAZIONI.

Una delle questioni che nei rapporti fra la Polonia e l'Italia sono state regolate, negli ultimi anni, è quella delle assicurazioni private.

Com'è noto, nell'anteguerra agivano sul territorio dell'ex occupazione austriaca, degli istituti aventi molto serî impegni verso cittadini polacchi. Questi istituti, dopo l'entrata in vigore del trattato di St. Germain, continuavano la loro attività sul territorio degli Stati successori; nondimeno, negli Stati colpiti dall'inflazione essa in pratica era quasi nulla. In

UKŁAD UBEZPIECZENIOWY POLSKO - ITALSKI.

Jedną z dziedzin, która w układzie stosunków między Polską a Italją w ostatnich latach została uregulowaną, jest sprawa ubezpieczeń prywatnych.

Jak wiadomo, przed wojną działały na terytorjum byłego zaboru austrjackiego zakłady italskie, które posiadały bardzo poważne zobowiązania w stosunku do obywateli polskich. Zakłady te po wejściu w życie traktatu w St. Germain kontynuowały swą działalność na terenie państw sukcesyjnych, tem niemniej jednak w państwach dotkniętych infla-

tali condizioni, la questione del risarcimento a titolo di contratti sulla vita, stipulati con cittadini polacchi, è diventata molto urgente, in considerazione della possibilità di sospensione dell'attività di tali società, come pure per il mancato regolamento dello stato giuridico. E'vero che nel 1920 venne stipulato a Sèvres un accordo, che in certa misura regolava la questione dell'ulteriore attività delle società della caduta Monarchia negli Stati successori e negli attuali territori, però esso non contemplava la questione, molto più importante, del regolamento degli impegni contratti dalle suddette società, rispetto ai cittadini dell'ex Monarchia, e perciò esso in molti Stati non è entrato in vigore. Tale questione è stata risolta solo dall'accordo stipulato a Roma fra gli Stati successori nel 1922. Occorre però osservare che le basi finanziarie stabilite in questo accordo erano molto dannose per i cittadini polacchi. E ciò perchè tale accordo prevedeva l'eliminazione dei portafogli sulla vita, da parte delle singole società, e il trasferimento di essi alle filiali dei rispettivi Stati, fissando fra l'altro il corso legale per la trasformazione della vecchia corona austro-ungarica, in rapporto alla quota dell'assicurazione. Quindi in pratica, se l'accordo di Roma fosse entrato in vigore da noi, i cittadini polacchi avrebbero ottenuto, per ogni corona della somma dell'assicurazione, 70 fenig polacchi, ciò che risponderebbe a zero, poiché già allora una moneta divisionale era rappresentata da un milione. Non è da maravigliarsi, quindi, se gli organi competenti sono stati costretti ad opporsi alla ratifica dell'accordo, e a far pressione sulle relative società italiane per una liquidazione degli impegni su principi di equità. La questione si presentava, in generale, abbastanza difficile, perché da un lato le società italiane svolgevano effettivamente la loro attività nel territorio di prima, e dall'altro non avevano obbligo formale per un diverso regolamento dei loro impegni, né in base alla legislazione polacca, né in base a quella italiana. Cosicché la questione pure dal punto di vista finanziario si presentava difficile, poiché era quello un periodo di forte inflazione e di sfavorevoli condizioni economiche in Italia.

Occorre aggiungere che esistevano sfavorevoli precedenti. Tanto in Ungheria che in Austria, queste società regolavano i loro impegni in valuta deprezzata e con frazioni di grosz liquidavano le loro polizze.

Quando dunque nel 1925 venne deciso, dopo una serie di conferenze e di discussioni, di provvedere ad un cambiamento delle basi dell'accordo di Roma, non poteva farsi riferimento ai precedenti degli altri Stati successori, e occorreva prendere come indice minimo, la base su cui il Governo italiano aveva valorizzata la corona austriaca nei territori tornati allo Stato italiano, e cioè 60 centesimi per corona, ciò che al cambio d'allora dello zloty corrispondeva a circa 11 groszy per corona.

Per quanto ciò soddisfacesse in notevole misura le pretese dei nostri cittadini, tuttavia è stata accolta la tesi che i cittadini polacchi non possono ottenere dalle società italiane per i loro crediti meno

cją, praktyczna działalność ich była niemal żadna. W tych warunkach sprawa wypłaty odszkodowań z tytułu umów na życie, zawartych z obywatelami polskimi stała się palącą, z uwagi na możliwe przerwanie działalności tych towarzystw, a także nieuregulowanego stanu prawnego. Wprawdzie w roku 1920 zawarty został w Sevres układ, który w pewnej mierze regulował sprawę dalszej działalności towarzystw b. Monarchji w państwach sukcesyjnych i na dotychczasowych terytorjach, lecz nie zajął się on znacznie ważniejszą sprawą uregulowania zobowiązań, zaciągniętych przez powyższe towarzystwa względem obywateli dawnej monarchji i dlatego w wielu państwach nie wszedł w życie. Kwestję tę rozwiązał dopiero układ zawarty między państwami sukcesyjnemi w r. 1922 w Rzymie. Należy jednak zaznaczyć, że podstawy finansowe, przyjęte w tym układzie dla Polski, połączone były z wielką szkodą dla obywateli polskich. Układ ten przewidywał bowiem wydzielenie portfelów życiowych przez poszczególne towarzystwa i przeniesienie ich na oddziały danych krajów, ustalając m. innemi ustawowy kurs przeliczenia dawnej korony austro - węgierskiej w stosunku do sumy ubezpieczenia. W praktycznem zatem ujęciu, gdyby układ rzymski wszedł u nas w życie, obywatele polscy otrzymaliby za każdą koronę sumy ubezpieczenia 70 fenigów polskich, co równałoby się zeru, ze względu na to, że już wówczas pieniądzem zdawkowym był miljon.

Nic też dziwnego, że miarodajne czynniki zmuszone były oprzeć się ratyfikacji układu i wywierać na odnośne italskie towarzystwa nacisk w kierunku uregulowania zobowiązań na zasadzie słuszności. Sprawa przedstawiała się naogół dość trudno, gdyż z jednej strony towarzystwa italskie na dotychczasowym terenie faktycznie działały, z drugiej zaś nie miały formalnego obowiązku innego regulowania swych zobowiązań, ani na zasadzie ustawodawstwa polskiego, ani też italskiego. Także z punktu widzenia finansowego sprawa była trudną, gdyż był to okres również poważnej inflacji i ujemnych stosunków gospodarczych w Italji.

Trzeba tu dodać, że istniały dość ujemne precedensy. Zarówno na Węgrzech, jak i w Austrji towarzystwa te regulowały swe zobowiązania w walucie zdeprecjowanej i ułamkami groszy likwidowały tam swe polisy.

Gdy więc w r. 1925 postanowiono po szeregu narad i konferencyj przystąpić do zmiany podstaw umowy rzymskiej, nie można było powoływać się na precedensy innych państw sukcesyjnych i należało przyjąć jako wskazówkę minimalną podstawę, na której rząd italski zwaloryzował koronę austrjacką na terenach, włączonych do państwa italskiego, mianowicie 60 cent. za 1 koronę, co przy ówczesnym kursie złotego stanowiło mniejwięcej 11 groszy za koronę.

Jakkolwiek w dalekiej mierze zaspakajało to pretensje naszych obywateli, to przyjęto bezwzględnie tezę, że obywatele polscy nie mogą otrzymać za należności swe od italskich towarzystw mniej, niż otrzymują obywatele italscy. Na tem stanowisku

di quello che ottengano i cittadini italiani. Tale atteggiamento fu assunto dalle autorità governative d'allora, e veniva continuamente comunicato sia ai rappresentanti della società italiane, che all'Addetto commerciale della Legazione d'Italia, Dott. Menotti Corvi, che aveva appunto presa l'iniziativa per un'intesa polacco - italiana sulla questione.

L'atteggiamento delle società italiane era, in un primo tempo, negativo. Esse partivano dal punto di vista che i loro capitali erano collocati in carte-valori polacche in marchi, e che quindi solo in misura della valorizzazione di questi potevano valorizzare le polizze. E su tale base proponevano il regolamento dei loro impegni calcolando 1½ grosz per corona austriaca.

Da parte polacca si proponeva un minimo di 20 groszy per corona, ciò che rappresentava allora circa il 20% in oro. Il Menotti Corvi sin dal primo momento, riconosceva che la questione dovesse essere basata su principi di equità, e influiva sulle società italiane affinché giungessero ad un'intesa con la Polonia.

Nel 1925, dopo lunghe discussioni e chiarimenti, si addivenne infine ad una conferenza in Roma, che terminò con un accordo regolante gli impegni delle società italiane secondo il cambio di 15 groszy per corona austriaca, ciò che al cambio dello zloty d'allora era pari al 15% in oro.

Tale accordo ha costituito oggetto di particolari discussioni nelle commissioni finanziaria ed estera della Dieta e del Senato, ed è stato ratificato quasi all'unanimità. Naturalmente tale accordo alleviava solo in certi limiti i danni dell'inflazione nei riguardi degli assicurati; tuttavia esso diminuí gli attriti nel campo delle assicurazioni sulla vita, danneggiate e in alcuni paesi anche distrutte, dall'inflazione.

Come risultato dell'iniziativa del Menotti Corvi, tale accordo ha creato un legame di più nei rapporti polacco - italiani.

Dott. HENRYK GRUBER,
Presidente della Cassa Postale di Risparmio.

Nella molteplice attività del nostro Festeggiato, non si può non rillevare il vivo interessamento e l'intensa opera del Dott. Menotti Corvi nei riguardi dell'industria polacca. Lo sviluppo di questa e la sua storia nel decennio ultimo hanno trovato da parte del Dott. Menotti Corvi un interessamento sempre molto attivo, e si può dire che l'interessamento delle sfere italiane allo sviluppo della nostra industria, sia in grandissima parte merito da attribuire ai risultati dell'opera del Giubilato. E qui desidero rammentare che il dott. Menotti Corvi ha ben presto riconosciuto l'importanza e il significato che l'industria petrolifera polacca ha per l'Italia, e ciò in due sensi: da un lato come ramo notevole dell'esportazione di prodotti petroliferi in Italia, e dall'altro come territori di sfruttamento del petrolio greggio situati nell'Europa centrale, di particolare

stanęły ówczesne władze rządowe i stanowisko to było stale komunikowane zarówno przedstawicielom italskich towarzystw, jak i radcy handlowemu poselstwa italskiego, p. Menotti Corvi, który właśnie podjął inicjatywę do porozumienia polsko - italskiego w tej dziedzinie.

Stanowisko towarzystw italskich było z początku negatywne. Wychodziły one z założenia, że kapitały swe miały ulokowane w markowych papierach polskich i tylko w miarę waloryzacji tych papierów mogą waloryzować polisy. Na tej podstawie proponowały uregulowanie zobowiązań, licząc 1½ grosza za koronę austrjacką.

Ze strony polskiej proponowano minimum 20 gr. za koronę, co było wówczas mniejwięcej 20 proc. w złocie. P. Menotti Corvi od samego początku uznawał, że sprawa musi być ujeta na zasadzie słuszności i wywierał wpływ na italskie towarzystwa, ażeby dążyły do porozumienia z Polską.

W r. 1925 po długich badaniach, dyskusjach i wyjaśnieniach, przyszło nareszcie do konferencji w Rzymie, która zakończyła się układem, regulującem zobowiązania towarzystw italskich według kursu 15 groszy za 1 koronę austr., co przy ówczesnym kursie złotego było równe 15 proc. w złocie.

Układ ten był przedmiotem szczegółowych debat w komisji skarbowej i zagranicznej Sejmu i Senatu i został niemal jednogłośnie ratyfikowany. Oczywista, że w pewnej tylko mierze układ ten łagodzi klęskę inflacji w stosunku do ubezpieczonych, niemniej zmniejszył on płaszczyznę tarć w dziedzinie ubezpieczeń na życie, podciętej, a w pewnych krajach zniszczonej inflacją. Jako wynik inicjatywy p. Menotti Corvi, układ ten stworzył jeszcze jedną spójnię w stosunkach polsko - italskich.

Dr. HENRYK GRUBER.
Prezes Pocztowej Kasy Oszczędności.

W zakresie wszechstronnej działalności naszego Jubilata nie można przeoczyć żywego zainteresowania i intensywnej działalności Dra Menotti Corvi w stosunku do polskiego przemysłu. Rozwój tegoż i jego koleje w jubileuszowem 10-leciu znajdowały u Dra Menotti Corvi zawsze zainteresowanie bardzo aktywne i śmiało rzec można, że olbrzymią część zasługi w zainteresowaniu sfer italskich rozwojem naszego przemysłu należy przypisać wynikom prac Jubilata. W tym miejscu pragnę przypomnieć, że Dr. Menotti Corvi bardzo wcześnie uznał wagę i znaczenie polskiego przemysłu naftowego dla Italji i to w dwojakim kierunku: z jednej strony jako ważną dziedzinę eksportu polskich produktów naftowych do Italji, z drugiej jako położone w Europie środkowej tereny dla eksploatacji ropy, szczególnie ważne dla Italji nie posiadającej dotąd własnych złóż naftowych.

Eksport naszych produktów naftowych do Italji, choć obraca się w skromnych granicach z po-

interesse per l'Italia, che finora non possiede propri giacimenti petroliferi.

L'esportazione dei nostri prodotti petroliferi in Italia, per quanto si svolga entro modesti limiti, a causa delle difficoltà e dei costi di transito — così che non sempre essi possono far fronte alla concorrenza dei prodotti rumeni e di altri che giungono in Italia via mare, — presenta tuttavia una voce importante nel traffico fra i due Paesi (in cifre tonde l'esportazione dei prodotti petroliferi ammonta a 4500 tonn. annue), ed è, specie per la paraffina, una voce sempre attuale e non indifferente.

Il secondo campo, quello di ricerche e sfruttamento dei terreni petroliferi polacchi da parte del capitale italiano, non si è ancora esplicato notevolmente, a causa della generale crisi finanziaria europea, crisi attraversata da quasi tutti i Paesi d'Europa nei dieci anni del dopoguerra. Occorre però ricordare che esiste una base giuridico - politica molto importante per la collaborazione del capitale italiano alla scoperta, tanto desiderata, di nuovi territori petroliferi in Polonia.

Grazie all'opera del Dott. Menotti Corvi ed alla sua eminente collaborazione, è giunto a buon termine l'accordo polacco - italiano riguardante l'industria petrolifera in Polonia, firmato a Varsavia il 31 gennaio 1923 e ratificato con legge 24 marzo stesso anno. In tale accordo il Governo Polacco riconosce alle imprese petrolifere, in cui sono o saranno interessati capitali italiani, tutti i diritti e privilegi che esso ha accordato o accorderà in avvenire ad imprese petrolifere in cui sono interessati altri capitali esteri. Vi è quindi garantita l'applicazione del principio della nazione più favorita, nei riguardi dei capitali italiani investiti in imprese petrolifere polacche.

Si deve rilevare che tale accordo è stato stipulato per 30 anni. Ora, nell'esaminare la feconda attività del Dott. Menotti Corvi durante il decennio passato, — tanto retrospettivamente quanto anche dal punto di vista e nella convinzione profonda degli ulteriori risultati di una tale attività nel suo nuovo periodo, — sarà bene richiamare *il fatto del suddetto accordo polacco - italiano come l'espressione e la base reale di varie possibilità per i capitali italiani nell'industria petrolifera polacca.* Notiamo che un significato anche maggiore di quello dei prodotti petroliferi provenienti dalla Polonia, può avere per le raffinerie italiane il petrolio greggio polacco che, nei tempi in cui apparteneva all'Austria, forniva tali raffinerie. Perciò la scoperta da parte del capitale italiano di nuovi giacimenti di petrolio greggio in Polonia, garantito con speciale privilegio in base al detto accordo, può avere grandi e vantaggiosi effetti, non solo per i capitali direttamente interessati, ma anche per l'industria di raffineria italiana, e offrire alla Polonia il tanto desiderabile aumento della produzione di questa fondamentale materia prima.

Senza dubbio il Giubilato troverà occasione e possibilità, nella sua ulteriore attività per l'intensificazione dei legami economici polacco - italiani, di

wodu trudności i kosztów tranzytowych nie zawsze wytrzymujących konkurencję z produktami rumuńskiemi i t. p. przychodzącymi do Italji drogą morską, jest jednak pozycją ważną w obrocie między obu krajami (okrągło wynosi wywóz produktów naftowych 4500 ton rocznie), a zwłaszcza w dziedzinie parafiny pozycją zawsze aktualną i wybitną.

Druga dziedzina poszukiwania i eksploatacji polskich terenów naftowych przez kapitał italski nie ujawniła się dotąd w dużym zakresie z przyczyny kryzysu finansowego ogólno-europejskiego, który wszystkie niemal kraje Europy przeżywają chronicznie w powojennym 10-leciu. Należy jednak przypomnieć, że istnieje bardzo poważne prawno-polityczne podłoże współdziałania kapitału italskiego w tak pożądanem odkrywaniu nowych pól naftowych w Polsce.

Za sprawą Dra Menotti Corvi oraz przy wybitnym jego współudziale przyszedł do skutku układ polsko - italski dotyczacy przemysłu naftowego w Polsce, podpisany w Warszawie dnia 31 stycznia 1923 r., a ratyfikowany ustawą z dnia 24 marca tegoż roku. W układzie tym Rząd Polski przyznaje przedsiębiorstwom naftowym, w których są, albo będą zainteresowane kapitały italskie wszelkie przywileje i prawa, które przyznał, lub przyzna przedsiębiorstwom naftowym, w których inne kapitały cudzoziemskie są zainteresowane. Zapewnione jest tedy tutaj stosowanie zasady najwyższego uprzywilejowania w stosunku do działalności kapitałów italskich, angażowanych w polskich przedsiębiorstwach naftowych.

Podkreślić należy, że układ ten został zawarty na lat 30.

W chwili obecnej, kiedy rozważamy owocną działalność Dra Menotti Corvi w ciągu minionego 10-lecia retrospektywnie, ale jednocześnie także pod kątem widzenia i w głębokiem przeświadczeniu dalszych wyników tej działalności w rozpoczynającym się nowym jej okresie, dobrze jest przypomnieć fakt **powyższego układu polsko - italskiego, jako i wyraz i realną podstawę wielkich możliwości dla kapitałów italskich w polskim przemyśle naftowym.** Należy przypomnieć, że wieksze jeszcze znaczenie niż produkty naftowe z Polski może mieć ropa z Polski dla italskich rafineryj zasilanych niegdyś polską ropą, należącą wówczas do Austrji. Odkrywanie przeto przez kapitał italski nowych złóż ropy naftowej w Polsce, zawarowane szczególnym przywilejem z mocy powyższego układu, może dać duże i korzystne wyniki nietylko dla bezpośrednio angażowanych kapitałów, ale i dla rafineryjnego przemysłu italskiego, a Polsce tak pożądane powiększenie produkcji podstawowego surowca.

Niewątpliwie, że Jubilat znajdzie sposobność i możność w dalszej Swej pracy na polu zacieśniania węzłów gospodarczych polsko - italskich — pobudzenia w Swej wszechstronnej działalności również i inicjatywy w wskazanym wyżej kierunku.

stimolare, nella sua molteplice opera, anche l'iniziativa nel senso sopra indicato e delineato da quell'accordo internazionale, in cui a suo tempo egli collaborò così attivamente.

Avv. Dott. ALFRED KIELSKI
Presidente dell'Associazione dei Pubblicisti Economici Polacchi, Membro del Consiglio Direttivo della Società Nazionale Petrolifera.

nakreślonym przez układ międzynarodowy, przy którym niegdyś tak czynnie współdziałał.

Adw. Dr. ALFRED KIELSKI
Prezes Stow. Polskich Publicystów Gospodarczych
Czł. Zarządu Kraj. Tow. Naftowego.

Da molti anni ho avuto la possibilità d'incontrare il Dott. A. Menotti Corvi nel campo del lavoro per l'intensificazione dei legami economici fra i nostri Paesi.

In base ad osservazioni fatte durante il nostro comune lavoro, debbo constatare che raramente mi è accaduto d'incontrar persone così sinceramente dedite al loro compito e tendenti con tale fede alla loro meta prefissa, come il Dott. Antonio Menotti Corvi.

Grazie alla grande competenza e alla capacità di comprensione dei problemi che si presentano, nonchè alla conoscenza della lingua polacca, il Dott. A. Menotti Corvi ha acquistato precisa conoscenza della vita del nostro Paese, ed è divenuto quasi un membro della nazione polacca, cosa che ha dato naturalmente particolare impronta alla Sua attività, e ha facilitato il raggiungimento degli scopi prefissi.

Non mi è lecito tacere qui che, quale buon figlio della Sua Grande Patria, egli ha cercato ad ogni passo di diffondere in Polonia la conoscenza del glorioso passato del Suo Paese, e la fede in un avvenire di ancor maggiore potenza e gloria per l'Italia.

Mi sia permesso di esprimere i miei sinceri auguri, affinché l'opera del Nostro sia coronata da ancor più favorevoli risultati, e giunga all'unione economica indissolubile delle nostre due Nazioni.

Ing. CZESŁAW KLARNER
Presidente della Camera d'Industria e Commercio di Varsavia,
già Ministro delle Finanze,
già Ministro d'Industria e Commercio.

Od szeregu już lat miałem możność spotykać się z p. Dr. A. Menotti-Corvi'm na terenie pracy nad zacieśnieniem więzów ekonomicznych między naszemi krajami.

Na podstawie spostrzeżeń, podczas naszej wspólnej pracy poczynionych, stwierdzić muszę, że rzadko zdarzało mi się spotykać jednostki tak szczerze oddające się swej pracy i z taką wiarą zdążające do wytkniętego celu, jak p. Dr. A. Menotti-Corvi.

Dzięki zasobom wiedzy i umiejętności ujmowania nasuwających się zagadnień, jak również dzięki znajomości języka polskiego, p. Dr. A. Menotti-Corvi zapoznał się dokładnie z życiem naszego Kraju i stał się bezmała członkiem społeczeństwa polskiego, co, oczywiście, nadawało wybitne piętno Jego pracy i ułatwiało osiągnięcie wytkniętych celów. Nie wolno mi tutaj pominąć milczeniem, że jako dobry syn Swej wielkiej Ojczyzny, na każdym kroku starał się szerzyć w Polsce znajomość Jej chlubnej przeszłości. jak również pięknej przyszłości, wznoszącej fundamenty przyszłej, większej jeszcze potęgi i chwały Italji.

Niech mi wolno będzie dać wyraz mym szczerym życzeniom, aby dalsza praca Jubilata uwieńczona była jeszcze pomyślniejszemi wynikami i doprowadziła do nierozerwalnego połączenia ekonomicznego obu naszych narodów.

Inż. CZESŁAW KLARNER
Prezes Izby Handlowo - Przemysłowej w Warszawie
b. Minister Skarbu oraz Przemysłu i Handlu.

I tradizionali legami, culturali ed economici, dell'Italia e della Polonia, dopo un'interruzione di 150 anni, causata dalla dominazione in Polonia dei Tedeschi, degli Austriaci e dei Russi, dovevano, per forza di cose, rinascere nuovamente da se stessi.

Tale processo è stato affrettato dal nuovo spirito politico dell'Italia di Mussolini, il quale, liberando l'Italia da influenze straniere, le ha reso la sua anima nazionale, le ha reso Dio, e ne ha fatto un modello di Stato. Perciò la giovane Polonia doveva vivamente interessarsi alla nuova Italia.

Ma ogni corrente richiede uomini che, innamorati dell'idea e dotati di entusiasmo, diano incitamento e incremento a tale simpatia, operando per una più precisa conoscenza, comprensione e af-

Tradycyjna łączność kulturalna i gospodarcza Italji z Polską musiała po przerwie 150 letniej, spowodowanej opanowaniem Polski przez Niemców, Austrjaków i Rosjan, z natury rzeczy sama za siebie na nowo odżyć.

Proces ten przyśpieszył nowoczesny duch państwowy Italji Mussolini'ego, który usuwając z Italji wpływy zagraniczne, oddał jej duszę narodową i Boga, a zrobił z niej wzór państwa. Stąd Młoda Polska musiała żywo zainteresować się nową Italją.

Każdy ruch wymaga jednakże ludzi, którzy, kochając ideę i mając zapał, rozniecają i potęgują te sympatje przez bliższe poznanie się, zrozumienie i umiłowanie. Ludzie tacy istnieli po obydwu stronach.

W pierwszym ich rzędzie po stronie italskiej stoi radca handlowy Ambasady Italskiej w War-

fezione reciproche. Tali uomini esistevano da ambe le parti.

Fra essi è in prima linea, da parte italiana, l'Addetto Commerciale alla R. Ambasciata d'Italia, Dott. Antonio Menotti Corvi. Con gli scritti e con la parola, nel campo economico e in quello culturale, egli diffonde l'idea dell'unione italo - polacca; con la pubblicazione di „Polonia - Italia", egli ha dato vita ad una delle migliori riviste economiche della Polonia, e con la costituzione della Camera di Commercio polacco - italiana in Varsavia, ha possibilitati gli scambi economici.

Brevemente, i Suoi atti, e le simpatie di noi Polacchi per Lui sono il miglior riconoscimento del suo lavoro di dieci anni e della Sua persona.

Cav. Uff. Dott. KONRAD KOLSZEWSKI

Console del Touring Club Italiano e Delegato dell'Enit, Vice presidente della Dante Alighieri.

szawie, Dr. Antonio Menotti Corvi. Słowem i pismem, na polu gospodarczem i kulturalnem szerzy ideę łączności italsko - polskiej, stworzył z wydawnictwa „Polonia - Italia" jedno z najlepszych czasopism ekonomicznych Polski, i dał przez założenie Izby Handlowej Polsko - Italskiej w Warszawie możność wymiany gospodarczej.

Bez długich słów, — czyny Jego i sympatje nasze — dla Niego są najlepszem uznaniem dla Jego dziesięcioletniej pracy i osoby.

Dr. KONRAD KOLSZEWSKI

V - Prezes, Dante Alighieri w Poznaniu. Konsul Touring Club Italiano i delegat „Enit'u"

Passano dieci anni da quando il dott. Antonio Menotti Corvi ha iniziato in Polonia la sua attività diplomatico economica. Rendiamoci conto del difficile, interessante, importante compito che aveva questo alto funzionario di Stato, che nel decennio trascorso costruiva con maestria i fili economici che legano l'Italia alla Polonia. Nella storia dei popoli vi sono dei periodi in cui la vita segue una quieta, predestinata corrente, periodi di equilibrata evoluzione. Il decennio scorso è un periodo di grandi lotte e di grandi creazioni, tanto in Italia che in Polonia; di potenti scosse politiche ed economiche, e in siffatti periodi incombono gravi pesi sugli uomini d'azione statale e sociale.

Con l'entusiasmo che s'incontra nella gente del Mezzogiorno assolato, con non comune energia, con fede nella grande missione storica della sua Patria e nell'avvenire della Polonia risorgente dalle proprie rovine, si è accinto al lavoro il Dott. Menotti Corvi.

A viva voce come per iscritto, diffondeva in mezzo a noi in Polonia, le idee a cui serve l'Italia; ai suoi connazionali in Patria, faceva conoscere la nuova Polonia, e faceva risorgere i legami tradizionali di collaborazione fra la madre della cultura latina, l'Italia, e la fedele figlia di questa cultura, la Polonia. Dieci anni d'attività del Dott. Menotti Corvi hanno dato un bel risultato nel campo della letteratura economica, arricchendo sia quella italiana che quella polacca. Negli studi dedicati all'Italia, egli diffonde la parola d'ordine: „l'Italia al Lavoro"; ci spiega come questa parola, di lavoro creativo, realizzi il sistema fascista; ci illustra gli scopi ed i compiti dei nuovi istituti statali e sociali, ci fa conoscere il nuovo Regime Statale, Comunale e Corporativo. Quando scrive dei risultati economici del nuovo regime, egli è un economista; ma quando scrive del regime stesso, le sue argomentazioni sono quelle di un giurista. Precisione, chiarezza e limpi-

Dziesięć lat mija, gdy dr. Antonio Menotti Corvi rozpoczął w Polsce działalność dyplomatyczno - gospodarczą. — Uprzytomnijmy sobie, jak trudne, jak interesujące i jak doniosłe zarazem zadanie miał mąż stanu, który w dziesięcioleciu, jakie minęło, budował misternie nici ekonomiczne, wiążące Italję z Polską.— W historji narodów są okresy, kiedy życie płynie spokojnym, wytkniętym nurtem, — okresy równej, miarowej ewolucji; minione dziesięciolecie to okres wielkich zmagań i wielkiej twórczości zarówno w Italji, jak i w Polsce; to okres potężnych wstrząsów politycznych i ekonomicznych; w takim okresie na barki działaczy państwowych i społecznych spadają ciężary olbrzymie. — Z entuzjazmem, spotykanym u ludzi słonecznego Południa, z energją niepospolitą, z wiarą w wielką misję dziejową swej Ojczyzny i w przyszłość z gruzów powstającej Polski wziął się do pracy dr. Menotti Corvi.

W słowie żywym i pisanym głosił nam w Polsce, idee, którym służy Italja; swych ziomków w Italji zaznajamiał z nową Polską i wskrzeszał tradycyjne nici współpracy między macierzą kultury łacińskiej Italją i wierną córką tej kultury — Polską.—Dziesięć lat pracy dr. Menotti Corvi zostawiły piękny dorobek z zakresu literatury ekonomicznej, wzbogaciły piśmiennictwo gospodarcze Italji i Polski. W pracach, poświęconych Italji, głosi hasła „Italja przy pracy"; tłomaczy nam, jak hasła twórczej pracy realizuje system faszystowski; objaśnia nam cel i zadania nowych instytucyj państwowych i społecznych; zapoznaje nas z nowym ustrojem państwa, gmin i korporacyj. Gdy pisze o skutkach ekonomicznych nowego ustroju jest ekonomistą; gdy jednak o ustroju samym pisze rozumowanie jego jest prawnicze. Tu d-ra Menotti Corvi cechuje ścisłość, jasność, przejrzystość — wszak synem jest tej ziemi, co nam dała nieśmiertelny systemat prawa rzymskiego. Dr. Menotti Corvi nie tylko objaśnia i tłomaczy prawo; energja jego znajduje ujście w działalności prawniczej twórczej: bierze on żywy udział w pracach nad przygotowaniem traktatów ekonomicznych, łączących Polskę z Italją. A każdy traktat, każda konwencja, zwłaszcza konwencja handlowa jest źródłem prawa

dezza lo caratterizzano in ciò; non per nulla egli è figlio di quella terra che ci ha dato l'immortale sistema del diritto romano. Il Dott. Menotti Corvi non solo illustra e spiega il diritto; la sua energia trova modo di espandersi anche nell'attività giuridica creatrice: egli partecipa vivamente ai lavori preparatori dei trattati economici fra la Polonia e l'Italia, ed ogni trattato, ogni convenzione, e specialmente la convenzione di commercio, è fonte di diritto internazionale. E il diritto internazionale odierno è anzitutto di natura convenzionale, in contrapposto a quello d'una volta, che era anzitutto consuetudinario. Indipendentemente dai trattati plurilaterali, oggi ci uniscono all'Italia la convenzione di commercio firmata a Genova nel 1922, l'accordo petrolifero stipulato a Varsavia nel 1923, l'accordo sui tabacchi stipulato a Roma nel 1924, la convenzione sulle Società d'Assicurazione conclusa a Roma nel 1925 e l'Accordo sui debiti per il materiale bellico, firmato a Varsavia nel 1926. In tutti i lavori per questi accordi vediamo la parte assai attiva del Dott. Menotti Corvi.

Il Dott. Menotti Corvi, per ragioni di ufficio, si occupa anche di diritto privato, o per essere più precisi, dell'assistenza legale ai suoi connazionali. Da tutta l'Italia giungono al Dott. Menotti Corvi domande e questionari di industriali e commercianti aventi relazioni d'affari in Polonia: fra quelle tengono il primo posto le domande d'indole giuridica. Osservavo da vicino il lavoro del Dott. Menotti Corvi in questo campo. Non vi è, forse, un problema giuridico che non abbia dovuto chiarire ai suoi connazionali l'Addetto Commerciale dell'Ambasciata d'Italia; dalle sue risposte si potrebbe compilare una piccola enciclopedia giuridica. Chi ha perduto carte - valori polacche, e chiede sul procedimento d'ammortizzamento; un grande industriale desidera garantire i propri crediti in Polonia con ipoteca, e domanda che gli venga chiarito l'ordinamento ipotecario; un altro poi è creditore in un fallimento in Polonia, e chiede in merito al sistema giuridico sui fallimenti; l'uno è stato vittima di disonesti speculatori, e s'informa sul procedimento penale; l'altro desidera entrare in società con un cittadino polacco, e gl'interessa quindi la legislazione riguardante le società. Consigli giuridici, opinioni giuridiche, ed anche interventi giuridici, entro i limiti previsti dalle consuetudini diplomatiche, ecco il pane quotidiano del dott. Menotti Corvi.

„Lo sforzo tenace", questa la parola d'ordine del dott. Menotti Corvi. Volontà di ferro, energia instancabile, onerosità sovrumana, questi i mezzi di cui dispone il Dott. Menotti Corvi; potenza dell'Italia Rinata, questo il suo ideale.

Avv. Dott. ROMAN KURATOWSKI
Consulente legale della Camera di Commercio Polacco-Italiana
Già Professore dell'Università di Vilna.

---

międzynarodowego. Dzisiejsze prawo międzynarodowe jest wszak przedewszystkiem prawem umownem w przeciwieństwie do dawnego prawa międzynarodowego, które było przedewszystkiem prawem zwyczajowem. Niezależnie od traktatów wielostronnych, z Italją łączy nas dzisij Konwencja Handlowa, podpisana w Genui w r. 1922, układ naftowy, zawarty w Warszawie w r. 1923, układ tytoniowy zawarty w Rzymie w r. 1924, Konwencja o Towarzystwach Ubezpieczeń, zawarta w Rzymie w r. 1925 i Układ Rozrachunkowy, zawarty w Warszawie w r. 1926. Wszędzie w pracach nad tymi Umowami widzimy czynny udział dr. Menotti Corvi.

Dr. Menotti Corvi — z tytułu swego urzędu — zajmuje się i prawem prywatnem, ściślej mówiąc, — pomocą prawną dla swych rodaków. — Z całej Italji płyną do dr. Menotti Corvi zapytania i kwestjonarjusze przemysłowców i kupców, mających interesy w Polsce; wśród tych pytań poczesne miejsce zajmują pytania prawne. Zbliska przypatrywałem się pracy dr. Menotti Corvi w tej dziedzinie. Niema chyba zagadnienia prawnego, któregoby Radca Handlowy Ambasady nie musiał objaśniać swym rodakom; z odpowiedzi możnaby ułożyć podręczną encyklopedję prawniczą. Jednemu zginęły polskie papiery wartościowe i pyta o postępowanie amortyzacyjne. Wielki przemysłowiec pragnie swe należności w Polsce zabezpieczyć hipoteką i prosi o wyjaśnienie organizacji hipoteki. Inny znów jest wierzycielem masy upadłości w Polsce i zapytuje o system prawa upadłościowego. To znów ktoś padł ofiarą nieuczciwych spekulantów i informuje się o postępowaniu karnem. Tamten znów pragnie stworzyć spółkę z tutejszym obywatelem i interesuje go ustawodawstwo, dotyczące spółek. Rady prawne, opinje prawne, a nawet interwencje prawne w granicach dyplomatycznymi zwyczajami przewidzianych, to zwykły — chleb codzienny doktora Menotti Corvi.

„Il sforzo tenace" — „wytrwały wysiłek", to hasło doktora Menotti Corvi. Żelazna wola, niezmordowana energja i nadludzka pracowitość — to środki, którymi rozporządza dr. Menotti Corvi; potęga Odrodzonej Italji — to ideał doktora Menotti Corvi.

Adw. Dr. ROMAN KURATOWSKI.
Radca prawny Izby Handlowej Polsko-Italskiej
B. Profesor Uniwersytetu
Stefana Batorego w Wilnie.

Niżej podpisany miał ten zaszczyt, że pierwszy w Polsce przed 10-ciu laty dowiedział się o nominacji **dr. Antonio Menotti Corvi** na Radcę Handlowego przy Poselstwie Italskiem w Warszawie. Wiadomość ta szczerze mnie ucieszyła nietylko ze względu na wieloletnią i serdeczną przyjaźń, która mnie z nim łączyła. Znałem dobrze poglądy jego na stosunki obu krajów, które zna w jednakowej mierze dobrze, i widziałem w nim czynnik bardzo aktywny w pracy nad
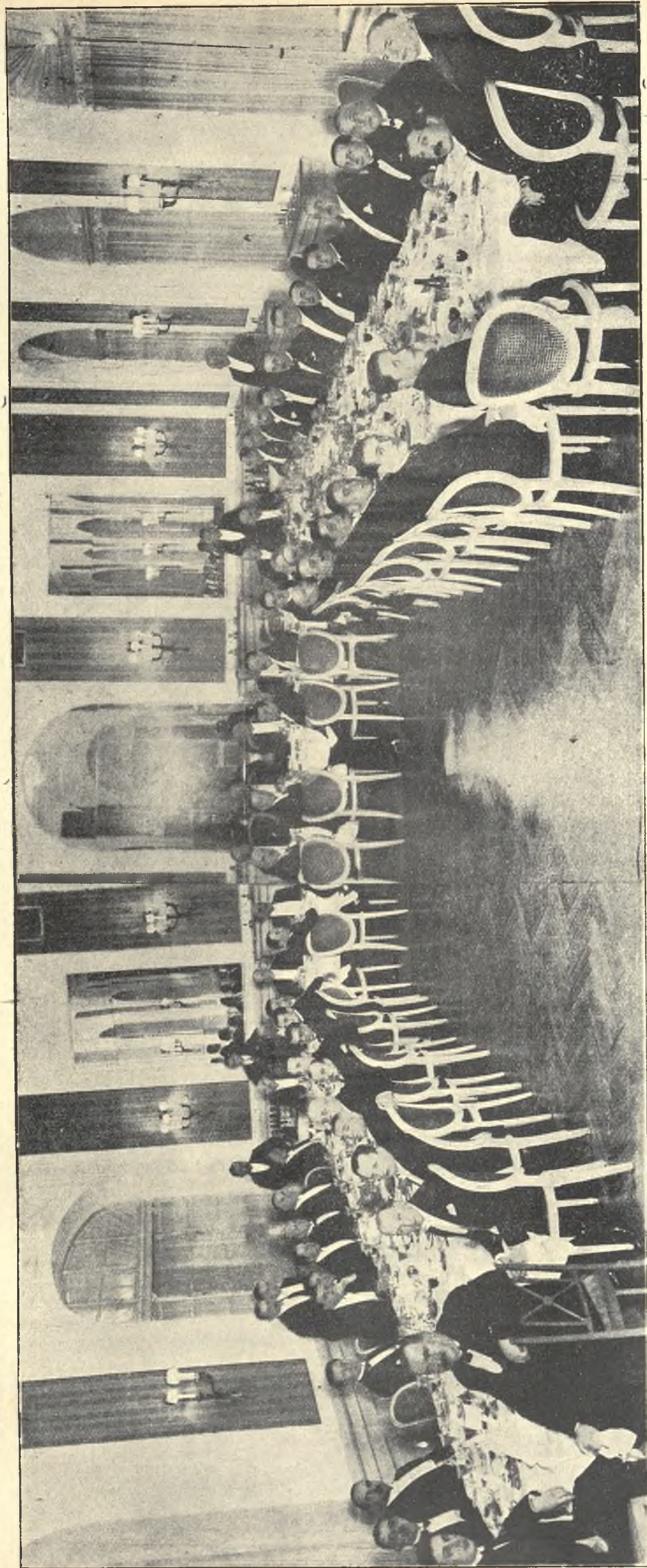
Bankiet w Hotelu Europejskim z okazji 10-lecia działalności dyplomatyczno - gospodarczej Dr. A. Menotti Corv iego.

Banchetto nell'„Hotel Europejski" offerto in occasione del decennio dell'attività diplomatico - economica del Dott. Antonio Menotti Corvi.

Chi scrive ha avuto l'onore di essere stato il primo in Polonia ad apprendere, dieci anni or sono, la nomina del Dott. Antonio Menotti Corvi a Addetto commerciale presso la Legazione d'Italia in Varsavia. Di tale notizia sono stato sinceramente lieto, non soltanto per la lunga e cordiale amicizia che mi univa a lui; poiché ben sapevo quali fossero le sue opinioni sui rapporti fra i due Paesi, che egli conosce ugualmente bene, e vedevo in lui un elemento molto attivo per l'opera di ulteriore riavvicinamento delle due Nazioni, nelle nuove condizioni create dalla guerra. Ancor prima della guerra, durante il nostro comune soggiorno a Roma e a Perugia, ebbi occasione di osservare con quale efficacia si adoperava per facilitare ai suoi connazionali la conoscenza della Polonia. Dapprima lo faceva nelle sfere universitarie; durante la guerra, in servizio militare, non dimenticava la Polonia a lui cara, ed informava i suoi compagni d'arme sulla necessità di farla risorgere a Stato indipendente. Terminata la guerra, egli ha potuto intensificare tale azione di propaganda, e non soltanto in una sola direzione, poiché avendo assunto l'alta carica a cui ho accennato, ebbe la possibilità di adoperarsi negli ambienti polacchi per render più profonda la conoscenza della cultura italiana, cosí cara ad ogni polacco, senza cessare dalla sua operosità d'anteguerra, sia con rapporti al suo Governo, sia con numerosi articoli nella stampa italiana, in forma pubblicistica e scientifica. Egli integrò la sua azione di propaganda con due opere d'indubbio valore scientifico, scritte con talento, di agevole lettura per il pubblico: sulla Polonia in lingua italiana e sull'Italia in polacco, troppo bene conosciute ai lettori di „Polonia-Italia" perché se ne debba parlare più ampiamente. Accennerò soltanto, scrivendo io qui una nota meramente personale, che il non comune valore di queste opere è costituito dall' esser basate su di una reale e diretta conoscenza della vita dei due Paesi, e non sui soli dati statistici.

Sin dal primo momento del suo arrivo in Polonia nella sua qualità ufficiale, il Dott. Menotti Corvi dichiarava in qual senso desiderasse lavorare. E'stata per me una grande gioia, prima come sostituto del Capo e poi come Capo della Sezione Economica del Ministero degli Affari Esteri, aver dovuto per ragioni di ufficio mantenere con lui contatti continui. La nostra collaborazione si è presto intensificata, e ci ha dato modo, in ardue e delicate questioni, di trovare soddisfacenti vie di soluzione. Più volte abbiamo dovuto condurre lavori preparatorii per accordi italo-polacchi; ed ho sempre trovato nel dott. Menotti Corvi, insieme ad un grande zelo per la difesa del suo Paese, la massima buona volontà nel ricercare una forma e un tenore che potessero essere da noi accettati. E so che in tal modo, mediante la stretta quotidiana collaborazione, abbiamo facilitato più di una fase dei rapporti polacco-italiani. Non posso non rilevare qui le grandi difficoltà in cui spesso doveva trovarsi il dott. Menotti Corvi, specialmente nel primo — e perciò più scabroso — periodo della sua carica, cioè nell'immediato dopoguerra.

zbliżeniem dalszem dwóch społeczeństw w nowo wytworzonych przez wojnę warunkach. Jeszcze przed wojną, w czasie wspólnego pobytu w Rzymie i w Perugii, miałem możność obserwować, w jak skuteczny sposób pracował nad ułatwieniem swym ziomkom zapoznania się z Polską. Czynił to pierwotnie w sferach uniwersyteckich; w czasie wojny, pełniąc służbę wojskową, nie zapomniał o drogiej sobie Polsce i uświadamiał swych towarzyszy broni co do potrzeby wskrzeszenia niepodległego Państwa Polskiego. Po wojnie było mu dane tę akcję propagandową pogłębić i prowadzić już nietylko w tym jednym kierunku, bo, objąwszy wysokie stanowisko, o którem wspomniałem, zyskał możność pracy wśród społeczeństwa polskiego nad pogłębieniem znajomości tak drogiej każdemu Polakowi kultury italskiej, a równocześnie zarówno raportami, pisanemi dla swego rządu, jak i wieloma artykułami, porozrzucanemi po prasie italskiej w formie czy to publicystycznej, czy naukowej, nie ustawał w swej pracy przedwojennej. Koroną jego działalności propagandowej były dwa dzieła o niewątpliwej naukowej wartości, pisane z talentem, umożliwiającym ich lekturę przez szersze grono czytelników, dwa dzieła — o Polsce po italsku i o Italji po polsku, zbyt znane czytelnikom „Polonii-Italji", by o nich dłużej było trzeba mówić. Wspomnę tylko, pisząc tutaj czysto osobistą notatkę, że niepowszednią zaletą obu tych dzieł jest ich oparcie o rzeczywistą i bezpośrednią znajomość życia obu krajów, nie zaś tylko o dane liczbowe statystyk.

Od pierwszej chwili przyjazdu do Polski w swym urzędowym charakterze zaznaczył dr. Menotti Corvi, w jakim duchu pragnie pracować. Było dla mnie wielką radością, że jako zastępca naczelnika, a następnie jako naczelnik Wydziału Ekonomicznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych miałem obowiązek utrzymywania z nim stałego kontaktu. Współpraca nasza zacieśniła się odrazu i dzięki niej w niejednej trudnej i delikatnej kwestji znajdywaliśmy szybko właściwą drogę. Było nam dane niejednokrotnie prowadzić prace przygotowawcze nad układami italsko-polskiemi; zawsze stwierdzałem u dr. Menotti Corvi'ego obok wielkiej gorliwości w obronie swego kraju najdalej posuniętą chęć znalezienia formy i treści, któreby i dla nas były możliwe do przyjęcia. Mam świadomość, że w ten sposób przez codzienną i bliską współpracę ułatwiliśmy niejedną fazę stosunków polsko - italskich. Nie mogę tu nie podnieść wielkiej trudności, w jakiej się często musiał dr. Menotti Corvi znaleść zwłaszcza w pierwszym, a więc najtrudniejszym okresie urzędowania w latach bezpośrednio powojennych. Był to okres, w którym we wszystkich społeczeństwach znajdowały się dość liczne, niestety, jednostki, pragnące jakimkolwiek sposobem za wszelką cenę dokonać „tranzakcyj międzynarodowych" tylko po to, by, wyzyskując czynniki rządowe, w błąd wprowadzone — co wówczas wobec braku informacyj było nietrudno — zarobić swoją prowizję. W takich wypadkach bez względu na narodowość każdego, kto się do niego o poparcie zgłosił, potrafił być bezwzględny i najzupełniej szczery w stosunkach z nami, dzięki czemu w porę za-

diato dopoguerra. Era questo il tempo in cui in tutti i popoli si trovavano purtroppo ben numerosi elementi che desideravano, in un modo qualsiasi e ad ogni costo, stipulare „transazioni internazionali", solo per poter guadagnare la relativa provvigione, inducendo in errore i fattori governativi per sfruttarli; il che allora, per difetto d'informazioni, era ben facile. In tali casi, nonostante che molti si rivolgessero a lui chiedendo appoggio, egli, indipendentemente dalla loro nazionalità, seppe sempre essere intransigente e del tutto schietto nei rapporti con noi; grazie a ciò, abbiamo potuto tempestivamente prevenire più di un malinteso spiacevole. Occorre rammentare le condizioni d'allora, l'andamento nervoso della nostra vita in genere e di quella ufficiale negli anni 1919 e 1920, per comprendere i di lui meriti che ritengo sempre mio dovere di rilevare.

Altri, più competenti di me, daranno il dovuto apprezzamento alla bella Sua azione di propaganda svolta a mezzo di conferenze, azione che ha permesso al pubblico — non solo delle due capitali, ma anche delle provincie dei due Paesi — di conoscere Quegli che ora onoriamo. Non spetta a me neppure di rilevare i meriti di Lui nella Sua attività di fascista all'estero, che ho avuto possibilità di ammirare sin dai primi momenti del Suo soggiorno nel nostro Paese. Desidero solo di esprimere la mia gioia per il fatto che, dopo dieci anni di lavoro in Polonia, il Dott. Menotti Corvi continua non solo con uguale, ma con sempre crescente entusiasmo, l'opera Sua per il ravvicinamento dei due Popoli.

Dott. WACŁAW OLSZEWICZ
Già Direttore della Sezione
Economica al Ministero degli Affari Esteri.
Direttore delle Fonderie e Miniere Riunite
dell'Alta Slesia „Królewska i Laura" (Katowice).

Le numerose opere e conferenze del Dott. A. Menotti Corvi sono così conosciute nel mondo economico polacco, che noi non lo consideriamo solo come uno dei primi consiglieri commerciali, che lavora per l'avvicinamento economico dell'Italia e della Polonia, ma quasi come un economista polacco. Grande è specialmente il merito del dott. Menotti Corvi per aver egli rivolto la necessaria attenzione all'importanza dei rapporti economici polacco - italiani nel campo dell'agricoltura, facendo conoscere alla sua Patria le condizioni agricole polacche, e alla Polonia l'immenso sforzo compiuto per l'intensificazione della produzione agricola dalla nazione e dal governo italiani.

L'articolo pubblicato, or è un anno, dal Dott. Menotti Corvi nella rivista „Rolnictwo" (Agricoltura), „Nuove vie della politica agraria in Italia", costituisce sino ad ora uno dei contributi più essenziali e di maggior valore, che pongono in chiara luce gli immensi cambiamenti ottenuti negli ultimi anni nella produzione agricola italiana.

Non v'è dubbio che, malgrado tale sforzo, e malgrado un importante aumento della produzione, gra-

pobiegliśmy niejednemu przykremu nieporozumieniu. Trzeba sobie przypomnieć ówczesne stosunki, nerwowy tryb naszego życia i urzędowania w latach 1919 i 1920, by zrozumieć zasługę, którą podnieść uważam sobie zawsze za obowiązek.

Inni, bardziej powołani odemnie, dadzą należytą ocenę pięknej propagandowej akcji odczytowej, która z naszym Jubilatem pozwoliła zapoznać się publiczności nietylko obu stolic, ale i prowincyj obu krajów. Nie moją również jest rzeczą podnieść zasługi Jubilata na polu faszystowskiej pracy zagranicą, którą zresztą miałem możność obserwowania od pierwszych chwil Jego pobytu w naszym kraju. Pragnę tylko wyrazić radość, że po 10 latach pracy w Polsce dr. Menotti Corvi do dalszej akcji nad zbliżeniem obu narodów zabiera się nietylko z tym samym, ale z wciąż rosnącym entuzjazmem.

Dr. WACŁAW OLSZEWICZ
Dyr. Górnośl. Zjedn. Hut „Królewska i Laura"
b. Nacz. Wydz. Ekonomiczn. M. S. Z.

Liczne prace i referaty p. Dr. A. Menotti - Corvi tak dalece są znane w polskim świecie gospodarczym, że uważamy go nie tylko za pierwszorzędnego radcę handlowego, pracującego nad zbliżeniem gospodarczem Italji i Polski, lecz niemal za polskiego ekonomistę. Jest szczególnie wielką zasługą Dr. Menotti - Corvi, że zwrócił należytą uwagę na doniosłość polsko- italskich stosunków handlowych w dziedzinie rolnictwa, a to zaznajamiając własną ojczyznę z polskiemi stosunkami rolnemi, a Polskę z olbrzymim wysiłkiem, dokonanym w zakresie wzmożenia produkcji rolnej przez naród i rząd italski.

Artykuł, ogłoszony rok temu przez Dr. Menotti Corvi w czasopiśmie „Rolnictwo" p. t. „Nowe drogi polityki rolnej Italji", stanowi dotychczas jeden z najtreściwszych i najbardziej wartościowych przyczynków, rzucających jasny snop światła na olbrzymie zmiany, dokonane w zakresie italskiej produkcji rolnej w ciągu ostatnich lat.

Nie ulega wątpliwości, że mimo tego wysiłku i mimo znacznego wzrostu produkcji, dzięki któremu w zakresie pszenicy Italja w znacznym stopniu uniezależniła się od przywozu zagranicznego, istnieją jednak inne dziedziny, w których produkty polskiego rolnictwa mogłyby z pożytkiem dla obydwu państw docierać do rynków italskich. Akcja, wszczęta w tym celu nie wyszła jeszcze z fazy początkowej i jest rzeczą pierwszorzędnej wagi, żeby rozwijała się na przyszłość z należytem uwzględnieniem potrzeb i interesów tak polskich, jak i italskich. Wolno przypuszczać, że olbrzymie doświadczenie i wyjątkowo pogłębiona znajomość polskich stosunków gospodarczych, którą uzyskał w ciągu swej dziesięcioletniej działal-

zie al quale l'Italia, per quanto concerne il grano, si è resa abbastanza indipendente dall'importazione. vi sono tuttavia ancora altri campi, in cui i prodotti dell'agricoltura polacca potrebbero, con vantaggio per ambedue i Paesi, giungere ai mercati italiani. L'azione intrapresa in questo senso, non è ancora uscita dalla sua fase iniziale, e di primissima importanza è la necessità che nell'avvenire essa venga svolta con opportuno riguardo ai bisogni e agli interessi sia polacchi che italiani. E lecito supporre che la grandissima esperienza e l'eccezionale, profonda conoscenza delle condizioni economiche polacche, a cui è giunto il Dott. Menotti Corvi durante la sua decennale attività diplomatico-economica, contribuirà al dovuto sviluppo della collaborazione polacco-italiana nel campo dell'agricoltura.

Dott. ADAM ROSE
Redattore della Rivista „Rolnictwo",
organo del Ministero dell'Agricoltura.

L'immenso lavoro che toccò a noi tutti chiamati, sin dal primo momento del Risorgimento della Nazione Polacca, a cooperare alla costituzione della sua vita statale, e le vicende di alto significato a cui abbiamo assistito, hanno cancellato dalla memori più che una personalità e più che un avvenimento. Ma quando i pensieri ritornano ai primi tempi dei miei lavori come Sottosegretario di Stato al Ministero dell'Industria e Commercio, si ravvivano alla mia mente i nella colloqui ele conferenze con l'Addetto Commerciale d'Italia Dott. Antonio Menotti Corvi. I ricordi dei suoi primi lavori ed iniziative per l'allacciamento delle relazioni tra la nostra Patria risorta e l'Italia, sono così strettamente legati alla storia economica dei primi anni dell'esistenza della Repubblica Polacca, che a tali tempi devo sempre pensare con commozione.

Da sei anni, pur trovandomi fuori della politica commerciale e dei trattati della Polonia, seguo tuttavia con attenzione tutte le iniziative e opere del Consigliere Menotti Corvi per la maggiore intensificazione delle relazioni economiche, e conseguentemente culturali, tra la nostra Repubblica e l'Italia, così cara ad ogni cuore polacco.

Esprimo per tale opera un sincero riconoscimento e la speranza che al Dott. Menotti Corvi sarà dato ancora per lunghi anni di lavorare per lo sviluppo delle relazioni italo-polacche.

Dott. HENRYK STRASBURGER
Commissario Generale della Repubblica Polacca a Danzica
ex Sottosegretario di Stato e già Incaricato della Reggenza
del Ministero dell'Industria e Commercio.

ALTRO VIAGGIO.

Il Sig. Antonio Menotti Corvi, dai dieci anni della sua attività in Polonia, nulla raccomanda e nulla consiglia, ma semplicemente presenta con sè stesso—grazie all'incrollabile fede nella sua Patria e alla profon-

ności dyplomatyczno - gospodarczej p. Dr. Menotti Corvi, przyczyni się do należytego rozwoju polsko italskiej współpracy w zakresie rolnictwa.

Dr. ADAM ROSE
Redaktor miesięcznika „Rolnictwo".

Ogrom pracy, jaki spadł na nas wszystkich powołanych od pierwszej chwili Zmartwychwstania Rzeczypospolitej Polskiej do pracy nad utworzeniem jej bytu państwowego i wypadki olbrzymiego znaczenia, jakie przesunęły się przed naszemi oczami, zatarły w umysłach i wspomnieniach niejedną postać i niejedno zdarzenie. Ale kiedy biegnę myślą do czasów pierwszych moich prac jako Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, stają mi żywo w pamięci moje rozmowy i konferencje z Radcą Handlowym Italji p. Dr. Menotti Corvi. Wspomnienia jego pierwszych prac i poczynań dla nawiązania stosunków między naszą Odrodzoną Ojczyzną a krajem italskim, złączone są tak ściśle z historją gospodarczą pierwszych lat istnienia Rzeczypospolitej Polskiej, że o czasach tych myśleć muszę zawsze ze wzruszeniem.

Od sześciu lat, stojąc zdala od polityki handlowej i traktatowej Polski, śledzę jednakże z uwagą wszystkie poczynania i prace Radcy Ambasady p. Dr. Menotti Corvi nad zacieśnieniem stosunków gospodarczych, a co za tem idzie kulturalnych między naszą Rzeczypospolitą a drogą sercu każdego Polaka Italją. Wyrażam dla prac tych prawdziwe uznanie i nadzieję, że p. Radcy Menotti Corvi dane będzie przez długie jeszcze lata pracować nad rozwojem stosunków italo-polskich.

Dr. HENRYK STRASBURGER
Komisarz Generalny R. P. w Gdańsku
b. Podsekretarz Stanu i Kierownik
Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

ALTRO VIAGGIO.

P. Antonio Menotti Corvi, od dziesięciu lat swej działalności w Polsce, niczego nie zaleca i do niczego nie namawia, ale poprostu sam sobą przedstawia, dzięki niezachwianej wierze we własną Ojczyznę i głębokiemu przekonaniu o słuszności jej szlaku dziejowego, to, czem Italja była dla Polski przez wieki i to, czem jest w dzisiejszych przełomowych czasach, tak jakby mówił naszemu Krajowi:

A te convien tenere altro viaggio,
Rispose, poi che lagrimar mi vide,
Se vuoi campar d'esto loco selvaggio

(Inf. I, 91 — 3).

da convinzione della giustezza della via storica di essa—ciò che l'Italia era per la Polonia attraverso i secoli e ciò che questa è negli attuali tempi decisivi, come se dicesse al nostro Paese:

A te convien tenere altro viaggio,
Rispose, poi che lagrimar mi vide,
Se vuoi campar d'esto loco selvaggio.
(Inf. 1, 91 — 3)

Tale attività in tali tempi, ecco appunto il buon consiglio, mai detto e mai imposto alla cieca imitazione, ma sempre chiaro nella sua indicazione generale.

Prof. Dott. STANISŁAW STROŃSKI
Deputato al Parlamento.

Il Sig. Dott. A. Menotti Corvi, il cui giubileo decennale di attività diplomatico - economica è celebrato oggi dal mondo economico polacco, ho avuto modo di conoscerlo durante una serie di anni, sia nel campo del lavoro quotidiano, avente per iscopo l'avvicinamento economico delle due Nazioni, sia in quello di studi sull'organizzazione della vita economica dei due Stati. In tale attività ho dovuto ammirare l'immensa energia del nostro festeggiato, il quale nel modo più vivo s'interessa a tutte le manifestazioni economico sociali della vita della Polonia e di quella del proprio Paese. Egli le considerava sempre in una maniera che dimostrava la profonda conoscenza — dotata di vero senso di obbiettività — delle condizioni del loro sviluppo, e che rivelava gli ampi orizzonti che con facilità il Suo eminente intelletto intravedeva.

Fautore dell'azione derivante da forza di convinzione, il Sig. Menotti Corvi ha esplicato in Polonia una ben vasta attività economica, ed è divenuto qui l'espressione dell'Italia contemporanea, che riunisce in sè la tradizione del grande passato, la bellezza del presente e la promessa di un avvenire glorioso.

Conoscendo la lingua polacca con la perfezione della lingua natale, il Sig. Menotti Corvi è entrato a far parte delle sfere economiche della Polonia, con cui si trova ora in stretta collaborazione, costruendo legami indissolubili fra le due Nazioni.

E'dunque per me motivo di gioia, nella presente festa comune, unire i miei modesti ma fervidi auguri a quelli che da ogni parte a lui pervengono, per una ulteriore sua attività egualmente nobile e feconda per l'avvicinamento delle due Nazioni.

On. STANISŁAW WARTALSKI
Direttore della Camera d'Industria e Commercio di Varsavia, ex Deputato al Parlamento.

Noi tutti rammentiamo quel periodo in cui la vita economica europea si presentava in un caos indescrivibile.

Il medesimo caos aveva preso anche il pensiero umano, non risparmiando neppure gli intelletti più forti e più provati. Teorie fantastiche, idee inverosi

Taka działalność w takich czasach, to właśnie ta dobra rada, nigdy nie powiedziana i nigdy nie narzucająca się dla ślepego naśladownictwa, a zawsze wyraźna w ogólnej wskazówce.

Prof. Dr. STANISŁAW STROŃSKI
Poseł na Sejm:

Pana Dr. A. Menotti-Corvi, którego jubileusz na polu działalności dyplomatyczno - ekonomicznej święci dziś polski świat gospodarczy, spotykałem od całego szeregu lat zarówno na terenie codziennej pracy, mającej na celu zbliżenie ekonomiczne obydwóch narodów, jak i w płaszczyźnie studjów, podejmowanych nad organizacją życia gospodarczego obu państw. We wszystkich tych dziedzinach działalności podziwiać musiałem ogromną energję Jubilata, interesującego się najżywiej wszystkiemi społeczno - gospodarczemi zjawiskami życia gospodarczego Polski i własnego kraju. Ujmował on je zawsze w sposób, świadczący o głębokiej wiedzy, objektywnem wyczuciu warunków rozwojowych, jak i o szeroko zakreślonych horyzontach, które z łatwością obejmowane były przez jego wybitną umysłowość.

Zwolennik czynu, wynikającego z istotnej siły przekonania, p. Menotti - Corvi rozwijał w Polsce bardzo szeroką aktywność ekonomiczną i stał się na naszym gruncie wyrazem współczesnej Italji, łączącej w sobie tradycję wielkiej przeszłości, piękną teraźniejszość i zapowiedzi pełnej chwały przyszłości. Władając językiem polskim tak, jak rodowitym, p. Menotti-Corvi zrósł się ze społeczeństwem gospodarczem Polski, z którem jaknajściślej pracuje, budując nierozerwalne ogniwa, łączące oba narody.

To też miło mi jest w tem wspólnem święcie dołączyć skromne moje, a gorące życzenia, które zewsząd płyną dla Jubilata, dalszej równie wybitnej działalności na polu zbliżenia obu narodów.

STANISŁAW WARTALSKI
Dyr. Izby Przem. - Handlowej w Warszawie.
B. poseł na Sejm.

Mamy wszyscy w pamięci okres, w którym życie gospodarcze Europy, przedstawiało nieopisany chaos.

Taki sam chaos ogarniał i myśl ludzką, nie szczędząc najtęższych nawet i doświadczonych umysłów.

Fantastyczne teorje, nieprawdopodobne pomysły, najbardziej dziwaczne zalecenia mnożyły się z nadzwyczajną szybkością.

Chaos był szczególnie wielki w krajach, w których wojna najgłębsze wywołała wstrząśnienia. Do nich należała Polska.

mili, i consigli più strani si moltiplicavano con straordinaria rapidità. Il caos era particolarmente grave nei paesi più specialmente scossi dalla guerra. E fra essi era pure la Polonia.

Il mutamento radicale delle condizioni economiche dopo riconquistata l'indipendenza, la distruzione e l'impoverimento del Paese, insieme a tutta una serie di altri fattori, creavano un caos tale, che difficile era intravedere la linea dell'ulteriore sviluppo della Polonia.

Questo sviluppo costituiva un grande punto interrogativo per l'Occidente, che guardava alla Polonia con profondo scetticismo e diffidenza; atteggiamento manifestantesi non solo nella critica, ma sopra tutto nell'astensione dall'entrar in rapporti con la Polonia.

Poche persone soltanto, sapevano debitamente apprezzare le forze creative della Polonia e del suo sviluppo. Ciò richiedeva non solo penetrazione e giusto criterio di giudizio, ma esatta comprensione dell'anima polacca, il che solo può dare un sincero e profondo attaccamento per la Polonia. Di questi pochi, in quel periodo, era il Dott. Menotti Corvi.

Rendendosi ben conto delle numerose manchevolezze della nostra vita economica, egli nei momenti più difficili francamente ribatteva quanti descrivessero nei più cupi colori l'avvenire della Polonia.

Con perseveranza egli agiva, cosí presso il suo Governo come nelle sfere sociali, per stabilire rapporti economici con la Polonia; e la sua perfetta conoscenza delle condizioni di essa gli permetteva, e gli permette, d'indicare le vie e i mezzi più opportuni a tal fine.

Mi chiedevo spesso come il Menotti Corvi, cresciuto in condizioni cosí diverse, sappia apprezzare cosí giustamente le forze della Polonia e si orienti cosí bene nelle nostre condizioni.

Oltre alle capacità innate, ad un buono spirito di osservazione e alla profonda competenza, egli ha un grande privilegio. Egli proviene da un Paese, in cui la natura ha creato uno scenario superbo, che suscita l'ammirazione fra le genti del Nord.

Ma sotto il meraviglioso azzurro del cielo, la terra non sempre feconda e la mancanza di ricchezze naturali, costringeva il popolo ad una dura, incessante lotta per la vita.

E le magnifiche conquiste, raggiunte sia nel passato come negli ultimi anni, il popolo italiano le deve alla fede che ha nelle proprie forze. Il Menotti Corvi ha questa fede, nella sua anima serena, onde può sentire ed apprezzare la stessa fede in quel popolo polacco, a cui egli si è tanto sinceramente affezionato e di cui ha saputo guadagnarsi cordiale amicizia e riconoscenza profonda.

ANTONI WIENIAWSKI

Presidente della S. A. „Warszawskie Tow. Ubezp",
Vice Presidente del „Museo dell'Industria
e dell'Agricoltura" a Varsavia.
Vice Presidente della „Bank Związkowy" in Polonia.

Zupełna zmiana układu stosunków gospodarczych po odzyskaniu niepodległości, zniszczenie i zubożenie kraju wraz z szeregiem innych czynników, tworzyły zamęt, w którym trudno było uchwycić linje dalszego rozwoju Polski.

Rozwój ten był wielkim znakiem zapytania dla Zachodu, patrzącego na Polskę z głębokim sceptycyzmem i nieufnością. Znajdowały one wyraz nietylko w licznych głosach krytycznych, ale przedewszystkiem w wielkiej wstrzemięźliwości w nawiązywaniu stosunków z Polską.

Nieliczne tylko jednostki umiały należycie ocenić siły twórcze Polski i Jej rozwoju. Potrzeba do tego było nietylko przenikliwości i trafnego sądu, ale należytego odczucia duszy polskiej, które dać może jedynie szczere i głębokie przywiązanie do Polski.

Do tych nielicznych w tym okresie jednostek należał dr. Menotti Corvi.

Zdając sobie dokładnie sprawę z licznych niedomagań naszego życia gospodarczego, śmiało przeciwstawiał się w najcięższych momentach tym, którzy przyszłość Polski w najciemniejszych malowali barwach.

Wytrwale zachęcał zarówno rząd swój, jak i społeczeństwo do nawiązania stosunków gospodarczych z Polską, a doskonała ich znajomość pozwalała mu i pozwala wskazywać właściwe drogi i sposoby.

Niejednokrotnie stawiałem sobie pytanie czemu dr. Menotti Corvi, wyrósłszy w tak odmiennych warunkach, tak trafnie ocenia siły Polski i tak doskonale orjentuje się w naszych stosunkach?

Prócz wrodzonych zdolności, dob ej obserwacji i gruntownej wiedzy, posiada on wielki przywilej.

Pochodzi z kraju, w którym przyroda stworzyła wspaniałe tło, budzące zachwyt wśród ludzi północy.

Ale pod cudnych błękitem nieba ziemia nie wszędzie żyzna i brak naturalnych bogactw zmuszała naród do twardej, nieustającej walki o byt.

Wspaniałe zdobycze, osiągnięte zarówno w przeszłości, jak i w ostatnich latach, zawdzięcza naród wierze w własne siły. Wiarę tę ma dr. Menotti Corvi w pogodnej swej duszy i to mu pozwala odczuć i ocenić tę wiarę w narodzie polskim, który tak szczerze pokochał i którego serdeczną przyjaźń i głębokie uznanie umiał sobie zaskarbić.

ANTONI WIENIAWSKI

Prezes Warsz. Tow. Ubezp.
Wice-Prezes Muzeum Przemysłu i Rolnictwa
W-Prezes Banku Powszechnego
Związkowego w Polsce.

VIE DI SVILUPPO NEI RAPPORTI POLACCO-ITALIANI.

I rapporti economici fra due Paesi prendono col tempo certe determinate forme, e gli uomini assumono di conseguenza certe abitudini e tradizioni, che in forza dell'inerzia con cui un paese gravita verso l'altro, creano l'automatismo del traffico economico. La creazione di queste forme, la reciproca collaborazione nella preparazione di tradizioni e abitudini costituisce il grande compito della politica commerciale.

Altra caratteristica del traffico economico fra due Paesi — se tale traffico vuol essere reciprocamente vantaggioso e suscettibile di sviluppo — è la plurilateralità. Non alludiamo con ciò solo alle differenziazioni del commercio estero, pur apprezzandone l'importanza, ma intendiamo dire di una opera non meno importante, e cioè dell'allacciamento dei rapporti finanziari in diversi aspetti, per un reciproco traffico turistico, per lo sfruttamento dei servizi della flotta mercantile, dei transiti, ecc.

I rapporti economici polacco - italiani hanno antiche e belle tradizioni, i cui inizi risalgono all'epoca dell'antica Roma, come rileva giustamente il Dott. Menotti Corvi nel suo eccellente articolo „Tradizioni storiche dei rapporti economici italo-polacchi" [1]. Nel Medioevo i rapporti polacco-italiani presentavano appunto quel carattere plurilaterale di cui si è parlato. Non solo le merci polacche venivano in Italia e quelle italiane in Polonia, ma animati erano anche i rapporti con i banchieri italiani, specie lombardi. Per tramite dell'Italia la Polonia acquistava pure tutta una serie di articoli esotici, importati in Europa dagli intraprendenti commercianti italiani.[2]

Il periodo di disintegrazione politica ed economica della Polonia, e la perdita dell'indipendenza politica, hanno distrutto gli scambi economici polacco italiani, che si annunciavano cosi favorevoli. La ricostruzione di tale traffico richiede tempo e continui, perseveranti sforzi, come del resto avviene per lo sviluppo dei rapporti economici fra la Polonia e gli altri paesi.

E bene notare che l'Italia fu tra le prime nazioni che seppero apprezzare giustamente l'importanza dei rapporti commerciali con la Polonia. Il Dott. Menotti Corvi fu il primo addetto commerciale straniero in Polonia. Il trattato di commercio polacco - italiano (del 12 maggio 1922, stipulato in sostituzione di quello provvisorio in data 22 agosto 1921), è uno dei primi trattati commerciali della Polonia. In un periodo di tempo relativamente breve, e senza rilevanti difficoltà, abbiamo stipulato con l'Italia anche altri accordi, come quello concernente i pagamenti per il materiale bellico fornito alla Polonia dall'Italia (20-XII-26), l'accordo petrolifero (31-I-23), ed infine la convenzione sulle assicurazioni (22-VII-25). Nei limiti formali in tal modo creati, il

[1] „Polonia-Italia" An. 1927 fasc. 2 pag. 3.
[2] Ibidem, pag. 4-6.

O DROGACH ROZKOJU STOSUNKÓW POLSKO - ITALSKICH.

Stosunki gospodarcze między dwoma krajami układają się z biegiem czasu w pewne utarte łożyska, ludzie nabierają pewnych przyzwyczajeń i tradycji i można powiedzieć, że wytwarza się pewien automatyzm w obrocie gospodarczym, gdy poprostu siłą bezwładzu jeden kraj gospodarczo ciąży ku innemu. Wielkiem zadaniem polityki handlowej jest praca nad stworzeniem tych łożysk, współdziałanie w wyrobieniu tradycji i przyzwyczajeń.

Drugą cechą obrotu gospodarczego między dwoma krajami — jeśli ma on być obustronnie korzystny i zdolny do rozwoju — jest jego wielostronność. Nie mamy tu przytem na myśli wyłącznie różnolitości handlu zagranicznego — aczkolwiek doceniamy należycie jej znaczenie. Ale w równej bodaj mierze chodzi o nawiązanie stosunków finansowych w różnych ich postaciach, wzajemny ruch turystyczny, korzystanie nawzajem z pośrednictwa i usług floty handlowej, tranzytu i t. d.

Stosunki gospodarcze polsko - italskie mają za sobą długą i piękną tradycję, która początkami sięga jeszcze epoki starożytnego Rzymu, jak to słusznie podkreśla dr. Menotti Corvi w swym doskonałym artykule p. t. „Tradizioni Storiche dei Rapporti Economici Italo - Polacchi *). W wiekach średnich stosunki polsko - italskie cechuje właśnie ta wielostronność, o której wyżej wspominaliśmy. Nietylko towary polskie wędrują do Italji i towary italskie do Polski, ale jednocześnie obserwujemy ożywione stosunki Polski z bankierami italskimi, w szczególności z Lombardji. Za pośrednictwem Italji również Polska nabywa cały szereg produktów egzotycznych, sprowadzanych do Europy przez ruchliwych i przedsiębiorczych kupców italskich **).

Okres rozczłonkowania politycznego i gospodarczego Polski i utrata samodzielności politycznej zrujnowały tak dobrze zapowiadającą się wymianę gospodarczą polsko - italską. Odbudowa tego obrotu wymaga dłuższego czasu i ustawicznych, wytrwałych wysiłków, tak samo zresztą, jak rozwój stosunków gospodarczych Polski z innemi krajami.

Należy stwierdzić, że Italja była jednym z pierwszych krajów, który należycie docenił znaczenie stosunków handlowych z Polską. P. Dr. Menotti Corvi był pierwszym zagranicznym radcą handlowym w Polsce. Traktat handlowy polsko-italski (z dnia 12 maja 1922 r. zawarty w miejsce prowizorjum z dn. 23 sierpnia 1921 r.) jest jednym z pierwszych traktatów handlowych Polski. We względnie krótkim czasie i bez większych trudności zawarliśmy również z Italją inne układy, jak: układ, dotyczący zapłaty za materjał wojenny, dostarczony Polsce przez Italję (23/VIII—21 r), układ naftowy (31/I—1923 r.) i wreszcie konwencja ubezpieczeniowa (22.VII.1925 r.). W stworzonych w ten sposób ramach formalnych obrót gospodarczy polsko-italski staje się w ciągu

*) „Polonia - Italia" zeszyt 2-gi z r: 1927, str: 3:
**) Ibidem, str: 4—6:

traffico economico polacco-italiano è divenuto, nel corso dell'ultimo decennio, sempre più intenso e generale. Ne danno prova, per i traffici commerciali, le seguenti cifre dell'importazione dall'Italia in Polonia e dell' esportazione dalla Polonia in Italia:

	Importazione		Esportazione	
	in migliaia di tonn.	in milioni di zloty	in migliaia di tonn.	in milioni di zloty
1922	25,6	25,8	4,6	3,8
1923	19,6	37,4	19,1	11,7
1924	57,9	128,2	19,6	11,5
1925*)	68,7	69,4	93,2	10,1
1926	48,0	72,8	498,4	44,8
192`	53,1	84,0	1.008,4	52,8
1928	61,0	83,0	1.184,9	48,7

Malgrado l'aumento dei traffici generali, nel campo del commercio polacco-italiano resta ancora molto da fare. Infatti, mentre l'importazione italiana in Polonia comprende una grande varietà, l'esportazione dalla Polonia in Italia si limita a qualche articolo che rappresenta grande volume, restando pertanto molto indietro per ció che riguarda possibilità di sviluppo.

Ma oltre ai traffici commerciali, rileviamo il confortante inizio dei rapporti finanziari. Molte banche italiane — e fra esse una delle più serie, la Banca Commerciale Italiana,—si sono interessate del mercato finanziario in Polonia, sia concedendo crediti alle banche polacche, sia acquistando intere partite delle loro azioni. Inoltre, una serie di società italiane di assicurazione svolgono un'animata attività in Polonia, aprendovi proprie filiali, o entrando in più stretti rapporti con corrispondenti società polacche.

Questo sviluppo dei traffici economici è possibile, naturalmente, soltanto in base a certi interessi comuni, che senza dubbio esistono fra la Polonia e l'Italia. Ma esso sarebbe stato certamente molto inferiore, senza un'opera di incoraggiamento e d'appoggio da parte di enti e d'istituti. A questo punto non possiamo passare sotto silenzio il nome dell'Addetto Commerciale italiano a Varsavia, Dott. Menotti Corvi. Nella sua attività decennale in Polonia, ci colpisce anzitutto la comprensione che egli ebbe della necessità di uno sviluppo plurilaterale dei traffici polacco-italiani. E noi lo troviamo, attento e perseverante nostro collaboratore e sostenitore, ovunque gli interessi della Polonia e dell'Italia siano in contatto.

I rapporti economici internazionali sono nei tempi moderni in notevole misura l'espressione dell'opinione pubblica dei paesi interessati. Convinto di ciò, il Dott. Menotti Corvi svolge un'ininterrotta attività per informare l'Italia sulla Polonia e questa su quella. Conoscendo perfettamente la lingua polacca, egli ha avuto modo di arricchire la nostra letteratura sull'Italia contemporanea di una serie di preziose opere („Italia współczesna", „Primo lustro

*) I dati per il 1925 indicano gli zloty in circolazione:

ubiegłych lat 10-ciu coraz bardziej intensywny i wielostronny. W dziedzinie obrotów handlowych świadczą o tem poniżej podane liczby przywozu z Italji do Polski i wywozu z Polski do Italji:

Rok	Przywóz		Wywoz	
	w tys. tonn	w milj. zł.	w tys. tonn	w milj. zł.
1922	25,6	25,8	4,6	3,8
1923	19,6	37,4	19,1	11,7
1924	57,9	128,2	19,6	11,5
1925*)	68,7	69,4	93,2	10,1
1926	48,0	72,8	1.008,4	44,8
1927	53,1	84,0	1.184,9	52,8
1928	61,0	83,0	498,4	48,7

Mimo wzrostu obrotów ogólnych, w dziedzinie handlu zagranicznego polsko - italskiego jest jeszcze dużo do zrobienia. O ile bowiem przywóz italski do Polski wykazuje dosyć dużą różnorodność, o tyle wywóz z Polski do Italji ogranicza się do kilku artykułów masowych i pozostaje daleko w tyle poza możliwościami ekspansji Polski.

Obok jednak obrotów handlowych należy zanotować pocieszający objaw nawiązywania stosunków finansowych polsko - italskich. Szereg banków italskich — a między niemi jeden z najpoważniejszych Banca Commerciale Italiana — zainteresował się rynkiem pieniężnym w Polsce bądź w formie kredytowania banków polskich, bądź nawet nabycia pakietów akcyj banków polskich. Poza tem szereg towarzystw ubezpieczeniowych italskich rozwija ożywioną działalność w Polsce, bądź zakładając własne filje, bądź też nawiązując bliższe stosunki z polskiemi towarzystwami ubezpieczeniowemi.

Ten rozwój obrotów gospodarczych jest możliwy, oczywiście, jedynie na podstawie pewnych wspólnych interesów, jakie niewątpliwie istnieją między Polską a Italją. Jednakże rozwój ten byłby bezwątpienia znacznie słabszy, gdyby nie popierała go praca powołanych placówek i instytucji. Mówiąc o tem, nie można pominąć nazwiska p. radcy handlowego Italji w Warszawie, dr. Menotti Corvi. W dziesięcioletniej jego działalności na terenie Polski uderza nas przedewszystkiem zrozumienie konieczności wszechstronnego rozwoju obrotów polsko-italskich. Spotykamy go wszędzie, gdziekolwiek interesy Polski i Italji wchodzą w kontakt, jako czujnego i wytrwałego współpracownika i opiekuna.

Stosunki gospodarcze między krajami są w czasach nowoczesnych w znacznym stopniu wykładnikiem opinji publicznej zainteresowanych krajów. W zrozumieniu tego p. dr. Menotti Corvi prowadzi nieustanną pracę informowania Italji o Polsce i vice versa. Znając doskonale język polski, p. dr. Menotti Corvi wzbogaca naszą literaturę, dotyczącą współczesnej Italji, szeregiem cennych prac („Italja współczesna", „Pięciolecie ery faszystowskiej" i t. d.). Jednocześnie ogłasza przeznaczoną dla publiczności

*) Liczby za rok 1925 podane są w złotych obiegowych.

dell'Era Fascista", ecc.). In pari tempo ha pubblicato libri destinati al pubblico italiano, quali „La Polonia Economica" e „La valuta oro in Polonia".

Le sfere economiche della Polonia ritengono come ben auspicante il fatto che questa sua cosi feconda ed intensa fatica si svolga in Polonia ormai da dieci anni, perché ciò ci mostra che anche le competenti sfere italiane riconoscono l'opera del dott. Menotti Corvi realmente fruttuosa per gli interessi dell'Italia.

Ing. ANDRZEJ WIERZBICKI,
Deputato al Parlamento,
Direttore Gen. dell'Associazione Generale Polacca della Industria, del Commercio e delle Finanze.

italskiej książkę p. t. „La Polonia Economica" i „Valuta oro in Polonia".

Sfery gospodarcze Polski uważają za nader dodatni fakt, że tak owocna i wytężona praca p. radcy dr. Menotti Corvi trwa w Polsce już 10 lat, co jest dowodem, że i miarodajne sfery italskie uważają działalność p. dr. Menotti Corvi za owocną dla interesów Italji.

Inż. ANDRZEJ WIERZBICKI
Nacz. Dyr. Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów.
Poseł na Sejm.

ALL'„UOMO GIUSTO AL POSTO GIUSTO".

Passano dieci anni da quando, nell'autunno del 1919, il Dott. Antonio Menotti Corvi, assunse la delicata carica di Addetto Commerciale presso la Legazione di S. M. il Re d'Italia in Varsavia, recentemente portata al rango di Ambasciata. Non mi diffonderò sulla serie delle opere, e sulle innumerevoli questioni di cui ha dovuto occuparsi l'Addetto Commerciale alla Legazione d'Italia in Polonia, quando si stavano creando le fondamenta dello Stato Polacco, e cominciava a formarsi in tutte le sue manifestazioni la vita economica, politica e sociale. Questo lato dell'attività del dott. Antonio Menotti Corvi verrà senza dubbio posto in luce e precisato da altri, che in occasione di tali compiti avevano spesso contatto con Lui. Mio particolare desiderio sarebbe di porre brevemente in rilievo quel lato dell'attività dell'Onorato, che è in relazione con la nostra agricoltura.

Grazie ad una serie di ottimi studi, pubblicati nel corso di dieci anni, sia sulla stampa polacca quotidiana e periodica, sia in opere originali sull'Italia, scritti nella nostra lingua, che il Dott. Menotti Corvi conosce come un polacco di nascita, larghe sfere della classe intellettuale agraria polacca hanno avuto modo di apprendere la situazione economica e agraria dell'Italia; hanno potuto ammirare i risultati ottenuti dalla gigantesca azione svolta nei lavori di bonifica, per i quali immense estensioni di paludi e di maremme, che disseminavano fin'allora i germi della malaria, sono state trasformate in fonti di ricchezza; hanno potuto seguire con tensione febbrile lo sviluppo sempre più poderoso della nota „battaglia del grano", e vedere con invidia come l'agricoltura della penisola Appenninica di anno in anno cresceva in potere e diventava la base del benessere dell'Italia, splendente di sole. Indipendentemente dai numerosi lavori che ha pubblicato, il Dott. Menotti Corvi diffondeva notizie sullo stato economico del suo Paese fra i cittadini polacchi, a mezzo di numerose conferenze sempre ricche di contenuto, smaglianti nella forma e pronunciate in bella lingua polacca. Oltre ai lavori

WŁAŚCIWEMU CZŁOWIEKOWI NA WŁAŚCIWEM MIEJSCU.

Mija 10 lat od chwili, gdy jesienią 1919 roku Dr Antonio Menotti Corvi objął odpowiedzialne stanowisko radcy handlowego przy Poselstwie Italskiem w Warszawie, które niedawno zamienione zostało na Ambasadę. Nie będę się rozwodził nad szeregiem prac i mnogością spraw, któremi musiał zajmować się Radca Handlowy Poselstwa Italskiego w Polsce, gdzie dopiero tworzyły się zręby państwowości polskiej i gdzie dopiero kształtowało się we wszystkich kierunkach życie gospodarcze, polityczne i społeczne. Tę stronę działalności Dr. Antonio Menotti Corvi niezawodnie oświetlą i scharakteryzują inni, którzy się przy wykonywaniu tych zadań często z nim stykali. Mojem osobistem pragnieniem byłoby krótkie scharakteryzowanie tej strony działalności Szan. Jubilata, która miała punkt styczny z naszem rolnictwem.

Dzięki szeregowi doskonałych publikacyj, zamieszczanych w ciągu 10 lat bądź w prasie codziennej polskiej, bądź w wydawnictwach perjodycznych, bądź w postaci oryginalnych prac o Italji, napisanych w języku polskim, którym Dr. Menotti Corvi włada, jak rodowity polak, szerokie warstwy polskiej inteligencji rolniczej miały możność zapoznać się ze stanem gospodarczym i rolniczym Italji, mogły podziwiać skutki realizacji gigantycznej akcji w zakresie prac meljoracyjnych, dzięki którym olbrzymie przestrzenie błot i trzęsawisk, szerzących dotąd malarję, zamienione zostały w złotodajne niwy — mogły śledzić z gorączkowem napięciem za coraz potężniejszym rozwojem słynnej „battaglia del grano" i z zazdrością patrzeć, jak rolnictwo półwyspu Apenińskiego z roku na rok zyskuje na potędze i staje się podwaliną dobrobytu słonecznej Italji. Niezależnie od licznych prac, ogłoszonych drukiem, Dr. Menotti Corvi popularyzacją wiadomości o stanie gospodarczym swego kraju szerzył wśród obywateli polskich za pomocą licznych odczytów, wygłaszanych zawsze w barwnej i treściwej formie w pięknym języku polskim. Poza pracami, związanemi bezpośrednio ze swojem służbowem stanowiskiem, ten

ha trovato sempre tempo per tutto e, con la sua affabilità, tanto nei rapporti mondani quanto in quelli d'ufficio, ha saputo attirarsi la generale simpatia.

Delle opere da lui pubblicate, ricordiamo le più importanti, tra cui lo studio „La Polonia Economica", nel quale, con grande competenza della materia, ha dedicato ampie parti a considerare la situazione agricola della Polonia. In lingua polacca egli ha curato una monografia, di eccellente compilazione, sull'Italia contemporanea. Nel 1926 è uscito un suo studio „L'Italia al Lavoro"; e nel 1927 pubblica altri due studi „La valuta oro in Polonia e le sue ripercussioni sulla vita economica", e „Tradizioni storiche dei rapporti economici italo-polacchi". Nel 1928 egli pubblica un opuscolo sul „Primo Lustro dell'Era Fascista" e un altro nel 1929 sulle „Nuove vie della politica agraria in Italia". L'edizione della „Polonia-Italia", si deve alla sua iniziativa: egli è stato ardente promotore di essa, e insieme uno dei fondatori della Camera di Commercio Polacco - Italiana.

Il Dott. Antonio Menotti Corvi, che trascorse la sua giovinezza in Polonia, ha saputo intuire l'animo e il carattere della psiche polacca, ha saputo adattarsi a questa e comprenderla come pochi stranieri. Grazie a tali virtù, egli si è guadagnato ben numerosi amici fra i polacchi, e ancor più persone sinceramente disposte verso di lui.

La sua casa privata, animata dalla presenza della sua leggiadra consorte, e da poco rallegrata dalla squillante vocina del più piccolo „Balilla" in Polonia, è diventata il simpatico e quieto ritrovo, ove accorrono le sue conoscenze più prossime, per interessanti conversazioni, circondate da cordiale e ospitale accoglienza.

Nel decennale di attività in un ufficio politico economico di tanta responsabilità, sappia l'illustre Giubilato che il suo lavoro egli lo ha bene eseguito, che molti sono i suoi meriti in tema di legami d'amicizia e di simpatia tra la Nazione polacca e quella italiana, e che appunto con tale lavoro e, insieme, con le sue doti personali, egli si è guadagnato in Polonia, e fra l'altro anche negli ambienti agrari, molti, molti cuori ben disposti e sinceramente devoti.

ST: PRUS. WIŚNIEWSKI.

Direttore dell'Associazione Polacca dei Produttori Latticini.
Membro dell'„Associazione dei Proprietari Fondiari".

człowiek miał zawsze czas na wszystko, a miłem obejściem w obcowaniu zarówno na terenie stosunków towarzyskich, jakoteż i w sprawach urzędowych zjednać sobie potrafił sympatję ogólną.

Z prac, wydanych drukiem, jako poważniejsze wymienić należy: studjum ekonomiczne „La Polonia Economica", w którem z dużą znajomością przedmiotu obszerną część książki poświęcił charakterystyce polskich stosunków rolniczych. W języku polskim wydał doskonale opracowaną monografję współczesnej Italji. W roku 1926 ukazała się w druku jego inna książka p. t. „Italja przy pracy"; w roku 1927 wydaje znowu trzy prace p. t.: „La valuta oro in Polonia e le sue ripercussioni sulla vita economica" oraz „Tradizioni Storiche Dei Rapporti Economici Italo - Polacchi", wreszcie „Tradycje Historyczne Stosunków Gospodarczych Polsko - Italskich". W roku 1928 wydał broszurę p. t. „Pięciolecie Ery Faszystowskiej", w r. zaś 1929 „Nowe Drogi Polityki Rolnej Italji".

Wydawnictwo „Polonia - Italia" zawdzięcza mu swoją inicjatywę i był jego najgorętszym promotorem, a zarazem jednym z założycieli Izby Handlowej Polsko - Italskiej.

Dr. Antonio Menotti Corvi, któremu młodość ubiegła w Polsce, umiał się wczuć w ducha i charakter psychiki polskiej, potrafił do tej psychiki się dostosować i jak rzadko który inny cudzoziemiec, rozumieć polską psychikę. Dzięki tym zaletom pozyskał sobie wśród polaków bardzo wielu przyjaciół i jeszcze więcej życzliwych sobie ludzi. Dom jego prywatny, ożywiony obecnością nadobnej małżonki, a od niedawna rozdzwaniający głosem jednego z najmłodszych „balilla", stał się tem miłem ustroniem, dokąd śpieszą bliżsi znajomi na interesującą pogawędkę, okraszoną serdecznem i gościnnem przyjęciem.

W dniu 10-cio lecia pracy na odpowiedzialnem stanowisku polityczno - gospodarczem, niechaj Szanownemu Jubilatowi przyświeca świadomość, że pracę swą pełnił dobrze, że wiele zasług położył dla zadzierzgnięcia węzłów przyjaźni i sympatji pomiędzy narodami polskim i italskim, że pracą tą, a zarazem osobistemi zaletami swemi zjednał sobie w Polsce, a między innemi i wśród warstw inteligencji rolniczej, wiele, bardzo wiele serc sobie życzliwych i szczerze oddanych.

ST. PRUS. - WIŚNIEWSKI

Dyrektor Zrzeszenia Producentów Mleka.
Członek Związku Ziemian.

PER LA PATRIA.

Tutto, invero, insegna il Fascismo, con sacro antico monito, a donare alla Patria.

„Beati quelli che più hanno, perché più potranno dare, più potranno ardere", diceva d'Annunzio con mistico verbo sullo scoglio di Quarto, alla vigilia della Grande Guerra.

Compiuto con Vittorio Veneto il risorgimento italiano, molto ancora chiedeva dai suoi figli l'Italia.

DLA OJCZYZNY.

Wszystko, jak głosi faszyzm, należy składać w ofierze Ojczyźnie.

„Szczęśliwi są ci, którzy mają więcej, gdyż będą mogli dać więcej." — oto słowa, wypowiedziane przez d'Annunzia w przeddzień wielkiej wojny.

Gdy po zwycięstwie pod Vittorio Veneto nastąpiło odrodzenie Italji, nie małych jeszcze ofiar oczekiwała Italja od swych synów.

E qui, nell'amica Polonia, seguire i fratelli nel nome della Madre comune, mantenerli in quell'unione spirituale, che è così bella e pura vittoria del Regime nuovo, consigliarli, convincerli a contribuire comunque con umiltà, con fede all'opera grandiosa del Duce: ecco quanto si propose, quanto attuò il Menotti Corvi lontano dalla sua Terra; senza clamori, con semplicità di fatti, nello stile degli Italiani di oggi.

Quando egli venne a Varsavia, nel 1919, Mussolini aveva fondato a Milano quei Fasci di Combattimento che dovevano rapidamente, audacemente e a prezzo di sangue, spazzare partiti e sette, ringiovanire la Nazione, portarla verso nuove mete.

Qui pochi erano i connazionali: occorreva vigilare con oculatezza, spiegare con senno, unire e armonizzare con efficacia i vari elementi. Riuscì intanto a creare, con l'accordo di alte personalità polacche, un'istituzione preziosa: la Camera di Commercio Polacco - Italiana, primo centro di studi economici e di propaganda nazionale. Riportiamo alcune parole del discorso da lui rivolto ai membri di essa in quella prima Assemblea (1920): „In questo momento, mi è caro rivolgere il pensiero e l'omaggio reverente ai comuni precursori del vostro e del nostro Risorgimento, ai Kościuszko, ai Garibaldi, ai Dąbrowski, ai Nullo, all'infinita schiera di patrioti polacchi e italiani, ai quali dobbiamo se oggi ci è dato riunirci qui liberamente, per riallacciare nuovi rapporti economici fra i nostri Paesi".

Venne il'21: e venne la prima nave italiana, col nome d'un pegno d'amore, „Rosalba", a gettar le sue ancore a Danzica; ed ei le corse a portare il suo saluto, a dire la sua fede, così come si va ad un amico che rechi notizie della famiglia lontana. Così disse, fra l'altro: „L'arrivo del primo piroscafo italiano in questo bel porto del Baltico, sia prova che un popolo, il quale, come quello italiano, si distingue per attività, genialità e sobrietà, sa portare ovunque, con le armi pacifiche dei commerci, dei traffici e della cultura, la gloria della tradizione latina". E un grido alzò, un voto: „Avanti, avanti, Italia grande e civile!"

Si giunse ad un primo accordo contingentale: e, ad un anno di distanza (1922), al trattato di commercio con questa Nazione. In giusto riconoscimento dei di lui meriti, gli venne conferita l'alta onorificenza „Polonia Restituta".

Non sempre lo sforzo eroico della Patria era ben compreso dall'opinione pubblica all'estero; quando l'Italia più ritrovava se stessa, quando l'entusiasmo e l'olocausto dei giovani la rendevano più certa del suo immediato e radioso domani, al di là dei confini si propalavano voci infondate, sorte o dalla mala fede o dalla fantasia. Bisognava dire e chiarire, continuamente, con quella costanza che è il pregio di chi sa amare e persuadere ad amare.

Così, prima ancora che l'on. Bastianini gli affidasse la Delegazione Statale per la Polonia (1923 *) egli sin dal suo arrivo, svolgeva la sua missione ufficiale con passione di italiano nuovo, di fascista. Quando gli fu dato l'incarico, l'opera si presentava, oltre che come un dovere, come un ordine da eseguire; ma il

*) L'anno della istituzione dei Fasci Italiani all'Estero.

Zaś tu, w przyjacielskiej Polsce, zdala od swej Ojczyzny, bez zgiełku i w największej prostocie, zwyczajem dzisiejszych Italów, p. dr. Menotti Corvi postawił sobie za zadanie zjednoczyć swych braci pod sztandarem wspólnej Ojczyzny węzłem duchowym, będącym rezultatem wspaniałego zwycięstwa nowego regime'u, i zachęcić do działania społem pod znakiem wiary w wielkie dzieło Wodza.

W czasie, kiedy w r. 1919 dr. Menotti Corvi przybył do Warszawy, Mussolini powołał do życia w Medjolanie „Fasci di combattimento" (Związki bojowe), które, działając odważnie i stanowczo, miały położyć kres panoszeniu się partyj i koteryj i odrodzić Naród oraz dźwignąć go ku nowym ideałom.

W Polsce dr. Menotti Corvi zastał nielicznych rodaków. Trzeba było jednak roztoczyć nad nimi opiekę, działać przezornie, jednoczyć ich i celowo harmonizować różne elementy.

W porozumieniu z szeregiem wybitnych przedstawicieli społeczeństwa polskiego powołał on do życia niezmiernie pożyteczną placówkę, jaką stała się Izba Handlowa Polsko - Italska, będąca pierwszą placówką, poświęconą sprawom gospodarczym polsko - italskim oraz akcji propagandowej Na jej zebraniu inauguracyjnem w r. 1920 w przemówieniu swojem, skierowanem do członków Izby, dr. Menotti Corvi powiedział, co następuje: „W tej chwili zwracam myśl, składam hołd poprzednikom naszego i waszego odrodzenia, Kościuszce, Garibaldiemu, Dąbrowskiemu, Nullo i nieskończonym zastępom patrjotów polskich i italskich, którym zawdzięczamy, że dziś mogliśmy się wspólnie zebrać, by ponownie nawiązać ścisły kontakt między naszymi krajami."

W r. 1921 przybył do Polski pierwszy okręt italski „Rosalba", zarzucając kotwicę w Gdańsku. Dr. Menotti Corvi pospieszył na jego powitanie, by złożyć mu swe pozdrowienia i wypowiedzieć swą wiarę, tak, jak się idzie do swego przyjaciela, który przynosi wiadomość od dalekiej rodziny. M. in. powiedział on wtedy, co następuje: „Przybycie pierwszego parowca italskiego, do tego pięknego portu nad Bałtykiem niech stanowi dowód, iż Naród Italski, którego cechuje energja, genjusz i jednocześnie skromność, potrafi, posługując się bronią pokojową, jaką jest wymiana handlowa oraz dóbr kulturalnych, szerzyć sławę tradycji łacińskiej". Przemówienie swoje zakończył okrzykiem: „Naprzód, naprzód Wielka Italja".

W r. 1921 została zawarta umowa kontyngentowa, a w rok później umowa handlowa polsko-italska. W uznaniu zasług, jakie położył dr. Menotti Corvi w sprawie dojścia do skutku tych umów, rząd polski odznaczył go orderem komandorskim Polonia Restituta.

Bohaterskie wysiłki, dokonane w Italji, nie zawsze były należycie oceniane przez opinję publiczną zagranicą. Gdy Italja coraz więcej odnajdywała siebie samą, a zapał i ofiara młodych coraz bardziej wzmagały pewność bliskiego i radosnego jutra, poza jej granicami zaczęły się odzywać nieuza-

senso della responsabilità che ne derivava, non vinceva l'entusiasmo e la volontà.

Sezioni del Partito vere e proprie, non doveva costituire; ma cenacoli di connazionali, che condividendo spirito e dottrina fascista, valorizzassero l'azione del Governo e spiegassero la portata dei suoi atti: queste le istruzioni, esattamente rispondenti alla sua anteriore attività, improntata alla pura fede che veniva trionfando.

La propaganda da lui svolta ha avuto ed ha ancora più particolare intensità nel campo economico. E la sua „Polonia Economica" suscitò (in relazione anche alla visita del Ministro Skrzyński all'On. Mussolini) notevoli commenti nei quotidiani polacchi e italiani, circa le possibilità per una seria collaborazione fra i due Paesi. „Noi sentiamo da tempo — dichiarava l'Idea Nazionale — la mancanza di sintetiche relazioni sulle condizioni economiche degli Stati esteri, considerate — si badi bene — dall'aspetto degli interessi italiani... Noi, che insegnavamo nelle relazioni diplomatiche di Venezia il modo di analizzare le condizioni politiche ed economiche degli altri popoli, ci siamo lasciati superare dagli allievi. Lo studio del Menotti Corvi viene in buon punto a far tacere le nostre critiche e ad appagare la nostra curiosità. Fa tacere le nostre critiche perchè è un' ammirevole prova del nuovo indirizzo che il nostro Ministero del Commercio intende seguire. E tempo di uscire dall'empirismo, che cagiona sprechi, dispersioni di energie, insuccessi ed evitabili delusioni. Ai mercati esteri non ci si può affacciare se non conoscendo a fondo le condizioni economiche dei Paesi con i quali vogliamo entrare in rapporti commerciali. E a fondo le condizioni economiche di un Paese estero non si possono conoscere, se non da chi vi abbia vissuto lungo tempo, sia padrone della lingua che vi si parla, studi sulle fonti locali, e non sui libri, spesso incompleti quando non sono tendenziosi, che si stampano per gli stranieri; penetri sin nel midollo dell'ossatura economica e politica. Per la Polonia non si poteva fare migliore scelta..."

Uguale eco hanno sempre avuto i suoi discorsi nelle annuali assemblee della Camera di Commercio Polacco-Italiana, sempre intesi ad offrire, in efficace sintesi, un quadro esatto, dimostrativo, dei progressi dell'economia italiana per merito del Duce. [1]

Date e fatti memorabili del nostro Regime, sono da lui austeramente, degnamente segnalati qui a italiani e a polacchi.

Di evidente eccezionale importanza fu la cerimonia di Olkusz, ove egli commemorò nel maggio 1923 l'eroe garibaldino, Generale Francesco Nullo,

[1] Citiamo fra l'altro i seguenti quotidiani che vi hanno consacrato lunghi articoli: Kurjer Polski del 17.5,1922, 8,7, 1924, 4:11:1927; Kurjer Warszawski del 21:5:1922, 28:5:1923, 25:6:1923, 9:7:1924, 24:2:1925, 3:7:1929; Tygodnik Handlowy del 15,5,1923, 11,7,1924; Rzeczypospolita dell' 8,9:1924; Kurjer Wieczorny del 26:5:1923; Messager Polonais del 5:6:1928 e 3:7:1929; Gazeta Handlowa del 2:7:1929; Epoka del 2:7:1929, ecc.

Nella presente relazione si citano soltanto i principali articoli della stampa polacca circa i più salienti momenti dell'attività del Dott. Menotti Corvi, non riportati nell'ultima parte del volume.

sadnione głosy krytyki. Trzeba było mówić i wyjaśniać, stale i z tą wytrwałością, która cechuje tych, co potrafią miłować i przekonywać.

Jeszcze przed powierzeniem przez Bastianiniego dr. Menotti Corviemu godności delegata związków faszystowskich na Polskę, co nastąpiło w r. 1923, od pierwszej chwili swego pobytu w Polsce, pełen zapału, rozwijał on akcję propagandową wśród obywateli italskich, zamieszkałych w Polsce, w duchu faszystowskim. Kiedy zaś został on mianowany delegatem, funkcje swe spełniał nietylko na skutek powierzonego mu obowiązku, lecz również z dobrej, nieprzymuszonej woli, pełen szczerego zapału.

Początkowo nie zorganizowano formalnych oddziałów Stronnictwa, lecz ograniczono się do zwoływania zgromadzeń, na których zbierali się Italowie, związani wspólnotą ideałów i wiarą w zasady i hasła, głoszone przez faszyzm.

Podjęta przez dr. Menotti Corviego akcja propagandowa na polu zbliżenia gospodarczego między obu Narodami stawała się z roku na rok coraz bardziej intensywna. Jego praca książkowa p. t. „Polonia Economica" wywołała (w związku również z wizytą, złożoną przez b. ministra spraw zagr., Aleksandra Skrzyńskiego Mussoliniemu) obszerne komentarze w prasie polskiej i italskiej oraz uwagi co do możliwości utrwalenia poważnej współpracy między obu krajami. „Odczuwamy oddawna — pisała m. in. L'Idea Nazionale — brak systematycznych opracowań o życiu gospodarczem państw obcych" „Praca dr. Menotti Corviego ukazała się w samą porę, by nakazać milczenie malkontentom i zaspokoić naszą ciekawość". „Na rynki zagraniczne można przenikać tylko wówczas, gdy zna się gruntownie warunki gospodarcze krajów, z którymi pragnie się nawiązać stosunki handlowe. Znać zaś je gruntownie może tylko ten, kto w danym kraju mieszka od dłuższego czasu, kto włada jego językiem, kto bada u źródeł miejscowych, nie zaś posiłkuje się jedynie publikacjami książkowemi, często niekompletnemi i tendencyjnemi, szczególnie, gdy pisane są dla cudzoziemców. Dla Polski nie można było uczynić lepszego wyboru". Podobne echa wywoływały przemęwienia dr. Menotti Corviego, wygłaszane na dorocznych zebraniach Izby Handlowej Polsko-Italskiej, w których prelegent w formie syntetycznej obrazował w sposób dokładny i jasny postępy gospodarki italskiej, osiągane dzięki inicjatywie Wodza. Najważniejsze zdarzenia i daty z okresu panowania nowego regime'u podawane są we właściwej formie Italom i Polakom.

Do wybitnych zdarzeń zaliczyć należy obchód w Olkuszu na cześć bohatera garibaldczyka, jenerała Francesco Nullo, który brał udział w powstaniu 1863 r. i wspaniałomyślnie poświęcił swe życie dla wolności Polski. W obchodzie tym wzięli udział liczni przedstawiciele władz oraz szereg osobistości, jak głośny pisarz polski Stefan Żeromski, pułkownik Dąbrowski oraz Miniewski, który był naocznym świadkiem bohaterskiej śmierci Nulla. Na obchodzie tym wygłosił przemówienie dr. Menotti Corvi, który podkreślił jako najwspanialsze potwierdzenie ży-

che nell'insurrezione del 1863 sacrificò generosamente la propria vita per la libertà della Polonia. Presenti numerose autorità, quali l'illustre scrittore Żeromski e i Colonnelli Dąbrowski e Miniewski — testimone oculare della gloriosa morte del Nullo, — egli rilevò allora come una delle più splendide conferme del sempre risorgente valore italico, la continuità di eroismo fra camicie rosse e camicie nere. E poiché egli aveva salutato romanamente le spoglie dell'immortale Patriota, il Col. Dąbrowski dichiarava di voler ripetere ogni anno l'austero gesto sulla tomba dell'eroe, per rammentare la fraternità italo-polacca, consacrata dall'eroismo e dalla gloria. Quanto la pubblica opinione sia stata sensibile a così alta rievocazione, lo attesta l'entusiastica frase della „Rzeczpospolita": „Dalla tomba di Olkusz, all'azzurro cielo della Città Eterna, si elevi da mille bocche il grido: Evviva l'eroica, nobile Italia! Evviva il Duce Mussolini!"

Ricordiamo il primo attentato al Duce nostro, e il fremito di dolore e d'indignazione che agitò allora l'Italia tutta; alla notizia in Polonia seguirono subito manifestazioni di rinnovata devozione al Capo del Fascismo. Solenne fu nella Cattedrale di Varsavia la celebrazione religiosa per lo scampato pericolo, promossa dal Menotti Corvi: v'intervenivano S. E. l'Arc. Card. Kakowski, la Rappresentanza ufficiale e tutta la collettività dei connazionali. Espressioni queste, improntate alla più pura e schietta sincerità.

Questa stampa si convinceva ogni ora di più del vero spirito del Fascismo: e lo dimostrò commentando l'opera „Italja Współczesna" („affermazione di pura fede italiana e fascista", la definí il Corriere d'Italia), pubblicata a Varsavia dal Menotti Corvi nel 1925, apertamente riconoscendo che la rinascita economica dell'Italia attuale si deve unicamente al genio e alla fatica del Duce.

Ciò che il Nostro illustrò ancora, riferendosi a tutti i campi della vita economica e sociale della Nazione, in un'intervista concessa al „Messager Polonais" nel dicembre di quell'anno.

Molto e da molti s'è detto sul Fascismo; ma se in Patria esso, costituendone la vita stessa, non vuol chiarimenti o commenti, oltre i fatti, ben altra cosa è al di là dei confini, ove la lontananza è facile ragione di errore e agevole motivo a svisare il vero.

Conoscano dunque gli altri, amici o no, che l'Italia lavora, con lieta serenità, con tenacia fidente e feconda, per la propria salute materiale e spirituale; e non si dimentichi che nel Natale di Roma 21 Aprile, si celebra la Festa del Lavoro. Pertanto di grande rilievo è la conferenza tenuta in quella data dal Menotti Corvi nel 1926, per invito dell'Associazione dei Negozianti Polacchi in Varsavia, sul tema „l'Italia al Lavoro", tanto che venne richiesta e pubblicata in opuscolo bilingue. E lo notò la „Rzeczpospolita", che, approvando le di lui chiare e concise parole commentava: „Ancor oggi all'estero, Polonia compresa, fanno penitenza qua e là le inveterate opinioni che male hanno inteso il Fascismo; esso non è la vittoria di una qualsiasi classe sociale, e neppure è un Partito, ma grandioso movimento nazionale: la forza del popolo e la floridezza economi-

wotności i waleczności Italów ciągłość bohaterstwa, datującego się od czerwonych do czarnych koszul.

Przypomnijmy, jak wielki odruch boleści i oburzenia wywołał pierwszy zamach na Wodza w całej Italji. Kiedy wiadomość ta dotarła do Polski, natychmiast Italowie, zamieszkali w Polsce, dali wyraz swym uczuciom oddania Wodzowi Faszyzmu. Z inicjatywy dr. A. Menotti Corviego w Katedrze warszawskiej odbyło się dziękczynne nabożeństwo, w obecności Jł E. Arcbiskupa Kakowskiego, przedstawicieli władz polskich i kolonji italskiej. Objaw ten był nacechowany głęboką i prawdziwą szczerością.

Znaczenie i istotę faszyzmu prasa polska zaczyna sobie coraz lepiej uświadamiać, dając temu wyraz w swych sprawozdaniach o pracy dr. A. Menotti Corviego p. t. „Italja Współczesna", która ukazała się w druku w Warszawie w r. 1925. „Corriere della Sera,' wyraził się o niej, iż stanowi ona potwierdzenie prawdziwej italskiej wiary faszystowskiej, prasa zaś polska, omawiając te prace, przyznała, iż odrodzenie gospodarcze Italji zawdzięczać należy jedynie geniuszowi i trudowi Wodza.

Do przekonania się o tem dał również sposobność dr. Menotti Corvi w wywiadzie, udzielonym w grudniu tegoż roku „Messager Polonais" oraz innym dziennikom, a nadto w odczycie, p. t. „Italja przy pracy", wygłoszonym w dn. 21 kwietnia 1925 r. na zaproszenie Stowarzyszenia Kupców Polskich w Warszawie.

Zasługi dr. Menotti Corviego są nietylko dobrze znane w Polsce, lecz również w Italji, co m.in. znalazło wyraz w przedmowie redakcji „L'Esportatore Italiano", której nakładem ukazała się praca Jubilata p. t. „Waluta złota w Polsce i t. d."*); pisząc, iż „jest on głębokim znawcą życia, zwyczajów i języka kraju, którego jest gościem i gdzie pełni z prawdziwym zapałem faszysty funkcje Radcy Handlowego, powierzane mu przez Rząd Narodowy. „Dzięki działalności tego utalentowanego funkcjonarjusza państwowego, Italja i regime, którego jest on przedstawicielem, są oceniane w Polsce objektywnie i spokojnie, czyli odmiennie, niż to ma miejsce w innych krajach."

W niezmiernie liczne zdarzenia obfituje rok 1927, poczynając od założonego z inicjatywy dr. Menotti Corviego wydawnictwa „Polonia - Italia", organu urzędowego Izby Handlowej Polsko-Italskiej, poświęconego obrazowaniu najważniejszych przejawów życia gospodarczego obu krajów, i kończąc na inauguracji Związku Faszystowskiego w Warszawie, obchodach narodowych, odczytach, publikacjach propagandowych i t. p. Wytworzyła się dokoła niego atmosfera sympatji, która go pobudzała do dalszych czynów. Na Górnym Śląsku na zaproszenie oddziału Izby Handlowej Polsko-Italskiej w marcu r. 1927 dr. Menotti Corvi wygłosił odczyt o tradycjach stosunków historycznych polsko-italskich, który został później wydany w oddzielnej odbitce przez Wyd. „Polonia-Italia".

*) O rozprawie tej, która została również opublikowana przez Italskie Min. Finansów, ówczesny minister finansów hr. Volpi wyraził w słowach najbardziej pochlebnych uważając, iż przyczyniła się ona skutecznie do przeprowadzenia badań przezeń przedsięwziętych, dotyczących lira złotego.

ca sono la sua divisa". E ancora: „Questo profondo economista e sottile diplomatico sia certo, che se la sua conferenza ha avuto cosi grande successo, date anche le condizioni del nostro ambiente, egli deve attribuirlo non soltanto alla forma precisa, al periodo esatto e alla logica e chiarezza degli argomenti, ma anche all'aver fatto vibrare, forse involontariamente, la sensibile corda dell'anima polacca".

Ma il valore del Menotti Corvi è ben noto anche in Italia: citiamo l'„Esportatore Italiano", che, pubblicando lo studio di lui su „La valuta oro in Polonia e le sue ripercussioni sulla vita economica" *), ricordava, nell'introduzione, come egli sia un conoscitore profondo della vita, dei costumi, delle abitudini e della lingua del Paese che lo ospita, dove svolge con viva e pura passione fascista la missione affidatagli dal Governo Nazionale. Mercè l'opera di questo valoroso funzionario del Governo, l'Italia e il regime che la rappresenta vengono giudicati in Polonia con spirito sereno ed obiettivo; tanto diversamente, cioè, di quanto avviene in altre parti d'Europa e del mondo".

Fecondo di attività è l'anno 1927: dalla sua iniziativa per la fondazione della Rivista „Polonia-Italia", organo ufficiale della Camera di Commercio Polacco - Italiana — aperto sempre alla cronaca delle più importanti manifestazioni nazionali, — alla inaugurazione del Fascio, a cerimonie patriottiche, a conferenze, ad opuscoli di propaganda, ecc. Ormai v'era attorno a lui un'atmosfera tale di simpatia, che lo induceva risolutamente **ad majora.** La Camera di Commercio di Katowice, in Alta Slesia, lo invitò nell'estate di quell'anno a tenere là una conferenza sulle tradizioni delle relazioni economiche italo-polacche, pubblicata poi in testo bilingue dall'accennata Rivista.

Festa dello Statuto: inaugurazione del Fascio di Varsavia, avvenuta con stile di classica austerità. Si disse che i connazionali erano pochi: ma appena ne vide aumentare le file, costituì il Fascio e formò i gruppi dipendenti di Cracovia, Katowice, Leopoli e Poznań. Una cinquantina, soltanto, di iscritti e forse meno: ma fascisti veri, devoti all'Italia e al suo Duce; stretti dal vincolo di un amore che i cuori generosi non sanno perdere.

Da cinque anni le Camicie Nere avevano marciato su Roma, per rivedere, come fu detto, „il volto dell'Italia quale aveva fiammeggiato sul Piave". Egli nella cerimonia che organizzò per la grande ricorrenza, parlò intorno al „Primo Lustro dell Era Fascista", smentendo le inesatte cognizioni divulgate intorno alla realtà dell'Italia di Mussolini. Tale conferenza, pubblicata poi in opuscolo bilingue da „Polonia-Italia", e in cui i polacchi avevano per la prima volta una completa, ordinata esposizione delle realizzazioni del Governo Fascista, terminava con le parole: „Ogni incitamento, ogni parola del Duce hanno, per immancabile sfondo, la visione, sempre più chiara e precisa, di un'Italia forte, rispettata e temuta, che dal disciplinato lavoro dei suoi figli, trae

*) Su tale lavoro, pubblicato anche dal R. Ministero delle Finanze, il titolare del medesimo, Conte Volpi, si espresse con le più lusinghiere parole, considerandolo efficace contributo a studi sulla lira oro da lui predisposti.

W tymże roku następuje inauguracja Związku Faszystowskiego w Warszawie, która odbyła się w formie, pełnej niezmiernej prostoty. Jednocześnie powołano do życia jego sekcje w Katowicach, Krakowie, Lwowie i Poznaniu. Zgromadzono w nich zaledwie ok. 50 członków, lecz wszyscy oni — to prawdziwi faszyści, oddani Italji i jej Wodzowi.

W r. 1927 minęło pięć lat od Marszu na Rzym czarnych koszul, podjętego, jak to głoszono, celem ujrzenia „oblicza Italji, oblicza, jakie jawiło się im w ogniu nad Piave". W czasie uroczystości, jaka została urządzona w związku z tą rocznicą, dr. Menotti Corvi wygłosił odczyt, omawiając „Bilans pięciolecia Ery Faszystowskiej", zadając w swem przemówieniu kłam niedokładnym wiadomościom, szerzonym o Italji i Mussolinim.

Odczyt ten został później wydany w oddzielnej publikacji, z tekstem italskim i polskim, wydanej nakładem wydawnictwa „Polonia - Italia", w której czytelnicy polscy po raz pierwszy znaleźli kompletny, uporządkowany obraz urzeczywistnień Rządu faszystowskiego i której zakończenie brzmi, jak następuje:

„Każdy bodziec, każdy wyraz Wodza ma za nieodzowne tło wizję coraz wyraźniejszą Italji silnej, szanowanej i budzącej obawę i czerpiącej swą życiową energję i rację istnienia z karnej pracy swych synów. Temu ideałowi każdy Ital poświęca dziś swe najlepsze siły i temu ideałowi my dziś poświęcamy nasze siły, dziś głębiej, niż kiedykolwiek, przekonani, że w prawej i natchnionej woli Wodza jest zapewnione szczęście Ojczyzny".

Dr. Menotti Corvi czuwa wytrwale i przezornie w interesie faszyzmu.

Jego zalety umysłu oraz walory działalności stają się powszechnie znane i zjednują mu powszechne uznanie. Kiedy na początku r. 1928 został on zaproszony przez Tow. Ekonomiczne w Krakowie i Lwowie do wzięcia udziału w ich zebraniach, wygłosił tam dwa odczyty, omawiając w nich rezultaty poczynań w okresie regime'u faszystowskiego i specjalnie zastanawiając się nad najbardziej doniosłemi zagadnieniami gospodarczemi Italji, a m. in. nad stabilizacją lira, znaczeniem „Karty Pracy" i t. p. Wątpliwości, jakie podniesiono w czasie dyskusji, prelegent należycie wyjaśnił, podkreślając swoistość, czyli czysto italski charakter faszyzmu.

Kiedy stosownie do przepisów nowego statutu ustały czynności Jubilata jako Delegata Związku w Warszawie, kolonja italska okazała mu wzruszające objawy przywiązania, ofiarowując mu medal pamiątkowy oraz adres, utrwalony na pergaminie, treści następującej:

„Dr. Antonio Menotti Corviemu, Delegatowi Rządowemu na Polskę, który, opuszczając to stanowisko z powodu jego zniesienia na skutek postanowienia nowego statutu Związku Faszystów Italskich zagranicą, nie zaprzestaje roztaczania opieki i okazywania pomocy, jaką od pierwszych dni swego pobytu w Polsce w charakterze Radcy Handlowego pełen gorącego i ożywczego zapału faszystowskiego, wyświadczał swym rodakom, przebywającym w Polsce, — ofiaruje serdecznie oddana i wdzięczna jako

energie e ragioni di vita. A questo ideale ogni italiano oggi consacra le sue attività migliori, a questo ideale oggi noi riconsacriamo le nostre, oggi più che mai convinti che nella dritta volontà del Duce è la più sicura fortuna della Patria".

E sempre vigilava, assiduamente, provvidamente, in difesa del Fascismo: fossero voci della stampa e di partiti, o meri atteggiamenti individuali, egli sentiva il dovere di sorvegliare, dovere d'Italiano e di fascista. [1]

Oramai, più che note, erano risapute e lodate universalmente le sue qualità di mente e di azione. Quando, nel 1928, fu invitato delle Società di Studi Economici di Cracovia e di Leopoli a tener in quelle città due conferenze sull'opera del Regime, egli poté diffondersi in più campi, dalla stabilizzazione della lira, alla Carta del Lavoro, ecc., dando pertanto modo agli intervenuti di chiarire, in corrette discussioni, alcuni dubbi su quegli argomenti, e sottolineando inoltre lo schietto carattere d'italianità del Fascismo. Ed è così. Modello agli altri, forse: ma non certamente suscettibile di esotici proselitismi. E'un po'come l'opera di un'artista, che, gelos della sua personalità, non vuol essere imitata, ma solo meditata e sentita nella sua verità e nella sua bellezza.

Le di lui funzioni di Delegato Statale a Varsavia venendo a cessare per le disposizioni del nuovo Statuto, fu unanime e commovente la manifestazione di affetto tributatagli dalla collettività nazionale, che volle anche offrirgli una medaglia e un'artistica pergamena cosi indirizzata: „ Al Comm, Dott. Antonio Menotti Corvi, Delegato Statale per la Polonia, che lascia la carica per abolizione decretata dal nuovo Statuto dei Fasci Italiani all'Estero, ma non il compito d'assistenza e di tutela, che dal primo giorno della sua permanenza in Polonia, quale R. Addetto Commerciale, con fervida e vivificatrice passione fascista va nobilmente assolvendo fra i connazionali qui residenti, la Colonia fascista di Varsavia, con affettuosa e devota riconoscenza, offre questa sincera testimonianza d'imperituro ricordo". Questo atto di doverosa gratitudine, non è che il riconoscimento della sua ininterrotta fatica, prodigata con entusiasmo e senza incertezze; la quale tuttavia, non che avere soste, si intensifica ancora piú.

Nel Natale di Roma egli assume ufficialmente l'incarico di Segretario del Fascio di Varsavia.

L'instancabile opera continua: a Poznań, in occasione della Fiera Campionaria, tiene un'altra conferenza, per radio, sulla ricostruzione economica e sociale dell'Italia, soffermandosi particolarmente sullo Stato Corporativo; a Varsavia, offre il suo entusiastico interessamento per la proiezione—per la prima volta nei cinematografi pubblici—del film „Il Duce"; provvede a nuove iscrizioni di connazionali al Partito; costituisce la Sezione Femminile, ricordando alle camerate le virtú civili e patriottiche della donna fascista; organizza, validamente coadiuvato

[1] Ad esempio nella Polska Zachodnia del 24.7.1927, nella Gazeta Handlowa del 18.11.1927, nel Tygodnik Handlowy 5:11:1927; nella Polska Zbrojna del 2.3.1928 ecc.

dowód trwałej pamięci Kolonja Faszystowska w Warszawie."

Ten dowód należnej pamięci jest niczem innem, jak uznaniem dla jego nieustannej pracy, wykonywanej z zapałem i wiarą w jej rezultat i stale się wzmagającej.

W dniu święta Założenia Rzymu dr. Menotti Corvi obejmuje oficjalnie urząd sekretarza Związku Faszystowskiego w Polsce.

Nieznużona działalność trwa nadal: w Poznaniu, w czasie trwania Targów dr. Menotti Corvi wygłasza odczyt, nadany przez radjo, na temat odbudowy gospodarczej i społecznej Italji, ze szczególnem uwzględnieniem istoty Państwa Korporacyjngo; w Warszawie przyczynia się do wyświetlenia po raz pierwszy w Polsce filmu „IL DUCE"; za jego sprawą nowi członkowie przystępują do Związku; zakłada on sekcję kobiecą, przypominając jej członkiniom o cnotach obywatelskich i patrjotycznych kobiety faszystki; organizuje przy pomocy Sekcji faszystowskiej w Katowicach, wyjazd dzieci italskich do kolonij letnich w Italji i t. p.

Wydaje wreszcie nową pracę w języku polskim p. t. „Nowe drogi polityki rolnej w Italji" o której Sekretarz Stronnictwa powiedział: "Praca ta, poza stroną techniczną rolniczą, ma również znaczenie w dziedzinie propagandy narodowej dla poczynań Faszyzmu, podjętych i należycie realizowanych przez regime faszystowski.

W dn. 28 października 1928 r. sfilmowano i potem wyświetlano w teatrach świetlnych Polski, uroczystość poświęcenia chorągwi Związku Faszystowskiego w Warszawie, cennej pracy kobiet z Perugji—ogniska Rewolucji Faszystowskiej—ofiarowanej przez obywatelki Perugji.

Godnemi uwagi są uczucia, jakim dał wyraz ksiądz Nowakowski w swem przemówieniu w pięknym języku naszym: „Chorągiew ta jest symbolem dzieła Wodza, tego, który z prochu Forum Rzymskiego wskrzesił nieposkromioną wolę starożytnych Rzymian."

Ugoda, jaka zawarta została między Italją a Watykanem w VII-ym roku ery faszystowskiej, obudziła powszechną radość. — Podnosząc na Zgromadzeniu Związku Faszystowskiego w Warszawie doniosłość tego zdarzenia historycznego, dr. Menotti Corvi stwierdził iż:

Z okazji tego historycznego o światowej doniosłości zdarzenia, dr. Menotti Corvi udał się wraz z całym Związkiem Faszystowskim do Nuncjusza Papieskiego w Warszawie, J. E. Mrs. Marmaggiego, by złożyć mu życzenia.

Zdając sobie sprawę z celowości propagandy filmowej, dr. Menotti Corvi spowodował w dniu 21 kwietnia 1929, wyświetlenie filmu p. t.: „Rok VI" w sali Coloseum wygłaszając jednocześnie krótkie wstępne przemówienie.

Należy również zaznaczyć iż, dr. Menotti Corvi, jako Sekretarz Związku Faszystowskiego, przy każdej okazji organizuje braterskie przyjęcia dla członków Partii, przybywających do Polski, jak np. przyjęcie dla Senatora Rossiego, który przybył na Mię-

dalla Sezione di Katowice, l'invio di un gruppo di bambini italiani di quel centro alle Colonie Estive in Patria, ecc.

E ancora un suo lavoro in lingua polacca: „Nuove vie della politica agraria in Italia", di cui il Segretario del Partito disse: „la pubblicazione di tale studio, oltre al suo interesse dal lato tecnico agrario, è inoltre importante nei riguardi della propaganda nazionale in favore delle iniziative del Fascismo, intraprese e sviluppate nel Regime".

Fu riprodotta in film — proiettato nei cinematografi della Polonia — la cerimonia del 28 ottobre, in cui venne anche inaugurato il gagliardetto del Fascio di Varsavia, pregevole lavoro di mani perugine. Veramente degni di rilievo sono i sentimenti che espresse allora il Sac. M. R. Nowakowski, nella bella lingua nostra: „Questo gagliardetto è il simbolo dell'opera del Duce, di colui che dalla polvere del Foro Romano ha fatto risorgere l'indomita volontà dei Quiriti".[1]

Universale fu nell'anno VII l'esultanza per la compiuta pace italo - vaticana, in cui, com'egli ebbe a dire nell'Assemblea del Fascio a Varsavia, „il Duce, con gesto di cattolica grandezza, ha dato al Fascismo il crisma che lo eternizza". Per lo storico e mondiale avvenimento, egli si recò poi, con il Fascio in corpore, a porgere omaggio augurale al Nunzio Apostolico in Varsavia, S. E. Mons. Marmaggi.

Consapevole dell'efficacia della propaganda cinematografica, il Menotti Corvi fece opportunamente proiettare, nel 21 Aprile'29, il film „Anno VI" nel „Colosseum", tenendovi inoltre una preliminare orazione dichiarativa.

Rileviamo poi come egli, quale Segretario dei Fasci, non tralasci alcuna occasione per organizzare fraterne accoglienze ai Camerati ospiti della Polonia, come quelle al Senatore B. Rossi per il Congresso Internazionale di Chirurgia; ai 14 apparecchi italiani concorrenti al Challenge internazionale di turismo aereo; alla Squarda Ginnastica di Legnano, venuta in Poznań, con a capo l'On. Gorini; nella quale ultima occasione venne pure inaugurato il gagliardetto di quella Sezione.

Nella ricorrenza dell'ottavo annuale della Marcia su Roma, egli provvede alla costituzione di un'altra Sezione in Bydgoszcz, alla inaugurazione dei gagliardetti di Cracovia e di Leopoli e alla sistemazione della Biblioteca del Fascio di Varsavia. Organizza, sempre, nuovi camerati; i fascisti in Polonia sono aumentati nel biennio ultimo sino a quadruplicarsi, giungendo cosi a circa 200. Ora si può ben dire, come constatava il R. Ambasciatore d'Italia a Varsavia, S. E. il Conte Martin Franklin, nell'assemblea delle Camicie Nere riunite per celebrare la fatidica data „che il Fascio in questo centro rappresenti la totalità dei connazionali qui residenti, ciò che torna ad onore di questi ed a merito di chi li guida".

[1]) Citiamo fra l'altro: Gazeta Warszawska, Kurjer Warszawski, Rzeczpospolita, Epoka ed Express Poranny del 5.11. 1928; Kurjer Codzienny e Messager Polonais del 7.11.1928; Kurjer Powszechny dell'11.11.1928.

dzynarodowy Kongres Chirurgji; dla 14 aparatów italskich, uczestniczących w Challenge międzynarodowym turyzmu lotniczego; dla Drużyny Gimnastycznej z Legnano, która przybyła do Poznania pod przewodnictwem posła Gorini. Przy tej ostatniej okazji również została poświęcona chorągiew Sekcji poznańskiej.

W ósmą rocznicę Marszu na Rzym dr. Menotti Corvi inicjuje powstanie jeszcze jednej Sekcji w Bydgoszczy, poświecenie chorągwi sekcji w Krakowie i Lwowie oraz założenia Bibljoteczki Związku Faszystowskiego w Warszawie. Organizuje, i wciąż zjednywa nowych członków. Liczba faszystów w Polsce wzrosła w ostatnich dwuch latach prawie czterokrotnie, dochodząc do ca 200. Można śmiało powiedzieć, jak to stwierdził Ambasador Królestwa Italji w Warszawie, hrabia Martin Franklin, na zebraniu czarnych koszul z okazji rocznicy Marszu na Rzym, iż Związek Faszystowski reprezentuje w tym ośrodku ogół rodaków, którzy w nim przebywają, co jest zaszczytem dla nich i zasługą tego, kto im przewodzi.

Ukoronowaniem tak rozległej i cennej działalności jest opracowanie w języku polskim, obszernego dzieła o reformach ustawodawczych w okresie regime'u faszystowskiego, znajdującej się obecnie w druku. Brak podobnej pracy odczuwany jest dotkliwie w społeczeństwie polskiem, które dzięki niej pozna jeszcze dokładniej kształtowanie się nowego ustawodawstwa italskiego.

Oto rezultaty pracy dla Ojczyzny dra Menotti Corviego, pracy rozległej i skomplikowanej. Rozległej, bo oprócz poczynań, o których była mowa wyżej, należałoby wspomnieć jeszcze o jego niezmiernie gorliwej działalności w sposób właściwy wyróżnionej, jako Delegata Italskiego Czerwonego Krzyża, jako konsula na Polskę Italskiego Touring Club'u, jako Delegata Enitu i jako przedstawiciela król. Uniwersytetu Italskiego dla cudzoziemców w Perugji. Jest to działalność, która uzupełnia się na jednej właszczyźnie z działalnością faszystowską. Skomplikowanej — bo wymaga ona wytrawnego odczucia środowiska i zdolności spostrzegawczych, mających zastosowanie zarówno w stosunku do ludzi, jak i do zjawisk, bez czego do wykonania tak rozległych zadań, jakim służy dr. Menotti Corvi, nie byłyby wystarczające ani miłość Ojczyzny, ani najlepsza wola.

RADA ZWIĄZKU FASZYSTOWSKIEGO
W WARSZAWIE.

Come coronamento di tanta e così preziosa opera, il Menotti Corvi ha curato, in lingua polacca, un vasto studio sulle riforme legislative del Regime Fascita, attualmente in corso di publicazione. Se ne sentiva davvero la necessità negli ambienti di questo Paese i quali, mediante la pubblicazione di quest'opera, razionalmente e diligentemente redatta,

verranno a conoscere ancor meglio le nuove formazioni del glorioso diritto italico.

Questo fa per la Patria il Menotti Corvi; opera quanto mai complessa e delicata. Complessa, perchè oltre a quanto s'è esposto, molto altro si sarebbe ancora dovuto dire per l'attività ch'egli qui da tempo esplica, con l'abituale zelo — riconosciuto con segni tangibili — quale Delegato della Croce Rossa Italiana, quale Console del Touring Club Italiano, quale Delegato dell'Ente Nazionale per le Industrie Turistiche e come Rappresentante della R. Università Italiana per Stranieri in Perugia; attività che si integra e trova perfetto riscontro con quella fascista. Delicata, in quanto essa richiede quello squisito senso d'ambiente e quella facoltà d'osservazione continua e profonda di uomini e di cose, senza di che a tanto compito non basterebbero da soli nè amor patrio, nè buona volontà.

IL CONSIGLIO DEL FASCIO DI VARSAVIA.

VOCI DELLA STAMPA POLACCA SULL'ATTIVITA DEL DOTT. ANTONIO MENOTTI CORVI.

Qui sotto riportiamo alcune fra le più importanti voci della stampa polacca sull'attività del dott. A. Menotti Corvi, che illustrano eloquentemente l'atteggiamento dell'opinione pubblica della Polonia verso l'attività e la persona del Festeggiato.

Sul libro „La Polonia Economica".

„Kurjer Warszawski" del 17 maggio 1923.

La migliore risposta da dare ad un libro cattivo, è un libro buono. Questa verità da diffondere ha già acquistato il diritto di cittadinanza molto tempo avanti la guerra. Si comprese che non sono i roghi eretti nel centro di una città per bruciare un'opera cattiva, nè i divieti della censura, nè quelli dell'indice ecclesiastico, che costituiscono mezzi di lotta efficace contro i libri cattivi. Lo spirito di contradizione, inerente alla natura umana, è sempre inclinato a considerare ogni divieto piuttosto come stimolo alla conoscenza del frutto proibito.

Eppure non è stata sempre compresa la grandissima importanza del libro e della stampa, nè è stato inteso che non basta opporsi, maledire, togliere agli autori di libri e di scritti nocivi ogni diritto all'onore e alla fede, e che al fine di vincere effettivamente gli argomenti contenuti in tali opere, occorre presentare ai lettori di esse un libro migliore, atto a combattere gli argomenti falsi con quelli giusti, la tendenza a nuocere con l'obbiettivismo e la positività.

Fra i libri più ostili alla Polonia erano le „opere" di Nitti. Quelle intitolate: „Europa senza pace" e „Decadenza dell'Europa" sono piene di saette contro di noi e di menzogne coscienti e tendenzione. Come falsificatore di verità per quante riguarda le questioni della Polonia, il Nitti ha indubbiamente conquistato il primato.

I suoi argomenti si sono propagati insieme ai suoi libri, i quali hanno goduto, per un certo tempo, notevole popolarità. Ogni giornalista italiano, che voleva criticare la Polonia, trovava sotto mano i materiali già pronti per gli „argomenti".

Le risposte serene e positive non raggiungevano il loro scopo, giacchè ogni difesa della Polonia era accolta in Italia con ostilità e con sospetto. Non si dava fede agli argomenti polacchi. I rispettivi sforzi da parte della Legazione Polacca non potevano giungere a risultati, se non in misura minima.

A una tale situazione aveva contribuito in una certa guisa l'anormale stato di cose seguito alla partenza del Ministro Skirmunt. Da quando egli lasciò Roma, per occupare a Varsavia la carica di Ministro degli Affari Esteri, fino alla nomina del suo successore alla Legazione, On Augusto Zaleski, è trascorso quasi un anno. Per un anno la stampa italiana non sentiva nella Legazione polacca quell'autorità che sempre è rappresentata da un legato responsabile. La Legazione, priva quasi per un anno, di tale rappresentante respon-

III. GŁOSY PRASY POLSKIEJ O DZIAŁALNOŚCI DR. ANTONIO MENOTTI CORVI'EGO.

Niżej podajemy ważniejsze głosy prosy polskiej o działalności dr. A. Menotti Corviego, które stanowią wymowne odzwierciedlenie stosunku opinji publicznej Polski do działalności i osoby dzisiejszego Jubilata.

O książce: „Polonia Economica".

(„Kurjer Warszawski" z 17.V 1923 r.)

Najlepszą odpowiedzią na złą książkę — jest książka dobra. Ta prawda propagandowa znalazła już obywatelstwo na długo przed wojną. Zrozumiano, iż nie stos rozłożony na środku miasta i pochłaniający zły utwór, nie zakaz cenzuralny lub indeks kościelny stanowią skuteczną walkę ze złą książką. Przekorność natury ludzkiej skłonna była wszelkie zakazy traktować raczej jako zachętę do poznania zabronionego owocu.

Nie wszędzie jednak dokładnie zdano sobie sprawę z olbrzymiego znaczenia książki i prasy. Nie wszędzie jeszcze z olzumiano, iż niedość jest zżymać się, wymyślać, odsądzać od czci i wiary autorów szkodliwej książki lub prasy. Nie wszędzie jeszcze zrozumiano, że na to, aby jej argumenty obalić naprawdę, trzeba dotrzeć do tych samych czytelników z książką lepszą, któraby argumenty fałszywe zwalczyła walorem argumentów prawdziwych, tendencję szkodzenia zaś — objektywizmem i pozytywnością.

Do książek najbardziej dla Polski wrogich należały „utwory" pana Nittiego. Jego „Europa Senza Pace" i „Decadenza dell'Europa" naszpikowane są wycieczkami przeciw nam i tendencyjnemi świadomemi kłamstwami. Jako fałszerz prawdy w dziedzinie spraw polskich Nitti zdobył niewątpliwie zwycięskie pierwszeństwo.

Argumenty Nittiego rozpowszechniły się wraz z jego książkami, cieszącemi się w swoim czasie wielką poczytnością. Każdy dziennikarz włoski, który Polskę atakował, miał gotowy materjał „argumentów" pod ręką.

Odpowiadanie na nie rzeczowo chybiało celu — obrona polska na gruncie włoskim przyjmowana była niechętnie i podejrzliwie. Do argumentów polskich nie miano zaufania. Akcja polskiego poselstwa mogła wydawać rezultaty obronne minimalne.

W pewnej mierze przyczynił się do tego anormalny stan rzeczy, jaki wytworzył się po wyjeździe ministra Skirmunta. Od chwili, gdy poseł Skirmunt wyjechał z Rzymu do Warszawy na stanowisko ministra spraw zagranicznych do czasu mianowania na nowego posła p. Augusta Zaleskiego — upłynął prawie rok. Przez rok prasa italska nie czuła w poselstwie polskiem odpowiedniego autorytetu, jakim zawsze jest odpowiedzialny poseł. Poselstwo, prawie przez rok pozbawione odpowiedzialnego, świadomego swej powagi posła, nie mogło mieć odpowiedniego znaczenia (nawet, gdyby pracujący w niem ludzie najlepszych chęci robili wszystko, co można). Przy uspo-

Państwowy Bank Rolny w Warszawie.
Banca Agricola dello Stato in Varsavia.
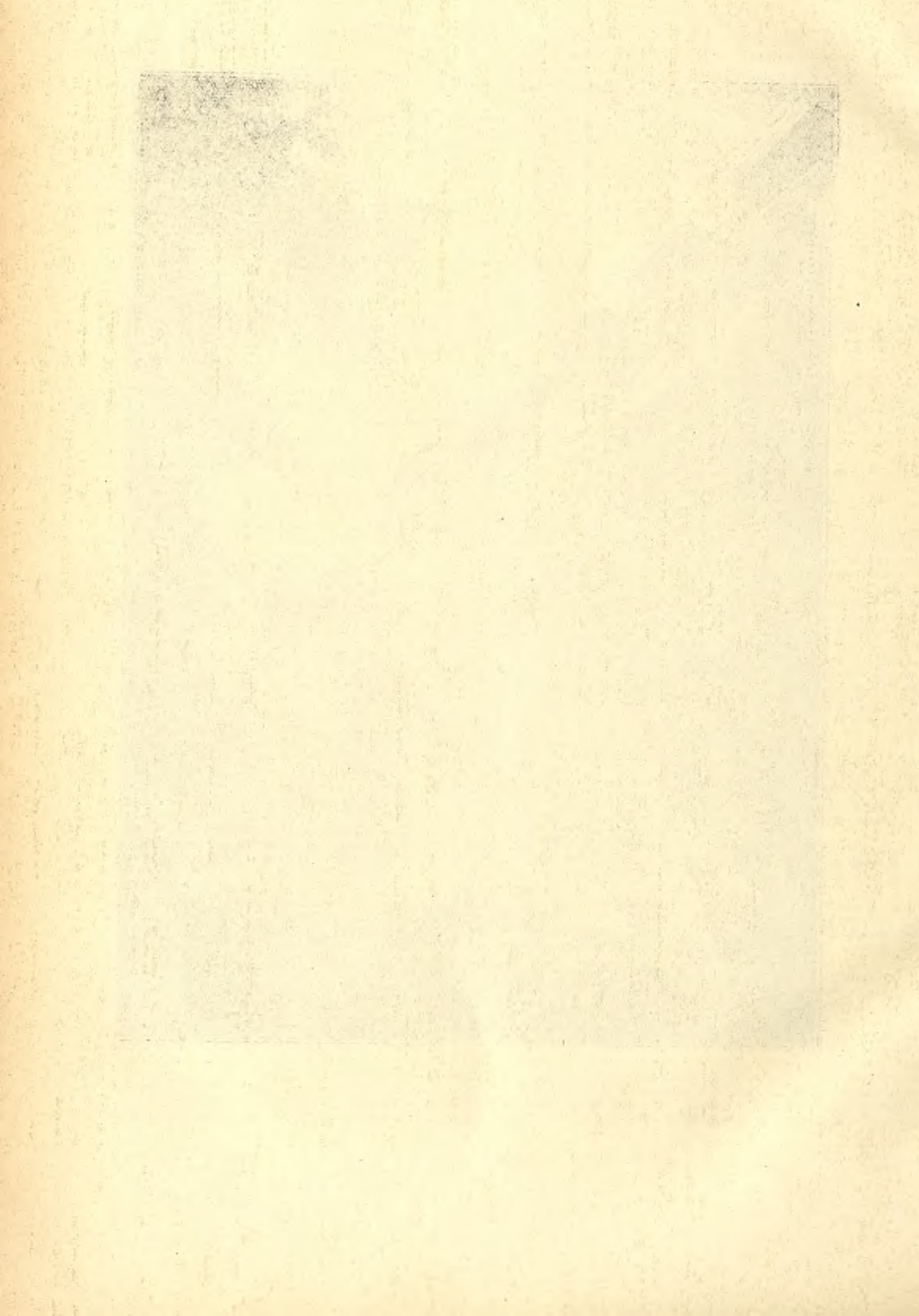
sabile e consapevole della propria autorità, non poteva godere il necessario prestigio, nonostante la migliore volontà e gli intensivi sforzi intrapresi da parte del personale di essa. Tenuto conto dell'atteggiamento ostile creato dagli articoli e dai libri del Nitti, la mancanza di detta autorità fu per noi di particolare svantaggio. Si può riferire a questo sfavorevole periodo la conquista di influenze nella stampa italiana da parte della Legazione della Lituania, il benevolo „prestare orecchio" delle redazioni italiane ai „sogni" politici del Petruszewicz, ecc.

In tale atmosfera di malafede, ogni libro polacco di propaganda avrebbe certamente trovato un'accoglienza ostile, e gli argomenti in esso contenuti sarebbero stati considerati sempre come tendenziosi. Fu bene, dunque, astenersi dalla pubblicazione di tali libri.

Ma è avvenuta una cosa migliore.

L'Addetto Commerciale alla R. Legazione Italiana di Varsavia, Dott. Antonio Menotti Corvi, ha pubblicato un libro dal titolo „La Polonia Economica" scritto in italiano, che è un arsenale di argomenti persuasivi, numerici. L'opera è edita a cura del Ministero dell'Industria e Commercio italiano, e questa autorità dell'editore da una parte dice già del valore del libro e dall'altra lo difende dal rimprovero di qualche tendenziosità a profitto della Polonia, di fronte a coloro che questo libro non leggeranno. Quelli poi che lo studieranno e avranno conoscenza del suo contenuto, non potranno in generale formulare questo rimprovero, poichè il libro del Menotti Corvi nulla dice a favore della Polonia.

L'Autore scrive soltanto la verità sulla Polonia, la verità oggettiva, molto seriamente e coscienziosamente raccolta, e questo costituisce uno dei maggiori pregi del suo libro.

Leggiamo in quest'opera delle nostre ricchezze naturali, della possibilità di un rapido risollevamento economico, con uno sforzo nazionale, del cattivo stato della valuta e delle nostre finanze, ma egualmente della possibilità di un loro risanamento e non della bancarotta minacciataci decisamente e senza appello. Una serie di dati e di cifre comparate, raccolti in forma organica dal Dott. Menotti Corvi sui vari rami dell'industria, costituiranno infallibilmente un materiale di base per quegli industriali e commercianti italiani, che in molti paragrafi del trattato di commercio vogliono versare la viva essenza delle relazioni economiche.

Oltre a ciò, il libro del Menotti Corvi fornisce un perfetto materiale informativo sull'estensione geografica dello Stato polacco e dei suoi confini. Descrive le antiche regioni d'occupazione straniera, parla della popolazione, delle comunicazioni, delle forze idrauliche, del regime amministrativo, dello stato e del carattere della nostra agricoltura, della politica commerciale e delle varie possibilità di relazioni polacco-italiane.

Il libro del Menotti Corvi si potrebbe definire con quattro parole: „Verità sulla Polonia economica"; esse valgono tutto, più delle lodi subbiettive.

Per questo coraggio nel dire la verità, quando ancora molti diplomatici, ritornando alla psicologia prebellica, giudicano che il maggior senno è l'intrigo e la miglior propaganda la menzogna, si deve al Menotti Corvi ammirazione e riconoscenza. E certamente, col tempo guadagnerà una riconoscenza bilaterale: dei suoi connazionali, a cui la lettura del libro darà un giusto orientamento per allacciare relazioni commerciali con la Polonia, e di quei Polacchi con cui i connazionali del Dott. Menotti Corvi allacceranno oggi relazioni.

Al di fuori di queste riconoscenze personali, si deve ora anzitutto constatare che gli argomenti seri e oggettivi, esprimenti la verità sulla Polonia, sono caduti in un ambiente ancora non troppo benevolo per noi. Sulla bilancia dell'opinione è stata collocata la verità oggettiva del Menotti Corvi contro le trufferie mendaci del Nitti.

Si può, di fronte a ciò, dubitare chi vincerà?

Leon Chrzanowski.

„Kurjer Warszawski" del 25 aprile 1923, N. 113.

Nella congerie di pubblicazioni e di opuscoli scritti da stranieri e dedicati a problemi polacchi, il libro del Dott. Antonio Menotti Corvi, recentemente pubblicato a Roma, „La Polonia Economica", dev'esser posto fra le più serie opere straniere sulla Polonia.

sobieniu nieprzychylnem, jakie prasa Nittiego i jego książki wytworzyły w publicystyce italskiej dla nas — ten brak autorytetu poselskiego znacznie zaważył. Do tej niepomyślnej epoki zaliczyć można zdobycie wpływów prasowych ze strony legacji litewskiej, znalezienie „chętnego ucha" w redakcjach italskich dla politycznych „dumek" Petruszewycza i t. d.

Na tak podminowanym i źle przygotowanym gruncie wszelka polska książka propagandowa byłaby niewątpliwie źle przyjęta, argumenty jej zaś uważane za stronne. To też dobrze się stało, iż książek takich nie wydawano.

Stało się jednak lepiej.

Ukazała się książka (napisana przez włocha), która jest arsenałem najwymowniejszych, gdyż liczbowych argumentów. Radca handlowy poselstwa italskiego w Warszawie p. Antonio Menotti Corvi napisał książkę pod tytułem „La Polonia Economica", a wydano ją staraniem italskiego Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Ten autorytet wydawcy, mówiąc z jednej strony o wartości książki, z drugiej broni jej od zarzutu jakiejś tendencyjności na korzyść Polski, wobec tych, którzy książki tej nie przeczytają. Ci zaś, którzy zajrzą do środka i zapoznają się z jej treścią — zarzutu tego wogóle nie będą mogli sformułować, gdyż książka p. Corviego nic na korzyść Polski nie mówi.

Pan Corvi pisze tylko prawdę o Polsce, prawdę objektywną, bardzo poważnie i sumiennie zebraną — i to w obecnych czasach stanowi największą wartość jego książki. Czytamy w książce tej o naszych bogactwach naturalnych, o możliwości szybkiego podniesienia się ekonomicznego przy ogólnonarodowym wysiłku, o złym stanie waluty i finansów państwowych — ale również o możliwości ich sanacji, a nie o zdecydowanie i bezapelacyjnie grożącem nam bankructwie. Szeregi danych i liczb planowo zestawionych przez p. Corviego co do poszczególnych gałęzi przemysłu — stanowić będą niezawodnie podstawowy materjał dla tych przemysłowców i kupców italskich, którzy w martwe paragrafy traktatu handlowego zechcą wlać żywą treść stosunków wymiennych.

Prócz tego książka p. Corviego daje doskonały materjał informacyjny o przestrzeni, którą zajmuje państwo polskie oraz o naszych granicach.

Charakteryzuje dawne dzielnice zaborów, ludność, siły wodne i komunikacyjne, ustrój administracyjny, stan i charakter naszego rolnictwa, politykę handlową i możliwości stosunków polsko-italskich.

Książkę pana Corviego można określić trzema słowami: „prawda o ekonomicznej Polsce".

Jest to niesłychanie wiele, jest to więcej niż subjektywne pochwały. Za tę odwagę mówienia prawdy w czasach, gdy jeszcze wielu dyplomatów nawracając do psychologji przedwojennej sądzi, że największą mądrością jest intryga, a najlepszą propagandą — kłamstwo — należy się p. Corviemu uznanie.

Z czasem zasłuży sobie napewno na wdzięczność obustronną: swych rodaków, którym zaznajomienie się z książką p. Corviego nasunie myśl nawiązania stosunków handlowych z Polską i tych polaków, z którymi rodacy p. Corviego stosunki dziś nawiążą.

Poza temi wdzięcznościami osobistemi należy dziś przedewszystkiem stwierdzić, że w środowisku jeszcze dla nas nie nazbyt przychylnem padły argumenty poważne i rzeczowe, mówiące prawdę o Polsce.

Na szali opinji położona została objektywna prawda p. Corviego obok szalbierstw kłamliwych Nittiego. Czy można wobec tego wątpić kto zwycięży?

Leon Chrzanowski.

(„Kurjer Warszawski" 25.4 1923 r. Nr. 113).

W powodzi książek i broszur, pisanych przez cudzoziemców i sprawom polskim poświęconych, świeżo wydana w Rzymie dr. Antoniego Menotti Corvi'ego pod tytułem „La Polonia economica", zaliczona być musi do najpoważniejszych publikacyj zagranicznych o Polsce.

Jest to praca, będąca owcem kilkuletnich badań naszych stosunków gospodarczych na miejscu, oparta na informacjach, czerpanych ze źródłowych publikacyj polskich, a świadcząca, iż autor jej poznał je gruntownie i samodzielny urobił sobie o nich sąd.

Esso è il frutto di lunghi studi, compiuti sul posto, delle nostre condizioni economiche, e si basa su notizie attinte dalle più serie fonti polacche; ciò prova che il suo autore ne ha una fondamentale conoscenza e se ne è fatto un giudizio indipendente.

Il Dott. Antonio Menotti Corvi è Addetto Commerciale presso la R. Legazione d'Italia a Varsavia, quasi dal momento stesso della risurrezione della Polonia. Le circonstanze hanno fatto si che il Dott. Corvi ha studiato nelle scuole medie a Varsavia, e conosce quindi la lingua polacca al pari di quella italiana. La perfetta conoscenza della lingua polacca gli ha permesso, dopo il suo arrivo in Polonia nel 1919 e con l'assunzione della carica di Addetto Commerciale presso la Legazione d'Italia, di conoscere le condizioni economiche della Polonia in modo organico, nonchè di apprezzarle criticamente e sostanzialmente.

La bibliografia allegata al suo studio comprova che il Dott. Menotti Corvi ha conosciuto quasi tutte le piú importanti pubblicazioni polacche nel campo della situazione economica in Polonia, e che attingeva materiali da tutti i giornali e periodici piú importanti polacchi. Inoltre il Dott. Menotti Corvi si serviva delle notizie fornitegli dai nostri organi ufficiali.

Lo studio del Dott. Menotti Corvi costituisce un cospicuo volume di 306 pagine in 8⁰, ed è corredato di due carte geografiche: L'eccellente forma dimostra l'ottima preparazione scientifica dell'autore, e un conveniente dominio dell'argomento.

Il libro è diviso in sette parti, di cui ognuna contiene capitoli più o meno lunghi, a seconda del tema trattato.

Nella prima parte, geografica, l'autore prende a spiegare al lettore italiano la genesi delle attuali frontiere della Polonia, ne mostra le condizioni climatiche, l'idrografia, lo sviluppo della popolazione e la formazione religiosa e nazionale; spiega la questione dell'emigrazione, particolarmente interessante per l'Italia, ed in sintesi illustra il sistema amministrativo dello Stato polacco.

La seconda parte, dedicata all'agricoltura, contiene esaurienti dati sulla produzione agraria e sull' allevamento nei territori polacchi, sia nell'anteguerra che nel periodo attuale, e s'indugia inoltre sul problema agrario in Polonia.

All'industria - parte terza - l'autore dedica quasi un terzo del suo studio. Non c'è ramo di essa in Polonia che non sia stato preso in considerazione nel libro del Dott. Menotti Corvi. In questa parte l'autore ha dimostrato di sapersi orientare seriamente in ogni dettaglio, ed ha dato prova di rendesi perfettamente conto dei suoi fabbisogni e delle sue possibilità di sviluppo. Occorre osservare che il Dott. Menotti Corvi ha già avuto occasione di scrivere ampi studi sui singoli rami dell'industria, in varie pubblicazioni tecniche italiane.

Molto interessante è la quarta parte, dedicata al commercio: E facile prevedere che questa parte sarà letta con il maggior interesse dalle competenti sfere italiane. Il trattato di commercio con la Polonia, recentemente ratificato dal Parlamento italiano, dà ragione di presumere che i rapporti commerciali polacco-italiani, finora poco animati, s'intensifichino nel piú prossimo avvenire e si sviluppino più rapidamente. L'adesione, ultimamente progettata, della Polonia alla Convenzione Adriatica, e la costituzione per tal modo, di comunicazioni dirette fra la Polonia e l'Italia, elimineranno le difficoltà di trasporto che attualmente formano ostacolo all'animazione del commercio fra i due Paesi. Alla questioni dei rapporti economici fra la Polonia e l'Italia il Dott. Menotti Corvi dedica speciale attenzione, illustrandone il presente sviluppo e ponendone in luce le possibilità per l'avvenire. Gli accordi commerciali della Polonia con altri Stati sono dichiarati abbastanza ampiamente, nè mancano osservazioni critiche, specie sul tema della convenzione commerciale polacco-francese.

Speciali capitoli contengono una esposizione critica della questione del transito attraverso la Polonia, e sulla importanza del porto di Danzica per il commercio polacco.

Le comunicazioni in Polonia sono trattate nella parte quinta, e le ultime due parti sono dedicate alle finanze e al problema operaio. Nella parte in cui è trattata la questione delle finanze dello Stato, e precisamente **del sistema fiscale della** Polonia, nonchè della valuta e delle banche, all'autore non è stato possibile aver visione del più recente progetto di risanamento elaborato dal ministro Grabski, e termina la sua

Dr. Antoni Menotti Corvi jest radcą handlowym przy poselstwie italskiem w Warszawie niemal od chwili wskrzeszenia Polski. Okoliczności tak się złożyły, iż dr. Corvi szkoły średnie kończył w Warszawie i dzięki temu język polski zna równie dobrze, jak i włoski. Doskonała znajomość języka polskiego umożliwiła mu, po przybyciu do Polski w roku 1919 i objęciu stanowiska radcy handlowego przy poselstwie włoskiem, poznanie stosunków gospodarczych w Polsce w sposób zupełnie gruntowny, oraz krytyczną i rzeczową ich ocenę. Załączona do pracy bibljografja świadczy, iż dr. Corvi zapoznał się ze wszystkiemi niemal ważniejszemi publikacjami polskiemi z dziedziny stosunków gospodarczych w Polsce, oraz, że czerpał materjały ze wszystkich poważniejszych czasopism i dzienników polskich. Nadto dr. Corvi posiłkował się materjałami, dostarczonemi mu przez nasze organy urzędowe.

Praca dr. Corvi'ego stanowi pokaźny tom o 306 stronicach in 8-o i zaopatrzona jest w dwie karty geograficzne. Doskonały układ treści wykazuje świetne przygotowanie naukowe autora, oraz należyte opanowanie materjału

Książka podzielona jest na 7 części, każda zaś część zawiera krótsze lub dłuższe rozdziały, zależnie od wagi treści.

W części pierwszej, geograficznej, autor stara się wytłómaczyć czytelnikowi italskiemu genezę obecnych granic Polski, przedstawia jej warunki klimatyczne, hydrografję, rozwój ludności oraz jej skład wyznaniowy i narodowościowy, wyjaśnia sprawę emigracji, specjalnie interesującą Italję, jak również w sposób zwięzły obrazuje ustrój administracyjny państwa polskiego.

Część druga, poświęcona rolnictwu, zawiera wyczerpujące dane o produkcji rolnej i o hodowli na ziemiach polskich, zarówno w czasach przedwojennych, jak i obecnych, a nadto oświetla rozwój kwestji agrarnej w Polsce.

Przemysłowi (część trzecia) poświęca autor niemal całkowicie trzecia część swej pracy. Niema w Polsce najdrobniejszej jego gałęzi, która nie znalazłaby w książce dr: Carvi'ego uwzględnienia. W tej części autor wykazał gruntowną orjentację w każdym szczególe i jednocześnie dał świadectwo, iż doskonale uświadamia sobie jego potrzeby, oraz możliwości rozwojowe. Należy zaznaczyć, iż o poszczególnych gałęziach przemysłu dr. Corvi pisał już poprzednio obszerne rozprawy w różnych fachowych czasopismach italskich.

Niezmiernie ciekawa jest część czwarta, poświęcona handlowi. Jest zupełnie zrozumiałe, iż ta część czytana będzie z największem zaciekawieniem przez zainteresowane sfery italskie. Świeżo ratyfikowany przez parlament italski traktat handlowy z Polską pozwala mniemać, że stosunki handlowe polsko-italskie, dotychczas mało ożywione, w najbliższej przyszłości bardziej się zacieśnią i w żywszem tempie będą się rozwijały. Projektowane obecnie przystąpienie Polski do konwencji adriatyckiej i w ten sposób stworzenie bezpośredniej komunikacji między Polską a Italją usunie trudności transportowe, jakie obecnie stają na przeszkodzie do ożywienia handlu między temi dwoma krajami. Sprawie stosunków handlowych poświęca dr. Corvi specjalną uwagę, obrazując dotychczasowy ich rozwój między Polską a Italją i rzucając światło na możliwości rozwojowe w przyszłości. Umowy handlowe Polski z obcemi państwami są omówione dość wyczerpująco, przytem nie brak uwag krytycznych, szczególnie na temat polsko-francuskiej umowy handlowej. Specjalne rozdziały zawierają krytyczne oświetlenie sprawy tranzytu przez Polskę i znaczenie portu gdańskiego dla handlu polskiego.

Komunikacje w Polsce omówione są w części piątej, zaś ostatnie dwie części poświęcone są finansom Polski i sprawie robotniczej. W części, w której omawiana jest sprawa finansów państwowych, a ściślej mówiąc — ustrój skarbowy Polski oraz waluta i banki, już nie zdołał autor uwzględnić najnowszego projektu sanacyjnego, opracowanego przez p. ministra Grabskiego i kończy swój przegląd na oświetleniu exposé b. ministra Jastrzębskiego w Sejmie.

Praca dr. Corvi'ego, o której w gorących słowach wspomniał niedawno minister przemysłu i handlu, p. Rossi, z trybuny parlamentu italskiego, stanowi w dziejach stosunków kulturalnych polsko-italskich poważne zdarzenie. Tego rodzaju pracy, w której stan gospodarczy całej Polski przed wojną i w chwili obecnej byłby zobrazowany w sposób

rassegna diffondendosi sull'esposto dell' ex ministro Jastrzębski alla Dieta.

Lo studio del Dott. Menotti Corvi, a cui ha accennato recentemente con calde parole di lode il ministro d'Industria e Commercio On: Rossi dalla tribuna del Parlamento Italiano, costituisce nella storia dei rapporti culturali polacco-italiani un importante avvenimento. Una siffatta opera, in cui lo stato economico dell'intera Polonia prima della guerra e nel periodo attuale sia stato presentato in modo così completo ed. esauriente, non solo non esiste in nessun'altra lingua estera, ma neppure in polacco. Alle sfere italiane esso, quale fonte informativa, arrecherà inestimabili servizi, rendendo possibile una concreta conoscenza delle condizioni economiche della Polonia, e costituendo la base su cui dovranno poggiare le altre opere economiche sulla Polonia.

Dott. Leon Pączewski.

„Gazeta Warszawska" del 26 aprile 1923, N. 112.

E uscito un libro italiano che ha richiamato su di sè vivissima attenzione, sia da parte delle sfere commerciali e industriali che di quelle del mondo politico. Si tratta de „La Polonia Economica", voluminoso studio, in cui il Dott. Menotti Corvi ha raccolto i risultati di osservazioni e di indagini personali e notizie attinte a fonti originali.

Presentemente, essendosi manifestato in Italia un maggiore interesse per le cose della Polonia, e un po' anche in occasione della visita dei giornalisti polacchi a Roma, quasi tutta la stampa italiana dedica a questo libro lunghi articoli, fra cui notevole è quello inserito ne „L'Idea Nazionale". L'argomento vi è svolto in modo esauriente sotto il titolo significativo „Dopo il colloquio Mussolini — Skrzyński".

Il Dott. Menotti Corvi da circa quattro anni è Addetto Commerciale presso la R. Legazione d'Italia a Varsavia, e grazie alla circostanza del suo lungo soggiorno in Polonia prima della guerra e di avervi anche compiuto le scuole medie, la lingua polacca gli è altrettanto famigliare quanto quella del suo Paese; ciò che lo ha posto in condizioni di conoscere la produzione letteraria contemporanea della Polonia in materia di discipline economiche, e di ricorrere direttamente a fonti originali, allorchè deve riferire pareri, osservazioni o dati informativi di provenienza altrui.

Così l'Italia vede per la prima volta un lavoro di autore italiano sulla vita economica polacca, nel quale è rispecchiata in ogni particolare la nostra situazione dal periodo prebellico ad oggi.

Nell'aspetto esteriore l'opera suddetta si presenta in un volume di oltre 300 pagine con tre carte geografiche ed un esteso indice bibliografico.

L'opera comprende nozioni geografiche sulla Polonia, un'esposizione dello stato della nostra agricoltura, dell'industria e del commercio, un saggio critico sulla situazione finanziaria, e la questione operaia. Dà insomma un quadro completo del Paese dal particolare punto di vista sotto cui è stato considerato, ed il lettore italiano può da ciò orientarsi esattamente sulla vita economica polacca in tutte le sue manifestazioni.

L'autore pone la massima cura ad illustrare le condizioni dell'inlustria e del commercio, con argomenti più interessanti il commerciante italiano, le analizza tutte separatamente, dimostrando così una rara facoltà di osservazione, e nel contempo formula previsioni per le possibilità di modificazioni, onde appare evidente che nelle cose economiche della Polonia l'autore ha un giudizio personale e indipendente.

In occasione della ratifica da parte del Parlamento italiano dell'accordo commerciale fra l'Italia e la Polonia, il Ministro italiano dell'Industria e Commercio, On Rossi, ha tributato speciali elogi al libro del Dott. Menotti Corvi, e ciò è una lusinghiera testimonianza della sua attività in Polonia come Addetto Commerciale.

Non dubitiamo che l'attività del Dott. Menotti Corvi sarà ugualmente apprezzata come si deve dalle nostre sfere ufficiali. Ai servigi da lui resi per il ravvicinamento economico polacco-italiano se ne aggiunge ora uno nuovo, e questo è il suddetto studio, che sarà una fonte d'informazioni esaurienti, e renderà possibile alla nazione italiana di orientarsi esattamente su tutte le più importanti manifestazioni della nostra vita economica.

tak pełny i wyczerpujący, nietylko niema w żadnym innym języku obcym, ale nawet w języku polskim. Społeczeństwu italskiemu, jako źródło, informacyjne odda ona nieocenione usługi, umożliwiając mu gruntowne poznanie stosunków gospodarczych Polski oraz stanowiąc podstawę, na której będą się musiały oprzeć inne italskie prace ekonomiczne o Polsce.

Dr. Leon Pączewski.

„Gazeta Warszawska" Nr. 112 dn. 26—4—1923.

Ukazała się w języku włoskim książka, która pilną na siebie uwagę zwróciła zarówno sfer handlowych i przemysłowych, jak i świata politycznego. Jest to obszerna. na źródłowych badaniach i osobistych obserwacjach oparta praca dr. Antonio Menotti Corvi'ego, p. t.: „Polonia economica".

W chwili obecnej, pod wpływem większego zainteresowania się we Włoszech sprawami polskiemi i w związku z pobytem w Rzyme dziennikarzy polskich, książce tej poświęcają obszerne artykuły niemal wszystkie pisma włoskie, a rzymski organ faszystów „Idea Nazionale", wyczerpujący dwuszpaltowy artykuł o pracy dr. Corvi'ego zaopatrzyła w bardzo charakterystyczny tytuł: „Dopo il colloquio Mussolini—Skrzyński".

Dr. Antonio Menotti Corvi jest radcą handlowym przy poselstwie włoskiem w Warszawie od czterech niemal lat, a dzięki okoliczności, iż długie lata przed wojną spędził w Polsce i nawet ukończył w Warszawie szkoły średnie, włada językiem polskim tak, jak swoim ojczystym. Znajomość języka pozwoliła mu zapoznać się z całem niemal współczesnem piśmiennictwem ekonomicznem polskiem i oprzeć swą pracę na badaniach źródłowych.

Jest to dość pokaźny tom, zaopatrzony w dwie mapy i obszerną bibljografję, w której uwzględnione są wszystkie ważniejsze publikacje o życiu gospodarczem Polski.

Praca dr. Corvi'ego obejmuje informacje geograficzne o Polsce, obrazuje rozwój jej rolnictwa, przemysłu i hadlu, zawiera krytyczne oświetlenie sytuacji finansowej i kwestji robotniczej — słowem pełny obraz życia gospodarczego Polski w pracy dr. Corvi'ego i pozwala czytelnikowi włoskiemu zorjentować się w sytuacji ekonomicznej Polski we wszystkich jej przejawach. Najwięcej uwagi poświęcił autor przemysłowi i handlowi polskiemu, jako dziedzinom najżywiej interesującym czytelnika włoskiego. Poznał je dr. Corvi w całej ich rozciągłości, wykazał orjentację wprost niepospolitą i jednocześnie wypowiedział szereg uwag odnośnie do ich dynamiki rozwojowej, które świadczą, iż autor o naszej sytuacji gospodarczej zdołał urobić sobie sąd samodzielny.

W przemówieniu, wygłoszonem w parlamencie włoskim przez p. Rossi'ego, Ministra Przemysłu i Handlu z okazji ratyfikowania umowy handlowej polsko-włoskiej, praca dr. Corvi'ego została specjalnie wyróżniona. Minister Rossi zaznaczył, iż jest ona owocem kilkuletniej pracy dr. Corvi'ego w charakterze radcy handlowego w Warszawie i świadczy chlubnie o jego działalności w Polsce.

Nie wątpimy, iż działalność dr. Corvi'ego będzie również należycie oceniona przez nasze czynniki rządowe. Do zasług położonych przez niego dla sprawy zbliżenia ekonomicznego polsko-włoskiego, obecnie przybywa nowa zasługa, a jest nią wymieniona powyżej opublikowana we Włoszech obszerna praca o życiu gospodarczem Polski, która stanowić będzie źródło wyczerpujących informacyj ekonomicznych o Polsce i umożliwi społeczeństwu włoskiemu zorjentowanie się we wszystkich ważniejszych przejawach naszego życia gospodarczego.

A. J.

„Przegląd Wieczorny" Nr. 105 11—5—1923.

Wydana świeżo w Rzymie książka o Polsce p. t: „La Polonia economica" stanowi swojego rodzaju ewenement w dziejach stosunków kulturalnych polsko-włoskich. Autorem tej pracy, która śmiało może być zaliczona do najpoważniejszych publikacyj zagranicznych o Polsce, jest dr. Antoni Menotti Corvi, Radca handlowy przy poselstwie włoskiem w Warszawie. Znakomite opracowanie tematu, ułatwiła p. Menotti Corvi ta okoliczność, że włada on świetnie językiem polskim, bowiem szkoły średnie kończył w Warszawie.

„Przegląd Wieczorny" dell'11 maggio 1928, N. 105.

Il libro recentemente edito a Roma „La Polonia Economica", segna un avvenimento nello svolgimento delle relazioni culturali polacco - italiane. Autore di questo lavoro, che può essere sicuramente annoverato fra le pubblicazioni straniere più serie sulla Polonia, è il Dott. Antonio Menotti Corvi, Addetto Commerciale alla Legazione Italiana a Varsavia.

La perfetta conoscenza della lingua polacca ha reso all'autore meno arduo il complesso studio, ed avendo egli fin dal 1919 occupato il posto di Addetto Commerciale alla R. Legazione d'Italia, ha seguito le vicende economiche in Polonia in modo completamente fondamentale e con apprezzamenti cri-

Il libro del Dott. Menotti Corvi comprende oltre 300 pagine in ottavo ed è corredato di due carte geografiche. La perfetta disposizione del testo indica la splendida preparazione scientifica dell'autore e l'assoluta padronanza della materia.

Il libro è diviso in sette parti, ognuna delle quali tratta l'insieme dei fenomeni riguardanti un dato campo economico. E molto interessante la quarta parte, commerciale. Alla questione delle reazioni commerciali il Dott. Menotti Corvi dedica speciale attenzione, facendo il quadro dello sviluppo fino ad oggi di queste relazioni fra la Polonia e l'Italia, e gettando luce sulle possibilità di sviluppo nell'avvenire. Gli accordi commerciali della Polonia con gli altri Stati sono trattati in modo assai esauriente e non difettano osservazioni critiche.

Il lavoro del Dott: Menotti Corvi è cosi esauriente e completo, che non solo non ve n'è di simili in nessun'altra lingua, ma neanche in lingua polacca, non tenendo conto delle monografie riguardanti alcuni particolari campi della vita economica. Si deve rilevare inoltre che il Dott. Menotti Corvi ha fatto il quadro dello stato economico della Polonia non solo al momento presente, ma anche del periodo prebellico, dandone cosi ai lettori italiani un quadro completo ed esatto.

Non è quindi da maravigliarsi, se per questo lavoro il Dott. Menotti Corvi sia stato ricordato recentemente dalla Tribuna parlamentare con calde parole dall' On. Rossi, Ministro dell'Industria e del Commercio d'Italia.

Questo lavoro, come fonte d'informazione, renderà agli italiani, e anzitutto ai commercianti e industriali, servigi non mai abbastanza apprezzati.

Sono inoltre comparse recensioni, fra le più importanti, sul „Kurjer Polski" del 28.V.23, „Głos Polski" del 15.V.23, „Journal de Pologne" del 13.V.23 ecc.

Sul libro „L'Italia contemporanea".

„Kurjer Warszawski" del 13 ottobre 1925.

Tale è il titolo dell'opera recentemente pubblicata dal Dott. Antonio Menotti Corvi, Addetto Comerciale alla R. Legazione d'Italia a Varsavia.

Il Menotti Corvi è fra quei rappresentanti diplomatici degli Stati esteri, che da più lungo tempo dimorano in Polonia. Avendo assunto da quasi sei anni l'incarico di Addetto Commerciale alla detta Legazione, ha avuto occasione di conoscere la vita economica del Paese in tutta la sua ampiezza: Il risultato dei suoi studi e della sua attività pratica di molti anni fu il libro: „La Polonia Economica", edito a Roma due anni or sono, che è il primo lavoro scritto in italiano, che dia un'immagine complessiva della vita economica della Polonia. Dopo acer cosi offerto ai suoi connazionali la possibilità di conoscere la Polonia nel suo sviluppo economico, il Menotti Corvi ritiene giustamente necessario rilevare, a sua volta, alla Nazione polacca la vita economica dell'Italia.

Le nostre sfere commerciali conoscono relativamente bene soltanto i mercati degli Stati ex occupatori, e se ne interessavano, sino ad ora, in modo quasi esclusivo. Per contro si orientano poco in queili degli altri Paesi. La pubblicazione dell'opera del Menotti Corvi è di grande attualità„ specie perchè noi, costretti ad abbandonare il mercato tedesco, dobbiamo cercare un permanente sbocco all'eccesso delle nostre materie prime e di alcuni nostri prodotti su altri mercati esteri. E'ovvio che a tal fine la condizione *sine qua non* è la conoscenza fondamentale di essi. Il libro del Menotti Corvi soddisfa a tale necessità, dando alle sfere interessate della nostra Nazione la

Doskonała znajomość języka polskiego pozwoliła mu po przybyciu do Polski d. 1919 i objęciu stanowiska Radcy handlowego w poselstwie włoskiem poznać stosunki gospodarcze w Polsce w sposób zupełnie gruntowny oraz krytycznie i rzeczowo je ocenić.

Praca dr. Corvi stanowi pokaźny tom o 306 stronicach in 8-o i zaopatrzona jest w dwie mapy. Doskonały układ treści wykazuje świetne przygotowanie naukowe autora oraz należyte opanowanie materjału. Książka podzielona jest na siedem części, z których każda traktuje całokształt zjawisk danej dziedziny gospodarczej. Niezmiernie ciekawa jest część IV, handlowa. Sprawie stosunków handlowych poświęca dr. Corvi specjalną uwagę, obrazując dotychczasowy rozwój tychże stosunków między Polską a Włochami i rzucając światło na możliwości rozwojowe w przyszłości. Umowy handlowe Polski z obcemi państwami są omówione dość wyszerpująco, przyczem nie brak uwag krytycznych.

Praca dr. Corvi jest tak wyczerpująca i wszechstronna, że podobnej nietylko niemo w żadnym innym języku ale nawet w języku polskim, pomijając monografje poszczególnych dziedzin życia gospodarczego. Zaznaczyć bowiem należy, że dr. Corvi zobrazował stan gospodarczy Polski nietylko w chwili obecnej, ale również i stan gospodarki przedwojennej, dając w ten sposób czytelnikom włoskim obraz pełny i wyczerpujący.

Nic też dziwnego, że o tej pracy d-ra Corvi wspominał niedawno z trybuny parlamentarnej w gorących słowach p Rossi, minister dla handlu i przemysłu we Włoszech. Istotnie praca ta, jako źródło informacyjne, odda społeczeństwu włoskiemu przedewszystkiem zaś handlowcom i przemysłowcom, nieocenione usługi.

Poza tem ukazały się sprawozdania ważniejsze w „Kurjerze Polskim" z 28:V:23 r., „Głosie Polski" z 15.V.23 „Journal de Pologne" z 13.V.23 r. i t. p.

O książce „Italja Współczesna".

(„Kurjer Warszawski" z 13.X.1925).

Pod powyższym tytułem ukazała się praca dr. Antonia Menotti Corvi'ego, radcy handlowego poselstwa włoskiego w Warszawie:

P. Menotti Corvi jest jednym z najdawniej w Polsce przebywających przedstawicieli dyplomatycznych państw obcych. Będąc czynnym od lat prawie sześciu w charakterze radcy handlowego poselstwa włoskiego w Warszawie, dr. Corvi zdołał poznać życie gospodarcze Polski w całej jego rozciągłości. Rezultatem wieloletnich studjów i działalności praktycznej była książka p. t. „Polonia Economica", która przed dwoma laty ukazała się w Rzymie, stanowiąc pierwszą w języku włoskim publikację o całokształcie życia gospodarczego Polski. Umożliwiwszy w ten sposób poznanie swoim rodakom Polski ze strony jej rozwoju ekonomicznego, dr. Menotti Corvi słusznie uznał za konieczne zaznajomić z życiem gospodarczem Włoch społeczeństwo polskie.

Kupiectwo nasze względnie najlepiej zna rynki b. państw zaborczych i dotychczas przeważnie temi rynkami tylko się interesowało. W rynkach natomiast innych państw jest ono słabo zorjentowane. Ukazanie się pracy dr: Menotti Corvi'ego jest bardzo na czasie, specjalnie z tego względu, iż, w związku z potrzebą odwrócenia się od rynku niemieckiego, musimy znaleźć trwały zbyt dla nadmiaru naszych surowców i niektórych wyrobów na rynkach innych państw. Oczywiście, iż warunkiem *sine qua non* jest gruntowne ich poznanie. Książka dr. Corvi'ego tej potrzebie całkowicie czyni zadość. Zainteresowane sfery naszego społeczeństwa mają możność, dzięki tej publikacji, zapoznania się z wszelkiemi przejawami życia gospodarczego współczesnych Włoch i wzbogacenia swej wiedzy o obcych krajach wielu cennemi informacjami.

P. Menotti Corvi w przedmowie do swej książki w sposób bardzo stanowczy przeciwstawia się używaniu nazwy „Włochy", proponując zastąpienie jej wyrazem „Italja". Stanowisko swoje autor uzasadnia uwagami zakomunikowanemi mu przez prof. Kryńskiego, który twierdzi, co następuje:

„Imię własne „włoch" w języku polskim jest przeróbką nazwy wealh, walh, walch — jednego z plemion celtyckich,

possibilità di rendersi conto di tutte le manifestazioni della vita economica dell'Italia attuale, e di arricchire le proprie cognizioni sui Paesi stranieri con molte e pregevoli informazioni. Nell'introduzione al libro in parola, il Menotti Corvi si oppone decisamente all'uso della denominazione „Włochy", proponendo di sostituirla con quella di „Italja", e motivando il suo punto di vista con le osservazioni a lui comunicate dal Prof. Kryński, il quale dimostra quanto segue:

Il nome proprio „Włoch" è in linguo polacca una trasformazione della denominazione „weahl, walch, walh", di una tribù celtica abitante nel territorio occupato poi dai Tedeschi e adoperata da questi nel Medio Evo per designare i Celti in genere. Poi, le stesse espressioni hanno servito ad essi per denominare i Romani, che avevano conquistato i Paesi abitati dai Celti, e cioè Francesi in Gallia, Italiani e Rumeni in Dazia, cosicchè nel dialetto tedesco medievale l'espressione „welsch" („welhisch"), significava nel tempo stesso „romeno" francese e „italiano" („włoski"). Il termine „Walch" ed il modo di denominare i vicini popoli celtici e, a loro volta, quelli romani, fu adottato dagli Slavi. Nel dialetto serbo-croato la parola „vlach" vuol dire „rumeno"; nello sloveno „lah" e nella lingua ceca „vlah" — „abitante dell'Italia"; „Vlahy" — „Italia", „vlasky" — italiano; nel dialetto alto slesiano „Włochy" significava „Italia", „Włoch" — abitante dell'Italia"; in ucraino — „Wołoch"—„rumeno", „Wołosza" — „Rumenia". Da quest'ultimo passarono nella lingua polacca le denominazioni: „Wołoch" — „Valacco", abitante di una certa parte della Rumenia, e la „Wołoszczyzna" — il paese valacco. (In polacco la parola „włoszczyzna" designa gli ortaggi importati dall'Italia). Il „welsch" („waelsch") vuol dire ancor oggi in tedesco „straniero", e particolarmente „italiano" o „francese"; „welscher Wein" — „vino italiano; „Welsche Schweiz" — „la Svizzera francese", „welsche Nuss" — „la noce italiana", „Welschkrauft" — „cavalo italiano", „die Welschen" — „gli Italiani" o „i Francesi"; „welschen" — „parlare una lingua straniera (parlare italiano, francese)", „das Welschen" paese straniero „(di solito l'Italia o la Francia), „Welschtum. — „nazionalità italiana e francese", o, semplicemente, „italiano, francese". Riferendosi a tali deduzioni, il Menotti Corvi è del parere che la denominazione „Włochy", essendo di origine straniera, e non corrispondendo al nome proprio del Paese, dovrebbe perdere senz'altro il diritto di cittadinanza nella lingua polacca.

L'opera del Menotti Corvi espone la dinamica della vita economica dell'Italia contemporanea, in maniera concisa, senza trascurarne tuttavia alcun ramo, alcuna manifestazione di una certa importanza. Contiene informazioni geo - demografiche, informazioni sullo sviluppo dell'agricoltura, sullo stato dell'industria, del commercio, delle comunicazioni, delle finanze, sul problema del lavoro, e, infine, permette di apprezzare l'importanza che hanno per l'Italia le colonie.

Per quanto riguarda la distribuzione della materia, la selezione delle notizie e il modo di esporle, il libro del Menotti Corvi può esser considerato come un lavoro modello. L'oggetto è studiato a fondo, e le diverse tesi esposte trovano sempre la loro giusta motivazione.

Quest'opera c'informa sugli ingenti sforzi compiuti dalla Nazione Italiana, durante e dopo la Guerra Mondiale, per cercare di rendersi indipendente dall'importazione estera e di aumentare la produzione interna. L'autore si volge con particolare attenzione allo sviluppo dell'industria idroelettrica, grazie a cui l'industria nazionale in genere ha toccato, durante la guerra, un livello sino ad ora mai raggiunto, sottraendo cosí in parte il Paese alla necessità di importare carbone dall'estero.

Nel suo libro il Menotti Corvi rileva inoltre gli ingenti meriti del Capo del Governo, S.E. Benito Mussolini, nel campo dello sviluppo economico della sua Patria. I provvedimenti ideati dal Duce hanno arrecato un notevole miglioramento in tutti i rami della vita economica. L'autore osserva, fra l'altro, che, mentre nel gennaio del 1922 vi erano in Italia 607.000 disoccupati, verso la fine del 1924 il loro numero è disceso a 150,000: Questo rapido rinnovamento è dovuto all'armonia restituita ai rapporti sociali, che venivano in un recente passato, turbati continuamente da scioperi, dall'occupazione delle fabbriche da parte degli operai, nel 1920, ecc.

L'autore accenna poi al fatto, che l'aver rimosso ogni controversia fra lavoratori e datori di lavoro ha esercitato una

mieszkającego na terytorjum, zajętem później przez niemców. Nazwa ta w wiekach średnich była używana przez niemców, jako ogólna nazwa Celtów. Następnie tym samym wyrazem nazywali Niemcy Rzymian, gdy ci zajęli krainy przez Celtów zamieszkałe, to jest: Francuzów (w Galji), Włochów (w Italji) i Rumunów (w Danji), tak, że w języku średniowiecznym niemieckim wyraz welsch (welhisch, walhisch) miał znaczenie zarówno romański, jak i francuski oraz italski (włoski). Tę samę nazwę „walch" i tenże sposób nazywania sąsiednich ludów celtyckich, a z kolei i romańskich, przyjęli od Niemców Słowianie. Stąd w serbo-chorwackim „vlach" znaczy rumun, , w słoweńskich „lah" mieszkaniec Italji, w czeskim „vlah" — mieszkaniec Italji, „Vlachy" — Italja, „vlasky" — italski; w górnołużyckim „wloch" — mieszkaniec Italji, „Wlochy" — Italja W małoruskim „woloch" — rumun, „Wołosza" — Rumunja. Z małoruskiego przeszły i do polskiego nazwy: „wołoch" — mieszkaniec części Rumunji i „Wołoszczyzna" — kraj wołoski, „część Rumunji). (W polskim „włoszczyzna" znaczy rośliny ogrodowe, z Włoch sprowadzane). Do dziś jeszcze w niemieckim „welsch" (walsch) znaczy obcy, zwłaszcza italski (włoski, francuski i „welscher Wein" — wino italskie „welsche Szweiz" — Szwajcarja francuska i „welsche Nuss" orzech italski (włoski), „Welschkraut" — kapusta italska (włoska). Die „Welschen" — Italowie (Włosi), Francuzi; „das Welschen" — kraj obcy, zwykle Italja (Włochy), Francja; „welschen" mówić obcym językiem, po italsku, po francusku; „Welschtum" — narodowość italska, francuska lub zwyczajnie italskie, francuskie. Powołując się na powyższe wywody, dr. Menotti Corvi jest zdania, iż wyraz Włochy, będąc pochodzenia obcego i nie odpowiadając właściwej nazwie kraju, winien jak najszybciej utracić w języku polskim prawo obywatelstwa.

Praca dr. Menotti Corvi'ego odtwarza dynamikę życia gospodarczego współczesnej Italji w sposób treściwy, ale jednocześnie nie pomija żadnej jego dziedziny, żadnego ważniejszego przejawu. Są w niej zawarte informacje geograficzno - demograficzne, omawia ona rozwój rolnictwa, przedstawia stan przemysłu, handlu, komunikacji, finansów oraz zagadnienie pracy i w końcu pozwala ocenić znaczenie dla Włoch ich kolonji.

Pod względem układu, wyboru informacji i sposobu ich ujęcia, książka p. dr. Menotti Corvi'ego może być uznana za wzorową. Treść przemyślana jest gruntownie, poszczególne tezy należycie uzasadnione.

Z pracy p. Menotti Corvi'ego dowiadujemy się o ogromnych wysiłkach, dokonanych przez naród włoski podczas wojny i po wojnie światowej w kierunku uniezależnienia się w dziedzinie importu od zagranicy i wzmożenia produkcji krajowej. Specjalną uwagę zwraca autor na rozwój przemysłu hydro - elektrycznego, który pozwolił przemysłowi krajowemu podczas wojny rozwinąć się do rozmiarów przedtem nieznanych i osłabić zależność od przywozu węgla zagranicznego.

W książce tej dr. Menotti Corvi wskazuje również ogromne zasługi, jakie położył Prezes Ministrów, Benito Mussolini, dla ekonomicznego rozwoju kraju. Dzięki jego zarządzeniom nastąpiła ogromna poprawa we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego. M. in, autor zaznacza, że, kiedy w styczniu 1922 r. było bezrobocznych 607 tys., w końcu r. 1924 liczba bezroboczych spadła do 150 tys. Szybkie odrodzenie nastąpiło dzięki zapanowaniu harmonji w stosunkach społecznych, dawniej stale mąconych strajkami, zajęciem fabryk w r. 1920 przez robotników i t. p.

W dalszym ciągu autor stwierdza, iż usunięcie tarć między robotnikami a pracodawcami bardzo korzystnie wpłynęło na ogólną sytuację finansową i walutową. Powrót bowiem do spokojnej i intensywnej pracy, oraz pokój społeczny w kraju umożliwiły nadanie kursowi waluty większej, niż dotychczas stałości, i większe dla tej waluty obudziło zaufanie zagranicą.

Pracę dr. Menotti Corvi'ego czyta się z niesłabnącem zainteresowaniem od początku do końca. Wszystko w niej jest dla czytelnika polskiego nowe, często wprost rewelacyjne Niewątpliwie, najbardziej u nas zajmować będą rozdziały o przemyśle i finansach.

Napisana przystępnie i żywo, książka dr. Menotti Corv'iego, który niejednokrotnie dawał wyraz uczuciom przy-

lavorevolissima influenza sulla situazione finanziaria generale e sulla valuta, poichè il ritorno al lavoro sistematico ed intensivo ed alla pace sociale, ha permesso di dare al corso della valuta una maggiore stabilità, e di destare all'estero una maggiore fiducia in essa.

Il libro si legge dalla prima all'ultima pagina con continuo interesse: Tutto vi è nuovo per il lettore polacco, e sono spesso rivelazioni per lui. Ci interesseranno, senza dubbio, particolarmente i capitoli riguardanti l'industria e le finanze.

Scritta in una forma accessibile e colorita, l'opera del Menotti Corvi, il quale ha già espresso più volte i suoi sentimenti di simpatia per la Polonia, troverà ben numerosi lettori tra le sfere economiche del nostro Paese, e contribuirà all'ulteriore sviluppo dei rapporti commerciali polacco - italiani.

Dott. L. P.

„Rzeczpospolita" del 13 ottobre 1925, N. 28:

L'ufficio di Consigliere Commerciale presso la R. Legazione d'Italia è occupato, da oltre sei anni, dal Dott. Antonio Menotti Corvi, uomo devoto con tutta la sua anima al ravvicinamento fra la Polonia e l'Italia. Il modo in cui intende i suoi doveri, dimostra la sua superiore intelligenza e coltura, nonchè il suo spirito d'iniziativa, e lo mette indiscutibilmente al di sopra degli altri Addetti Commerciali in Polonia.

Circa due anni fa, il Dott. Menotti Corvi, essendo della giusta opinione che i contraenti, prima di avvicinarsi, nel campo commerciale e politico debbono conoscersi reciprocamente, ha pubblicato un vasto studio in lingua italiana sulle condizioni economiche della Polonio. Questo libro intitolato „Polonia Econocica" ebbe una assai favorevole critica, e, diffondendosi largamente, ha reso note all'Italia le possibilità di sviluppo della Polonia.

Scrivendo la „Polonia Economica" il Dott. Corvi aveva assunto un serio impegno d'onore verso di noi, come pure verso il suo Paese. Ed ora lo assolve pubblicando un'opera nuova in lingua polacca sui vari aspetti della vita economica dell'Italia.

Chi scrive queste note ha avuto la possibilità di vedere „l'Italia Contemporanea", questo è il titolo del libro, „in statu nascendi", cioè in manoscritti preparati per la stampa, e perciò sa quanto minuzioso lavoro l'autore viha dedicato, come ha cesellato il suo libro prima che esso sia apparso nelle vetrine delle librerie. Bene spesso abbiamo trovato il Dott: Menotti Corvi con traccie di stanchezza sull'energico viso al lavoro, al tenace studio di mucchi di documenti: addizionava, bilanciava, calcolava, esaminava tutto con pazienza, ed era ansioso di poter finire la sua opera prima del suo congedo estivo. Lo sforzo del Dott. Menotti Corvi è stato completamente appagato. Il contenuto e la disposizione del libro fanno onore alla competenza dell'autore; la lingua e lo stile alla comprensione dello spirito della lingua polacca. Il libro deve essere conosciuto non solo dall'economista o dal politico, ma pure da ogni intelligente polacco, poichè esso contiene delle cose nuove, interessanti per il pubblico, presentate in un modo vivace e piacevole.

In una concisa premessa, scritta con l'orgoglio del rappresentate di una grande Nazione, il dott. Menotti Corvi traccia un breve quadro di notizie geografiche e, riferendosi all'opinione di polacchi competenti, spiega l'improprietà della parola „Włochy" adoperata nella lingua polacca: essa dovrebbe essere sostituita dalla parola „Italia". Inoltre l'autore descrive minutamente le condizioni dell'agricoltura, dell'industria e commercio, della politica commerciale, comunicazioni, finanze, organizzazione del lavoro e politica coloniale: Per il suo stile, lo studio si accosta più ad un'opera letteraria che non ad un lavoro di economia.

L'autore non cela la sua ammirazione per il genio organizzativo del Duce dell'Italia rinata, Benito Mussolini.

Fin dal momento in cui Mussolini è divenuto capo del Governo, lo sviluppo economico dell'Italia si manifesta in modo imponente, e tende alla emancipazione del Paese dall'estero. Si osserva un grande progresso nell'industria, iniziatosi nella seconda metà del 1922. Esso riguarda prevalentemente l'industria metallurgica, la costruzione degli aereoplani, dei motori d'ogni specie e delle turbine idrauliche. Il numero

jaźni dla Polski, znajdzie liczne zastępy czytelników w naszych sferach gospodarczych i przyczyni się do ożywienia polsko-włoskich stosunków handlowych.

L. P.

(„Rzeczpospolita" z 15.X.1925).

Stanowisko radcy handlowego poselstwa italskiego w Warszawie zajmuje od lat z górą sześciu dr. Antonio Menotti Corvi, człowiek całą duszą oddany idei jaknajściślejszego zbliżenia między Polską a Italją. Sposób, w jaki pojmuje on swoje obowiązki, świadczy o wysokiej inteligencji, kulturze umysłowej i inicjatywie i wysuwa go z całą bezspornością na czoło zagranicznych attachés handlowych w Polsce.

Przed dwoma mniejwięcej laty dr. Menotti Corvi, wychodząc ze słusznego założenia, że kontrahenci handlowi i polityczni, aby się zbliżyć, muszą się przedewszystkiem wzajemnie poznać, wydał obszerne studjum w języku włoskm o stosunkach gospodarczych Polski. Książka ta p. t. „Polonia Economica" spotkała się z bardzo pochlebną opinją fachowej krytyki i rozchodząc się szeroko, spełnia pożyteczną misję zaznajamiania społeczeństwa italskiego z możliwościami rozwojowemi Polski.

Przez napisanie „Polonia Economica" dr. Corvi zaciągnął pewnego rodzaju zaszczytny dług zarówno względem nas, jak i własnej ojczyzny. Spłaca go też obecnie, wydawszy nowe dzieło, tym razem w języku polskim, o całokształcie życia gospodarczego Italji.

Piszący te uwagi miał możność oglądania „Italji współczesnej", bo taki tytuł nosi książka, niemal in statu nascendi, t. j. w formie przygotowanych do druku rękopisów i wie, ile drobiazgowej, cyzelatorskiej pracy włożył autor, zanim studjum ujrzało witryny księgarskie. Wielokrotnie zastawaliśmy d-ra Corvi, jak z zaostrzonemi przez zmęczenie rysami energicznej twarzy od wielu już godzin ślęczał uporczywie nad stosami dokumentów. Sumował, bilansował, obliczał, wybierał cierpliwie — śpieszył się, aby przed wyjazdem na letnie wywczasy — ukończyć pracę.

Wysiłek d-ra Corvi opłacił się sowicie. Treść i układ książki przynoszą zaszczyt fachowości autora, język i styl — jego znajomości ducha języka polskiego. Równie dobrze winna się ona znaleźć w rękach ekonomisty i polityka, jak i każdego inteligenta polskiego. Zawarte są tam bowiem rzeczy nowe, interesujące ogół polski, w sposób żywy, barwny i ciekawy przedstawione.

W zwięzłej przedmowie, pisanej z dumą przedstawiciela wielkiego narodu, dr. Corvi daje nam krótki zarys wiadomości geograficznych i, powołując się na opinję aletorytetów polskich, wskazuje na niewłaściwość używania w języku polskim słowa „Włochy"; należałoby je zastąpić wyrazem „Italja". Następnie omawia szczegółowo stosunki, panujące w rolnictwie, przemyśle, handlu, polityce handlowej, komunikacji, finansach, organizacji pracy i polityce kolonjalnej Italji. Forma ujęcia przypomina raczej belletrystykę, niż suchy traktat ekonomiczny.

Autor nie tai swego uwielbienia dla genjuszu organizacyjnego wodza odrodzonej Italji, Mussoliniego.

Od chwili objęcia rządów przez Mussoliniego, rozwój gospodarczy Italji zaznacza się w tempie wprost imponującem i zmierza do szybkiego unizależnienia kraju od zagranicy. Przemysł ożywia się od drugiej połowy r. 1922. Dotyczy to szczególnie przemysłu metalurgicznego, budowy samochodów, aeroplanów i wszelkiego rodzaju silników i turbin hydraulicznych. I kiedy w styczniu r. 1922 ilość bezrobotnych wynosiła 607 tys., to w r. 1924 — dzięki usunięciu zatargów między pracodawcami a robotnikami — spada ona do 150 tys.

Agrykultura Italji — konstatuje dr. Corvi — podniosła się znakomicie, co w znacznej mierze należy zawdzięczać udziałowi rządu w pracach meljoracyjnych i irygacyjnych. Skutki dewastacyj wojennych zostały już całkowicie zanulowane.

Do równie dużego optymizmu uprawnia sprawa polepszającego się stale bilansu handlowego i płatniczego, unormowanie ustawodawstwa robotniczego i polityki kolonjalno-emigracyjnej Italji. Autor wskazuje tutaj na potężniejącą z każdym rokiem marynarkę italską, i mówi o wzrastającej

dei disoccupati, che nel mese di gennaio 1922 ammontava a 607 mila, si è ridotto nel 1924 a 150 mila, grazie alle eleminazione dei conflitti fra i datori di lavoro e gli operai.

Il dott. Menotti Corvi constata pure che l'agricoltura in Italia si è assai sviluppata grazie alla partecipazione del Governo nei lavori di bonifica e in quelli d'irrigazione. Non si ha più traccia delle devastazioni belliche.

Il grande ottimismo viene rinforzato dall'andamento della bilancia commerciale, dalla legislazione del lavoro e dalla politica coloniale e di navigazione. L'autore descrive il notevole progresso della flotta italiana e l'incremento dell'espansione economica. L'intera opera del dott. Menotti Corvi è improntata ad una profonda fede nello sviluppo dell'Italia quale potenza di prim'ordine, fede basata su reali fondamenta.

L'autore dedica un capitolo del suo libro alla descrizione delle relazioni commerciali polacco-italiane, non nascondendo che la bilancia è passiva per noi. Nel 1924 abbiamo importato dall'Italia merci per 74 milioni di zloty. Vi è però una prospettiva di miglioramento a tale riguardo. Se le tariffe di trasporto fossero ridotte, potremmo esportare in Italia carbon fossile, frumento, benzina, petrolio, rottami di ferro e d'acciaio, prodotti di legno, alcuni prodotti tessili, ecc. Attualmente il regolare scambio è ostacolato dall'eccezionale situazione economica del nostro Paese.

L'opera del Dott. Menotti Corvi dovrebbe essere largamente imitata dai nostri rappresentanti all'estero e da quelli esteri presso di noi. Essa rafforzerà indubbiamente le relazioni commerciali polacco - italiane.

„Kurjer Polski" dell'8 settembre 1925.

Il Dott: Antonio Menotti Corvi, Consigliere Commerciale presso la R. Legazione d'Italia, autore dell'opera che con il detto titolo è stata pubblicata dalla libreria F. Hoesick di Varsavia, ha dato un esempio, degno d'imitazione, del come debbansi intendere i doveri dell'Addetto Commerciale. Per far conoscere al Paese, i cui interessi commerciali egli qui rappresenta, le condizioni economiche della Polonia, il Dott. Corvi pubblicò due anni fa un libro intitolato „La Polonia Economica", un vasto studio economico; ed ora con un'opera testè pubblicata ci fa conoscere l'Italia nella sue vita economica, che per le riforme di S. E. Mussolini s'incammina a maggiori sviluppi e a più vasti orizzonti. Questo libro, nelle circostanze attuali, ha una particolare importanza: la guerra doganale impostaci dalla Germania ci costringe a cercare nuovi mercati, e quindi la conoscenza del mercato italiano ci interessa maggiormente. L'opera del dott: Corvi deve essere letta da ognuno che s'interessi delle possibilità d'esportazione, che è, data la nostra bilancia commerciale passiva, una questione d'esistenza. Il libro del dott. Corvi contiene il complesso della vita economica dell'Italia. Nella premessa l'autore indica lo scopo del libro e l'impropriètà della parola „Włochy", che, secondo la sua opienione, dovrebbe esser sostituita dalla parola „Italia"; inoltre dà un conciso quadro d'informazioni geografiche, in cui sono tenuti presenti i cambiamenti del dopo guerra; passa ad una particolareggiata descrizione dell'agricoltura, dell'industria, del commercio, della politica commerciale, delle comunicazioni, delle finanze, delle condizioni del lavoro e della politica coloniale d'Italia. Il modo di esposizione dell'opera del dott: Corvi è esemplare, ed essa si rende per di più interessante, distinguendosi dagli altri libri del genere per il colorito nel descrivere le condizioni e lo sviluppo economico dell'Italia nel periodo postbellico. Da questo libro sappiamo che l'Italia progredisce in ogni campo rendendosi indipendente dall'estero. L'agricoltura va ponendosi in un alto livello, grazie all'intenso lavoro e specialmente alle bonifiche e alle irrigazioni. Quanto sia notevole la partecipazione del Governo in queste opere, lo si può desumere dal fatto che il 60% dei terreni sono stati bonificati da esso. Nonostante la devastazione di terreni, l'agricoltura italiana è stata completamente ricostituita. Si può rilevare dal libro che l'industria italiana del dopoguerra cominciò a riprendere sviluppo particolarmente nella seconda metà del 1922; nel gennaio di questo anno il numero dei disoccupati ammontava a 607 mila, mentre nel 1924 esso è sceso a 150 mila. L'autore attribuisce questo miglioramento all'eliminazione dei conflitti fra i datori di lavoro e gli operai, e ne ascrive il più grande merito al Capo del Governo, S. E. Mussolini: Il più intenso progresso si è manifestato, negli ultimi tempi, nell'in-ekspansji gospodarczej państwa. Cała praca d-ra Corvi przepojona jest wiarą w wielkomocarstwowy rozwój Italji, wiarą, opartą na ściśle realnych podstawach.

Jeden z rozdziałów swojej książki poświęca autor omówieniu stosunków handlowych polsko-italskich. Nie tai on, że dotychczasowy bilans jest dla nas wybitnie ujemny. W r. 1924 przywieźliśmy z Italji towarów za 74 milj. zł. Istnieją jednak widoki naprawy tego stosunku. Przy obniżeniu opłat przewozowych moglibyśmy z powodzeniem eksportować do Italji węgiel kamienny, pszenicę, benzynę, naftę, odpadki żelaza i stali, wyroby drzewne, niektóre tekstylne i t. p. Obecnie prawidłowa wymiana dóbr jest utrudniona przez wyjątkową sytuację gospodarczą Polski.

Praca d-ra Corvi winna znaleźć szerokie naśladownictwo pośród naszych i obcych przedstawicieli handlowych. W każdym zaś razie przyczyni się ona wydatnie do ożywienia stosunków polsko-italskich.

K.

(„Kurjer Polski" 8.IX.1925).

Dr. Antonio Menotti Corvi, radca handlowy poselstwa italskiego w Warszawie, autor dzieła, które pod powyższym tytułem wydane zostało nakładem księgarni F. Hoesicka w Warszawie, dał przykład godny do naśladowania, jak należy pojmować obowiązki Attaché handlowego. Dla zaznajomienia kraju, którego interesy handlowe u nas reprezentuje, wydał dr. Corvi przed dwoma laty, książkę pod tytułem „Polonia Economica", bardzo szczegółowe studjum o stosunkach gospodarczych Polski, obecnie zaś wydał dzieło, mające na celu zaznajomienie naszego społeczeństwa z życiem ekonomicznem Italji, które szczególnie dzięki reformom premjera Mussoliniego rozwija się coraz pomyślniej; ekspansja gospodarcza Italji zatacza coraz szersze kręgi. Książka ta jest obecnie szczególnie aktualna. Narzucona nam wojna celna z Niemcami, zmusza nasz przemysł i handel do szukania nowych rynków zbytu, poznanie rynku italskiego ma dla nas w tej chwili zasadnicze znaczenie. Pracę d-ra Menotti Corvi winien przeczytać każdy, kto się interesuje możliwościami eksportu, który dla nas w tej chwili, wobec wybitnie pasywnego bilansu handlowego, jest kwestją egzystencji. Dzieło d-ra Corvi zawiera całokształt życia gospodarczego Italji. Po przedmowie wyłuszczającej cel dzieła i wskazującej na niewłaściwość wyrazu „Włochy", który zdaniem autora należy zastąpić wyrazem „Italja", podaje nam autor zwięzły zarys wiadomości geograficznych ze szczególnem uwzględnieniem zmian powojennych, poczem przechodzi do szczegółowego omówienia rolnictwa, przemysłu, handlu i polityki handlowej, komunikacji, finansów, warunków pracy i polityki kolonjalnej Italji. Sposób ujęcia pracy p. Corvi'ego, należy uznać za wzorowy. Wyróżnia się ona od innych tego rodzaju prac barwnem i żywem przedstawieniem warunków ekonomicznych i rozwoju gospodarczego powojennej Italji. Z pracy d-ra Corvi dowiadujemy się, że Italja powojenna na każdem polu rozwija się bardzo pomyślnie i coraz bardziej uniezależnia się gospodarczo od zagranicy. Rolnictwo stoi tam na wybitnie wysokim poziomie, co, jak słusznie autor podkreśla, zawdzięczyć należy nie warunkom naturalnym a pracy ludzkiej, szczególnie robotom meljoracyjnym i irygacji. Jak wybitnym jest udział rządu w tych pracach, wynika z tego, że 60% obszarów zmeljorowano staraniem rządu. Pomimo dewastacji obszarów rolnych w czasie wojny, rolnictwo italskie zostało całkowicie odbudowane.

Przemysł powojenny Italji, jak wynika z powyższej pracy, zaczyna się szczególnie w drugiej połowie 1922 r. ożywiać. Podczas gdy w styczniu 1922 liczba bezrobotnych wynosiła 607 tys., zmniejszyła się ta liczba w roku 1924 do 150 tys. Autor przypisuje tę poprawę usunięciu tarć społecznych pomiędzy pracodawcami a robotnikami, w czem zdaniem jego główną zasługę przypisać należy premjerowi Mussoliniemu. Szczególny rozwój wykazuje w ostatnich czasach przemysł samochodowy, budowy aeroplanów i turbin hydraulicznych.

Ramy niniejszego artykułu są za ciasne, by szczegółowo omówić bogatą treść pracy d-ra Corvi, nas w obecnej chwili najbardziej zainteresuje dotychczasowy stan stosunków handlowych między Polską a Italją, którym autor poświęca osobny rozdział, oraz sprawa możliwości eksportowych do Italji.

dustria automibilistica, nella costruzione di aeroplani e di turbine idrauliche. Il presente articolo è troppo ristretto per poter descrivere il ricco contenuto del libro del dott. Corvi; a noi particolarmente interessa la descrizione delle relazioni commerciali polacco-italiane, alle quali l'autore dedica uno speciale capitolo, e la questione delle possibilità d'esportazione in Italia. Dalle cifre riportate, la bilancia commerciale italo-polacca si è mantenuta fin ad ora per noi molto stavorevole. Nel 1924 l'importazione dall'Italia ha ammontato a 74 milioni di zloty, mentre l'esportazione ha raggiunto appena 6 milioni di zloty, con una eccedenza quindi di 68 milioni di zloty. Il Governo polacco sta facendo i tentativi possibili per migliorare questo rapporto; essi riguardano particolarmente l'esportazione del carbone alto-slesiano, la quale si rende possibile, dato l'accordo tariffario, con l'Austria e con la Cecoslovacchia. Secondo l'autore, lo scarso sviluppo delle relazioni commerciali polacco-italiane è dovuto principalmente all'alto costo dei noli ferroviari. L'esportazione dalla Polonia comprendeva finora prevalentemente i prodotti metallici, alcuni generi alimentari, prodotti di legno, prodotti del petrolio ecc.; invece l'importazione comprendeva prodotti commestibili, frutta meridionali (31,7%), automobili, vagoni, pellami, cappelli, ecc. Fra i più importanti articoli importati in Italja e che avremmo potuto fornire anche noi si deve menzionare il frumento importato dall'Argentina, dal Canadà e dall'Austria, il carbone fossile importato dall'Inghilterra, dalla Germania, e dagli Stati Uniti, la benzina importata dagli Stati Uniti e dalla Rumenia, i rottami di ferro e d'acciaio importati dalla Francia, e il petrolio importato dagli Stati Uniti e dalla Russia. Nelle condizioni attuali dobbiamo restringere notevolmente l'importazione dall'Italia delle frutta meridionali, che dobbiamo ritenere articolo di lusso, e che la nostra situazione non permette d'importare. L'autore, inoltre, parla delle finanze, della legislazione operaia, della questione della disoccupazione e della politica coloniale. Le nostre Autorità dovrebbero porre particolare attenzione all'organizzazione dell'emigrazione italiana, che si trova in alto grado di perfezione.

L'opera del Dott. Corvi desterà grande interesse nel nostro Paese, e gioverà al maggior avvicinamento e sviluppo delle relazioni polacco-italiane. Essa dovrebbe invogliare tanto i nostri rappresentanti commerciali all'estero, quanto quelli esteri da noi, a seguire l'esempio dell'Addetto commerciale italiano; con ciò si verrebbe ad arricchire la letteratura della politica commerciale, come pure si permetterebbe alle Nazioni di conoscersi profondamente nei riguardi economici.

„Kurjer Czerwony", del 7 agosto 1925.

Il termine tedesco „Welsh" ha portato, di contrabbando, nella lingua polacca quelli di „Włochy", „Włoch", „Włoski", mentre gli Italiani desiderano essere chiamati in polacco „Italowie".

Dichiarazione del Dott. Menotti Corvi.

„Włochy" o „Italia"?

Quale di queste due denominazioni è meglio appropriata e corrisponde più esattamente alla realtà?

Il problema è stato risolto in una forma categorica dal Dott. Antonio Menotti Corvi, Addetto Commerciale alla R. Ambasciata d'Italia, il quale parla e scrive la nostra lingua come un Polacco di nascita.

Il Menotti Corvi è autore di un'opera fondamentale, pubblicata pochi mesi or sono, in polacco, sull'Italia contemporanea:

L'introduzione è precisamente volta a confutare la denominazione „Włochy", un celtismo germanizzato, insinuatosi nei linguaggi slavi attraverso la Germania, dove, del resto, non è più in uso:

A sostegno della sua tesi l'autore cita le deduzioni scientifiche del Professore Kryński, il quale afferma che:

„Il nome proprio „Włoch" si è insinuato nella lingua polacca come una trasformazione dei termini „Wealh", „Walh", „Walch" del linguaggio di una tribù celtica, stanziatasi in territorio occupato poi dai Tedeschi; espressioni che erano usate per denominare i Celti in genere, e più tardi i popoli dei paesi di origine celtica, quali i Francesi in Gallia gli Italani in Italia, i Rumeni in Dazia.

Jak wynika z cyfr przytoczonych przez autora, bilans handlu italsko-polskiego, przedstawia się, jak dotąd dla nas bardzo niekorzystnie, jest on wybitnie ujemny. W roku 1924 wynosił przywóz z Italji 74 miljonów złotych, wywóz natomiast zaledwie 6 miljonów zł. Nadwyżka przywozu, około 68 miljonów zł. Obecnie czynione są ze strony rządu polskiego wysiłki, zmierzające do naprawy tego stosunku. Dotyczy to szczególnie węgla górnośląskiego, którego wywóz do Italji, wobec umów taryfowych z Austrją i Czechosłowacją, obecnie się kalkuluje. Wysokie opłaty przewozu uważa autor za główną przyczynę słabego rozwoju stosunków handlowych polsko-italskich. Wywóz z Polski do Italji obejmował dotąd głównie wyroby włókiennicze i metalowe, niektóre produkty spożywcze, wyroby drzewne, przetwory naftowe i t. p., natomiast przywóz obejmował surowce przemysłu włókienniczego, drugie miejsce zajmowały produkty spożywcze, głównie owoce południowe (31.7%), następnie samochody, wagony, skóry, kapelusze i t. p. Z głównych artykułów przywozu italskiego, których moglibyśmy dostarczać, wymienić należy pszenicę, sprowadzaną obecnie głównie z Argentyny, Kanady i Australji, węgiel kamienny, otrzymywany z Niemiec i Stanów Zjednoczonych, benzynę, sprowadzaną głównie ze Stanów Zjednoczonych i Rumunji, odpadki żelaza i stali, sprowadzone głównie z Francji i naftę, importowaną głównie ze Stanów Zjednoczonych i z Rosji. W każdym razie, w obecnej sytuacji ograniczyć musimy poważnie nasz przywóz z Italji, zwłaszcza przywóz owoców południowych, co uważać należy za luksus, na który obecnie nie możemy sobie pozwolić.

W dalszym ciągu omawia autor sprawę finansów Italji, ustawodawstwo robotnicze, kwestję bezrobocia i politykę kolonjalną Italji. Szczególną uwagę powinny nasze władze zwrócić na organizację emigracji italskiej, która stoi na wysokim poziomie.

Praca d-ra Menotti Corvi niewątpliwie wzbudzi poważne zainteresowanie w naszym kraju i przyczyni się do większego jeszcze zbliżenia i ożywienia wzajemnych stosunków polsko-italskich. Książka powyższa powinnaby zachęcić zarówno naszych oficjalnych przedstawicieli handlowych, jak i przedstawicieli zagranicznych, do wzięcia przykładu z italskiego Attaché handlowego, co przyczyniłoby się do wzbogacenia literatury w dziedzinie polityki handlowej, jak również do bliższego i grutownego zapoznania się ze sobą państw pod względem gospodarczym.

(„Przemysł i Handel" 10.X.1925).

Książka zawiera zbiór wiadomości zwięzłych a ścisłych, napisanych poprawnym językiem polskim, dotyczących życia gospodarczego Italji, jej pracy na polu przemysłowem i rolniczem, oraz usiłowań, zmierzających do poprawy nieprzychylnych warunków naturalnych. Z usiłowań tych na pierwsze miejsce wybijają się: elektryfikacja, meljoracje nieużytków i uregulowanie emigracji — wszystko sprawy niezmiernie interesujące dla polskiego czytelnika, gdyż — zwłaszcza dwie ostatnie — stanowią u nas zagadnienia aktualne. Zaznajomienie się ze sposobem rozwiązania tych spraw gdzieindziej powinno nas pobudzić do osiągnięcia podobnych rezultatów. Już z tego powodu książka p. Corvi'ego zasługuje na uwagę polskiego czytelnika. Pozatem jednak daje ona masę interesujących, a nawet częściowo nieznanych zupełnie u nas szczegółów o gospodarce narodowej italskiej i stanowi prawdziwą encyklopedję wiadomości o dzisiejszej Italji. Autor, który napisał również po włosku książkę o Polsce, ma rzetelną zasługę przyswojenia literaturze polskiej i włoskiej dzieł, które bezwątpienia przyczynią się do wzajemnego poznania obu krajów, a, co za tem idzie—i do gospodarczego ich zbliżenia się i zaprzyjaźnienia. Zarówno rolnik, jak i przemysłowiec polski znajdują w książce cenne wskazówki co do rozwoju odnośnych gałęzi wytwórczości w Italji. W rolnictwie uderza wzmożona produkcja okopowych i roślin przemysłowych, co świadczy o zintensywnieniu uprawy; z przemysłów, zwłaszcza włókienniczy we wszystkich odgałęzieniach wykazuje ogromny rozwój. Wraz z rozwojem jego wytwórczości wzrastał i wywóz, który czuliśmy także u nas w Polsce. Autor stara się ponadto uwydatnić szczęśliwą ingerencję rządu Mussoliniego, który, doprowadziwszy do stabilizacji stosunków społecznych, poparł tem samem niebywały rozkwit wytwórczości.

Nel dialetto tedesco medievale il termine „welsch" (welhisch, walhisch), designava ugualmente gli aggettivi „romeno", „francese" e „italiano".

„Welsch" significa ancora „straniero", e, in particolare, „italiano"; „die Welschen" „gli Italiani".

La denominazione „Walch" passò poi dai Tedeschi nelle lingue slave con numerose variazioni, per definire le nazioni neolatine.

„Vlach" in lingua ceca significa „abitante dell'Italia".

Lo stesso vale per il „Włoch" in polacco. Il termine „Włochy" vuol dire „Italia".

Tenendo conto di tali argomenti, il Menotti Corvi chiede: Il termine „Włochy", tolto da una lingua straniera, e inadeguato alla denominazione originale di „Italia", non dovrebbe essere ritenuto erroneo?

Se tale è il nostro parere, sarebbe ben indicato togliere ad esso al più presto il diritto di cittadinanza nella lingua polacca, „Italia" essendo l'unica denominazione esatta, usata da quasi tutte le nazioni del mondo.

Tanto più che tale riforma faciliterà senza dubbio l'avvicinamento delle due Nazioni.

„Przemysł i Handel" del 10 ottobre 1925, N. 41.

E un libro che contiene una serie di precise ed esatte informazioni, fornite in correttissima lingua polacca, sulla vita economica dell'Italia, sul suo lavoro nel campo dell'industria e dell'agricoltura, e sugli sforzi intrapresi allo scopo di migliorarne le condizioni naturali poco favorevoli. Fra questi ultimi sono anzitutto da menzionare i lavori di elettrificazione, la bonifica di terreni incolti e la regolazione del movimento emigratorio; questioni tutte di massimo interesse per il lettore polacco, essendo in Polonia, particolarmente le due ultime, di massima attualità. Il prender conoscenza del modo di risorverle seguito in altri Paesi, dovrà incitarci a cercar di ottenere simili risultati.

Per tale ragione l'opera del Menotti Corvi merita l'attenzione del lettore polacco. Inoltre, essa ci fornisce numerosi dettagli interessantissimi, in parte anche sino ad ora da noi non conosciuti, sull'economia nazionale italiana, e costituisce una vera enciclopedia di informazioni sull'Italia odierna in genere. Al Menotti Corvi, autore inoltre d'un libro sulla Polonia, scritto in italiano, spetta l'insigne merito di aver dato alle letterature polacca ed italiana opere, che certamente contribuiranno alla mutua conoscenza di ambedue i Paesi e, in seguito, all'avvicinamento economico di essi ed allo sviluppo di amichevoli rapporti. L'agricoltore e l'industriale polacco troveranno nel suo libro preziosi indicazioni riguardanti lo svolgimento dei rispettivi rami di produzione in Italia. Nell'agricoltura italiana ci impressiona il notevole aumento di produzione delle piante (patate, barbabietole, ecc.) e di utilizzazione industriale, ciò che attesta l'intensificazione della coltura del suolo; fra le industrie, si nota uno straordinario sviluppo in quella tessile. Nel contempo si è avuto anche un aumento nell'esportazione, aumento che è riscontrato anche in Polonia: Di più l'autore mette in rilievo la favorevole ingerenza del Governo di Mussolini il quale, dopo aver felicemente realizzato l'equilibrio sociale, ha facilitato di conseguenza lo straordinario sviluppo della produzione.

Sono state pubblicate inoltre, fra le più notevoli, recensioni sul libro „L'Italia Contemporanea" nel „Baltische Presse" del 17.X 1925, nel „Messager Polonais" dell'8.IX 1925, nel „Myśli Narodowej" N. 121 del 1926, nell'„Express Lubelski" del 23.VIII 1925, nel „Tygodnik Handlowy" del 16.V 1925, nel „Kurjer Poranny" del 9.VIII 1926 ecc.

Sulla Conferenza „L'Italia al lavoro".

„Reczpospolita" del 6 maggio 1926.

Allorquando, sette anni or sono, il redattore del „Popolo d'Italia", Benito Mussolini, fondò insieme con sessanta persone il „Fascio italiano di combattimento", egli diede a questa organizzazione carattere battagliero. Il suo principale scopo era di combattere il dannoso verme del comunismo, che cominciava a rodere il saldo e sano organismo nazionale.

(„Kurjer Czerwony" 7.VIII.1925).

„Włochy" czy „Italja"?

Które z tych określeń jest właściwem i odpowiadającem rzeczywistości?

Zagadnienie to rozstrzyga w formie kategorycznej radca handlowy ambasady włoskiej dr. Antonio Menotti Corvi, władający językiem naszym, jak rodowity Polak.

Dr. Menotti Corvi jest autorem niedawno wydanej po italsku rzeczowej pracy o Polsce i ostatnio ogłoszonej po polsku obszernej pracy o Italji współczesnej.

Wstęp do tego dzieła właśnie poświęcony jest atakowi na wyraz „Włochy", który jest zgermanizowanym celtyzmem, przejętym przez Słowian od Niemców nie używających zresztą obecnie tego określenia.

A na poparcie swej tezy autor przytacza uczone wywody dr. Kryńskiego, który stwierdza, że:

...imię własne „*Włoch*" jest w języku polskim przeróbką nazwy *Weahl, Walh, Walch* jednego z plemion celtyckich, zamieszkującego terytorjum zajęte później przez Niemców.

Nazwą tą określali później Niemcy ogólnie Celtów.

Następnie tym samym wyrazem określali narody, zajmujące kraje przez Celtów ongi zamieszkałe: Francuzów w Galji, Włochów w Italji, Rumunów w Dacji.

W średniowiecznym języku niemieckim wyraz welsch (welhisch, walhisch) oznaczał zarówno określenie romański, jak francuski i italski.

Po dzień dzisiejszy „welsch" oznacza obcy, zwłaszcza italski, a „die Welschen" — Italowie.

Tę samą nazwę „Walch" przejęli od Niemców Słowianie, używając jej z różnemi odchyleniami dla określenia narodów romański.

Więc „Vlach" po czesku — mieszkaniec Italji.

W języku polskim „Włoch" oznacza mieszkańca Italji, Włochy zaś — Italję.

Czyż wobec tych argumentów — zapytuje dr. Menotti Corvi zapożyczony z obcego języka wyraz „Włochy", nie pokrywający się z nazwą kraju, brzmiącego w oryginale Italja, nie powinien być uważany za fałszywy?

I skoro uznajemy to, czyż nie powinien on jaknajszybciej utracić w języku polskim prawa obywatelstwa? Jedynym wyrazem właściwym, używanym przez wszystkie niemal narody świata, jest Italja.

Tembardziej, iż określenie to niewątpliwie ułatwia zbliżenie obu narodów.

Poza tem ukazały się ważniejsze sprawozdania o książce „Italja Współczesna" w Baltische Presse z 17.X. 25, „Messager Polonais" z 8.IX.25, w „Myśli Narodowej" w Nr. 12, 1926 r., w Expresie Lubelskim z 23.VIII.25, Kurjerze Porannym z 9.8 1928, „Tygodniku Handlowym" z 16.X.25 r. i t. p.

3. O odczycie i publikacji „Italja przy pracy".

„Rzeczpospolita" z 6.V 1926 r.

Kiedy przed siedmiu laty ówczesny redaktor „Popolo d'Italia", Benito Mussolini wraz z 60 ludźmi założył związek „Fascio d'Italia di Combatimento", był to związek o charakterze bojowym. Jego zadaniem była w pierwszym rzędzie walka ze złośliwym czerwiem komunizmu, toczącym zdrowy organizm narodowy.

Już czar legendy owiał pamięć owej bezprzykładnej pogardy śmierci, z jaką bito się w tysiącu starć i potyczek na ulicach wszystkich miast italskich, a jeszcze zagranicą (i w Polsce) pokutują gdzieniegdzie zastarzałe poglądy, mylnie przedstawiające istotę faszyzmu italskiego. Faszyzm nie jest zwycięstwem którejkolwiek z klas społecznych, tak jak faszyzm nie jest stronnictwem. Natomiast faszyzm jest potężnym ruchem narodowym, który, ogarniając wszystkie warstwy społeczeństwa italskiego, na plan pierwszy wysunął postulat rozkwitu ekonomicznego ojczyzny. Siłą narodu — siła gospodarcza — oto jego dewiza.

Tymczasem, nie mówiąc już o tych, dla których faszyzm jest najczarniejszą reakcją, ale nawet do sympatyków tego ruchu najwymowniej przemawiają momenty... romantyczne.

Già un velo di leggenda mistica ha avvolto i ricordi di quel disprezzo della morte senza esempio, col quale si combatte in migliaia di scontri su tutte le vie delle città d'Italia; e ancor oggi all'estero, Polonia compresa, fanno penitenza qua e là le invecchiate opinioni che presentano erroneamente l'essere del Fascismo italiano.

Il Fascismo non è la vittoria di una qualunque classe sociale, come pure esso non è un partito. Al contrario, esso è grandioso movimento nazionale, che comprende tutti gli strati sociali italiani, e che in testa al suo programma pone il postulato della floridezza economica della Patria. La forza del popolo e la potenza economica sono la sua divisa.

Intanto, lasciando da parte quelli che definiscono il Fascismo come la più nera reazione, tutti, anche i simpatizzanti di questo movimento, parlano più che altro di momenti romantici.

Una folla ondeggiante, una selva di bandiere rosse, cartelloni e grida comuniste, un grido, e improvvisamente un tumulto scoppia in un punto. Un piccolo manipolo di uomini si scaglia con feroce coraggio contro centinaia, contro migliaia. Grida, pànico...

Dopo simili combattimenti, bastava un grido: „Attenti! Ecco le camicie nere!" perchè le prime file con spavento e pànico si disperdessero in fuga.

Indubbiamente tutto ciò è ora una reminiscenza, e sarebbe un errore attribuire all'ulteriore lavoro e compito del Fascismo lo stesso sistema, adottato nel periodo, diremo così, battagliero.

Il segreto del successo del Fascismo si nasconde nel fatto che Mussolini, dopo aver tagliato la testa al mostro che disordinò la vita del Paese, riuscì a condurre l'intera Nazione al concorde lavoro per il benessere della Patria. Se non si fossero avute le geniali capacità a risanare la psiche collettiva, è dubbio se, nonostante tutta la grande forza del Fascismo, si sarebbe riuscito a salvare l'Italia dalla decadenza della sua civiltà.

Oggi anche nel mondo polacco comincia a diffondersi sempre più la nostalgia per un movimento che sia capace di condurre lo Stato su una solida via: Tanto più occorre penetrare nello spirito vero del trionfo del Fascismo: trionfo del lavoro.

Alcuni giorni fa a Varsavia parlò pubblicamente sui risultati economici del Governo Fascista l'Addetto Commerciale alla R Legazione d'Italia, il Dott. A. Menotti Corvi. Questo profondo economista e sottile diplomatico, sia certo che, se la sua conferenza ha avuto un simile successo, date anche le condizioni del nostro ambiente, egli deve attribuirlo non solo alla forma precisa ed alla esatta costruzione, come pure alla logica e chiarezza degli argomenti, ma anche all'aver fatto, forse involontariamente, vibrare una sensibile corda dell' anima polacca.

Eppure la conferenza dell' autore di „Polonia Economica" e di „Italia Contemporanea", portava le impronte „sui generis" dalla rivoluzione: Nessuno fino ad ora in Polonia riuscì a raccogliere l'„ad oculos", a presentare tutti i materiali riguardanti questo magnifico sviluppo economico, che da qualche anno si osserva in Italia.

L'„Italia al lavoro", è stato questo il significativo titolo della conferenza del Dot. A. Menotti Corvi.

Pertanto egli ha cominciato dal momento in cui lo Stato si trovava sull'orlo dell'abbisso. La bilancia commerciale peggiorava di mese in mese, il deficit del bilancio aumentava, il cambio della lira cadeva; grave era la disoccupazione, numerosi i fallimenti commerciali; gli operai in rivolta cominciavano ad occupare le fabbriche, su cui sventolavano le bandiere rosse. E mentre la vita economica decadeva così, ogni giorno, si presentava minaccioso l'interrogativo se si poteva riuscire, in genere, a mantenere in piedi la grande industria.

Viene allora Mussolini. Vince, e si rivolge poi alla Nazione, e con forte voce lancia l'appello: al lavoro!

Fondamento della politica fascista del lavoro diventò il principio di solidarietà di tutte le classi, contrariamente alla teoria della lotta di classe. In luogo dello statismo, la protezione e l'incoraggiamento dell'iniziativa privata. Ed in genere le questioni economiche sono state riconosciute come base della politica statale.

I risultati sono noti: all'estero, uno straordinario rafforzamento del prestigio e della potenza politica dell'Italia; e all'interno?

Jakieś morze tłumów, las czerwonych sztandarów, komunistyczne transparenty, takież okrzyki. I nagle w pewnem miejscu tumult. Kilkudziesięciu ludzi z dziką odwagą rzuca się na setki i tysiące. Krzyki, popłoch

A zasię po paru takich walkach wystarczał okrzyk: „Baczność! czarne koszule idą!!" — aby przednie szeregi w panicznym strachu rzucały się do ucieczki!..

To są niewątpliwie czarujące hartem reminiscencje, lecz byłoby zasadniczym błędem przenosić wnioski z tego — powiedzmy — batalistycznego okresu faszyzmu na dalszą jego pracę i zadania.

Tajemnica powodzenia faszyzmu kryje się w tem, że po urwaniu głowy rozpanoszonej hydrze wewnętrznego rozstroju potrafił on zaprząc cały naród do zgodnej pracy nad podniesieniem dobrobytu kraju. Gdyby nie reformy gospodarcze Mussoliniego, gdyby nie jego genjalna zdolność uzdrowienia psychiki zbiorowej, wątpliwem jest czy pomimo całej siły faszyzmu udałoby się uratować Italję od rozkładu i upadku kultury narodowej.

Dzisiaj i społeczeństwo polskie zaczyna ogarniać coraz bardziej żywiołowa tęsknota za ruchem, który umiałby wyprowadzić państwo na twardą drogę Ale też tem więcej, tem silniej należy się wczuć w najistotniejszy triumf faszyzmu italskiego — w triumf pracy.

Przed niewielu dniami tutaj w Warszawie, o dotychczasowych wynikach gospodarki faszystowskiej mówił publicznie radca handlowy poselstwa italskiego, dr. Antonio Menotti Corvi. Ów głęboki ekonomista i subtelny dyplomata niechaj będzie pewny, że jeśli odczyt jego miał takie niezwykłe, jak na nasze stosunki, powodzenie, to zawdzięcza je nie tylko formie w jakiej został wypowiedziany, precyzyjnej konstrukcji, logice i przejrzystości wywodów, lecz i temu, że mimowoli potrącił silnie brzmiącą w duszach polskich strunę.

A jednak odczyt autora „Polonia Economica" i „Italji Współczesnej" nosił cechy sui generis rewolucji. Nikt jeszcze dotychczas w Polsce nie zebrał razem i ad oculos nie przedstawił wszystkich materjałów, dotyczących tego szalonego rozwoju gospodarczego, jaki od lat paru obserwujemy w Italji.

„Italja przy pracy" — był wiele mówiący tytuł odczytu dr. Corvi.

Zaczął więc od momentu, kiedy państwo stało na skraju przepaści. Bilans handlowy pogarszał się z miesiąca na miesiąc, deficyt budżetowy wzrastał, lir spadał, szalało bezrobocie, mnożyły się upadłości handlowe, rozpoczęło się obsadzanie fabryk przez zrewoltowanych robotników, a na murach fabrycznych zatrzepotały czerwone chorągwie. I podczas, gdy życie gospodarcze słabło tak z dniem każdym, zarysowało się groźne pytanie, czy wogóle przemysł wielki uda się utrzymać.

Wówczas przychodzi Mussolini. Zwycięża, a potem obraca się do społeczeństwa i mocnym głosem woła: „Do pracy!!"

Podwaliną faszystowskiej polityki pracy stała się zasada solidarności wszystkich klas w przeciwstawieniu do teorji walki klasowej. Zamiast etatyzmu, opieka i popieranie inicjatywy prywatnej. Wogóle zaś sprawy gospodarcze uznano za podstawę polityki państwowej.

Rezultaty wiadome. Nazewnątrz olbrzymi wzrost autorytetu i potęga polityczna Italji, a na wewnątrz?

W dziedzinie finansów publicznych niedobór w budżecie państwa został zastąpiony przez nadwyżkę dochodów. Deficyt, który w roku finansowym 1918—19 wynosił 22.776 miljonów lirów, a w latach następnych oscylował na wysokości 50 proc. tej sumy, już w pierwszym roku rządów faszystowskich zmniejszył się do 3.229 miljonów lirów. W roku 1923—24 spadł dalej do 418 milj., a rok następny dał już 417 miljonów lirów przewyżki dochodów nad rozchodami! Dotychczasowe zamknięcia rachunkowe za rok ubiegły wykazują, że tylko od 1 lipca 1925 i 28 lutego 1926 r. wynosi już 18.654 miljardy lirów.

Ten niesłychany rezultat został osiągnięty przez wprowadzenie jak najdalej idących oszczędności w wydatkach administracyjnych, redukcję personelu urzędniczego i rewizję wydatków państwa, przez uproszczenie systemu administracyjnego, oraz przez reformę podatkową.

Usunięcie niedoboru budżetowego pozwoliło zmniejszyć dług wewnętrzny państwa. Co do długu zagranicznego, to rząd Mussoliniego zawarł ze St. Zjednoczonemi i Anglją korzystne

Nel campo delle finanze pubbliche il deficit nel bilancio dello Stato venne sostituito con l'eccedenza delle entrate. Il deficit che nell'anno finanziario 1918/19 è stato di 22.776 milioni di lire, e che nei successivi anni oscillava intorno al 50% di tale cifra, già nel primo anno del governo fascista diminuiva sino a 3.229 milioni di lire. Nel 1923—24 si è avuta un'ulteriore diminuzione, sino a 418 milioni, e l'anno seguente ha dato già 417 milioni di eccedenza delle entrate sulle uscite! La chiusura dei conti fino ad oggi per l'anno scorso segna, solo dal 1 luglio 1925, un eccedenza delle entrate per 584 milioni di lire.

Questo inaudito risultato è stato raggiunto mediante l'introduzione delle massime economie delle spese d'amministrazione, la riduzione del personale impiegatizio, la revisione delle spese dello Stato con la semplificazione del sistema amministrativo, e mediante la riforma fiscale.

L'eliminazione del deficit nel bilancio ha permesso di diminuire il debito interno dello Stato. Per il debito estero, il governo di Mussolini ha stipulato con gli Stati Uniti e l'Inghilterra vantaggiosi accordi che lo riducono dell' 80 e 86%, e ne dividono il pagamento in rate per una serie di anni.

Il cambio della lira è stato stabilizzato; la circolazione dei biglietti di banca, che alla fine del 1920 ammontava a 22 miliardi di lire, è in diminuzione, e al 28 febbraio 1926 ammonta già a 18.654 miliardi di lire.

Particolari cure il Governo ha rivolto al fine di ottenere un aumento nella produzione. Lo sviluppo dell'industria appare dall'aumento del consumo del carbone e da quello della produzione del ferro. Nel 1919 il consumo del carbone oscilla intorno a 7,5 milioni di tonn, e la produzione del ferro a circa 61 mila tonn. Nel 1924 l'industria segna già un consumo di 12 milioni di tonn, di carbone, ed una produzione di 266.960 tonn. di ferro.

Contemporaneamente ha luogo un intenso sviluppo della industria automobilistica, edilizia, metallurgica, tessile, elettrotecnica e di molte altre minori. Il numero dei disoccupati da 600.000 alla fine del 1921 diminuisce fino a 122.000 nei 1925. Fatti questi che concorrono a stabilire una migliore armonia nei rapporti sociali.

Di eccezionale importanza sono i meriti del Fascismo nel campo della legislazione operaia. Mussolini muoveva da questo punto di vista: esiste una sola classe, la classe italiana! e venne cosi risolto il problema di togliere malintesi fra operai e datori del lavoro.

Allo scopo di consolidare la pace sociale in Italia, vengono creati sindacati professionali, costituiti dai datori di lavoro, operai, artigiani e liberi professionisti. Sono vietati scioperi e serrate, e colpiti anche con pena pecuniaria. Qualsiasi lite viene risolta da speciali tribunali del lavoro. Scopo dei sindacati è non solo la protezione degli interessi materiali, ma risollevare anche — sulle orme delle antiche maestranze — il livello morale e sociale dei loro componenti.

Di alto interesse è la disposizione che vieta di rendersi dipendenti da un'organizzazione di carattere internazionale senza l'assenso governativo.

Nel campo delle comunicazioni, i risultati dell'economia fascista sono anche imponenti. Nel 1921 — 22 il bilancio delle ferrovie si chiudeva con 1.432 milioni di lire di deficit, e nel 1924—25, dopo la riforma, le ferrovie hanno dato 176 milioni di lire di utile netto. Troviamo anche qui riduzione di personale, divieto di sciopero e riunione di tutti i ferrovieri in un'Associazione Fascista professionale, che ha servito ad organizzare il movimento in tutti i suoi particolari.

Inoltre, nonostante la perdita, avvenuta durante la guerra, di 1.237.088 di tonn. nel tonnellaggio della flotta mercantile, l'Italia, che prima della guerra era all'ottavo posto nel mondo, oggi è passata al sesto per il numero delle unità nella marina mercantile. La capacità della sua flotta è aumentata fino a 2.850 mila tonn: cioè quasi del 90%, mentre quella complessiva, della flotta del mondo intero, non è aumentata che del 33,3%.

Tali sono, per non dire del continuo miglioramento della bilancia commerciale (in cui il valore dell'esportazione è aumentato nel 1925 del 34%, di fronte al 1913), i risultati dell'economia fascista in quattro anni, risultati - aggiungeremo- abbastanza eloquenti.

St. K.

Simili articoli sono comparsi nel „Tygodnik Handlowy" nel „Kurjer Polski" del 2.V.1926, nella „Warszawianka" del 23.IV 1926, ecc.

układy, redukujące sumy długów o 80 i 86 proc. i rozkładające ich spłatę na szereg lat.

Kurs lira został ustabilizowany, obieg banknotów, który w końcu roku 1920 wynosił 22 miljardy lirów, zmniejsza się i 28 lutego 1926 r. wynosi już 18.654 miljardy lirów.

Usilne zabiegi rządu skierowały się w kierunku podniesienia produkcji. Miarą rozwoju przemysłu jest wzrost konsumcji węgla i produkcji żelaza. W r. 1919 konsumcja węgla waha się koło 7,5 miljon. ton, produkcja zaś żelaza koło 61 tys. ton, w r. 1924 przemysł konsumuje już 12 miljonów ton, a produkcja żelaza wynosi 266.960 ton.

Równocześnie następuje olbrzymi rozwój przemysłu automobilowego, budowlanego, metalurgicznego, włókienniczego, elektrotechnicznego i wielu pomniejszych. Ilość bezrobotnych z 600.000 w końcu roku 1921 spada do 122.000 w r. 1925. Wszystko to przyczynia się do zapanowania harmonji w stosunkach społecznych.

Niezwykle doniosłe są zasługi faszyzmu na polu ustawodawstwa robotniczego. Mussolini wyszedł z założenia: jest jedna klasa — italska! I na tej płaszczyźnie rozwiązano problem usunięcia tarć między robotnikami a pracodawcami.

Celem utrwalenia pokoju społecznego w Italji zostają powołane do życia syndykaty zawodowe, złożone z pracodawców, robotników, rzemieślników lub osób, wykonywujących wolne zawody. Strajki i lock-out'y są zabronione i nawet karane grzywną. Wszelkie zatargi rozstrzygają specjalne sądy pracy. Zadaniem syndykatów, jest nietylko obrona interesów materjalnych, ale i staranie, na wzór dawnych cechów, o podniesienie moralnego i obywatelskiego poziomu członków. Bardzo przytem ciekawy jest przepis, zabraniający bez zgody rządu uzależniania się od organizacji o charakterze międzynarodowym.

W dziedzinie komunikacji rezultaty gospodarki faszystowskiej są równie imponujące. W r. 1921—22 budżet kolejowy zamykał się cyfrą 1,432 milj. lirów niedoboru, po zreformowaniu gospodarki dały koleje w roku 1924—25 176 milj. lirów czystego dochodu. I tutaj spotykamy redukcję personelu, zakaz strajków i połączenie się wszystkich kolejarzy w jeden faszystowski związek zawodowy, przy pomocy którego zorganizowano ruch we wszystkich szczegółach.

Dalej, pomimo straty w czasie wojny 1.237.088 ton rejestrowych floty handlowej, Italja, zajmująca przed wojną 8-me miejsce w świecie, dzisiaj przeszła na 6-te pod względem liczebności marynarki handlowej. Pojemność tej floty zwiększyła się do 2.850 tys. ton, czyli prawie o 90 proc., w tym samym zaś czasie pojemność floty całego świata zwiększyła się tylko o 35,3%.

Takie są pokrótce, jeśli pominiemy stałą poprawę bilansu handlowego (wartość wywozu wzrosła w r. 1925 o 34 proc. w porównaniu z r. 1913) — wyniki czteroletniej gospodarki faszystowskiej, wyniki — dodajmy — niezwykle pouczające!

Podobne artykuły ukazały się w „Tygodniku Handlowym", Kurjerze Polskim" z 2.V-1926, „Warszawiance" z 23.IV 1926 r. i t. p:

4. O rozprawie p. t. waluta złota i jej wpływ na życie gospodarcze Polski".

(„Kurjer Warszawski" 25.I.1927).

Ogromne ubóstwo poważnych publikacyj i artykułów w języku włoskim o zagadnieniach gospodarczych Polski sprawia, iż opinja publiczna we Włoszech co do naszej sytuacji gospodarczej nie jest dostatecznie zorjentowana i nie zawsze ją w sposób właściwy ocenia.

Jedyna w języku obcym poważniejsza praca o życiu gospodarczem Polski współczesnej napisana jest przez p. dr. Antonio Menotti Corvi'ego, radcę handlowego poselstwa włoskiego w Warszawie i wydana przed czterema laty w Rzymie. Wobec tego, iż doskonała ta praca jest już obecnie zupełnie wyczerpana, jej ukazanie się w wydaniu drugiem i znowelizowanem byłoby wysoce pożyteczne i bardzo na dobie. Obecnie dr. Antonio Menotti Corvi, który dał się nadto poznać Polsce z bardzo obszernej i nader cennej pracy p. t. „Italja współczesna", oraz z szeregu odczytów i artykułów treści gospodarczej, opracował nową rozprawę o „Walucie polskiej", pub-

Sullo studio „La valuta oro in Polonia e le sue ripercussioni sulla vita economica".

„Kurjer Warszawski" del 25 gennaio 1927.

La scarsità di pubblicazioni ed articoli italiani sui problemi economici della Polonia ha fatto si che l'opiniòne pubblica in Italia sulla situazione economica del nostro Paese non si sia sufficientemente orientata e non la valuti sempre in modo giusto.

L'unico lavoro da notare, scritto in lingua straniera, sulla vita economica della Polonia odierna, è quello — pubblicato quattro anni or sono a Roma — del Dott. Antonio Menotti Corvi, Adetto Commerciale alla R. Legazione d'Italia a Varsavia. Essendo già totalmente esaurita quest'eccellente opera, sarebbe utilissimo e di piena attualità farne una nuova edizione, opportunamente riveduta.

Il Menotti Corvi, che si è reso noto in Polonia anche per la sua opera, vasta e di grande pregio, intitolata „L'Italia Contemporanea" e per numerose conferenze ed articoli di natura economica, ci offre ora un nuovo articolo sulla „Valuta polacca", pubblicandolo al tempo stesso sia nell'ultimo fascicolo (novembre-dicembre u. s.) del ben noto periodico economico „L'Esportatore Italiano", edito a Milano e redatto dall'On. Gigi Lanfranconi, sia in opuscolo separato.

In questo numero dell'„Esportatore Italiano", che contiene l'articolo del Menotti Corvi, vi è pure la conferenza, tradotta poi in polacco, dell'On. Lanfranconi, sulle sue „Impressioni di viaggio in Polonia", tenuta all'„Associazione della Stampa Italiana" a Roma, l'11 dicembre s. a. e ripetuta poi in altre città d Italia.

Di questa conferenza, in cui l'oratore esprime i suoi sentimenti di vera simpatia per la Polonia, dette a suo tempo un resoconto la stampa polacca.

L'articolo del Menotti Corvi occupa nell'„Esportatore Italiano" 20 pagine in due colonne, in 4-o grande, è corredato di numerose fotografie delle nostre maggiori imprese industriali, e di 19 tabelle statistiche, e preceduto da un'ampia introduzione del redattore, in cui si enumerano i meriti dell'autore per il ravvicinamento commerciale fra la Polonia e l'Italia, ben noti e dovutamente apprezzati nel nostro Paese.

Lo studio, in cui si ha una dettagliata analisi della riforma valutaria in Polonia, e dell'influenza di essa sulla vita economica, è diviso in due parti: Nella prima l'autore studia le fluttuazioni economiche nel periodo di stabilità dello zloty; nella seconda analizza il periodo successivo (1925) al violento ribasso della valuta polacca.

La prima parte ci dà un'idea esatta dei fattori che hanno promosso la riforma valutaria in Polonia, e dell'azione preparatoria che ne ha preceduto la realizzazione:

La riforma valutaria è trattata nell'articolo del Menotti Corvi con una perfetta conoscenza della situazione economica del Paese, e con profonda comprensione dei bisogni e d i mali della nostra vita economica. Vi troviamo un'immagine esatta de l'influenza esercitata da detta riforma sui singoli rami del nostro organismo economico, cioè sulle finanze dello Stato, sull agricoltura, sull'industria, sul commercio estero, sul movimento bancario e sui salari degli operai, nonchè una precisa rappresentazione, illuminata da una profonda critica, della crisi economica avvenuta in seguito all'introduzione dello zloty. L'autore constata che il metodo seguito per la realizzazione della riforma valutaria non poteva garantirne la stabilità. Nel realizzarla dal punto di vista tecnico, non si è pensato alla necessità di modificare nello stesso tempo le condizioni di sviluppo della vita economica del Paese. Secondo il parere dell'autore, si doveva anzitutto aver cura di diminuire i costi, straordinariamente alti, della produzione e del capitale, e di limitare, per quanto fosse possibile, il bilancio dello Stato. Il violento ribasso dello zloty non era che l'ultima ed inevitabile conseguenza dell'alto costo della produzione, e dei fenomeni ulteriori, quali gli alti prezzi dei prodotti, la mancata capacità di concorrenza, l'aggravarsi della bilancia commerciale, ecc.

La seconda parte dell'articolo ha per oggetto l'influenza del ribasso dello zloty (nella seconda metà del 1925), sui singoli rami della vita economica, e l'esatta esposizione sia dei likując ją jednocześnie w ostatnim numerze (za listopad, grudzień) znanego czasopisma gospodarczego *L'Esportatore Italiano*, wydawanego w Medjolanie pod redakcją posła Gigi Lanfranconi ego, oraz w wydaniu oddzielnem.

We wspomnianym numerze *L' Esportatore Italiano*, zawierającym rozprawę dr. Menotti Corvi'ego, był również wydrukowany odczyt, w tłómaczeniu polskiem, posła Lanfranconi ego o „Wrażeniach z podróży do Polski", wygłoszony Stow. prasy włoskiej w Rzymie 11 z. m: i następnie powtórzony w innych miastach włoskich. Odczyt ten posła Lanfranconi'ego, w którym prelegent dał wyraz uczuciom głębokiej sympatji dla Polski, w swoim czasie podany był w streszczeniu przez prasę polską i naszemu społeczeństwu jest znany.

Rozprawa dr. Menotti Corvi'ego zajęła w *L'Esportatore Italiano* 20 stron druku dwuszpaltowego dużej 4-ki i zaopatrzona jest w liczne fotografje, obrazujące większe nasze przedsiębiorstwa przemysłowe, oraz w 19 tabel statystycznych. Poprzedza ją obszerna przedmowa redakcyjna, omawiająca zasługi, położone przez autora na polu polsko-włoskiego zbliżenia gospodarczego, dobrze znane i należycie ocenione przez społeczeństwo polskie. Praca dr. Menoti Corvi'ego, szczegółowo i wyczerpująco analizująca reformę walutową w Polsce, oraz jej wpływ na życie gospodarcze, składa się z 2 części. W części 1-ej autor zastanawia się nad fluktacjami gospodarczemi, w okresie po załamaniu się kursu złotego. W części pierwszej autor omawia czynniki, które stały się powodem wprowadzenia w Polsce reformy walutowej i opisuje akcję przygotowawczą, która poprzedziła jej realizację.

Reforma walutowa zobrazowana jest w pracy dr. Menotti Corvi'ego z doskonałą znajomością naszych stosunków gospodarczych, oraz zrozumieniem potrzeb i niedomagań naszego życia gospodarczego. Autor plastycznie uwidocznia jej wpływ na poszczególne dziedziny naszego życia gospodarczego, specjalnie uwypuklając ten wpływ na finanse państwowe, rolnictwo, przemysł, handel zagraniczny, bankowość i płace robotnicze. Kryzys gospodarczy, jaki wytworzył się po wprowadzeniu u nas waluty złotej scharakteryzowany jest trafnie i krytycznie oświetlony. Autor stwierdził, iż metoda, jaką posługiwano się przy realizowaniu reformy walutowej, nie mogła zupełnie gwarantować jej trwałości. Wraz z jej realizacją pod względem technicznym należało również pomyśleć o zmianie dotychczasowych warunków rozwoju życia gospodarczego w kraju: Należało, zdaniem autora, dążyć do obniżenia zbyt wysokich kosztów produkcji i kapitału oraz do możliwie jaknajwiększego ścieśnienia budżetu państwowego. Wysokie koszta produkcji wywołały szereg skutków (wysokie ceny, zanik zdolności konkurencyjnej, pogorszenie się bilansu handlowego), których ostateczną konsekwencją musiało być załamanie się kursu złotego.

W części drugiej autor omawia wpływ spadku złotego gospodarczego, oraz opisuje środki, jakie rząd polski zastosował celem zapobieżenia dalszemu spadkowi złotego. Wreszcie autor omawia sytuację, która wytworzyła się po wstrzymaniu spadku złotego i ustabilizowaniu jego kursu, a zastanawiając się nad możliwościami w najbliższej przyszłości, dochodzi do wniosku, iż konsolidacja obecnej poprawy sytuacji w Polsce zależna jest od przezornej polityki gospodarczej rządu, która pozwoliłaby zagwarantować stałość waluty i równowagę budżetową oraz umożliwiłaby wzrost oszczędności, przyśpieszając tworzenie się kapitałów.

O ile obecna poprawa waluty i konjunktury nie ma byc przejściowa, zabiegi rządu winny być skierowane ku bardziej racjonalnemu zużytkowaniu i eksploatacji olbrzymich bogactw naturalnych kraju i reorganizacji systemu produkcji, co pozwoliłoby wzmocnić jej zdolność konkurencyjną.

Praca dr. Menotti Corvi'ego jest jedną z nielicznych publikacyj, napisanych przez cudzoziemców, omawiających w sposób rzeczowy, poważny i jednocześnie krytyczny naszą reformę walutową. Zawarte w niej informacje są zupełnie dokładne i wyczerpujące, sposób zaś ich ujmowania zwięzły, przystępny i przejrzysty. Niewątpliwie spotka się ona w naszych sferach gospodarczych z należytem uznaniem i obudzi we Włoszech duże zainteresowanie, gdzie sprawa stabilizacji

mezzi intrapresi dal Governo polacco al fine di rimediare a tale stato di cose, sia della situazione che si venne a formare dopo la stabilizzazione definitiva del corso della valuta polacca. Studiando le possibilità per un prossimo domani, l'autore conclude che il consolidamento della migliorata situazione economica richiede anzitutto una preveggente politica economica da parte del Governo, capace di garantire una durevole stabilità alla nostra valuta e l'equilibrio della bilancia e di possibilitare l'aumento dei risparmi, accelerando così quello dei capitali.

Se il miglioramento attuale della valuta e dei fatti ad essa connessi dev'esser ben altro che un fenomeno effimero, il Governo dovrebbe rivolgere i suoi sforzi e le sue energie all'utilizzazione e al razionale sfruttamento delle abbondantissime ricchezze naturali del Paese, insieme alla riorganizzazione dell'attuale sistema di produzione, per rafforzarne la capacità di concorrenza.

L'articolo del Menotti Corvi è fra i pochissimi studi di autori stranieri che danno un'idea sintetica, esatta, ed insieme una competente critica della nostra riforma valutaria. Vi sono esatte ed esaurienti notizie, esposte in una forma precisa, concisa, chiara, facile. Il suo lavoro avrà indubbiamente il meritato successo nelle nostre sfere economiche, e desterà anche vivo interesse in Italia, assorta anch'essa nella soluzione del problema della stabilizzazione valutaria, problema che forma oggetto di profondo studio da parte dei fattori governativi, come di ogni classe sociale della Nazione.

Dott. L. P.

Inoltre sono comparsi articoli nel „Przegląd Wieczorowy" del 3.III 1927, nel „Warszawianka" del 7.II 1927, nel „Rzeczpospolita" del 7.II 1927, nel „Kurjer Polski" del 29.I 1927, nel „Tygodnik Handlowy" del 28.I 1927 ecc.

Sulla dissertazione e conferenza „Tradizioni storiche dei rapporti economici polacco - italiani".

„Kurjer Warszawski" del 21 marzo 1927.

Alcuni giorni or sono, il Dott. Antonio Menotti Corvi, Addetto Commerciale alla R. Legazione d'Italia a Varsavia, ha tenuto nella città di Katowice, all'inaugurazione del Comitato Provinciale della Camera di Commercio Polacco-Italiana a Varsavia, nell'aula del consiglio dell'Unione delle Miniere e delle Fonderie in Katowice, dinanzi ad un uditorio composto di numerosi rappresentanti delle autorità governative, dell'industria, delle banche, del commercio e della stampa, un'interesante conferenza sulle „Tradizioni storiche dei rapporti economici polacco-italiani". La presenza di numerose personalità industriali dell'Alta Slesia, come pure la discussione seguita alla conferenza, sono una riprova che l'industria di quella provincia si rende ben conto della necessità di rianimare tali rapporti fra Italia e Polonia in genere, e fra Italia e Alta Slesia in particolare.

D'altra parte, la presenza all'inaugurazione in parola, del Dott. A. Menotti Corvi, il quale ha partecipato alla solennità non solo come conferenziere, ma anche per rappresentare ufficialmente l'On. Maioni, sta a confermare che il problema del ravvicinamento commerciale tra i due Paesi non è senz'interesse neppure per l'Italia.

La conferenza del Menotti Corvi, pronunciata in un polacco correttissimo e ricca di curiosi particolari, talvolta vere rivelazioni, è stata seguita con continuo interesse e coronata da vivi applausi.

L'oratore ha svolto la storia di detti rapporti, muovendo dai tempi più remoti, cioè dall'epoca dei viaggi dei commercianti etruschi e romani alle rive del Baltico, e ricordando che essi che tali viaggi intraprendevano, alla ricerca dell'ambra, attraversavano il territorio dell'attuale Polonia, risalendo cioè i suoi più importanti fiumi. Le prime spedizioni di tal genere si notano già nel V secolo a. Cr. Le vie percorse da esse perdono importanza negli albori Medio Evo, per riacquistarla soltanto nel Duecento.

L'analisi delle relazioni economiche polacco - italiane, fatta dal Menotti Corvi, mette in piena luce i meriti degli Italiani per lo sviluppo economico e culturale della Polonia.

waluty jest dziś przedmiotem najgłębszej troski, zarówno czynników rządowych, jak i całego społeczeństwa.

Dr. L. P.

Nadto ukazały się artykuły w „Przeglądzie Wieczornym" z 13.III 1927 r., w „Warszawiance" z 7.2 1927 r., w „Rzeczpospolitej" z 7.2 1927 r., „Kurjerze Polskim" z 29.I 1927 r., „Tygodniku Handlowym" z 28.I 1927 r. i t. p.

5. O odczycie i rozprawie: „Tradycje historyczne stosunków gospodarczych polsko - italskie".

(„Kurjer Warszawski" 21.III.1927).

Przed kilku dniami, w związku z inauguracją katowickiego komitetu prowincjonalnego izby handlowej polsko-włoskiej w Warszawie, radca handlowy poselstwa włoskiego w Warszawie, p. dr. Antonio Menotti Corvi, wobec licznie zgromadzonych przedstawicieli władz rządowych, sfer przemysłowych, bankowych, handlowych i prasy, w sali posiedzeń Górnośląskiego Związku Górniczo - Hutniczego w Katowicach wygłosił interesujący odczyt pod tyt. „Tradycje historyczne stosunków gospodarczych polsko-włoskich". Przybycie na tę prelekcję wielu wybitnych reprezentantów przemysłu górnośląskiego oraz dyskusja, świadczą, iż przemysł górnośląski uświadamia sobie potrzebę ożywienia stosunków gospodarczych między Polską, a w szczególności Górnym Śląskiem, a Włochami.

Z drugiej strony przybycie na inauguracje Komitetu Izby p. dr. Menotti Corvi'ego, który w tej uroczystości brał nietylko udział w charakterze prelegenta, ale również zastępował posła Maioniego, jest dowodem, iż sprawa zacieśnienia stosunków gospodarczych z Polską nie jest również obojętna dla Włoch.

Wykład p. dr. Corvi'ego, wygłoszony świetną polszczyzną i obfitujący w szereg ciekawych i niekiedy rewelacyjnych szczegółów, był wysłuchany z niesłabnącem zainteresowaniem i żywo oklaskiwany.

P. dr. Menotti Corvi sięgnął w swym odczycie do najodleglejszych czasów, w okres wypraw kupców etruskich i rzymskich do brzegów Bałtyku i przypomniał, że wyprawy te, które miały na celu zaopatrywanie się w bursztyn, prowadzone były przez terytorjum obecnej Polski, mianowicie jej ważniejszemi porzeczami. Pierwsze wyprawy odbyły się już około połowy piątego wieku przed naszą erą. Drogi te w epoce wczesnego średniowiecza tracą na znaczeniu i większą rolę zaczynają znowu odgrywać dopiero od wieku trzynastego.

Analiza stosunków gospodarczych polsko-włoskich, przeprowadzona przez prelegenta, rzuca ciekawe światło na zasługi, jakie na polu gospodarczego i kulturalnego rozwoju Polski położyli Włosi. Z ich udziałem w życiu gospodarczem Polski w czasach dawniejszych wiąże się należyte urządzenie żup solnych, wzmożenie się handlu tranzytowego, ożywienie stosunków ze Wschodem i Zachodem Europy i specjalnie stosunków pieniężno-kredytowych, powołanie do życia pierwszej organizacji kupieckiej, reorganizacja systemu monetarnego, podniesienie dobrobytu w miastach, wprowadzenie na rynek towarów, które przyczyniły się do podniesienia smaku i wymagań kulturalnych społeczeństwa.

Początkowo handel między Polską a Włochami nie był bezpośredni, lecz tranzytowy, gdyż przez terytorjum Polski w wiekach średnich prowadziły drogi, któremi kupcy włoscy sprowadzali towary ze swych kolonji czarnomorskich do Flandrji.

O bezpośrednim handlu między Włochami a Polską można mówić dopiero w końcu 14-go wieku. Rozmiary tego handlu były względnie niewielkie. Z Włoch przywożono słynne w owych czasach na cały świat sukna lukańskie i florenckie.

Polska w owych czasach importowała do Włoch: skóry, futra, ołów i przedewszystkiem słynny „czerwiec", t. j. ziarnka z robakiem, zw. „czerwcem", gryzącym i niszczącym owoc („granum scarlati"), z którego sporządzano farbę czerwoną do kolorowania sukna i jedwabiu.

W 16-tym wieku bardzo ważną rolę w handlu polsko-włoskim odgrywa zboże, które wywożono przez Gdańsk w

Sono in dipendenza della loro partecipazione, nei secoli remoti, alla vita economica della Polonia, la conveniente sistemazione delle saline, lo sviluppo del commercio di transito, l'animarsi dei rapporti con l'Europa Orientale ed Occidentale, particolarmente di quelli finanziari e di credito, il primo apparire di contrattazioni di commercio, la stabilizzazione del sistema monetario, il più elevato tenore di vita nelle città, l'opprovvigionare i mercati di merci che hanno contribuito ad affinare il buon gusto e le esigenze culturali della Nazione.

In un primo tempo non si trattava di un commercio diretto fra la Polonia e l'Italia, ma di commercio di transito, attraverso la Polonia Medievale, come via seguita dai commercianti italiani per il trasporto di merci dalle loro colonie del Mar Nero alle Fiandre.

Non c'è traccia di commercio polacco - italiano diretto, prima dello scorcio del Trecento. Ed era questo un commercio relativamente scarso. L'Italia importava più tardi in Polonia i panni lucchesi e fiorentini, che, in quell'epoca, godevano fama mondiale.

La Polonia forniva all'Italia cuoi, pellicce, piombo e in primo luogo la famosa cocciniglia, cioè il frutto (granum scarlati) intaccato dall'insetto chiamato „cocciniglia" e che serve alla composizione del colore rosso per tingere panni e tessuti di seta.

Nel Cinquecento costituiva il più importante oggetto del commercio polacco - italiano il grano esportato da Danzica, a cagione degli scarsi raccolti in Italia nel periodo 1586 - 1591.

Nel Seicento e nel Settecento i rapporti commerciali polacco - italiani non si svilupparono più, fino a scomparire quasi del tutto.

Le relazioni di commercio fra la Polonia e l'Italia, limitatissime nel periodo seguente allo smembramento della Polonia, si sviluppano invece, con intensità sempre crescente, dopo il Risorgimento dello Stato Polacco, ed in particolare dopo la stipulazione del trattato di commercio nel 1922. Il periodo ad esse piú favorevole è stato il primo anno successivo all'introduzione della valuta stabile in Polonia, cioè il 1924. Si notò allora un aumento nell'importazione di quasi 3½ volte, ed un certo aumento qualitativo nell'esportazione, in confronto con l'anno precedente (1923): Il 1925 fu anche abbastanza propizio al commercio polacco - italiano in genere, e particolarmente all'esportazione dalla Polonia, avendo segnato essa un aumento quasi del 35% in confronto col 1924. L'importazione dall'Italia subì nello stesso tempo una certa diminuzione, dovuta anzitutto alle diverse restrizioni poste dal Governo Polacco all'importazione.

Viene esportato dalla Polonia in Italia principalmente il carbone. Fra gli importatori di esso spetta all'Italia il terzo posto, dopo l'Austria e la Svezia.

Secondo il parere del Menotti Corvi, quest'esportazione si manterrà probabilmente anche in avvenire entro vasti limiti, grazie, innanzi tutto, all'esistenza di relativi contratti a lunga scadenza.

Giunto alla sua conclusione, l'oratore dichiarò che i numerosi accordi polacco - italiani già stipulati, testimoniano gli sforzi intrapresi da ambedue gli Stati al fine di regolare le mutue relazioni in forma generale ed atta ad aprire ampie possibilità di sviluppo. Non è da dubitare che le nostre sfere economiche interessate non trascureranno di profittarne dovutamente e d'indirizzarle alla loro piena realizzazione.

Ai tanti meriti del Menotti Corvi se n'è aggiunto ancora un altro Il suo soggiorno in Alta Slesia, e il suo contatto personale con gli esponenti dell'industria, proprio in questo periodo di incremento dell'esportazione del carbone in Italia, è di particolare importanza, e non può sfuggire all'attenzione del nostro Paese. Tale soggiorno gli darà modo di rendersi ben conto degli estremi delle possibilità ora esistenti per lo sviluppo dei rapporti commerciali fra l'Alta Slesia e l'Italia. Nutriamo fiducia che il Dott. Menotti Corvi vorrà opportunamente contribuire alla loro realizzazione.

W.

„Kurjer Poranny" del 29 Aprile 1927.

Dare una chiara, concisa, plastica immagine dei rapporti economici polacco-italiani nel loro svolgimento storico sino ad oggi, è della maggiore attualità. La comprensione della

związku z nieurodzajami, jakie panowały we Włoszech od 1586 r. do 1591 r.

W wiekach 17 i 18 stosunki handlowe polsko-włoskie nie zdołały odpowiednio się rozwinąć i niebawem prawie zupełnie zanikły.

O ile w czasach porozbiorowych stosunki handlowe między Polską a Włochami były bardzo ograniczone, stosunki te, po odrodzeniu się państwowości polskiej i szczególnie po zawarciu umowy handlowej w 1922 r., rozwijają się coraz intensywniej. Najpomyślniej handel polsko-włoski rozwijał się w pierwszym roku po wprowadzeniu w Polsce waluty s w 1924 r. Przywóz w owym roku w porównaniu z 1923 r. wzrósł prawie 3½ raza, wywóz natomiast zwiększył się nieco pod względem wartościowym.

Rok 1925 był również dość pomyślny dla handlu polsko-włoskiego i szczególnie dla wywozu polskiego, który, w porównaniu z 1924 r., wzmaga się prawie o 35 proc., podczas gdy przywóz włoski zmniejszył się. W r. z. nastąpiło dalsze, bardzo znaczne skurczenie się przywozu z Włoch, czego powodem, głównie były różne restrykcje przywozowe, wprowadzone przez rząd polski.

W wywozie z Polski do Włoch największą rolę odgrywa węgiel. Obecnie wśród odbiorców węgla Włochy zajmują trzecie miejsce po Austrji i Szwecji.

Zdaniem dr. Menotti Corvi'ego wywóz ten niewątpliwie utrzyma się w znacznych rozmiarach również i nadal, przedewszystkiem dzięki istnieniu kontraktów długoterminowych.

W zakończeniu swego wykładu dr. Menotti Corvi oświadczył, iż szereg zawartych umów polsko-włoskich świadczy o tem, że oba państwa ożywione były dążeniem do uregulowania wzajemnych stosunków w sposób możliwie najbardziej wszechstronny i otwierający szerokie możliwości dla rozwoju stosunków gospodarczych między Polską a Włochami. Niewątpliwie zainteresowane sfery gospodarcze nie zaniedbają odpowiednio ich wykorzystać i doprowadzić do ich całkowitej realizacji

Do wieńca zasług dr. Menotti Corvi'ego na polu zbliżenia gospodarczego między Polską a Włochami przybywa nowa. Jego pobyt na Górnym Śląsku i zetknięcie się osobiste z wybitnymi przedstawicielami przemysłu w obecnym okresie wzmagania się wywozu węgla do Włoch, posiada doniosłe znaczenie i nie może ujść uwagi naszego społeczeństwa. Ten pobyt pozwoli dr. Corvi'emu ocenić, w jakim zakresie istnieją możliwości rozwoju stosunków gospodarczych między Górnym Śląskiem a Włochami. Mamy nadzieję, iż dr. Menotti Corvi w sposób odpowiedni przyczyni się do ich zrealizowania.

W.

(„Kurjer Poranny" 29.IV.1927).

Podanie jasnego, zwięzłego, plastycznego obrazu stosunków gospodarczych polsko-włoskich w ich historycznym rozwoju aż do dni dzisiejszych jest rzeczą ogromnie na czasie. Zrozumienie konieczności, doniosłości i dobroczynności jaknajsilniejszych przyjaznych stosunków i jaknajtrwalszego zbliżenia między obu narodami powszechnie przeniknęło już do opinji Polski i coraz silniej przenika do opinji Włoch. Wiele w tym względzie zawdzięczamy włoskim naszym przyjaciołom, wśród których, jeśli chodzi o dzielną propagandę w zakresie gospodarczego zobopólnego zbliżenia, bezwątpienia pierwsze miejsce zajmuje p. Antonio Menotti Corvi, Attaché handlowy w poselstwie włoskiem w Warszawie.

P. Menotti Corvi zawdzięczamy właśnie ów krótki lecz znakomity obraz polsko-włoskich stosunków gospodarczych, którego potrzeba bardzo dawała się odczuć. Zawarty został w broszurze wydanej ostatnio w dwóch językach, polskim i włoskim, p. t.: „Tradycje historyczne stosunków gospodarczych italsko-polskich". Autor jest jaknajściślej rzeczowy, daje tylko fakty w ujęciu ogromnie żywem, barwnem i pierwszorzędnie interesującem nawet dla tych, którym zupełnie jest obca ścisła dziedzina ekonomji. Tło wykładu jest przytem ogromnie bogate, tak, że w jego zobrazowaniu gospodarcze momenty przestają być suchą abstrakcją, stają się tem, czem są w istocie, nieodłączną i jedną z najciekawszych stron historji i życia w najogólniejszem znaczeniu.

necessità, dell'importanza e del vantaggio di rapporti solidi ed amichevoli e del ravvicinamento più durevole possibile fra le due nazioni, si è già radicata nell'opinione pubblica polacca, e penetra sempre più profondamente in quella dell'Italia. In tale materia dobbiamo riconoscenza ai nostri amici italiani, fra i quali, per l'energica propaganda del mutuo ravvicinamento economico, spetta indubbiamente il primo posto al Dott. Antonio Menotti Corvi, Addetto Commerciale alla R. Legazione d'Italia a Varsavia.

E precisamente Lui che ci ha dato quel breve, ma eccellente saggio sui rapporti economici polacco - italiani, di cui tanto sentivamo la necessità. Esso trovasi nell'opuscolo recentemente pubblicato, in polacco ed in italiano, con il titolo: „Tradizioni storiche dei rapporti economici polacco-italiani". L'autore si limita strettamente ai fatti, presenta esclusivamente i fatti in forma quanto mai animata, colorita e interessante anche per chi non sia assolutamente competente in materia di scienza economica. E, grazie alla ricca esposizione, i momenti economici vi sono trattati in tal modo, che non si presentano come aride astrazioni, ma per quello che sono in realtà: come parte cioè inseparabile e fra le più interessanti della storia e della vita, nel senso più ampio del termine.

Tutto ciò fa dell'opuscolo del Menotti Corvi un lavoro tanto informativo quanto istruttivo. L'autore s'astiene da commenti e da deduzioni; tuttavia gli uni e le altre si impongono di per sè. Egli mette in rilievo il fattore dei rapporti economici con l'Italia, ponendolo fra i più utili e pregevoli nel corso della storia della Polonia. La Polonia non è mai stata considerata dai commercianti italiani come territorio di rapina, nè di sfruttamento per meschini e stretti scopi egoistici. Tutt'altro. Già dall'inizio del Medio Evo, profittando, con grande loro vantaggio, del nostro paese, per farsene una via di transito fra le loro colonie al littorale del Mar Nero ed in Fiandria, essi sono al nostro Paese di preziosissima utilità nel formare vie di comunicazione, perfette per quell'epoca, e saldi rapporti commerciali. Interessandosi dei nostri beni regi, divengono, propriamente parlando, i veri iniziatori del razionale sfruttamento delle nostre saline e di altre ricchezze naturali. Conquistando un'importanza di prim'ordine nella nostra vita commerciale, prendono dimora in Polonia e cooperano attivamente, e con ottimi risultati, al suo sviluppo. Il traffico commerciale della città di Cracovia diviene per qualche tempo, a dir vero, un mercato italiano, anche dal lato linguistico, rimanendo sempre, tuttavia, puramente polacco dal punto di vista politico. Sono allora gli Italiani, ed esclusivamente essi, che fanno concorrenza all'invasione dei mercanti tedeschi nella vita economica polacca, completamente trascurata degli elementi nazionali, E forse ad essi dobbiamo in gran parte la liberazione dalla germanizzazione, da cui già eravamo minati per tale via. Quando, all'inizio della decadenza della Repubblica Polacca, nel periodo delle guerre svedesi, i rapporti economici polacco-italiani scomparvero d'un tratto, essi non ci avevano lasciato alcun danno, ma solo dei vantaggi, altrettanto durevoli quanto preziosi.

Questi ed altri ancora, sono i fatti chiaramente messi in rilievo nell'opuscolo del Menotti Corvi, che certamente desterà fra i lettori polacchi ed italiani l'entusiastico desiderio di far risorgere nel loro massimo splendore le belle tradizioni del passato, basate sulle stesse fondamenta di reciproci vantaggi e di fecondo lavoro, „ove gli interessi sono comuni e non ne esistono contrari per le due Nazioni". Si deve al Menotti Corvi sincera gratitudine per tale suo lavoro, come per i suoi anteriori, vòlti agli stessi fini e ugualmente meritevoli dal punto di vista strutturale. come „L'Italia Contemporanea" (intesa ad informare la Polonia sull'Italia di oggi), e i lavori intesi a spiegare agli Italiani i problemi della Polonia attuale („La Polonia Economica", e „La valuta oro in Polonia e le sue ripercussioni sulla vita economica").

T. E.

„Czas" del 13 maggio 1927, N. 108.

Antonio Menotti Corvi, Addetto Commerciale alla R. Legazione d'Italia a Varsavia, noto per una serie di pregevoli opere economiche sui rapporti polacco - italiani, quali „La valuta oro in Polonia", „L'Italia contemporanea", e „La Polonia Economica", ha tenuto nella città di Katowice, il 15 Marzo 1927, per l'inaugurazione del Comitato Provinciale della Camera di Commercio Polacco - Italiana di Varsavia,

Wszystko to sprawia, że broszura p. Menotti Corvi jest zarazem ogromnie uświadamiająca i pouczająca. Komentarze i wnioski, od których autor najzupełniej powstrzymuje się, narzucają się same przez się. Czynnik stosunków gospodarczych z Włochami w historji Polski uwydatnia się z całą przejrzystością, jako jeden z najpożyteczniejszych i najcenniejszych. Nigdy Polska w ciągu rozwoju tych stosunków nie była ujmowana jako teren do rabunkowej eksploatacji lub do ciasnoegoistycznego, na krótką metę obliczonego wysączenia. Wprost przeciwnie. Już od zarania średniowiecza Włosi, korzystając ze znakomitym dla siebie pożytkiem z naszego kraju jako z terytorjum tranzytowego między ich kolonjami nad Czarnem Morzem i we Flandrji, pozostawiają Polsce nieocenioną zdobycz pierwszorzędnych na owe czasy dróg komunikacyjnych i relacyj handlowych. Później, interesując się naszemi regaljami, stają się właściwie głównymi twórcami racjonalnej eksploatacji salin i innych bogactw naturalnych. Zdobywając potężną rolę w naszem życiu kupieckiem, osiedlają się w Polsce i współpracują aktywnie i wydajnie w jej własnym rozwoju. W pewnym momencie rynek handlowy krakowski jest właściwie językowo-włoskim, nie przestając być jaknajbardziej państwowo-polskim. W tym samym czasie nie kto inny, jak Włosi, jedyni, konkurują z niemieckim zalewem na życie gospodarcze polskie, przez rodzime elementy kompletnie zaniedbane, i może im właśnie w dużym stopniu zawdzięczamy ocalenie się przed podminowującą nas na tej drodze germanizacją. Gdy w czasach początku upadku Rzeczypospolitej, w okresie wojen szwedzkich stosunki gospodarcze polsko-włoskie nagle zamierają, w spadku nie zachowujemy żadnych strat, same tylko bardzo cenne i trwałe korzyści.

To i wiele innych jeszcze podobnych rzeczy uwydatnia jasno broszura p. Menotti Corvi. Wzbudzić musi u wszystkich, którzy będą ją czytali, zarówno w Polsce, jak we Włoszech, żywy zapał do wznowienia w jaknajwiększej sile dawnych pięknych tradycyj na tych samych co dawniej podstawach wzajemnego pożytku i zobopólnie wzbogacającej pracy w dziedzinie, w której oba narody mają tyle wspólnych a żadnych sprzecznych interesów. Szczere uznanie należy się p. Menotti Corvi za tę jego pracę, tak jak za poprzednie tym samym celom służące i równie doskonale opracowane: rzecz informacyjna o Włoszech dzisiejszych dla Polski („Italja współczesna"), rzeczy informacyjne o Polsce dla włochów („La Polonia economica" i „La valuta oro in Polonia e le sue ripercussioni sulla vita economica").

T. E.

(„Czas" (Kraków) 13.V.1927).

Zasłużony radca handlowy poselstwa włoskiego w Warszawie dr. Antoni Menotti Corvi, znany z szeregu cennych prac ekonomicznych tyczących się stosunków polsko-włoskich, jak o walucie złotej w Polsce, „Italja współczesna", „Polonia Economica", wygłosił 15 marca 1927 r. w Katowicach odczyt na otwarciu komitetu prowincjonalnego warszawskiej Izby handlowej polsko-włoskiej, udostępniony obecnie drukiem szerszej publiczności zarówno włoskiej jak i polskiej. Autor jest dobrze obznajmiony z historyczną literaturą polską, tyczącą się tego przedmiotu, w szczególności z pracami Kutrzeby Ptaśnika, Tomkowicza, Szelągowskiego, Rutkowskiego i Korzona i na ich podstawie nakreślił w zwięzłym zarysie, na jaki pozwalały ramy odczytu, rozwój stosunków handlowych polsko-włoskich w ciągu dziejów. Zaznaczając ruch handlowy czasów rzymskich, podkreśla następnie rozkwit stosunków ekonomincznych między Polską a Włochami u schyłku wieków średnich i w w. XIV, prace Włochów w przemyśle i handlu polskim, a następnie upadek tych stosunków w XVII i XVIII wieku, kończąc charakterystyką handlu polsko-włoskiego po wskrzeszeniu państwa polskiego. Interesująca publikacja znajdzie napewno szerokie koło czytelników i przyczyni się do nowego zacieśnienia stosunków polsko-włoskich.

Nadto ukazały się artykuły o powyższej pracy w „Polonji" katowickiej z 13.III 1927 r., „Głosie Narodu" z 14:V 1927, „Rozwoju" łódzkim z 10-V 1927 r. i w. in.

una conferenza, pubblicata poi in un opuscolo, per facilitare la conoscenza di tali rapporti al pubblico italiano e polacco. L'autore è al corrente della letteratura storica polacca in materia, e in particolare delle opere di Kutrzeba, Ptaśnik, Tomkowicz, Szelągowski, Rutkowski e Korzon, in base alle quali ha esposto in un breve saggio, limitato dalle esigenze del tempo, lo sviluppo dei rapporti commerciali polacco - italiani nel corso della storia. Dopo aver accennato al traffico commerciale della Roma antica, ha ricordato il fiorire dei rapporti economici fra la Polonia e l'Italia negli inizi del Medio Evo e nel Cinquecento, il contributo dato degli Italiani all'industria e al commercio polacchi, e la decadenza dei rapporti stessi nel Seicento e nel Settecento, ha esposto, infine, le caratteristiche del commercio polacco - italiano dopo il Risorgimento dello Stato polacco. Quest'interessante pubblicazione troverà senza dubbio numerosi lettori, e contribuirà ad un ulteriore ravvicinamento delle relazioni polacco - italiane.

Sono stati pubblicati inoltre resoconti nella „Polonia" (Katowice) del 13 Marzo 1927, nel „Głos Narodu" (Cracovia) del 14 maggio 1927, nel „Rozwój" (Lodź) del 10 maggio 1927 ecc.

Sulla pubblicazione e conferenza „Primo Lustro dell'Era Fascista".

„Hasło Łódzkie" del 27 gennaio 1928.

Il Dott. Menotti Corvi, Addetto Commerciale alla R. Legazione l'Italia a Varsavia, ha tenuto il giorno 20 c. m. nella Camera di Commercio di Cracovia, su invito della Società Economica, una conferenza sul bilancio economico del primo lustro del Fascismo. Il Presidente, Prof. Krzyżanowski, nel porgere il saluto al Conferenziere, ha rilevato che esistono fra la Polonia e l'Italia numerosi punti di contatto d'indole materiale e spirituale, senza peraltro divergenze di sorta. Ricordò inoltre i notevoli meriti del Nostro nel campo del ravvicinamento polacco - italiano, accennando che Egli, per aver lavorato da anni in Polonia, si è reso pienamente padrone della lingua polacca ed ha scritto molte opere sull'Italia in polacco, e sulla Polonia in italiano, facilitando cosi la mutua conoscenza fra i due Paesi.

Quindi il Menotti Corvi ha presentato una breve ma efficace ricapitolazione del bilancio, fino ad oggi, del Regime Fascista nel campo dell'economia. Passando in rassegna i diversi rami dell'economia nazionale, l'oratore ha accennato alle fasi del bilancio finanziario, il cui passivo, ammontante prima dell'instaurazione del Regime a più di 12 miliardi di lire, fu mutato in attivo in questi ultimi anni; alla diminuzione del debito interno e alla regolazione dei debiti esteri. (E'notorio che sono state concesse all'Italia favorevolissime condizioni nel regolamento del debito di guerra verso l'America, specialmente per merito dell'On Conte Volpi, l'attuale Ministro delle Finanze)

In relazione a ciò, segui la stabilizzazione legale e reale della lira italiana, ed insieme il rialzo del valore di essa (parità attuale: Lire 19 = 1 dollaro). Tale stabilizzazione poggia su solide basi, poiché la relativa copertura ammonta al 94%, in luogo del 40% previsto dalla legge.

Oltre ad aver regolato finanze e valuta, il Governo Fascista può vantare l'immenso sviluppo che hanno preso l'industria estrattiva ed i lavori per lo sfruttamento dell'energia idraulica (particolarmente importante per l'Italia, mancante di carbone); esso in cinque anni ha compiuto più di quel che in cinquanta i passati governi: sono state eseguite bonifiche a tutt'oggi per un'area di 700.000 ha., e se ne prevedono nei prossimi anni per altri 600.000. Proclamando la cosiddetta „Battaglia del grano", il Governo ha dato notevole incremento alla produzione agricola. Uguali successi può vantare il Governo Fascista circa i traffici commerciali con l'estero e le comunicazioni terrestri e marittime.

Per quanto concerne la navigazione costiera e transoceanica, l'Italia è sul punto di occupare il primo posto in Europa, immediatamente dopo l'Inghilterra.

Il Governo ha realizzato inoltre una serie di lavori edilizi e di opere pubbliche, ed ha elettrificato sino ad ora 3.000 km. di ferrovie.

Tanti e tali successi sono da riferire, a giudizio dell'oratore, alla disciplina ed alla laboriosità del popolo italiano, e

O odczycie i pracy p. t. „Bilans pięciolecia ery faszystoskiej".

(„Hasło Łódzkie" z 27,I,1928):

P. Menotti Corvi, radca handlowy poselstwa włoskiego w Warszawie, wygłosił 20 b. m. staraniem Towarzystwa ekonomicznego w Izbie handlowej w Krakowie odczyt na temat bilansu gospodarczego pięciolecia faszyzmu. Przewodniczący profesor Krzyżanowski, witając prelegenta, podniósł, że między Polską a Włochami wiele jest punktów wspólnych zarówno natury materjalnej jak i uczuciowej, a niema żadnych przeciwieństw. Przypomniał też, jak znaczne zasługi na polu zbliżenia polsko-włoskiego położył p. Menotti Corvi, który, pracując od szeregu lat w Polsce, przyswoił sobie gruntownie język polski i jest autorem zarówno dzieł w języku włoskim o Polsce, jak i w polskim o Włoszech. W ten sposób dawał poznać Włochom Polskę, a Polsce Włochy.

Następnie p: Menotti Corvi w krótkiem, lecz treściwem zestawieniu przedstawił bilans dotychczasowej działalności rządów faszystowskich na polu ekonomicznem: Przechodząc kolejno różne działy gospodarstwa narodowego, prelegent wskazał na zmianę deficytu budżetowego, który przed objęciem rządów przez faszystów przekraczał 12 miljardów lirów, na nadwyżki budżetowe w ostatnich latach, dalej na zmniejszenie długu wewnętrznego i uregulowanie w sprawie długów zagranicznych. (Powszechnie znany jest fakt, że Włochy uzyskały niezwykle korzystne warunki spłaty długu wojennego wobec Ameryki, co jest w znacznej mierze zasługą obecnego ministra finansów hr: Volpi).

W związku z tem nastąpiła ustawowa i faktyczna stabilizacja lira, połączona z podniesieniem jego wartości (obecny parytet 19 lirów za dolara): Stabilizacja ta jest dobrze ugruntowana, bo pokrycie zamiast przewidzianych ustawowo 40% wynosi 94%.

Prócz uregulowania finansów i waluty może się rząd faszystowski poszczycić ogromnym rozwojem przemysłu wydobywczego i prac nad wykorzystaniem energji wodnej (rzecz szczególnie ważna dla Włoch, nie posiadających węgla); w dziedzinie rolnictwa rząd faszystowski, zdaniem prelegenta, dokonał w ciągu 5 lat więcej niż poprzednie rządy przez 50 lat: dotychczas zmeljorowano obszar 700.000 ha, a na bliższe lata przewidziana jest melioracja dalszych 600.000 ha. Głosząc hasło t. zw. „walki o zboże", rząd powiększył znacznie wydajność produkcji rolnej. Takiemi samemi sukcesami może się rząd faszystowski poszczycić na polu obrotów handlowych z zagranicą, komunikacyj lądowych i morskich. Zarówno co do żeglugi przybrzeżnej jak i oceanicznej Włochy wysuwają się w Europie na czołowe miejsce, ustępując tylko Anglji. Rząd przeprowadził też szereg budowli i robót publicznych i zelektryfikował dotychczas 3000 klm. kolei.

Wszystkie te sukcesy przypisać należy, zdaniem prelegenta, karności i pracowitości ludu włoskiego oraz zdolnościom i energji jego kierowników, a przedewszystkiem uwielbianego przez cały naród wodza Mussoliniego.

W dyskusji po odczycie zabrał głos pierwszy p. T. Dzieduszycki, który w naszej publicystyce od kilku lat propaguje ideę organizacji państwa na podstawie zawodowej i, nawiązując do wywodów p: Menotti Corvi, wskazał, że włoska organizacja państwa jest zastosowaniem w ustroju państwowym zasad naukowej organizacji pracy, przyjętych oddawna w gospodarce prywatnej.

W dalszym ciągu rzucono w dyskusji szereg uwag i zapytań pod adresem prelegenta; między innemi prof. Krzyżanowski wskazywał na konieczność dostosowania ustroju do psychologji narodu i na niebezpieczeństwo eksportowania faszyzmu ślepo na grunt obcy, a dr. Zweig, wskazując na sukcesy gospodarcze innych państw w ostatnich latach pytał, w jakiej mierze można sytuację ekonomiczną Włoch obecnych przypisać samemu faszyzmowi: Na wszystkie uwagi odpowiedział krótko prelegent, zgadzając się z prof. Krzyżanowskim, że faszyzmu nie można przeszczepiać ślepo na grunt obcy (co zresztą stwierdził sam Mussolini). W odpowiedzi dr Zweigowi zauważył prelegent, że budzenie zaufania do Włoch (prelegent używa zawsze wyrażenia Italja, Ital), we Włoszech

alla capacità e all'energia dei suoi dirigenti, primo fra essi il Duce Mussolini, adorato da tutta la Nazione.

Nella discussione che seguì alla conferenza, ha preso per primo la parola il Sig. T. Dzieduszycki, che da alcuni anni si adopera per la propaganda, nella nostra pubblicistica, dell'idea di un'organizzazione statale su criteri di distinzione professionale. Egli, riferendosi alle deduzioni del Menotti Corvi, ha rilevato che il regime statale italiano è un'attuazione pratica dei principi dell'organizzazione scientifica del lavoro, già da tempo attuati nell'economia privata.

Sono stati inoltre rivolti, nel corso della discussione, numerosi quesiti all'oratore. Fra gli altri, il Prof. Krzyżanowski ha notato la necessità di adattare il regime alla psicologia della Nazione, ed ha accennato al pericolo di esportare ciecamente il Fascismo in terra straniera; il Dott. Zweig, parlando dei successi economici raggiunti da altri Stati negli ultimi anni, ha domandato sino a qual punto la situazione dell'Italia contemporanea possa venire attribuita all'opera del Fascismo. Il conferenziere ha risposto con brevità a tutti i quesiti dichiarandosi del parere del Prof. Krzyżanowski sulla impossibilità di trapiantare ciecamente il Fascismo in terra straniera (il che ha pure affermato lo stesso Mussolini). Rispondendo al Dott. Zweig, l'oratore ha affermato che la nuova fiducia destata per l'Italia in Italia stessa e all'estero, è senza dubbio merito del Fascismo, e quindi dell'incremento dello sviluppo economico del Paese.

Ad un altro Governo, per compiere quel che è stato realizzato dai Fascisti in cinque anni, sarebbe occorso un periodo di tempo molto più lungo. D'altronde, il Governo di Mussolini non intende riposare sugli allori.

„Kurjer Łódzki" del 10 gennaio 1928.

L'Addetto Commerciale alla Legazione Italiana in Varsavia, Antonio Menotti Corvi, ha edito recentemente un libro di molto interesse „Primo Lustro dell'Era Fascista", scritto nelle lingue polacca ed italiana. Indipendentemente dal modo in cui si volesse giudicare la base politica del libro — il che naturalmente dipende dall'atteggiamento dei singoli lettori nei riguardi dell'indirizzo e dei metodi di azione rappresentati nelle correnti politico - sociali mondiali del Fascismo — saranno sempre degni di attenzione quei dati di cifre, con cui il Sig: Corvi illustra i risultati economici raggiunti dall'Italia negli ultimi anni.

Cosi, alla luce di tali cifre, questi cinque anni trascorsi da quando, nel 1922, è stato iniziato il Regime Fascista, costituiscono uno dei più animati periodi nella storia della politica e dell'economia nazionale italiana.

L'attività del Governo Fascista non ha tralasciato nessun campo della vita. Essa è penetrata così nell'economia come nelle finanze, nella legislazione e nel funzionamento dell'autorità esecutiva, nella vita sociale e nella giustizia. Quanto è stato fatto nel campo delle finanze è nel miglior modo illustrato dai seguenti dati riassuntivi:

Nell'anno finanziario 1921 - 22 il deficit del bilancio ammontava in Italia a 12,668 milioni di lire. Nel primo anno del Governo Fascista esso diminuì fino a 3039 milioni, e nel 1923 - 24 scese fino a 418 milioni, mentre nell anno seguente si è già chiuso con un utile quasi pari alla somma sopra indicata. L'ultimo anno finanziario segna un utile per oltre 400 milioni di lire, ed occorre notare che per l'anno 1926-27 sono apparse per la prima volta nel bilancio statale italiano, nella parte della uscita, le partite comprendenti summe spese per le costruzioni di ferrovie e per l'ammortamento del debito di guerra. L'eliminazione del deficit di bilancio parmise al Governo Italiano di diminuire il debito interno dello Stato. Nel 30 giugno 1922 esso ammontava a 92,255 milioni di lire e al 30.VI.1927 — tenuto conto della conversione dei buoni del Tesoro e delle nuove sottoscrizioni al Prestito del Littorio — esso diminuì fino a 90.381 milioni di lire: Contemporaneamente l'Italia paga il debito estero in rate annuali per tramite di una speciale cassa di ammortamento in base al provento delle riparazioni risultanti dal piano Daves e destinati a coprire l'ammontare delle quote del debito italiano. La circolazione cartaria totale, che al 20 settembre c: a: ammontava a 19,076 milioni di lire, ora è diminuita in confronto della circolazione del periodo della massima inflazione, cioè al 31 dicembre 1920, che ammontava a 22 miliardi di lire, di quasi 3 miliardi di lire, e di quasi 1 miliardo

i zagranicą jest niewątpliwą zasługą rządu faszystowskiego, tem samem i przyśpieszenia rozwoju ekonomicznego Włoch. Na to, co uczynili faszyści w 5 latach, byłby inny rząd potrzebował nierównie więcej czasu. Zresztą rząd Mussoliniego nie ma zamiaru spoczywać na laurach.

(„Kurjer Łódzki" z 10,I 1928):

Radca handlowy poselstwa włoskiego w Warszawie, Antonio Menotti Corvi, wydał w ostatnich dniach po polski i po włosku pisaną niewielką, ale bardzo ciekawą książeczkę p. t: „Pięciolecie Ery Faszystowskiej" Jakkolwiek osądzić zechcemy podkład politycznej książki — co oczywiście zależne jest od ustosunkowania się każdego z czytelników do kierunku i metod działania, jakie na terenie światowych prądów polityczno-społecznych reprezentuje sobą faszyzm — bezwzględnie godne uwagi pozostaną te dane cyfrowe, któremi p. Corvi ilustruje gospodarczy dorobek Włoch w ciągu lat ostatnich.

Jakoż w świetle tych cyfr owe pięć lat, jakie upływają obecnie od chwili, kiedy w roku 1922 został zapoczątkowany regime faszystowski, stanowią jeden z najruchliwszych okresów w dziejach włoskiej polityki i gospodarki narodowej.

Działalność rządu faszystowskiego nie pominęła żadnej dziedziny życia, przeniknęła ona zarówno w sferę gospodarki jak i skarbu, ustawodawstwa i czynności władzy wykonawczej, życia społecznego i sądownictwa. O tem, co w dziedzinie finansów zostało dokonane, najlepiej mówi następujące zestawienie:

W roku finansowym 1921/22 niedobór budżetowy wynosił we Włoszech 12 668 miljonów lirów. W pierwszym roku rządów faszystowskich zmniejszył się on do 3 039 miljonów, a w r: 1923/24 spadł do 418 miljonów, a rok następny został już zamknięty zyskiem, równoznacznym niemal z wyżej wymienioną sumą. Ostatni rok finansowy wykazuje zysk w wysokości przeszło 400 milj lirów, należy zaś nadmienić, że w r: 1926/27 po raz pierwszy w budżecie państwowym włoskim znalazły się po stronie rozchodów pozycje, obejmujące sumy wydatkowane na budowę kolei i spłatę długu wojennego. Usunięcie bowiem dopiero niedoboru budżetowego pozwoliło rządowi włoskiemu pomyśleć o zmniejszeniu długu wewnętrznego państwa: W dniu 30 czerwca 1922 r: wynosił on 92 255 milj: lirów, w dniu zaś 30.VI 1927 — z uwzględnieniem konwersji bonów skarbowych i nowych zapisów na pożyczkę liktorską — zmalał on do 90.381 milj, lirów. Równocześnie dług zagraniczny płaci Italja w ratach rocznych za pośrednictwem specjalnej kasy amortyzacyjnej na podstawie dochodów z tytułu odszkodowań, wynikających z planu Daves'a a przeznaczonych na pokrycie włoskich zobowiązań. Całkowity obieg pieniędzy papierowych w państwie, który w dniu 20 września r. b. wynosił 19.076 milj. lirów, w porównaniu z obiegiem z okresu maksymalnej inflacji t. j. 31 grudnia 1920 r., wynoszącym 22 miljardy lirów, zmniejszył się prawie o 3 miljardy lirów, zaś w stosunku do 1922 roku blisko o 1 miljard lirów. Równocześnie zwiększyło się pokrycie w złocie i walutach pełnowartościowych, mianowicie z 1,946 miljonów lirów w końcu lipca 1926 r. do 2,904 6 milj. lirów w sierpniu 1927 r., co przy ówczesnym kursie złota przedstawiało pokrycie w wysokości przeszło 60 proc. Obecnie faszyzm przygwoździł walutę lirową na poziomie 90 za 1 funt angielski, a zatem na poziomie odpowiadającym dzisiejszej sytuacji gospodarczej Włoch. Działalność gospodarcza rządu Mussoliniego zwróciła się głównie ku wzmożeniu pracy t. j. ku zapewnieniu krajowi możliwie jaknajwiększej samowystarczalności. Szczególną pieczą otoczone zostały przemysły: wydobywczy i hydroelektryczny. Przedsięwzięte zostały intensywne poszukiwania ropy naftowej i rudy żelaznej, a to dla zmniejszenia zależności Włoch od surowców zagranicznych. Budowa wielkich centrali hydroelektrycznych zdobyła już sobie sławę wszechświatową. Postępy, stwierdzone w tej dziedzinie w okresie rządów faszystowskich, znajdują swój wyraz w cyfrach następujących: kiedy w roku 1922 ilość stacyj hydro i termo - elektrycznych wynosiła łącznie 478, moc zainstalowana 1,579,093 kw. i produkcja energji elektrycznej — 4,8 miljardów kwh. w r. 1926 pozycjom tym odpowiadały cyfry następujące. 872, 2,672.000 i 7,6 miljardów. Cyfry rzeczywiście bardzo wymowne i niewymagające komentarzy! Gdy mowa o akcji rządu, zmierzającej ku zapewnieniu krajowi maximum niezależności gospodarczej nie można nie wspomnieć

di lire in confronto del 1922. Al tempo stesso aumentò la copertura in oro e in valute pregiate e cioè da 1,946 milioni di lire alla fine di luglio 1926, e fino a 2,904,6 milioni di lire a fine agosto 1927, cosa che con il cambio dell'oro d'allora rappresentava una copertura di oltre il 60%. Attualmente il Fascismo fissó la lira su quota 90 per una lira sterlina e quindi sul livello corrispondente all'attuale situazione economica dell'Italia. L'attività economica del Governo di Mussolini è rivolta principalmente verso l'intensificazione della produzione, cioè ad assicurare al Paese la maggiore possibile indipendenza. Di speciale cura sono state circondate le industrie estrativa e idroelettrica. Sono state intraprese intensive ricerche di petrolio greggio e del minerale di ferro, e ció per diminuire la dipendenza dell'Italia per le materie prime dall'estero. Le grandi centrali elettriche costruite in Italia sono ormai di fama mondiale. Il progresso verificatosi in questo ramo durante il Regime Fascista viene illustrato dalle seguenti cifre: mentre nel 1922 centrali idro - e termoelettriche ammontavano complessivamente a 478, la potenza installata a 1,579,093 kw. e la produzione dell'energia elettrica a 4.8 miliardi di kw., nel 1926 erano rispettivamente: 872 e 2,672,000 e 7,6 miliardi. Cifre in verità molto espressive, che non richiedono commenti. Quando si parla dell'azione del Governo tendente a dare al Paese il massimo d'indipendenza economica, non si puó non accennare alla oggi già celebre „battaglia del grano", che, com' è noto, ha per scopo l'intensificazione della produzione granaria, onde emancipare l'Italia dall'importazione del pane dall'estero, cosa che praticamente si esprime con la diminuzione dell'importazione per circa 3 miliardi di lire. Malgrado le condizioni atmosferiche sfavorevoli nei due ultimi anni, grazie alla battaglia del grano, la produzone di esso è aumentata del 25—30% in confronto del periodo anteriore all'Era fascista.

Per offrire all'agricoltura nuovi terreni coltivabili, si sono attuate e si attuano grandi opere di bonifica. Secondo i dati della Associazione Italiana di Bonifiche, fino al 30,VI,1926 sono stati bonificati 779,483 ha. di terreno. Il costo di tali lavori è stato finora di oltre 2 miliardi di lire: Essi hanno dato occupazione a oltre 100,000 operai: Per gli anni 1928/35 è prevista la bonifica di altri circa 652,352 ha.

Un secondo fine, assegnato dal Governo fascista per il rinascimento economico del Paese, è l'intensificazione con opportuna organizzazione commerciale e con l'accessione a sempre nuovi mercati, e nel contempo con la diminuzione, formante una più precisa coscienza nazionale, dell'importazione di prodotti che con uguale successo sono fabbricati in Paese.

In tale senso appunto svolge la sua attività l'Istituto italiano per l'Esportazione. I positivi risultati di tale azione vengono dati dell'evoluzione della bilancia commerciale. Nel 1921 il valore dell'importazione in Italia superava il valore dell'esportazione di 9 miliardi di lire. Nel 1922 il saldo passivo diminui a 6,5 miliardi e nei primi mesi del 1927 esso è stato di 4,3 miliardi. In ottobre 1927 invece la bilancia commerciale italiana segnó per la prima volta un'eccedenza dell'esportazione sull'importazione.

Osserviamo lo stesso progresso anche in altri campi della vita economica dell'Italia.

Almeno con qualche parola si deve accennare alle comunicazioni. Le ferrovie italiane, il cui bilancio nel 1921/22 è stato chiuso con un deficit di circa 1½ miliardi di lire, sono diventate redditizie. Oggi esse funzionano con una regolarità prima sconosciuta. I lavori per l'elettrificazione delle ferrovie sono stati ripresi su vasta scala. Finora sono stati elettrificati in totale già 3,000 km. e attualmente sono in costruzione nuova linee:

Nel campo della navigazione a vapore e a motore l'Italia, per il tonnellaggio, è passata attualmente dall'ottavo posto da essa occupato nella navigazione mondiale, al quarto, e come tonnellaggio oceanico - al terzo. In Europa l'Italia è preceduta sotto questo rapporto solo dall'Inghilterra.

Secondo la statistica del 1927. l'Italia possedeva 1,099 navi a vapore, di una capacità di 90,384 e 115 motonavi per tonn. 228.081.

Basandosi su tali, dati, e su una serie di altri, che non è possibile riportarli tutti, il Sig. Menotti Corvi termina il suo studio nel con le seguenti parole di T. Davanzati:

„Il Fascismo non è e non vuol essere un miracolo, ma uno sforzo tenace; il Fascismo non vuole lo stellone, ma la naviga-

o sławnej już dzisiaj „bataglia del grano" walce o zboże, która — jak wiadomo — miała na celu wzmożenie produkcji zbożowej, a tem samem wyzwolenie Włoch od importu chleba z zagranicy, co by się praktycznie wyraziło w zmniejszeniu importu o blisko 3 miljardy lirów. Pomimo niesprzyjających w ciągu ostatnich 2 lat warunków atmosferycznych, dzięki „bataglia del grano" produkcja pszenicy wzrosła o 25 — 30 proc. w porównaniu z erą przedfaszystowską. Celem pozyskania dla rolnictwa nowych terenów, nadających się pod uprawę, przeprowadzono wielkie roboty meljoracyjne. Według danych Włoskiego Związku Meljoracyjnego do dnia 30.VI 1926 r: dokonano meljoracji na przestrzeni 779,483 ha. Koszty tych robót do tychczas wyniosły przeszło 2 miljardy lirów. Dostarczyły one pracy przeszło 100,000 robotników. Przyczem na lata 1928/35 przewiduje się poddanie meljoracjom rolnym dalszych 652,352 ha. Drugim celem, wytkniętym przez rząd faszyst. na drodze odrodzenia gospodarczego kraju było wzmożenie eksportu drogą odpowiedniej organizacji handlowej i otwierania coraz to nowych rynków zbytu przy równoczesnem zmniejszeniu drogą zwiększenia świadomoości narodowej importu produktów, które z równem powodzeniem są wytwarzane w kraju: W tym właśnie kierunku rozwijał swoją działalność włoski Instytut Eksportowy. O owocności jej świadczy wymownie ewolucja, jakiej uległ bilans handlowy. W r. 1921 wartość importu przewyższyła we Włoszech wartość eksportu o 9 miljardów lirów. W r. 1922 saldo ujemne zmniejszyło się do 6,5 miljardów, w pierwszych zaś miesiącach 1927 r. saldo wyraziło się sumą 4,3 miljardy. W październiku 1927 r. natomiast bilans handlowy włoski wykazał po raz pierwszy nadwyżkę eksportu. Ten sam postęp obserwujemy również w innych dziedzinach życia gospodarczego Włoch: Choć w kilku słowach należy wspomnieć o komunikacji. Włoskie koleje żelazne, których budżet w r. 1921/22 był zamknięty niedoborem, wynoszącym około 1 i pół miljarda lirów, stały się przedsiębiorstwem dochodowem. Dziś funkcjonują one z nieznaną przedtem regularnością. Roboty nad elektryfikacją kolei żelaznych zostały podjęte na szeroką skalę. Ogółem dotąd zelektryfikowano już około 3,000 km: i obecnie są w budowie nowe linje. W dziedzinie żeglugi parowej i motorowej Włochy pod względem tonażu z miejsca ósmego, jakie zajmowały w żegludze światowej przed wojną, wysunęły się obecnie na miejsce czwarte, zaś w dziedzinie żeglugi oceanicznej — na trzecie. W Europie jod tym względem wyprzedza Włochy jedynie tylko Anglja.

Według statystyki roku 1927 posiadały Włochy 1,099 parowców o pojemności 90,384 ton i 115 motorowców o pojemności 228,081 ton.

Na tych danych się opierając — i szeregu innych, których nie sposób w całości wyliczyć — p. Corvi w ten sposób kończy swoją pracę.

„Faszyzm nie jest i nie chce być cudem, lecz wytrwałym wysiłkiem. nie pragnie on mieć gwiazdy przewodniej, lecz żeglować w trudnych warunkach, nie żąda on praw dla siebie. lecz zdobyczy drogą zasługi. Pięć lat stosowania zasad tej moralności są tylko początkiem. Lecz, aby móc kroczyć dalej, trzeba mieć świadomość o tem, co zostało dokonane. Nie troszcząc się o przeciwnika, nie żebrząc o uznanie, nie żałując starych, złych nałogów krytykowania, a nie tworzenia, pełen jest świadomości, że potrzeba przynajmniej życia jednego pokolenia, aby przystosować się do epoki faszystowskiej; domagać się przyśpieszenia biegu, znaczyłoby to przypuszczać iż faszyzm nie jest tą rewolucją, tym systemem życia, zdolnym nietylko reasumować własne prace — jak to czyni „Foglio d'Ordini" za piąty rok ery — lecz otwierać oczy, które szukają przyczyn degeneracji Europy".

Nadto obszerne artykuły ukazały się w Ilustrowanym Kurjerze Codziennym z 23.I 1927 r., w Kurjerze Łódzkim z 10.I 28 r.. Kurjerze Polskim z 25.I 28 r., Kurjerze Warszawskim" z 30,III,28 r:, „Przeglądzie Politycznym" z 6:XII i w. in.

7. O rozprawie: „Rolnictwo w nowej Italji".

(„Gazeta Handlowa" 9,II,1929 Nr, 33).

Nowa Italja, Italja faszystowska zaniepokoiła i rozpaliła ciekawość oraz zainteresowanie całego świata. Zjednała sobie

zione difficile; non vuole il diritto, ma la conquista con il merito. Cinque anni per questa morale sono un cominciamento. Ma per continuare, bisogna avere la coscienza del già compiuto, senza preoccupazioni avversarie, senza accattonaggio di riconoscimenti, senza rammarichi del vecchio malcostume, critico ed increativo, con la perfetta consapevolezza che occorre almeno la vita di una generazione per adeguarsi all'epoca fascista; e se si volesse pretendere un più rapido corso, allora si ammetterebbe che il Fascismo non è quella rivoluzione, quel modo di vita capace non solo di riassumere le proprie opere, come si fa nel „Foglio d'Ordini" dell'anno quinto, ma di aprire gli occhi che vanno cercando le ragioni della degenerazione dell'Europa".

Inoltre lunghi articoli sono comparsi sull'„Ilustrowany Curier Codzienny" del 23.I 1928, sul „Kurjer Polski" del 25.I 1928, sul „Kurjer Warszawski" del 30.III.1928, sul „Przegląd Polityczny" del 6:XII.1928 e in molti altri periodici.

Sullo studio „Nuove vie della politica agraria in Italia"

„Gazeta Handlowa" del 9 febbraio 1929, Nr. 33.

L' Italia rinnovata, l'Italia Fascista, ha mosso e risvegliato la curiosità e l'interesse del mondo intero Si è guadagnata legioni di partigiani e di entusiasti, ed è divenuta oggetto di animate discussioni negli ambienti intellettuali d'ogni nazione. Accanto a simpatizzanti, ha trovato anche avversari. Cosí avviene di ogni nuova iniziativa, di ogni nuova parola d'ordine, di ogni idea di ricostruzione e di riforma.

L'occhio penetrante del creatore dell'Italia rinnovata, Benito Mussolini, non ha trascurato nessun campo della vita economica, sociale e culturale, rimuovendo ovunque, in misura delle necessità, ogni valore incompatibile con i bisogni del momento presente, ed istituendo un nuovo regime.

Fra i campi della vita economica trasformati a fondo e volti ad un nuovo orientamento di sviluppo, trovasi l'a g r i c o l t u r a. Alle trasformazioni di essa, da quando Mussolini è al potere, ha dedicato l'ultimo suo studio il Dott. A. Menotti Corvi, noto autore di numerose pubblicazioni economiche in polacco ed in italiano, ed apprezzato già quale perfetto conoscitore dei problemi economici della sua Patria e della Polonia.

In questo suo nuovo lavoro il Dott. A. Menotti Corvi espone le iniziative del Governo di Mussolini, intese ad aumentare la produzione agricola, a facilitare lo sfruttamento delle possibilità produttive tuttora esistenti, e per tale via creare nuove fonti di occupazione e assicurare i mezzi di esistenza a „numerosissime schiere di cittadini italani, i quali, fino ad ora, spinti dalla mancanza di possibilità di guadagno e di mezzi di vita nel Paese, erano oostretti ad emigrare all'estero, indebolendo cosi la potenza nazionale dell'Italia, le sue forze vitali, e pregiudicandone il prestigio politico nel mondo".

L'azione che doveva condurre all'incremento della produzione agraria nel Paese è stata chiamata „Battaglia del Grano". È un problema che l'autore dell'opera di cui parliamo ha spiegato con tutta precisione; e per chiarirlo esaurientemente, egli descrive i caratteri dell'agricoltura italiana, le condizioni climatiche di essa e la configurazione del suolo, considera le dimensioni dell'area coltivata, il volume della produzione, quello del consumo e dell'importazione, ed accenna alle ingenti possibilitá esistenti in Italia di aumentare l'area coltivata, nonchè l'intensitá della coltura del grano. L'autore prova che, grazie all'aumento della produzione di grano in Italia, malgrado il continuo aumento del consumo, l'imporotazione non segna notevoli osoillazini. Tale risultato - osserva il Menotti Corvi - potè esser raggiunto con l'aumento della produzione locale, aumento provocato nel corso della Battaglia del Grano dalla sistematica azione del Governo intrapresa in tal senso.

Nel capitolo che illustra il programma della nuova politica agraria del Governo, il Menotti Corvi si diffonde particolarmente sui mezzi e sui metodi usati dal Governo nell'azione della „Battaglia del Grano" (quali: attività del Comitato Permamente per il grano, cattedre ambulanti di agricoltura, con-

legjon wielbicieli i zwolenników, wywołała ożywione dyskusje i wymianę zdań w całym świecie intelektualnym. Obok adherentów posiada ona również przeciwników. Tak, jak każde nowe poczynanie, jak każde nowe hasło, jak każda idea przebudowy, reformy.

Wnikliwe oko twórcy nowej Italji, Benita Mussoliniego, nie ominęło żadnej dziedziny życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego, wszędzie w miarę konieczności usuwając wartości, nie dające się pogodzić z nowemi potrzebami chwili obecnej i nowy porządek rzeczy ustanawiając.

Jedną z dziedzin życia gospodarczego, która uległa gruntownej przemianie i której rozwój nowy przybrał kierunek, jest **rolnictwo**. Przemianom, jakim uległo ono od czasu objęcia władzy przez Mussoliniego, poświęcił najnowszą swą pracę dr. A. Menotti Corvi, znany autor wielu publikacyj gospodarczych w języku polskim i italskim, ceniony jako doskonały znawca zagadnień gospodarczych zarówno swego kraju jak i Polski *).

W nowej swej pracy dr. A. Menotti Corvi daje obraz poczynań rządu Mussoliniego, których celem było przedewszystkiem podniesienie wytwórczości rolniczej, umożliwienie wyzyskania niewykorzystanych możliwości wytwórczych i tą drogą stworzenia nowych warsztatów pracy i zapewnienia bytu tym olbrzymim masom obywateli italskich, „które z braku możności zarobkowania i wyżywienia się w kraju zmuszone były wędrować do ziem obcych, osłabiając potęgę narodową Italji, jej siły żywotne i szkodząc jej autorytetowi politycznemu na świecie". Akcja, która miała doprowadzić do podniesienia wytwórczości rolnej w kraju, otrzymała nazwę „walki o pszenicę" (Bataglia del grano). Zagadnienie to autor dokładnie wyjaśnia w swej pracy i, pragnąc wyczerpująco je oświetlić, podaje charakterystykę rolnictwa italskiego, omawia warunki jego klimatyczne oraz kształt powierzchni, zastanawia się nad rozmiarami przestrzeni uprawnej, produkcji, spożycia i przywozu i wykazuje, jak wielkie istnieją w Italji możliwości zarówno w kierunku powiększenia przestrzeni uprawnej, jak i intensywności uprawy. Autor dowodzi, że dzięki wzrostowi produkcji, jakkolwiek spożycie pszenicy w Italji stale się wzmaga, przywóz nie wykazuje większych wahań. „Rezultat ten — zaznacza dr. A. Menotti Corvi można było osiągnąć wskutek wzrostu produkcji krajowej, wywołanego w okresie walki o pszenicę programową akcją rządu, do wzrostu tego zmierzającą".

W rozdziale, rzucającym światło na program nowej polityki rolnej rządu, dr. A. Menotti Corvi w sposób szczegółowy omawia środki i metody, jakiemi posługuje się rząd, w akcji, zwanej „walka o pszenicę" (działalność Stałego Komitetu Pszenicznego, lotne kadry lotnicze, konkursy z premiami, propaganda mechanizacji uprawy, szeroko zakrojona akcja kredytowa rządu, zarządzenia natury gospodarczej w postaci ceł ochronnych i t. p). Specjalny rozdział poświęcony jest t. zw. zagadnieniu „meljoracji całkowitej" (Bonifica integrale), którego sposób ujęcia przez czynniki rządowe Italji może stanowić wzór dla działalności na tem polu innych państw. Plan robót meljoracyjnych, podjętych przez rząd faszystowski, ma doprowadzić do osuszenia miejsc błotnistych, nawodnienia terenów, pozbawionych dopływu wody i przekształcenia ich w pola urodzajne. Wyjaśniając pojęcie meljoracji całkowitej, antor stwierdza, iż jest to pojęcie wybitnie nowoczesne, oznaczające prowadzenie robót meljoracyjnych z równoczesną regulacją wód, przyczem obydwie te sprawy traktowane są integralnie.

Omówiwszy projekt nowej ustawy, który w drugiej połowie grudnia został uchwalony przez parlament (tekst jej łącznie z uzasadnieniem podany jest w całości jako załacznik w pracy dr. A. Menotti Corvi) i zobrazowawszy rezultaty, osiągnięte dotychczas w zakresie robót meljoracyjnych, autor konkluduje, iż nowe poczynania rządu upoważniają do żywienia niezłomnej wiary, iż Italja posiadająca znaczne obszary, leżące odłogiem na setkach tysięcy hektarów, będzie przekształcona w kraj, w którym produkcja rolna całkowicie wystarczy na zaspokojenie potrzeb ludności i którego bilans handlowy wobec odpadnięcia przywozu głównie pszenicy dozna znacznej ulgi: Poza tem, mówiąc słowami Mussoliniego, „w Italji całkowicie osuszonej, nawodnionej, karnej, czyli t. zw. faszystowskiej jest jeszcze miejsce dla 10 milj. ludzi

corsi a premio, propaganda per la coltivazione meccanica, larga azione creditizia da parte del Governo, provvedimenti d'indole economica con dazi protettivi, ecc:): Un capitolo speciale è dedicato al cosiddetto problema della bonifica integrale, inteso dai fattori governativi italiani in maniera tale da poter servire di modello all'attività degli altri Stati in questo campo: Il progetto dei lavori di bonifica intrapresi dal Governo Fascista, deve coondurre al prosciugamento di terreni fangosi, all'irrigazione di quelli mancanti di acque, trasformandoli in campi fertili; Nello spiegare il concetto della bonifica integrale, l'autore la dice idea moderna per eccellenza, compresa come simultaneità dei lavori di boonifica, e di quelli per la regolazione dei corsi d'acqua questioni che debbono essere trattate in modo integrale.

Dopo aver esposto il progetto della nuova legge, deliberata dal Parlamento nella seconda metà di dicembre (di cui testo e motivazione sono integralmente riportati in allegato nell'opera del Menotti Corvi), ed i risultati finora ottenuti nei lavori di bonifica, l'autore conclude, che le nuove iniziative del Governo permettono di aver fede assoluta che l'Italia, la quale possiede grandi aree di terreni incolti, per centinaia di migliaia di ettari, verrà trasformata in un paese di produzione agricola sufficiente a coprire totalmente i fabbisogni della popolazione e a migliorare notevolmente la sua bilancia commerciale, allevioandola anzitutto dell'importazione del grano. E ricorda poi le parole di Mussolini. „Nell'Italia perfettamente prosciugata, irrigata, disciplinata, cioè nell'Italia Fascista, c'è ancora posto per dieci milioni di uomini, e allora i sessanta milioni di Italiani potranno far sentire meglio il loro numero e la loro forza nella storia mondiale".

Il libro del Menotti Corvi, scritto in forma vivace e limpida, si legge dalla prima all'ultima pagina con continuo interesse. Tutto è nuovo e spesso una rivelazione per il lettore polacco. Essendo l'agricoltura un fattore di prim' ordine della economia polacca, non è da dubitare che tale pubblicazione desterà il dovuto interessamento, e será stimolo perchè vengano seguite le ulteriori iniziative del Governo Italiano nel campo dell'agricoltura, ed esaminati a fondo, attentamente, i relativi problemi, con evidente vantaggio per l'agricoltura polacca. L'averci dato modo di conoscere i più recenti problemi dell'agricoltura italiana, è un nuovo merito del Menotti Corvi, e noi lo segnaliamo qui con vero piacere.

Dott. L. P.

„Dzień Polski" 25 febbraio 1929, N. 55.

E questo il titolo dell'opera recentemente pubblicata dal Dott. Antonio Menotti Corvi, Addetto Commerciale alla R. Ambasciata d'Italia.

Per non dire delle molte eccelse qualità di tale lavoro dal punto di vista della specialità professionale, è da rilevarne il prezioso contenuto, di particolare utilità per la Polonia, paese agricolo per eccellenza. Ben sappiamo che la politica agraria dell'Italia, animata, in questi ultimi tempi, da uno spirito di fervida attività, si basa su di un sistema modello, ben adatto alle esigenze della più moderna tecnica. Questa nota caratteristica è perfettamente rilevata nella suddetta opera del Menotti Corvi, scritta in polacco, e perciò accessibile a vaste sfere della nostra Nazione, che si interessano ai problemi agrari e desiderano avere particolari sulla corrispondente attività svolta dal Governo dell'Italia Fascista. E questo è il grande merito dell'autore.

Nell'imposibilità di studiarne a fondo i molti argomenti in questo breve resoconto, ci limiteremo soltanto ad elencarne i più importanti, come la propaganda e l'istruzione agraria, la politica creditizia e doganale seguita dal Governo, il programma della bonifica integrale e infine il ricco materiale dei dati statistici riguardanti l'area del terreno coltivato, la produzione agricola, il consumo e l'importazione.

Commentando la recente opera dell'autore, il cui nome gode già in Polonia una ben meritata fama, la stampa di Varsavia la considera sotto vari aspetti. A nostro parere, si deve insistere anzitutto sul problema della bonifica integrale, esposto dall'autore in maniera chiara e da vero competente, breve e stringata.

„Il piano, progettato su larghe basi, della cosiddetta ,bonifica integrale" è per così dire il coronamento delle disposizioni di carattere tecnico ed economico sopra nominate, i wówczas 60 milj. Italów pozwoli odczuć ciężar swej liczby i siły w historji świata".

Żywo i przejrzyście napisaną pracę dr. A. Menotti Corvi czyta się z niesłabnącem zainteresowaniem od początku do końca. Wszystko w niej jest nowe i w wielu miejscach dla czytelnika polskiego wprost rewelacyjne. W Polsce, gdzie rolnictwo w życiu gospodarczem odgrywa rolę niemal przodującą praca dr. A. Menotti Corvi niewątpliwie obudzi uzasadnione zainteresowanie i da pochop do pilnego śledzenia dalszych poczynań rządu italskiego w dziedzinie rolnictwa i do szczegółowego oraz gruntownego badania zagadnień, z kwestjami rolnictwa italskiego związanych, co oczywiście, wyjdzie na korzyść rolnictwa polskiego. Umożliwienie zapoznania się z najnowszemi zagadnieniami rolnictwa italskiego stanowi nową zasługę dr. A. Menotti Corvi, którą z niekłamaną przyjemnością na tem miejscu podkreślamy.

„Dzień Polski" z 25:II:1929:

Nowe drogi polityki rolnej Italji.

Pod powyższym tytułem ukazała się ostatnio jedna z dalszych prac D-ra Antoniego Menotti Corvi, radcy handlowego przy poselstwie italskiem.

Pomijając liczne zalety publikacji tej pod względem jej walorów, jako pracy fachowej, zawiera ona niezwykle cenny materjał, mogący być zużytkowanym z wielkim pożytkiem właśnie w Polsce, kraju rolniczym. Polityka rolna nowej Italji bowiem, odznaczająca się niezwykłem ożywieniem w ostatnim czasie, oparta jest na wzorowym, nowoczesnym w pełnem słowa tego znaczeniu, systemie. Uwydatnia to też znakomicie ostatnia praca D-ra Menotti Corvi. Napisana w języku polskim, umożliwia ona zarazem szerokim sferom interesującym się zagadnieniami agrarnemi zapoznanie się z nader cennemi szczegółami wzorowo zorganizowanej akcji Państwa w tym względzie, jaką jest polityka rolna odrodzonej Italji. I w tem właśnie tkwi największa zasługa autora.

W niniejszym krótkim zarysie trudno byłoby poruszyć szczegółowiej poszczególne, nader liczne działy tej pracy, pośród których najważniejszemi są: propaganda i oświata rolnicza, polityka kredytowa i celna rządu, program meljoracji całkowitej, wreszcie nader obfity materjał statystyczny, dotyczący przestrzeni uprawnej, produkcji rolnej, spożycia i przywozu.

Prasa stołeczna, komentując nową pracę znanego dzisiaj już w całej Polsce autora, nadaje jej rozmaite oświetlenia. Nam wydaje się najodpowiedniejszem położenie głównie nacisku na sprawę meljoracji całkowitej, którą autor w bardzo zwięzły, a przytem jasny, sposób przedstawił.

„Ukoronowaniem wszystkich wyżej wyszczególnionych i omówionych zarządzeń natury technicznej i gospodarczej, mających na celu podniesienie wydajności produkcji pszenicy i przekształcenia gospodarki ekstensywnej na intensywną, jest na szeroką skalę zakrojony plan t. zw. meljoracji całkowitej", Nieliczne te słowa autora, zawarte m: in: w rozdziale o meljoracji całkowitej, mieszczą w sobie jakby kwintesencję istoty i celów meljoracji całkowitej. Jest to pojęcie wybitnie nowoczesne, jak to autor podkreśla, oznaczające prowadzenie robót meljoracyjnych z równoczesną regulacją wód, przyczem obydwie sprawy traktowane są integralnie: Autor wskazuje na wielkie znaczenie, jakie mieć będzie dla Italji przekształcenie na uprawne grunta tysięcy hektarów leżącej odłogiem ziemi, co wystarczy całkowicie na zaspokojenie potrzeb ludności w dziedzinie produkcji rolnej i poprawi znacznie bilans handlowy, którego nie będzie tak znacznie, jak dotychczas obciążać import pszenicy.

Praca D-ra Menotti Corvi, stanowiąca rzecz bardzo wartościową, zjednywa autorowi pełne uznanie.

E. REWERA-ROTKEL.

Pozatem ukazały się sprawozdania: w „Rzeczypospolitej" z 27.IV 1929, „Czasie" z 7.III 1929, Epoce z 7.V 29 r:, „Messager Polonais" z 13.II.1929, „A. B. C." z 5.V 1929 i w. in.

emesse al fine di aumentare la produttività della coltivazione del grano, e di trasformare il sistema agrario estensivo in sistema intensivo per eccellenza".

Queste poche parole, contenute nel capitolo sulla bonifica integrale, sono l'esponente del significato e degli scopi della bonifica integrale, intesa nel senso interamente moderno, chiaramente accennato dall'autore, delle opere di bonifica del suolo, da intraprendere simultaneamente a quelle di regolazione dei corsi d'acqua, considerate, le une e le altre, in modo integrale. L'autore accenna anche all'importanza che avrà la trasformazione di parecchie migliaia di ettari di suolo incolto in terreni coltivati, per soddisfare il fabbisogno agrario dei cittadini italiani, ed il considevole miglioramento della bilancia commerciale, gravata, finora, oltre misura, dal costo dell'importazione del grano.

Per i suoi alti pregi, l'opera del Menotti Corvi merita di essere veramente apprezzata.

E. Rewera-Rotkel.

Inoltre sono comparse recensioni nella „Rzeczpospolita" del 27.IV 1929, nel „Czas" del 7-III 1929, nel „Messager Polonais" del 13.II 1929, nell'„A. B. C." del 5.V 1929 ecc.

BANCHETTO OFFERTO IN OCCASIONE DEL DECENNIO DELL'ATTIVITA DIPLOMATICO-ECONOMICA DEL DOTT. ANTONIO MENOTTI CORVI.

Al 18 dicembre 1929 ebbe luogo nei saloni dell'Albergo „Europa" un banchetto organizzato dalla Camera di Commercio Polacco-Italiana a Varsavia in onore del Dott. Antonio Menotti Corvi, Addetto Commerciale alla R. Ambasciata d'Italia a Varsavia, in occasione del decennio della sua attività diplomatico-economica in Polonia. Vi hanno partecipati: il Conte A. Martin Franklin, Ambasciatore del Regno d'Italia, i membri dell' Ambasciata, i Rappresentanti del Governo, il Viceministro Dott. Francesco Doleżal, i rappresentanti delle sfere economiche, i Soci della Camera di Commercio Polacco-Italiana, i rappresentanti della collettività italiana e della stampa della capitale.

Furono pronunciati numerosi discorsi. Primo-quello del Principe Francesco Radziwill, Presidente della Camera di Commercio Polacco-Italiana, che si espresse nei seguenti termini:

Quale Presidente della Camera di Commercio Polacco-Italiana, ho l'onore di salutarvi nostri ospiti, riuniti nel presente convito per render omaggio ai meriti del Dottor Antonio Menotti Corvi, Addetto Commerciale alla R. Ambasciata d'Italia in Polonia, nell'occasione del decennio della sua opera in un carico di tale responsabilità.

Dieci anni di attività in una carica, sono già una testimonianza di merito; che dire, poi, dei dieci anni del lavoro del Consigliere Menotti Corvi, lavoro di un'importanza e di una fecondità tale, da sembrare di poter assorbire invero l'intera vita di un uomo? Si; parchè ha lovorato non solo il Suo grande intelletto, ma anche il Suo grande cuore. Un cuore che dà a ogni iniziativa una mirabile profondità, e che vince ogni difficoltà, aspirando soltanto al vero Bene e dando all'opera un'aureola d'incanto, che seco trascina ognuno ed ogni cosa. Noi, da molti anni testimoni del Suo alacre lavoro, sempre abbiamo ammirato la Sua energia, il Suo entusiasmo, la Sua perseveranza, la Sua competenza. Nè ce ne potevamo tuttavia esser sorpresi, essendo l'ardente amore per la Patria Sua, e la simpatia, appena meno intensa per la Nostra, l'inesaurabile tesoro dal quale Egli attingeva la forza di compire il Suo alto dovere di

BANKIET Z OKAZJI 10-LECIA DZIAŁALNOŚCI DYPLOMATYCZNO - GOSPODARCZEJ DR. A. MENOTTI CORVIEGO.

W dniu 18 grudnia 1929 r. odbył się w salonach Hotelu Europejskiego bankiet, urządzony przez Izbę Handlową Polsko - Italską w Warszawie na cześć Dra Antonio Menotti Corviego, Radcy Handlowego Ambasady Italskiej w Warszawie, z okazji 10-lecia jego działalności dyplomatyczno-gospodarczej w Polsce. Udział w tym bankiecie wzięli: Ambasador Królestwa Italji, Hr. Martin Franklin, członkowie Ambasady, przedstawiciele Rządu z p. Wice-Ministrem Dr. Franciszkiem Doleżalem, przedstawiciele sfer gospodarczych, członkowie Izby Handlowej Polsko-Italskiej, kolonja italska oraz przedstawiciele prasy stołecznej.

W czasie bankietu wygłoszono szereg toastów, przyczem pierwszy zabrał głos Prezes Izby Handlowej Polsko-Italskiej, Ks. Franciszek Radziwiłł, mówiąc co następuje:

Wasza Ekscelencjo Panie Ambasadorze i Szanowni Panowie!

Jako Prezesowi Izby Handlowej polsko-italskiej przypada mi w miłym udziale przywitać tu Panów jako gości naszych, zebranych na tej uczcie, by uczcić zasługi. Dr. Antonio Menotti Corvi, Radcy Handlowego Królewsko - Italskiej Ambasady w Polsce, z którym obchodzimy wspólnie dziesięciolecie jego pracy na tem odpowiedzialnem stanowisku.

Dziesięć lat pracy na jednem stanowisku już same przez się stanowią o pewnej zasłudze, lecz 10 lat pracy, p. Radcy Menotti Corvi były tak donośne, a wydajność pochłonęła życie całe jednego człowieka. Tak, bo pracował nietylko jego wielki rozum, lecz i wielkie serce. To serce, które nadaje zawsze dziwną głębokość każdemu poczynaniu i które przezwycięża wszelkie trudności, gdyż tylko dąży do dobrego i nadaje dziełu urok, dziwny, urok pociągający wszystko i wszystkich za sobą. My wszyscy, którzy byliśmy tyle lat świadkami jego wytężonej pracy, doprawdy, podziwialiśmy, jego energję, — entuzjazm, jego wytrwałość — jego umiejętność. Lecz nie było to bynajmniej dla nas nieoczekiwane, — gorąca jego miłość własnej Ojczyzny i niemniej głęboka sympatja jego dla naszej Ojczyzny były tą skarbnicą nieprzebraną, skąd czerpał on tę

servire la Gloria dell'Italia e l'idea di realizzare i vantaggi delle reciproche relazioni economiche.

Egli ha conosciuto la nostra Patria ancora prima della Guerra; il nostro nobile martirio, la nostra nostalgia dell'independenza perduta, non che Gli fossero estranei, Gli rammentavano gli stessi sacri sentimenti di Suoi Padri, che pur ieri avevano riconquistato in lotte vittoriose l'unità e l'indipendenza d'Italia.

Chiamato nel 1919 al Suo onorevole incarico, non Gli era più necessario di iniziarsi nei particolari della Sua attività; ben conosceva Egli stesso il Suo compito e i suoi doveri che, ritengo, Gli fossero cari, come cari possono essere i propri pensieri veramente amati.

Il primo Suo atto fu quello di dar vita alla nostra Camera e all'organo della medesima, la „Polonia-Italia", intesi al ravvicinamento dei rapporti commerciali fra le due Nazioni. E tale scopoè oggi infatti in gran parte raggiunto dalla Camera, che contribuisce seriamente alla realizzazione di questa idea, continuando e conservando le tradizioni storiche, rimaste in tutta la loro freschezza nel cuore della Polonia.

Quando in Italia, dopo brevi scosse, causate dal l'urto di nuove correnti, che agitavano l'umanità intiera, suonò l'ora del trionfo del Genio-il Duce e della sua Opera — il Fascismo, che raccolse sotto il proprio vessillo le migliori forze della Nazione, perchè era l'unico regime atto ad assicurare la rinascità dell'Italia e la sua potenza statale, il Dott. Menotti Corvi si arruoló spontaneamente nelle sue schiere, l'idea fascista essendo quella che meglio rispondeva al suo cuore e alla sua mente di patriota. Ben presto egli fu posto in valore, e gli venne affidata la tutela della purezza del pensiero fascista fra i suoi connazionali residenti in Polonia. Gli fu possibile, allora, aprire le ali al volo anche nell'àmbito del suo lavoro professionale che dava sempre maggiori risultati, quali: la costruzione del padiglione polacco alla Fiera di Milano, numerosi libri ed opuscoli scientifici, storici, economici, letture, conferenze; prontezza in ogni forma di collaborazione al Bene di ambedue i Paesi, energia instancabile, entusiasmo sempre acceso.

Mi sia dunque permesso esprimerLi a nome della nostra Camera, i sensi di omaggio e di sincera riconoscenza per tanta Sua fatica e sacrificio.

Voglia gradire, Illustrissimo Signor Consigliere, queste nostre poche parole. Son certo che il cuore Suo intenderà la voce del nostro, e possa questa comune comprensione essere almeno una qualche ricompensa per Lei.

Ci permetta, con l'occasione, di presentarLe i nostri più cordiali auguri.

Eccellenza, illustrissimi Signori! Mi sia lecito pregarvi di unire le vostre voci alla mia, nell'esclamare: Evviva il Consigliere Dottor Menotti Corvi! Evviva!

siłę najofiarniejszego oddania się obowiązkowi ku chwale Italji i ku pożytkowi wzajemnych stosunków gospodarczych.

Znana mu była dobrze nasza Ojczyzna jeszcze przed wojną—wszystkie szlachetne cierpienia i tęsknoty nasze nietylko Mu nie były obce, ale przypominały mu takież uczucia święte jego ojców. którzy nie tak dawno zda się jeszcze walczyli i wywalczyli jedność i niepodległość Italji. Gdy więc został powołany w 1919 r. na zaszczytne stanowisko, nie potrzebował badać, wtajemniczać się w swoje pole działania, — wiedział sam ze siebie, jakie jest jego zadanie i jakie są jego obowiązki, o których przypuszczam, że były mu tak miłe, jak miłemi są przecież ukochane myśli!

To też najpierw zainicjował powołanie do życia naszej Izby i jej organu „Polonia-Italja", które miały za zadanie zacieśnienie stosunków hndlowych między obu Narodami. I istotnie, — w niemałej mierze spełnia Izba dzisiaj swe zadanie i poważnie przyczynia się do coraz większego zbliżenia gospodarczego między obu Narodami, kontynując i pielęgnując dawne, a tak żywe jeszcze w całej Polsce, tradycje historyczne.

Gdy zaś w Italji po krótkich wstrząsach, wywołanych ścieraniem się nurtujących całą ludzkość nowych prądów, zatriumfował genjusz — il Duce — i dzieło jego — faszyzm, pod sztandarem którego najlepsze siły Narodu się skupiły, albowiem on jeden zapewniał odrodzenie Italji i mocarstwową jej potęgę, Dr. Menotti Corvi spontanicznie stanął od samego zarania w jego szeregach, albowiem nic bardziej nie odpowiadało jego uczuciom i myślom patrjotycznym. Prędko w szeregach tych też został wyróżniony i powierzono mu pieczę nad czystością myśli faszystowskiej wśród obywateli italskich w Polsce. Lecz i w pracy zawodowej wtedy mógł szerzej rozpostrzec swe skrzydła do lotu i praca ta wydawała coraz znakomitsze wyniki. Budowa pawilonu polskiego w Medjolanie, liczne prace książkowe i naukowe, bądź to historyczne, bądź ekonomiczne, mnóstwo odczytów i wykładów i gotowość do wszelkiego współdziałania dla dobra obu krajów, niestrudzona energja i zawsze świeży zapał.

To też dzisiaj niech mi wolno będzie złożyć Mu w imieniu naszej Izby wyrazy prawdziwego hołdu i uznania, a zarazem wyrazić niekłamaną wdzięczność za poniesione wielkie i tak ofiarne trudy!

Wielce Szanowny Panie Radco! Przyjmij łaskawie tych słów kilka. Pewny jestem, że serce Twe, głos serca naszego zrozumie i niech Ci to będzie choć małem zadośćuczynieniem.

Pozwól też, abyśmy Ci złożyli przy tej sposobności nasze najserdeczniejsze życzenia.

Wasza Ekscelencjo! i szanowni Panowie, niech mi wolno będzie poprosić Panów o przyłączenie się do mojego głosu, gdy teraz zawołam: Pan Radca Dr. Menotti Corvi niech żyje. Evvita!

Tale discorso fu seguito da quello del Dott. Francesco Doleżal, Viceministro dell'Industria e Commercio, il quale rilevò i meriti del Dott. A. Menotti Corvi

Następnie przemówił Wiceminister Przemysłu i Handlu, Dr. Franciszek Doleżal, podnosząc zasługi dr. Menotti Corvi dla zbliżenia gospodarczego pol-

nel campo del ravvicinamento economico polacco - italiano e le iniziative dirette a rendere più saldi i rapporti fra i due Paesi, rapporti già tanto animati grazie agli intensi sforzi del Festeggiato, sia in qualità di Addetto Commerciale che nel compito di propagatore — a mezzo della parola e della stampa — del ravvicinamento polacco - italiano.

In nome delle sfere economiche prese la parola Sig. Stanislao Wartalski, Presidente della Camera dell'Industria e Commercio a Varsavia, ricordando quale simpatia nutre per il Dott. Menotti Corvi la Nazione Polacca non solo per la Sua feconda attività, ma anche per le Sue squisite qualità personali.

Per la collettività italiana in Varsavia parló l'Ing. Renato Samblich, Vicedirettore della Sede in Polonia delle „Assicurazioni Generali" di Trieste e Vicepresidente della Camera di Commercio Polacco - Italiana, il quale così disse:

Ho l'alto onore di poter unire anche la mia voce a quella dei precedenti oratori per porgere — come vicepresidente della Camera di Commercio Polacco-Italiana, in nome dei membri della stessa e di quelli della colonia italiana di Varsavia — anche i miei più vivi e fervidi auguri e le mie più vibranti felicitazioni al benemerito Presidente Onorario della Camera, Signor Dottor Menotti Corvi, nella lieta occasione che oggi abbiamo la fortuna di festeggiare. Da poco io ho la ventura di soggiornare in questo nobile Paese, ma in questo breve lasso di tempo ho avuto campo di apprezzare tutta l'intensa attività del dott. Menotti Corvi che Egli svolge tanto in seno alla Camera quanto anche fuori di essa, per ravvivare vieppiù le relazioni fra i due Paesi amici. I vincoli storici, i ricordi comuni di armi, di cultura e di arte, rimessi in valore dal nuovo spirito che anima le due Terre, la Polonia liberata ed indipendente, l'Italia vivificata dal nuovo soffio animatore del Fascismo, rendono non solo necessaria, ma fatale una ognor più stretta collaborazione economica e commerciale fra i due Paesi. Nessuno meglio del dottor Menotti Corvi, che oltre ad essere il fondatore ed il Presidente Onorario della Camera, è anche l'infaticabile Capo del Fascio di Varsavia, ha compreso questa storica necessità, e mentre da un lato, con la più intensa energia, prosegue la sua opera intesa ad ampliare e consolidare gli interessi materiali comuni fra i due Stati, dall'altro, con indomita volontà, lavora a raffermare i legami morali e culturali fra le due Terre lontane e pur così amiche. Ad un più stretto stringersi di questi legami per mezzo della Camera di Commercio Polacco - Italiana e con l'ausilio del dottor Menotti Corvi, alzo il bicchiere. Possa la Camera festeggiare ancora molti di questi anniversari e possa esserci per altrettanti conservata la preziosa collaborazione del suo Presidente Onorario! Viva la Polonia! Viva l'Italia!

Il Dott. Menotti Corvi parló a sua volta, ringraziando, vivamente commosso, per le parole entusiastiche di simpatia, espresse dai Rappresentanti del Governo e della Nazione Polacca:

sko-italskiego i wskazując na przemiany w kierunku rozszerzenia tych stosunków, jakie oba kraje zawdzięczają wytężonej pracy Jubilata zarówno na stanowisku Radcy Handlowego, jak i propagatora zbliżenia polsko-italskiego w słowie i piśmie. Imieniem sfer gospodarczych przemawiał Dyrektor Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, p. Stanisław Wartalski, stwierdzając, iż dr. Menotti Corvi w czasie swego pobytu w Polsce zaskarbił sobie sympatje całego społeczeństwa polskiego i nietylko dzięki owocnej działalności na polu zbliżenia gospodarczego polsko-italskiego, lecz również dzięki zaletom charakteru. Imieniem kolonji italskiej w Warszawie zabrał głos p. Renato Samblich, zastępca Dyrektora Assicurazioni Generali Trieste, oraz Wiceprezes Izby Handlowej Polsko-Italskiej, który powiedział, co następuje:

Spotyka mnie wysoki zaszczyt dołączenia i mojego głosu do głosów poprzednich mówców, co mi pozwala jako wiceprezesowi Izby Handlowej Polsko-Italskiej, w imieniu jej członków oraz członków kolonji italskiej w Warszawie, złożyć zasłużonemu Prezesowi Honorowemu Izby, z okazji dzisiejszej radosnej uroczystości, najszczersze i najserdeczniejsze życzenia i powinszowania. Przebywając od niedawna w pięknej Polsce, mogłem już jednak niejednokrotnie ocenić żywą i owocną działalność D-ra Menotti Corvi, zdążającą w granicach, i poza granicami Izby do jaknajintensywniejszego ożywienia stosunków między obydwu zaprzyjaźnionemi krajami.

Węzły dziejowe, wspomnienia wspólnych walk, wspólnych przeżyć kulturalnych i artystycznych, szczególnie uwypuklone w blasku nowego, ducha dni dzisiejszych, który znalazł wyraz w wyzwoleniu niepodległej Polski, w przebudzeniu się Italji do szerszego życia pod ożywczem tchnieniem faszyzmu, sprawiają, iż coraz ściślejsza współpraca obu krajów na polu gospodarczem i handlowem staje się nietylko koniecznością, — lecz wprost bezwzględnym nakazem. Nikt lepiej nie zrozumiał tej konieczności dziejowej, jak Dr. Menotti Corvi, który, nietylko jako założyciel i Prezes honorowy Izby, lecz i jako niestrudzony przywódca warszawskiej grupy „Fascio" służy z niespożytą energją z jednej strony idei konsolidacji i rozszerzenia zakresu wspólnych interesów natury materjalnej, z drugiej zaś — idei zacieśnienia ogniw moralnych i kulturalnych, łączących dwa oddalone przestrzenią, a duchem tak bliskie sobie Narody. Na cześć zacieśnienia tych ogniw za pośrednictwem Izby Handlowej Polsko-Italskiej przy współudziale D-ra Menotti Corvi wznoszę ten kielich. Oby Izba mogła obchodzić niejedną jeszcze tak radosną rocznicę. Obyśmy mogli długie lata cieszyć się współpracą jej dzisiejszego Prezesa Honorowego. Niech żyje Polska! Niech żyje Italja!

W odpowiedzi na te przemówienia Jubilat, dziękując pełen wzruszeń za wyrazy uznania, jakie go spotkały ze strony Rządu Polskiego oraz społeczeństwa, powiedział, co następuje:

Vi sono momenti nella vita dell'uomo, in cui nessuna parola, nessun concetto, nessuna frase è atta ad esprimere, neanche approssimativamente, ciò che si sente. La parola umana può soltanto diminuirne e cambiarne il senso. Non tenterò quindi di esprimere, neppure in minima parte, ció che provo in questo momento. I sentimenti di riconoscenza, per l'onore che mi è stato fatto da parte del Governo e della Nazione polacca, come pure per tutte le attestazioni di riconoscimento rivolte alla mia modesta persona e alla mia attività, mi sia permesso di esprimerli a Loro con l'antico detto polacco „Bóg zapłać". Esse costituiscono per me l'incitamento al ulteriori iniziative in quel campo, che già da tempo è oggetto della mia attività, e non risparmieró nè sforzi nè buona volontà nel continuare a cooperare per l'avvicinamento economico fra l'Italia e la Polonia. Del resto tutte queste espressioni di riconoscimento a me dirette, mi permetto di accerttale anzitutto come manifestazione di riconoscimento per la mia Patria e come debito aprezzamento di quelle opere rinnovatrici e consolidatrici delle sue forze spirituali e materiali, che si vanno in essa attuando.

Sono ben lieto che l'incontro di oggi mi abbia permesso ancora una volta di constatare i profondi sentimenti di simpatia che nutre la Nazione polacca per l'Italia, e la comprensione da parte di essa dei valori del popolo italiano, valori resi più manifesti dal creatore della nuova Italia, Benito Mussolini, il cui nome è diventato simbolo dell'Italia continuatrice delle migliori tradizioni dei secoli passati, e che reca al mondo nuove basi di civiltà.

Il riunirsi qui ha dato inoltre occasione di manifestare i sentimenti di secolare amicizia fra le due Nazioni, amicizia che ha origine in tanti e tanti momenti comuni della storia e della cultura. Non è questo il luogo per rammentare singolarmente tutte queste manifestazioni di comunità d'altronde a Loro ben note, cosa che altri hanno già fatto, di me più competenti e a ciò più idonei: tanto più che col soffermarmi in tal argomento non vorrei abusare della Loro cortese pazienza.

Gli stretti legami che univano la Polonia con l'Occidente e specie con i Paesi latini nel periodo storico anteriore allo smembramento, sono divenuti meno intensi negli anni di schiavitù, quando la Polonia era forzata a restare nell'àmbito delle dirette influenze spirituali e materiali degli Stati occupatori.

La riconquista dell'indipendenza politica della Polonia dopo la guerra mondiale, che l'Italia per prima ha ufficialmente e solennemente riconosciuta come necessità storica, fu il segnale per l'intensificazione dei rapporti con essa. E ciò è avvenuto non solo nel campo degli interessi spirituali, ma anche in quello degli scambi commerciali.

Dieci anni di sviluppo della Polonia Risorta hanno permesso ai popoli del mondo di apprezzare i valori che la Polonia arreca al tesoro del lavoro dell'umanità, e l'importanza di essa nel funzionamento del meccanismo mondiale. Il fenomeno di rapida coesione in un'unità economica delle parti

Panowie! Są chwile w życiu człowieka, kiedy żaden wyraz, żadne pojęcie, żadne zdanie nie jest w stanie nawet w przybliżeniu, oddać tego, co się czuje. Słowo ludzkie może jedynie je pomniejszyć i zniekształcić jej treść. Nie kuszę się przeto na wypowiedzenie nawet w najmniejszej mierze tego, co w tej chwili przeżywam. Uczucia wdzięczności za zaszczyt, jaki mię spotkał ze strony Rządu i społeczeństwa polskiego i za te wszystkie wyrazy uznania, skierowane pod adresem mojej skromnej osoby i mojej pracy, niech mi będzie wolno wyrazić Panom w staropolskiem „Bóg zapłać". Stanowią one dla mnie zachętę do dalszych poczynań na niwie, na której od dłuższego czasu rozwijam swą działalność i nie będę skąpił najlepszej woli i wysiłku, by w dalszym ciągu współdziałać w kierunku zbliżenia gospodarczego między Italją a Polską. Wszystkie te zresztą usłyszane przezemnie wyrazy uznania, pod moim adresem wypowiedziane, pozwolę sobie przyjąć jako przedewszystkiem objaw uznania dla mojej Ojczyzny i należytej oceny dokonywującego się w niej dzieła odrodzenia i dzieła krzepnięcia jej sił duchowych i materjalnych.

Raduję się, iż dzisiejsze spotkanie przy stole biesiadnym pozwoliło mi raz jeszcze stwierdzić głębokie uczucia sympatji, żywionej przez społeczeństwo polskie dla Italji, oraz należyte uświadomienie sobie przez nie wartości, tkwiących w narodzie Italskim, spotęgowanych i uczynionych bardziej widocznemi i wyrazistemi przez twórcę nowej Italji, Benita Mussoliniego, którego nazwisko stało się symbolem tej Italji, kontynuatorki najlepszych tradycyj wieków minionych oraz niosącej światu nowe wartości cywilizacyjne.

Zgromadzenie się przy tym stole biesiadnym stało się również okazją do zamanifestowania uczuć wiekowej przyjaźni między obu Narodami, mającej źródło we wspólnocie całego szeregu momentów rozwojowych i ich kultur. Nie tu miejsce na przypominanie i wyliczanie tych wszystkich przejawów łączności, skądinąd dobrze Panom znanych, co uczynili już bardziej odemnie kompetentni i bardziej do tego powołani, tembardziej, że wywodami na ten temat nie chciałbym nadużywać łaskawej cierpliwości Panów.

Bliskie węzły, jakie łączyły Polskę z Zachodem i w szczególności z krajami łacińskiemi, w okresie dziejów przedrozbiorowych, rozluźniły się w latach niewoli, w czasie której Polska musiała się znaleźć w promieniu bezpośrednich oddziaływań duchowych i materjalnych Państw zaborczych.

Odzyskanie samodzielności państwowej Polski po wojnie światowej, co jako konieczność dziejową najpierwsza oficjalnie i uroczyście uznała Italja, stało się sygnałem do pogłębienia z Nią stosunków. Nastąpiło ono nietylko na płaszczyźnie zainteresowań duchowych, lecz również na płaszczyźnie wymiany handlowej.

Dziesięć lat rozwoju Polski Odrodzonej pozwoliło narodom świata ocenić walory, jakie wnosi Polska do skarbnicy pracy ludzkości i jak wielką rolę odgrywa w funkcjonowaniu mechanizmu ogólno-świa-

dell'organismo nazionale, pur ieri diviso da frontiere politiche, è frutto di uno sforzo potente, in cui può riuscire solo una nazione che ha grandi tradizioni e grandi capacità politiche creative, sanzionate da quelle tradizioni. Seguiamo oggi i grandi progressi in tutti i campi del lavoro, vediamo lo slancio del suo sviluppo economico. Questo potente sforzo della nazione polacca è stato debitamente apprezzato anche in Italia. Se ci volgiamo ora a mirare questi dieci anni che ci dividono, dal momento della ripresa dei rapporti commerciali con la Polonia indipendente, a cui seguì la stipulazione dell'accordo di commercio italo - polacco, vedremo che la macchina degli scambi commerciali fra i nostri due Paesi, una volta messa in moto, prende sempre maggiore slancio e promette sempre migliori risultati. Le riserve e i dubbi che un tempo venivano sollevati, di fronte alle possibilità di sviluppo di tali scambi, sono apparsi ingiustificati, e rientrano in quegli anacronismi su cui si passa all'ordine del giorno. Vi sono ancora difetti, si incontrano ancora varie manchevolezze, ma esse sono transitorie ed eliminabili, nè hanno poi un'importanza eccessiva dinnanzi agli ampi orizzonti verso cui si avvia il commercio fra i due Paesi, e che senza dubbio saranno da esso raggiunti. Sorgono ad ogni momento sempre nuovi progetti per la collaborazione in vari campi e in varie sfere del lavoro economico, e molti di essi hanno avuta la loro realizzazione. Da un lato la Polonia trova smercio sul nostro mercato per sempre nuovi articoli della sua produzione, e dall'altro sempre più ampia diviene la cerchia delle merci italiane che penetrano nel mercato polacco. Il perfezionamento del complesso organizzativo degli scambi commerciali fra i nostri Paesi, aprirà certamente la via alle nostre sfere economiche per farli entrare in più vasti limiti, sino a portarli infine in misura rispondente all'importanza che nei mercati mondiali hanno la produzione nostra e quella polacca.

E sarà una vera gioia per me, se con l'ulteriore mia attività nel Paese in cui ho trovato una tanto benevola ospitalità, e tanti amici sinceri, potrò in parte contribuire a ciò, ben lieto se i miei sforzi in questo, per i quali non mi risparmierò, daranno un risultato che possa giovare allo sviluppo dei reciproci rapporti.

Col sentimento di tale desiderio e in questa ferma fiducia, innalzo il calice alla prosperità della Polonia, all'amicizia polacco - italiana e al suo durevole avvenire.

La solennità si concluse con un bel discorso pronunciato dall'Ambasciatore del Regno d'Italia, il quale, si volse con lusinghiere parole al Festeggiato, suo „amico e ottimo collaboratore", segnalandone con squisito senso di cordialità le alte doti di funzionario, e notando pure come quella manifestazione di onore trascendesse l'Uomo che era tuttavia oggetto di essa, per volgere ad esaltazione della Patria e del Regime le onoranze che a lui degnamente erano tributate.

towego. Niezmiernie stosunkowo szybkie zrośnięcie się w jedną całość gospodarczą jeszcze tak niedawno rozdzielonych granicami politycznemi części organizmu narodowego — to owoc potężnego wysiłku, na który zdobyć się może tylko naród, posiadający wielkie tradycje za sobą i temi tradycjami usankcjonowane wielkie zdolności państwowo - twórcze. Obserwujemy dziś ogromne postępy we wszystkich polach pracy, widzimy rozpęd rozwojowy jej gospodarki. Ten potężny wysiłek narodu polskiego należycie również został oceniony w Italji. Jeżeli sięgniemy teraz wzrokiem poprzez dystans owych lat dziesięciu, jakie dzielą nas od czasu ponownego nawiązania stosunków handlowych z Polską Niepodległą, w ślad za czem nastąpiło zawarcie umowy handlowej italsko polskiej, to zobaczymy, że raz puszczona w ruch machina wymiany handlowej między obu naszemi krajami nabiera coraz większego rozpędu i coraz lepsze zapowiada rezultaty. Podnoszone dawniej zastrzeżenia i wątpliwości pod adresem możliwości rozwojowych tej wymiany, okazały się bezzasadne i należą do anachronizmów, nad któremi przechodzi się do porządku dziennego. Jeszcze są braki, jeszcze napotyka się na różne bolączki, lecz są to mankamenty przejściowe i usuwalne, a przedewszystkiem bez zbytniego znaczenia wobec szerokich horyzontów, ku jakim zdąża handel między obu krajami i które niewątpliwie osiągnie. Wszak co jakiś czas powstają wciąż nowe projekty co do kolaboracji w różnych dziedzinach i w różnych zakresach pracy gospodarczej, a niejeden z nich wszak już doczekał się realizacji. Z jednej strony Polska znajduje na naszym rynku zbyt na coraz inne artykuły swej produkcji, z drugiej strony coraz szerszym staje się krąg towarów italskich, przenikających na rynek polski. Udoskonalenie aparatu organizacyjnego wymiany handlowej między naszemi Krajami, niewątpliwie utoruje drogę naszym sferom gospodarczym do ujęcia jej w szersze ramy i nadania jej takiego zakresu, który stanie się nareszcie współmierny ze znaczeniem na rynkach światowych zarówno produkcji naszej, jak i produkcji polskiej.

Będzie dla mnie prawdziwie radosnem przeżyciem, jeżeli dalszą moją pracą w kraju, w którym znalazłem tak nader życzliwą gościnę i tak wielu życzliwych przyjaciół, choć w części będę mógł się do tego przyczynić, będę szczęśliwy, jeżeli wysiłki w tym kierunku, których nie będę szczędził, przyniosą rezultat, jaki będzie mógł być zapisany na dobro rozwoju wzajemnych stosunków.

Z tem uczuciem pragnienia i w tej niepłonnej nadziei wznoszę kielich za pomyślność Polski, za przyjaźń polsko - italską i za jej trwałą przyszłość.

Uroczystość zakończyła się pięknem przemówieniem Ambasadora Królestwa Italji, który, zwracając się do Jubilata, swego „przyjaciela i najlepszego towarzysza pracy", podkreślił w głębokich, serdecznych wyrazach jego wysokie zalety, jako pracownika oraz zaznaczył, iż dzisiejsza manifestacja, odbywająca się na cześć Człowieka, przekraczała jednak ramy hołdów należnych Temu, Który jest jej przedmiotem,

In questa solennità la Camera ha voluto offrire al Dott. Menotti Corvi una pubblicazione interamente dedicata alla di Lui attività, e composta di circa 20 articoli, illustranti i Suoi meriti e l'importanza della Sua opera, e dovuti ai più eminenti Rappresentanti del Governo, delle sfere economiche e intellettuali e della stampa; e Gli ha offerto altresì un'indirizzo artisticamente eseguito su pergamena e firmato dai Soci della Camera e, infine, un bel dono a ricordo di tale celebrazione.

by w Jego osobie uczcić Ojczyznę i Ustrój Faszystowski.

Z okazji tej uroczystości Izba ofiarowała Dr. Menotti Corviemu publikację książkową, poświęconą Jego działalności, w której na temat jej znaczenia i zasług Jubilata zabrało głos przeszło 20 wybitnych przedstawicieli Rządu, sfer gospodarczych, naukowych i prasy, a nadto adres, podpisany przez członków Izby i w sposób artystyczny na pergaminie ułożony, oraz piękny upominek.

ROZWÓJ PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO W ITALJI

(LO SVILUPPO DELL'INDUSTRIA CHIMICA IN ITALIA).

Z pośród produktów chemicznych, wytwarzanych w Italji, najwięcej rozpowszechniony jest **kwas siarkowy.** Już w roku 1915 był produkowany w 110 fabrykach — w ilości 3 miljonów kwintali kwasu 66° Bé. W ostatnich miesiącach wojny europejskiej wytwórczość ta osiągnęła cyfrę ok. 4 miljonów kwint., w 1923 r. wzmogła się do 6, a w 1924 do 8 miljonów przy zdolności wytwórczej, przewyższającej 10.000 kwint. W porównaniu z rokiem 1915 wzmożenie to wytwórczości wyraża się cyfrą stosunkową 143 proc; w porównaniu zaś z r. 1918 — 105 proc. Kwas siarkowy znajduje zastosowanie przedewszystkiem w przemyśle superfosfatów oraz siarczanu miedzi.

Wytwórczość **superfosfatów** wyrażała się w 1913 r. ogólną cyfrą 10 miljonów kwint., który dzięki uruchomieniu nowych fabryk podniosła się w 1923 r. do 12 miljonów, a w 1926 do 14.452 miljonów kwint., wynosząc o 44,5 proc. więcej, niż w 1913 r. Wytwórczość superfosfatu mineralnego dała w 1927 r. 13 miljonów, a w 1928 12 miljonów kwint. Zdolność wytwórcza, która w r. 1915 wynosiła 12 miljonów, zwiększyła się ostatnio do 22 miljonów kwint.

Założona niedawno i pomyślana na wielką skalę fabryka **superfosfatów amonowych** w Cotronie (Catangaro) jest wyrazem pierwszych usiłowań zastąpienia w przemyśle chemicznym podstawy siarczanej przez podstawę fosfatową.

Wytwórczość **siarczanu miedzi,** wynosząca w 1914 r. zaledwie 300.000 kwint., nie wystarczała nawet na pokrycie zapotrzebowania krajowego. Natomiast w 1928 osiągnęła ona maksymalną cyfrę ok. 1 miljona kwint., która w roku bieżącym w dalszym ciągu wzrosła. Na obszarze Italji istnieje obecnie 80 fabryk, zdolnych wytwarzać ogółem ok. półtora miljona kwint. rocznie, dzięki czemu Italja zdobyła niemal pierwsze miejsce wśród krajów wytwarzających.

W dziedzinie wytwórczości alkaljów daje się tam zauważyć wydatny postęp. Wytwórczość siarczanu sodu, do niedawna nieznana w Italji, rozwija się teraz pomyślnie w wielkiej fabryce w Rosignano pod Pizą (w 1919 r. 52 tys. — w 1923 — 630 tysięcy kwint.).

Zniszczona przez wojnę fabryka w Adria (Monfalcone), została odbudowana i wytwórczość jej, która w r. 1926 wynosiła ok. półtora miljona kwint., w 1927 wyniosła 1.850.000 kwint., a w ostatnich czterech latach wzrosła o 193,6 proc.

Wytwórczość **ługu sodowego w stanie płynnym** rozwinęła się w niemniejszym stopniu, co wymownie stwierdzają następujące cyfry: w 1913 r. wytworzyła Italja 60.000 kwint. ługu 36 Bé; w 1918 — 217 tys.; w 1923 — 400.000, w 1927 — 552 tys. kwint., t. j. wytwórczość jego zwiększyła się w porównaniu z okresem przedwojennym o 820 proc. i o 154 proc. w porównaniu z 1918 r. Wytwórczość ługu w stanie stałym (sody), wynosząca w 1913 r. 90 tys. kwint., zwiększyła się w 1918 r. do 114 tys., w 1924 do 234 tys., a w 1927 do 703 tys. kwint.; co wyraziło się w ciągu wymienionych okresów cyframi stosunkowemi 1.657 proc. i 516.5 proc.

Wytwórczość **kwasu solnego,** która w 1914 r. wynosiła 180.000 kwint., zwiększyła się w 1927 r. do 433 tys. kwint., t. j. o 140 proc. Zdolność wytwórcza fabryk italskich oblicza się obecnie na 800 tys. kwint. rocznie.

Chlor płynny. W 1918 r. — 180.000 kwint. W 1927 — 1.150 kwint. Stosunkowe zwiększenie— 315,5 proc. Obecna zdolność wytwórcza — 40.000 kwint. rocznie.

a) **czterochlorek węgla.** W 1918 r. — wytwórczość = 320 kwint. W 1926 — 7.200 kwint., stosunkowe zwiększenie = 2,150%. W 1927 — nastąpiło zmniejszenie do 4.465 kwint.

b) **Podchloryn sody.** Wytwórczość obecna — 121 tysięcy kwint., t. j. 100% wytwórczości przedwojennej.

c) **Chloran potasu.** Obecna zdolność wytwórcza fabryk: przeszło 20.000 kwint. Wytwórczość w 1926 r.: 10.000 kwint., czyli w porównaniu z rokiem 1918 zwiększenie o 200%, w ostatnich czasach nastąpiło zmniejszenie do 2,800 kwint.

Wytwórczość sody, (dwuwęglanu sodu), sprowadzanej dotychchas z zagranicy przeciętnie w ilości

20 — 25 tys. kwint. rocznie, znajduje się w stadjum początkowem.

Syntetyczne związki azotowe. Od 1922 r. uruchomiono 9 fabryk o zdolności wytwórczej 36 tys. rocznie. Są one czynne pod kierunkiem wykwalifikowanych techników italskich.

Amonjak syntetyczny. Wytwórczość do 1922 roku = 0. W 1823 r. — 6.500 kwint. W 1925 — 12,700, w 1926 — 41,500 kwint. Stosunkowe zwiększenie wytwórczości w ciągu trzech lat = 538,5%.

Wytwórczość **azotanu amonu,** rezultatu połączenia kwasu azotowego syntetycznego z amonjakiem syntetycznym, do roku 1924 nie wytwarzanego zupełnie w Italji, wyraziła się w 1926 roku cyfrą 40.000, w 1927 — 41.000, w 1928 — 110,000 kwint., dając w ciągu trzech lat stosunkowe zwiększenie = 1.122%.

Fosforan amonu: Wytwarzany jeszcze w 1921 roku za pomocą zgęszczania azotu — w ilości 56.000 kwintali, od 1924 r. zwiększa się stale.

W 1924 r. — 137,200 kwint.; w 1925—290,700, w 1926 — 610.000, w 1927 — 919.000, w 1928 — 1.200.000 kwint. Obecnie opiera się ta wytwórczość w przeszło 80% na podstawie amonjaku syntetycznego. Ten szybki rozwój pozwolił w 1928 r. na zwiększenie wywozu fosfatu amonu zagranicę do 212 tys. kwint., t.j. do 74% w stosunku do roku poprzedniego.

Wytwórczość **azotniaku** została zapoczątkowana w fabryce w Piano d'Orte w 1905 r. W r. 1924 osiągnęła ona już cyfrę 120 tys. kwint., w 1914 — 155 tys., w 1920 — 269 tys., w 1926 — 448 tys. kwint., t. j. zwiększyła się w porównaniu z 1914 r. o 189%. Maksymalna dotychczas dla Italji ilość 550 tys. kwint. przypada na rok 1928. Zdolność wytwórcza pięciu uruchomionych fabryk wyraża się cyfrą 750 tys. kwintali rocznie.

Wytwórczość **karbidu** zwiększyła się w 1927 r. (597.600 kwint.) o 30% w stosunku do 1914 roku (461.180 kwint.).

Wytwórczość **kwasu azotowego** zapowiada w najbliższej przyszłości świetne wyniki, co zawdzięcza zasługom, jakie położyli ostatnio na tem polu technicy, italscy, pokonawszy trudności, związane z wytwórczością na szerszą skalę kwasu azotowego syntetycznego, otrzymywanego drogą utleniania amonjaku. W 1921 r. wytworzono w fabrykach italskich 60 tys. kwint., w 1926—114 tys., w 1927—221.600 kwint. Wytwórczość kwasu syntetycznego osiągnęła w 1927 r. cyfrę 1.200.000 kwint., obliczonych w stosunku 100%. Wytwórczość kwasu azotowego wyraziła się w 1928 r. cyfrą 200.044 kwint.

Wytwórczość innych produktów nieorganicznych, znajdujących zastosowanie na szeroką skalę, jako to: siarczków (baru, węgla, sody, siarczanu) glinu i sodu zwiększyła się w porównaniu z 1921 r. o 100—340%.

Dwie większe fabryki zaczęły ostatnio wytwarzać wodorosiarczek sodu oraz **sulfoksylaty,** zapotrzebowanie których pokrywał dotychczas całkowicie przywóz z zagranicy. Wytwórczość wodorosiarczku osiągnęła w 1927 r. cyfrę 700 kwint.

Znaczne postępy dają się zauważyć w wytwórczości **kwasu bornego** oczyszczonego (w 1914 roku 8,500 — w 1927 — 18,620 kwint.).

Olej kostny jest wyrabiany w 18 fabrykach italskich. Obecna wytwórczość wyraża się cyfrą około 50.000 kwint. rocznie; wywóz w 1929 roku przewyższył cyfrę 10.000 kwint. Przemysł kleju skórnego i żelatyny zatrudnia 12 fabryk; ilość odpadków (skór, mięśni przyskórnych, kości), przerabianych w ciągu roku, wyraża się cyfrą 150.000 tys., ilość zaś wyrabianego w ciągu roku kleju skórnego — cyfrą 12.000 kwint. rocznie.

W 1927 r. wytworzono ogółem 67.000 kwint. kleju kostnego, skórnego itp. Zdolność wytwórczą fabryk italskich określono w tym czasie na 120.000 kwint.

Italski **przemysł barwników organicznych** w okresie przedwojennym polegał na wytwarzaniu barwników siarczanych lub wyłącznie roślinnych w bardzo ograniczonych ilościach.

W 1918 r. wytwórczość ta wyrażała się już cyfrą 10.000 kwint. W 1919 zwiększyła się ona do 36,930, a w 1924 do 56,450 kwint. W 1925 osiągnęła ona maksymalną cyfrę 69.875 kwint., z której 48.875 kwint. przypada na barwniki siarkowe, a 21.400 kwint. na barwniki azotowe i inne. Wzmożenie wytwórczości w stosunku do 1918 roku wyraża się cyfrą 599%. W 1927 r. wytworzono 61.600 kwint. z czego 42.650 kwint. barwników siarkowanych i 18.950 kwint. innych. Ilości te pokryły 85% zapotrzebowania rynku krajowego. Jednocześnie miało miejsce zmniejszenie przywozu z 61.165 do 14.611 kwint.

Przystąpiono do wytwarzania indyga syntetycznego. Opierając się na patentach italskich, zaczęto wytwarzać serje nowych barwników indantrenowych; obecnie prowadzone są badania projektów budowy fabryk **barwników kadziowych;** jednocześnie budują się fabryki **bezwodnika stalowego,** otrzymywanego przez utlenianie naftaliny i różnych kwasów organicznych.

Barwniki, zwłaszcza azowe (bez domieszki produktów zwierzęcych) wytwarzane były w Italji przed wojną z produktów pośrednich, przywożonych z zagranicy. Po wojnie przystąpiono do organizacji odpowiednich fabryk i do wytwarzania tych produktów; produkcja ich, wynosząca w 1918 r. 7.400 kwint., zwiększyła się w 1920 r. do 24.800, w 1925 do 49.900, w 1926 do 52.900 kwint. Zwiększenie wynosiło 615%. W 1929 r. nastąpiło nieznaczne zmniejszenie (46.000 kwint.).

Wytwórczość farb mineralnych i lakierów zwiększa się nieustannie. Od 1918 roku powstały liczne fabryki, zaopatrzone w urządzenia, ściśle odpowiadające wymaganiom techniki nowoczesnej. Biel ołowiana (cerusium) i biel cynkowa, wytworzona w 1918 r. w ilości zaledwie 4000 i 4800 kwint., zwiększyła produkcję w 1926 r. do 34.200 i 49.200 kwint.

Wytwórczość **litoponu**, zapoczątkowana w 1922 roku w ilości 30.000 kwint. zwiększyła się w 1926 r. do 36.900 kwint. Wytwórczość **minji i glejty** wzrosła z 11 tys. kwint. w 1918 do 64.700 kwint. w 1926 r.

W 1927 wytworzono w Italji ogółem 25.800 kwint. bieli ołowianej, 53.000 kwint. bieli cynkowej, 22.300 kwint. litoponu, oraz 42.300 kwint, minji i glejty. Zdolność wytwórcza powyższych produktów została obliczona, jak następuje: dla bieli ołowianej — 50.000, dla bieli cynkowej — 75 tys., dla litoponu — 45 tys., dla minji i glejty 130 tys. kwint.

Fabryki italskie wytwarzają ponadto od niedawna: biel satynową do satynowania papieru, biel tytanową oraz lakiery na nitrocelulozie. W 1927 r. wytworzono 2.470 kwint. tlenku tytanu przy zdolności wytwórczej na 15.000 kwint.

Spis przemysłowy z r. 1927 zawiera następujące dane, dotyczące wytwórczości barwników i farb mineralnych:

	Liczba fabryk	Liczba pracowników
Barwniki organiczne, syntetyczne i półprodukty .	70	1800
Farby mineralne, lakiery itp.	354	5058

Przemysł **syntetycznych produktów leczniczych** jest związany przez półprodukty z przemysłem syntetycznych barwników. W r. 1920 wytwórczość ta już była znacznie rozwinięta, pomimo, iż wytwarzane ilości pokrywały zaledwie w drobnej części zapotrzebowanie rynku wewnętrznego.

Zaznaczył się wybitnie w Italji rozwój fabrykacji przetworów arseno - benzolowych. Zapoczątkowana w 1921 roku, wytwórczość ta zaznaczyła się już w r. 1927 cyfrą 520 kg.; jednocześnie zaś miało miejsce zmniejszenie przywozu (w 1925 r. 668, w 1927 — 71 kg.).

Również uległ zmniejszeniu przywóz produktów syntetycznych, z wyjątkiem alkaloidów (w 1925 r. przywieziono 88.400, w 1927 — 72.118 kg.; wywóz natomiast rozwija się stale i dość wydatnie (w 1924 r. — 10.554, w 1927 — 18,065 kg. Stosunkowe zwiększenie: 71 proc.).

Wyroby farmaceutyczne. Obecna wytwórczość wyraża się cyfrą 3.500 kg., łącznie z alkaloidami i solami chininy, oraz cyfrą kilkudziesięciu tysięcy kg. innych produktów. Produkcja **manitu** w 1918 r. wynosiła 21 kg., w 1926 — 84 tys., w 1927 — 97 tys. kg. Wywóz zagranicę — 21 tys. 600 kg.

Wytwórczość specyfików i preparatów farmaceutycznych rozwija się w Italji pomyślnie, a wywóz wykazuje stałe zwiększenie (w 1925 r. — 499 tys. 600 i 355.000 kwint., w 1927 — 836.200 i 285.500 kwint.).

Pomyślnie rozwija się fabrykacja produktów terapeutycznych, wyrabianych dziś w 25 specjalnych laboratorjach.

Wyrób **surowic i szczepionek** w Italji wytrzymuje dziś konkurencję najsłynniejszych laboratorjów innych krajów. Italja posiada dziś 14 laboratorjów specjalnych oraz 4 dla fabrykacji surowic, szczepionek i produktów aptecznych.

Według spisu przemysłowego z 1927 r. produkty apteczne italskie były wytwarzane w 426 laboratorjach, zatrudniających 9.755 pracowników.

Budowa nowej fabryki sztucznego jedwabiu metodą octanową w Pallanza, o zdolności wytwórczej 5 tys. kg. dziennie, pozostaje w ścisłym związku z wytwórczością niektórych produktów o niezmiernie doniosłem znaczeniu, dla wyrobu których budują się lub przebudowywują obecnie liczne fabryki, zaopatrzone w specjalne urządzenia; wchodzą tu mianowicie w grę: węglan wapnia, bezwodnik octowy, kwas octowy, octan celulozy, aceton.

Wytwórczość **bezwodnika octowego** metodą syntetyczną rozpoczęła się w Italji dopiero po wojnie i osiągnęła w 1928 r. maksymalną cyfrę 19.870 kwint. przy zdolności wytwórczej 27.000 kwint. Krajowa wytwórczość **octanu celulozy i acetonu** niewątpliwie przyczyni się do rozwoju na szerszą skalę wytwórczości lakierów na nitrocelulozie i octanów.

Wytwórczość **materjałów wybuchowych** zwiększyła się niemal potrójnie (w 1914 r. — 32 tys., w 1928 — 90.495 kwint., z której to cyfry 71.904 przypada na proch strzelniczy, 25.364 na proch dla celów górniczych, 2.227 kwint. na inne materjały wybuchowe. Postanowiono uruchomić nieczynną fabrykę w Carmignano i zaprowadzić w jej obrębie specjalne urządzenia pomocnicze dla wyrobu kwasu siarkowego dymiącego i kwasu azotowego syntetycznego.

Ostatnio zaczęto wyrabiać w Italji **kamforę syntetyczną;** wytwórczość osiągnęła w 1927 r. cyfrę 900 kwint. przy zdolności wytwórczej 3600 kwint.

Celuloid był do 1924 r. wyłącznie sprowadzany z zagranicy w przeciętnej ilości 6000 kwint. rocznie. W 1924 r. wytworzono w Italji pierwsze 2000 kwint., która to cyfra podniosła się w 1927 r. do 5.720 kwint. przy zdolności wytwórczej 10.000 kwint. W 1923 roku rozpoczęto fabrykację filmów radjograficznych i filmów dla djapozytywów (4.264.700 metrów, w 1927 r. — 8.956.000 m. przy zdolności wytwórczej 24 miljonów mtr.).

Przemysł mas plastycznych znalazł w Italji szerokie zastosowanie. Wytwórczość **bakelitu** oraz **żywic super-bo** i **super-ba,** otrzymanych przez kondensację

fenolu i formaldehydu, wyraziła się w 1927 r. cyfrą 3.050 kwint., wytwórczość zaś **proteolitu, zoolitu i galakeritu,** wytwarzanych z kazeiny, poddawanej procesowi twardnienia przez działanie formaliny — cyfrą 3.590 kwint. przy zdolności wytwórczej 7.500 kwint.

Spis przemysłowy z 1927 r. zawiera odnośnie do powyższych produktów znastępujące dane:

	Liczba fabryk	Liczba robotników
Materjały wybuchowe . .	398	4.169
Celuloid, filmy i klisze fotograficzne . . .	124	2.914

W dziedzinie fabrykacji **olejków aromatycznych i perfum** Italja zajmuje w dalszym ciągu stanowisko przodujące. W Sycylji i w Kalabrji kwitnie przemysł aromatycznnych olejków: bergamotowego, cytrynowego, pomarańczowego i mandarynkowego, znajdujących zastosowanie zarówno w przemyśle perfumeryjnym, jak i w przemyśle likierów i wód musujących, oraz stanowiących przedmiot znacznego wywozu (w 1927 r. — 895.000 kg., przy nieco wyższej cyfrze wytwórczości).

Przemysł esencyi kwiatowych rozwija się pomyślnie, zwłaszcza w Ligurji. Piemont jest ośrodkiem wytwórczości **esencji mietowej i lawendowej.** Wytwórczość tej ostatniej oblicza się na 60 tys. kg. rocznie.

W 1918 r. zaczęto wyrabiać w Italii esencje aromatyczne syntetyczne i osiągnięto dobre wyniki.

Ważną rolę w italskim przemyśle chemicznym odgrywają **ekstrakty** garbarskie, wytwarzane obecnie w 40 fabrykach położonych w miejscowościach, w których rosną obficiej drzewa kasztanowe, jako to w: Piemoncie, Ligurji, Toskanji, Emilji, Wenecji, Lombardji, Kalabrji. W fabrykch tych jest również wydobywany ekstrakt z drzew: quebracho, sumaku, i t. p., głównie jednak z miejscowych drzew kasztanowych (wytwórczość ekstraktu kasztanowego wyrażała się w 1927 r. cyfrą 795.361 kwint.). Ogólna cyfra wytwórczości ekstraktów garbarskich w wymienionym roku wynosiła 795.361 kwint. przy zdolności wytwórczej przeszło miljona kwint.

Również pomyślnie rozwija się przemysł **tłuszczowy, olejarski i mydlarski.** Wytwórczość **gliceryny** nieoczyszczonej i oczyszczonej, wynosząca w 1921 r. 14.500 kwint., zwiększyła się w 1927 r. do 45.750 kwint., t. j. o 221%. Wytwórczość **oleiny** zaznaczyła się w 1927 r. (103.400 kwint.) zwiększeniem o 139% w porównaniu z 1921 r. Wytwórczość **stearyny** osiągnęła w 1927 r. 37.700 kwint. przy zdolności wytwórczej 115 kwint.

Na uwagę zasługują niezmiernie ciekawe, w części już zrealizowane projekty wytwarzania olejków wodorowych z wodoru, dostarczanego przez fabryki sody elektrolitycznej.

Spis przemysłowy z 1927 r. zawiera dla ostatnio wymienionych produktów następujące dane:

	Li zba fabryk	Liczba robotników
Esencje i olejki eteryczne .	480	3.695
Mydła, gliceryna . . .	1.369	10.561
Tłuszcze, stosowane w przemyśle	206	3.157

Z pośród przetworów chemicznych z dziedziny rolnictwa, najbardziej zwiększyła się wytwórczość cukru (w 1920 r. 1.677.666, w 1927 — ok. 3 miljonów kwint.).

Wytwórczość **kwasu cytrynowego** przewyższa zapotrzebowanie rynku wewnętrznego i zasila w znacznym stopniu wywóz zagranicę.

Do najważniejszych produktów tej gałęzi przemysłu italskiego zaliczają się: **kwas cytrynowy** (wytworzony w 1927 r. w ilości 17.200 kwint.), **nieoczyszczony cytrynian** wapnia wytworzony w ciągu kampanji 1926 —7 r. w ilości 54.568 kwint., z których 34.056 kwint. stanowiły przedmiot wywozu; **„agrocotto"** (wywóz — 840 kwint.).

Wytwórczość **kwasu winnego** wyniosła w 1927 r. 52.900 kwint., z których 31.316 kwint. przeznaczono na wywóz. Wytwórczość winianu wapnia 18.600 kwint.; wywóz — 12.632 kwint.

Przemysł cytrynowyześrodkowuje się obecnie w dwuch, przemysł kwasu winnego zaś w 4 fabrykach, zatrudniających ok. tysiąca robotników.

Wytwórczość **alkoholu etylowego,** która w latach 1900 — 1901 wynosiła 194.933 hektanidrów, zwiększyła się w 1926 — 7 do 505.244 hektanidrów, przyczyniając się jednocześnie do systematycznego rozwoju wytwórczości alkoholu melasowego.

Fabryki alkoholu dzielą się na dwie kategorje, z których pierwsza grupuje ok. 30 fabryk na szerszą skalę, przetwarzających melasę, buraki i zboże, druga zaś — pewną ilość drobnych destylarni spożytkowujących wino, wytłoczyny winne i owoce.

Alkohol metylowy otrzymuje się przez destylację drzewa, w ostatnich czasach jednak podjęto doświadczalne badania nad jego wytwarzaniem drogą syntetyczną, na podstawie patentów italskich.

Według spisu przemysłowego z 1927 r. wytwórczość kwasów i alkoholu w Italji przedstawia się, jak następuje:

	Liczba fabryk	Liczba robotników
Kwasy organiczne otrzymywane w inny sposób, niż przez destylację lub fermentację	130	1,993
Kwasy i produkty organiczne, otrzymywane przez destylację	57	1,491

W krótkim stosunkowo czasie wybitnie rozwinęła się, zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym, wytwórczość **past do czyszczenia obuwia** oraz służących do czyszczenia i utrzymywania drzewa i metali. Dla tych wyrobów zostały założone specjalne fabryki, zaopatrzone w najnowsze urządzenia.

Oprócz past i pomad do obuwia zaczęto wytwarzać produkty woskowe w stanie stałym i płynnym do zaciągania posadzek i czyszczenia mebli, pasty i płyny do czyszczenia metali, następnie zaś mydła gryzące, stosowane w gospodarstwie domowem oraz znaczne ilości rodzajów i gatunków past i płynów do farbowania i wykończania obuwia.

W dziale przemysłu atramentowego istnieje znaczna ilość fabryk atramentu do pisania oraz 12 fabryk tuszu drukarskiego, zatrudniających przeszło 500 robotników. Wytwórczość tuszu drukarskiego oblicza się przeciętnie na 15 — 18 tys. kwint. rocznie.

Wytwórczość innych produktów chemicznych zobrazowana jest w nastąpującem zestawieniu, opartem na danych spisu z r. 1929.

	Liczba fabryk	Liczba robotników
Destylacja nafty, olejów mineralnych i t. p.	82	3.753
Zapałki	60	4.697
Krochmal i produkty pochodne	36	725
Paliwo, aglomeraty i brykiety	144	1.654
Gałęzie przemysłu chemicznego niewymienione . .	178	1.655
Fabryki z produkcją mieszaną	136	6.646

Kiedy w 1914 roku istniało w Italji zaledwie 436 fabryk produktów chemicznych w 1927 r. liczba ta zwiększyła się, jak wykazuje spis przemysłowy, do 5.155, z których 1.227 fabryk zatrudnia więcej, niż po dziesięciu robotników. Ogólna liczba robotników wyraża się cyfrą 99.549 (w 1914 roku — zaledwie 45 tys.). Ogólna suma inwestowanych kapitałów, która przed wojną nie przewyższała 204 miljonów, wynosi obecnie około 2 i pół miljarda lirów.

Statystyka wywozu.

		1927 r.	1928 r.
Nawozy sztuczne . .	L.	22.392,138	29.344,884
Produkty chemiczne nieorganiczne . .	„	76.105,830	78.968,414
Barwniki, ekstrakty garbnikowe, farby, lakiery	„	94.201,025	94.039,042
Produkty chemiczne organiczne . . .	„	142.340,524	172.263,748
Preparaty lekarskie i farmaceutyczne .	„	74.355,966	73.674,525
Olejki, perfumy, mydła, świece . . .	„	137.340,303	149.228,509
Materjały wybuchowe	„	2.659,235	27.347,284
Razem	„	549.395,024	624.866,406

Powyższe dane świadczą o doniosłem znaczeniu wywozu italskich produktów chemicznych zagranicę i dają obraz postępu, dokonanego w 1928 w porównaniu z 1927 r.
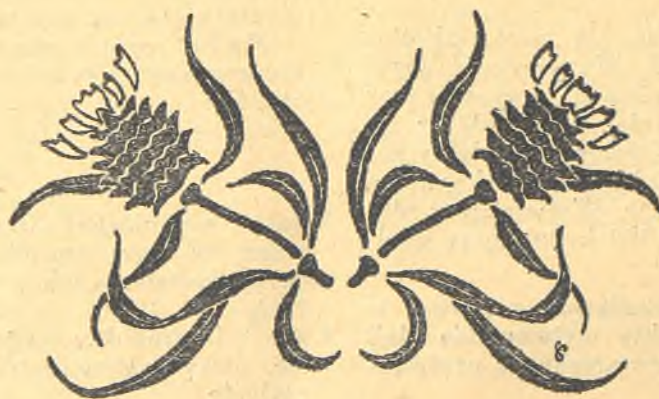
NOTIZIARIO

Le stato economico della Polonia

(Stan gospodarczy Polski)

SPECIFICAZIONE	1928		1929											
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Produzione, migliaia tonnellate:														
Carbone	3,770	3,449	4,043	3,285	3,808	3,727	3,402	3,503	4,024	3,942	3,951	4,401	4,115	4,000
Ferro greggio	59,1	57,5	61,5	48,5	59,9	61,0	63.7	58.3	65,7	64.8	58,1	57,7	59,0	47,3
Acciaio	131.3	128,4	142,7	118,6	126,3	125,1	120,5	116.7	113,5	112,0	103,5	109,9	105,0	84,2
Zinco	13,9	14,7	14,6	12,4	13,8	14,4	13,1	13,9	14,6	14,6	14,6	14,8	13,4	13,8
Lavoro														
Occupati (migliaia)	823,6	791,6	752,9	737,2	748,0	778,5	796,6	798'0	783,7	787,9	791,6	816,3	797,4	712,5
Disoccupati (migliaia)	94,1	126,4	160,8	177,5	170,4	149,1	119,9	105,1	97,3	90,1	81.8	91,0	.	.
parziali %	5,7	7,4	6,1	10,7	11,7	17,5	23,5	16,0	14,4	13,1	12,2	14,3	15,7	18,1
Comunicazione														
Ferrovie, migliaia vagoni	21,1	17,4	15,0	12,7	15,3	16,9	15,5	17,0	18,2	17,1	18,1	20,1	19,6	16,0
Bastimenti, migliaia tonnellate.														
Danzica e Gdynia — entrati	419,8	417,0	418,4	111,9	202,3	505,5	528,0	523,2	550,7	549,0	501,0	500,3	483,3	434.2
Danzica e Gdynia — usciti	433,8	407,0	434,0	109,3	185,2	495,3	547.8	550,3	548,5	662,7	495,0	520,5	460,6	453,2
Commercio estero, mil. di zl. oro														
Esportazione totale	255.1	209,2	215,8	167 5	161,5	214,3	226,8	237,9	276,4	280,7	262,0	259,4	256,1	254,8
Prodotti agricoli	120,0	92,9	96,8	60,0	58,4	77,3	86,4	85,9	102,6	109,9	97,2	107 7	112,8	112,8
Carbone	20,1	29,1	30 5	28,0	23,4	29 2	28,5	30,8	38,1	39,8	35 5	32,9	38,4	30,0
Importazione totale	261.1	283,4	294,0	265,0	233,3	321,1	271,9	271,8	266,4	226,5	247,5	257,2	243.4	212,8
Tessili greggi	38,4		56,5	55,9	55,4	53,7	39,6	38,1	32,4	31,0	39,5	42,4	38,7	37,1
Saldo	—6,0	—29,2	—78.2	—97,4	—71,8	106,8	— 45,1	— 33,9	+ 10,0	+ 54 2	+ 14,5	+ 2,2	+ 12,7	+ 42,0
Prezzi-Indici														
Ingrosso:														
Generale	118,4	118,4	116,0	117,1	117,3	116,5	113 0	112,8	113,2	112,7	111.3	110,3	112,2	109,0
Prodotti agricoli	122,8	122.8	117,1	120.5	119,5	117,8	109,9	110,0	111,1	110,0	107,0	105,2	110.3	104,7
Prodotti industriali	117,4	117,4	117,3	116,5	117,4	116,9	116,7	116,1	115.9	115 7	115,4	115,1	114.5	113.3
Costi della vita	125,2	125,0	124.5	127,7	124,6	125,1	125.1	123,2	123,4	122,6	122,8	123,7	125,2	126,1
Costi di alimenti	148,0	147,3	145,7	153,0	146,0	144,0	143,8	138,6	139,2	137,3	137,5	139,3	141,5	143,5
Credito														
Dollaro, indice	99.8	99.8	99,8	99.8	99,8	99 8	99,8	99,8	99.8	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7
Azioni, indice	21,94	21,58	19.67	18.92	17.70	16,88	16,59	16,01	17,35	16 46	16,02	15,45	15,28	15,39
Circolazione bancaria (milioni di zl.)	1 516	1 539	1 462	1 480	1 572	1 505	1 471	1 532	1,539	1.614	1 614	1 662	1 633	1 600
Bigl. di banca (milioni di zl.)	1 270	1 295	1 222	1 249	1 333	1 274	1 214	1 298	1,293	1,359	1 354	1 392	1 366	1.340
Monete divisionali (milioni di zl.)	246	244	240	231	239	231	227	234	143	255	163	184,5	194	196
Banca di Polonia														
Valute, milioni di zl. oro	1 311,6	1 335,5	1 307,1	1 320,1	1 282,2	1 200,6	1 164,3	1 147.9	1 155,9	1.177,3	1 184,1	1 196.9	1 201,8	1,226 7
Sconto, milioni di zl. oro	623,5	640.7	638,0	660,2	704,0	697,5	742,2	741,4	699,6	716,2	725,8	745,0	721,0	704,2
Banche per azioni														
Sconto (milioni di zl.)	441,4	433,6	429,8	442,9	449,5	448,3	445,0	446,3	451,4	453,2	455,2	454 8	457,4	449,4
Depositi: a termine (milioni di zl.)	1 3,7	163.3	158.2	169,9	182,5	181,5	196,8	198.2	202,4	207.4	208,2	210,4	212,6	205,5
a vista (milioni di zl.)	316,7	322,7	323,3	329,5	328.2	329,7	321,1	324,0	331,5	333,8	336,7	337,3	328,7	329,8
Casse di risparmio														
Depositi, milioni di zl.	234,6	240,3	250,5	258,4	268,1	273,8	281,9	289 5	296,9	302,3	305,6	312.3	.	
Cooperative														
Depositi, milioni di zl.	35,3	36,2	38,3	40,0	41,6	42,1	42,2	42,4	43,6	44,8	45,4	46,1	.	.

INDUSTRIA E COMMERCIO

L'ESPORTAZIONE DEL CARBON FOSSILE NEL DICEMBRE 1929.

(Wywóz węgla kamiennego w grudniu 1929 r.).

Paesi	Settembre			novembre	dicembre	Aumento (+) o diminuzione (—) in confronto del novembre
	1926	1927	1928	1929	1929	
Paesi del Nord:						
Svezia	194	209	220	205	233	+ 18
Norvegia	11	42	46	45	65	+ 20
Danimarca	101	142	150	165	172	+ 7
Finlandia	43	10	42	68	13	— 26
Lettonia	26	45	30	44	76	+ 32
Lituania	5	4	4	6	8	+ 2
Estonia	—	1	2	2	—	— 2
Memel	7	5	5	8	11	+ 3
Totale	387	458	499	514	568	+ 54
Stati postbellici:						
Austria	292	272	274	308	270	— 38
Ungheria	75	56	60	82	53	— 29
Cecoslovacchia	65	94	78	82	74	— 8
Totale	432	422	412	472	397	— 75
Altri Paesi:						
Rumenia	14	9	17	11	8	— 3
Svizzera	59	11	12	13	15	+ 2
Jugoslavia	14	8	13	10	11	+ 1
Italia	175	36	36	60	58	— 2
Francia	14	19	47	76	82	+ 6
Olanda	—	—	5	12	11	— 1
Belgio	—	4	3	—	—	—
Algeria	—	—	—	—	3	+ 3
Germania	6	2	—	1	1	— 1
Inghilterra	115	—	—	—	—	—
Russia	36	—	—	—	—	—
Islanda	—	—	—	—	4	+ 4
Brasile	—	—	5	4	—	— 4
Tunisia	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—
Totale	433	89	138	187	192	+ 5
Danzica	34	29	27	40	25	— 15
Carbone per navi	17	28	37	60	37	— 23
Totale	1 303	1.026	1.113	1.273	1.219	— 54
Trasbordo del carbone nei porti di Danzica	276	384	425	473	446	— 27
„ Gdynia	35	109	154	232	228	— 4
altri	30	1	—	—	—	—
Totale	341	494	579	705	674	— 31

L' esportazione del carbon fossile nel dicembre, per l'inferiore numero delle giornate lavorative di fronte al mese precedente (23 contro 25), segna una diminuzione di 54 mila tonnellate, cioè del 4,43%. L' esportazione complessiva era di 1.219 mila tonn.

L' esportazione è diminuita in tutti i distretti carboniferi. Furono esportati dal distretto della Slesia 996 mila tonn., cioè 28 mila di meno che nel novembre; da quello di Dąbrowa 221 mila, cioè 25 mila in meno: da quello di Cracovia 2 mila, cioè mille in meno.

Delle suddette quantità furono esportate nel dicembre: sui mercati del Nord 568 mila tonn. (56 mila in più che nel novembre); su quelli degli Stati successori 397 mila (75 mila in meno); in altri Paesi, compreso il carbone per navi, 228 mila (18 mila in meno).

Le spedizioni alla città di Danzica, ammontanti nel dicembre a 25 mila tonn., risultano diminuite di 15 mila tonn.

La partecipazione di tali mercati all'esportazione complessiva del carbone polacco nel novembre e nel dicembre, si presenta in percentuali, come segue:

	Novembre 1929	Dicembre 1929
Mercati del Nord	40,38	46,60
Stati successori	37,08	32,57
Altri Paesi	14,69	15,75
Danzica	4,71	2,05
Carbone per navi	3,14	3,03
Totale:	100,00	100,00

PESCI CONSERVATI IN POLONIA.

(Konserwy rybne w Polsce).

L'industria locale prepara in particolare filetti di acciughe. In complesso si tratta di tentativi che non hanno dato risultati interamente favorevoli. Il Paese copre quindi il proprio fabbisogno di pesci conservati, in grandissima parte, con importazioni dall'estero.

L'importazione dei pesci marinati o sott'olio presenta un sensibilissimo aumento nel corso dell'ultimo triennio. La principale fornitrice che figura negli ultimi due anni è la Francia, che ha beneficiato in vasta misura di detto aumento.

Viceversa la partecipazione italiana, dopo essersi accresciuta nel biennio 1926—1927, nel 1928 risulta diminuita.

Pure nell'importazione degli altri pesci conservati si è riscontrato un'aumento. Fra le principali fornitrici figurano la Francia, la Germania e la Svezia.

Nel periodo gennaio - aprile 1929 l'importazione di pesci marinati o sott'olio ha segnato il quantitativo di 2117 quintali per un valore di 1,2 milioni di Zl., contro 3374 quintali per un valore di 1,8 milioni di Zl:, nello stesso periodo del 1928. A detta importazione hanno concorso l'Italia con 128 quintali contro 81 quintali, e la Francia con 1822 quintali, contro 3013 quintali.

La Polonia ha importato inoltre altri pesci conservati per 308 q. li e 136.000 Zl:, durante il periodo gennaio - aprile 1929 contro 142 q: li e 94.000 Zl. nei primi quattro mesi del 1928.

Alle relative forniture hanno contribuito l'Italia con 14 q.li, la Norvegia con 125 q. li, la Francia con 48 q. li e la Svezia con 44 q.li.

Le vendite vengono comunemente effettuate a mezzo di rappresentanti locali

Le condizioni di pagamento maggiormente in uso sono contro accettazione a 60—90 giorni data fattura. Talvolta è pure richiesta la garanzia bancaria di primari Istituti.

PRODUZIONE E COMMERCIO DEI GIOCATTOLI IN POLONIA.

(Wytwórczość i handel zabawek w Polsce).

L'industria dei giocattoli si è sviluppata in Polonia solo da pochi anni, grazie alla disposizione protezionistica del 24 agosto 1921, emanata dall'Ufficio di importazione e di esportazione, che vietava l'importazione di tali articoli in Polonia, eccettuate le testine per bambole, quali semilavorati non prodotti nel Paese. Tale disposizione fu seguita dall'introduzione di una nuova tariffa doganale per i giocattoli, che li distingue in varie categorie, con differenti dazi, la cui elevatezza è subordinata ai bisogni della produzione nazionale.

La produzione polacca comprende balocchi di ogni specie, prevalentemente di legno. Essa però non è molto notevole ed in gran parte ha carattere artigianale. Esistono nel Paese circa 25 fabbriche di media importanza dedite a questo ramo d'industria, a Varsavia, a Leopoli ecc., ma

per parecchie di esse la fabbricazione dei giocattoli si trova unita a quella di altri articoli in genere.

L'esportazione di giocattoli dalla Polonia ha segnato le cifre che seguono, nell'ultimo triennio:

	1926		1927		1928	
	Q.li —	Migl. zloty	Q.li —	Migl. zloty	Q.li —	Migl. zloty
Esportazione totale	43	27	30	31	18	27
Giocattoli di legno, porcellana, ecc.	28	20	13	14	12	17
Giocattoli di metallo	1	1	4	3	1	2
Testine per bambole, di porcellana ecc.	1	1	6	5	—	—
Armoniche da bocca, trombette, tamburi ecc.	—	—	—	1	—	1
Giocattoli non nominati	13	5	5	5	3	4
Bambole e giocattoli di felpa . . .	—	—	2	3	2	[illegible]

La Germania assorbe quasi la metà dell'esportazione totale polacca, seguita a grande distanza da numerosi altri paesi, tra i quali la Cecoslovacchia, gli Stati Uniti ecc.

L'importazione ha mostrato il seguente andamento, negli stessi anni:

	1926		1927		1928	
	Q.li —	Migl. zloty	Q.li —	Migl. zloty	Q.li —	Migl. zloty
Importazione totale	152	244	169	273	113	269
Giocattoli di legno, porcellana ecc.	33	64	21	71	44	116
Giocattoli di metallo	6	9	6	14	8	20
Testine per bambole, di porcellana ecc.	34	56	130	147	43	91
Armoniche da bocca, trombette, tamburi ecc.	64	65	1	3	2	3
Giocattoli non nominati	15	50	4	10	10	16
Bambole e giocattoli di felpa . . .	—	—	7	28	6	33

Più di due terzi del totale provengono dalla Germania, la cui partecipazione è però diminuita nel 1928; segue, a distanza, la Francia. L'Italia non figura fra i paesi fornitori del mercato polacco.

I tipi di giocattoli maggiormente richiesti sono quelli di legno; seguono poi quelli di metallo e di porcellana ed i giuochi da società. Un largo smercio possono trovare sul mercato polacco anche i giocattoli artistici, poichè il pubblico si è abituato ad essi, dato il recente sviluppo di tale specie di produzione nel paese.

IMPORTAZIONE E TRANSITO DI ALCUNI ANIMALI, MATERIE E PRODOTTI ANIMALI.

(Przywóz i tranzyt niektórych zwierząt, materjałów i produktów zwierzęcych).

In forza di un provvedimento del Ministero delle Finanze polacco, pubblicato nello „Dziennik Ustaw nr. 76 del 15 novembre u. s., sono stati permessi l'importazione e il transito dall'estero, attraverso il territorio polacco, dei seguenti articoli e alle condzioni più sotto indicate:

1. Ogni specie di aringhe, merluzzi, pesce passera, sprotte e gamberi.
2. Penne e piume.
3. Lana lavata o trattata con calce.
4. Pelo secco di coniglio, di lepre e di camello.
5. Pelli secche di conigli e di animali selvatici.
6. Pelli di pellicceria conciate.
7. Pelo, setola, crino e cascami di pelli, passati all'ebollizione, trattati con calce e sottoposti all'evaporazione calda.
8. Unghioni, unghie, corna e parti di corna del tutto secchi.
9. Unghioni, unghie e corna pressate.
10. Farina di unghioni, unghie, corna, ossa, carne e carneossa.

Gli articoli di cui ai punti 2—5 debbono essere contenuti in sacchi spessi od in altri imballaggi simili.

Le spedizioni contenenti tutti gli articoli più sopra indicati e transitanti attraverso il territorio polacco debbono essere munite di permesso per l'assoluta accettazione della spedizione da parte dello Stato destinatario o dello Stato accettante la spedizione per l'ulteriore trasporto, qualora i relativi Paesi non si siano obbligati in genere ad accettare in ogni caso siffatte spedizioni.

Le spedizioni contenenti gli articoli di cui ai punti 7—10, tanto se importati dall'estero, quanto se in transito attraverso il territorio polacco, debbono essere munite di uno speciale certificato di origine rilasciato dal medico veterinario autorizzato dallo Stato di provenienza della merce.

Ai certificati di origine emessi in lingua diversa da quella polacca o francese, deve essere aggiunta una traduzione legalizzata in polacco od in francese.

AUMENTATA PRODUZIONE DI ZUCCHERO IN POLONIA.

(Wzrost produkcji cukru w Polsce).

La produzione polacca della campagna zuccherina per il 1929 - 1930 sarà di oltre 700 mila tonn, di cui 350 mila si ritiene possano essere esportate. In complesso si rileva un miglioramento nella produzione e nell'esportazione di questa industria in confronto alla campagna precedente.

INDICAZIONE DELLE MISURE SUI FILATI VENDUTI.

(Zgłaszanie miar wyrobów przędzalniczych).

Con decreto 26 ottobre è stata fissata al 30 aprile 1930 l'entrata in vigore di una disposizione legislativa 8 febbraio 1929 che fissa l'obbligo di indicare con la massima precisione o la misura o il peso netto dei filati. Tale indicazione dovrà essere fatta con etichette applicate su ogni rotolo, spola, matassa, etc. di filo. L'indicazione della lunghezza oltre che in misure decimali potrà essere fatta anche in yarde inglesi.

E' concessa una tolleranza in più o in meno dell'8% nell'indicazione delle misure o dei pesi.

COMUNICAZIONI

LE FERROVIE NELLA POLONIA.

(Koleje żelazne w Polsce).

L'attenzione del governo polacco è stata attratta dall'insufficiente rendimento delle ferrovie. Per rimediarvi, una nuova linea è in costruzione che legherà Gdynia con il Bacino della Slesia - Dombrowa. Il compimento dei lavori che era previsto per il 1930, pare venga rimandato fino al 1935, per mancanza di capitali.

Questa linea avrebbe come primo effetto di permettere l'accrescimento dei trasporti di 60 mila tonnellate al mese. Ci si lamenta del ritardo apportato al completamento, poichè, fin d'ora la strada ferrata è insufficiente ad alimentare i porti di Danzica e di Gdynia, che vanno assumendo una crescente importanza come porti di esportazione del carbone. Al di fuori del carbone nel solo mese di luglio da Danzica sono state esportate 108 mila tonnellate di merci diverse.

IL MOVIMENTO PORTUARIO POLACCO NEL 1929.

(Polski ruch portowy w 1929 r.).

Durante i primi nove mesi dell'anno il movimento portuario dell'importazione e dell'esportazione ha segnato un notevole aumento sulle cifre ottenute nell'annata di Gdynia nei primi nove mesi dell'anno precedente. Infatti il movimento portuario

è asceso a 2.043.985 tonn., mentre quello di Danzica a 4.819.173 tonn.

Queste cifre documentano l'importanza del movimento commerciale polacco via mare che è asceso nel 1928 a 10.441.821 tonn. rispetto al complesso del movimento del commercio estero espresso per la stessa annata in 15.148.000 tonn. In altre parole, oltre all'evidente funzione di grande importanza del nuovo porto di Gdynia, ciò dimostra il valore economico dello sbocco polacco al mare, indispensabile per lo svolgimento normale della funzione economica della Polonia.

LEGISLAZIONE DOGANALE

L'INDUSTRIA METALLURGICA POLACCA ED SOVIETS.

(Polski przemysł metalowy a Sowiety).

La „Vossiche Zeitung" annuncia che un accordo è stato firmato fra la rappresentanza commerciale dei Soviets a Varsavia e la direzione di parecchie acciaierie e fonderie dell'Alta Slesia polacca, specialmente la Bismark Hutte; accordo che prevede la consegna di ferro ed acciaio per un valore di 50 milioni di zloty. L'ordinazione dovrà venir eseguita entro un anno.

Il governo polacco ha largamente facilitato le negoziazioni di questo accordo che è il primo al genere concluso fra la Russia Sovietica e la industria siderurgica polacca.

I fornitori di ferro della Russia erano finora la Germania e la Cecoslovacchia.

Secondo la „Vossiche Zeitung" il governo dei Soviets si propone di passare prossimamente delle ordinazioni simili ad altri forni ed acciaierie polacche, specialmente quelle di Ostrowiec e della regione di Dombrowa.

LA POLONIA STABILISCE PREMI PER L'ESPORTAZIONE DEI CEREALI.

(Premje przy wywozie zboża).

I prezzi in Polonia dei cereali continuano a mantenersi assai bassi. Ne l'abolizione dei dazi di esportazione, ne l'aumento di quelli d'importazione, ne gli acquisti di cereali da parte del Governo polacco hanno influito sul loro andamento. Il Governo polacco si è ora trovato costretto a stabilire per l'esportazione dei cereali dei premi da quattro a sei zloty a seconda della qualità di essi. Quanto prima saranno emanate le relative disposizioni.

ABROGAZIONE DEL DAZIO DI ESPORTAZIONE SU CRUSCHE DI SEGALA E FRUMENTO.

(Zniesienie cła wywozowego od otrębów żyta i pszenicy).

In virtù di un provvedimento entrato in vigore il 14 decembre u. s. è stato abrogato il dazio di esportazione sulle crusche di frumento e segala.

Il provvedimento di cui si tratta, sarà applicato fino al tutto il 15 aprile p. v.

AUMENTO DEL DAZIO D'IMPORTAZIONE SUL BIANCO DI PIOMBO E DI TITANO.

(Podwyższenie cła od bieli ołowianej i tytanowej).

A norma di un provvedimento, pubblicato nella Gazzetta Ufficiale polacca in data 14 dicembre u. s., sono stati aumentati i dazi dei prodotti più sotto indicati, nella seguente misura:

Voce —		Dazio in Zloty per 100 kg
131	Bianco;	
	1) bianco di piombo	16,20
	2) bianco di titanio, bianco di zinco e grigio di zinco	32,51

Nota — Il grigio di zinco destinato alla produzione d zinco metallico, potra essere importato in franchigia doganale, con la speciale autorizzazione del Ministero delle Finanze.

I nuovi dazi sono entrati in vigore il 29 dicembre u. s.

RESTITUZIONE DEI DAZI ALL'ESPORTAZIONE DI ESPLOSIVI.

(Zwrot cła od materjałów wybuchowych).

In forza di un recente provvedimento del Ministero delle Finanze saranno restituiti i dazi delle materie impiegate nella produzione di polvere nera ed importate dall'estero, nella misura di 9 Zloty per 100 kg.

TRATTAMENTO DOGANALE DI MATTONELLE DI ORGILLA E DI APPRECCHI NON SPECIALMENTE NOMINATI.

(Cło od wyrobów ceramicznych).

In virtù di un recente provvedimento del Ministro delle Finanze, è stato disposto quanto segue:

Le mattonelle per rivestimenti murali assolveranno i dazi previsti dalla voce 73 p. Ś, rispettivamente di Zloty 16,64, se unicolori non polite, di Zloty 16,60, se unicolori polite, di Zloty 32,50, se multicolori e Zloty 59,80 se dipinte, rorate, scolpite od altrimenti ornate, solamente se prodotte di argilla.

Le mattonelle fabbricate con altri materiali, quali: porcellana, vetro e simili, saranno soggette ai dazi previsti per le merci del relativo materiale.

Gli apparecchi non specialmente nominati, i quali non contengono rame, nichelio, cobalto, bismutto, alluminio, tellurio, selenio, ottone, tombak, argento, ed altri metalli non specialmente nominati o loro leghe, assolveranno rispettivamente i dazi previsti dalla voce 167, p: 33 a) I, II, III e IV di Zloty 260, 182, 104 e 71,50, analogamente agli apparecchi per uso domestico contenenti i predetti metalli e le loro leghe fino ad un massimo del 10%, pesanti, meno di 5, meno di 25, meno di 100 o più di 100 kg.

RIDUZIONE DEI DAZI DOGANALI PER L'IMPORTAZIONE DI MACCHINARI.

(Ulgi celne przy przywozie maszyn).

A norma di un provvedimento del Ministero delle Finanze, pubblicato in data 30 dicembre u. s. è stato disposto quanto segue:

All'importazione di macchine ed apparecchi non prodotti in Paese potrà essere riscosso il dazio doganale, nella misura del 35% di quello normale, in quanto dette macchine ed apparecchi costituiscano parte integrante di un nuovo impianto industriale, oppure servano alla riduzione delle spese di produzione e all'ampliamento della produzione industriale ed agricola.

Il Ministero delle Finanze, di concerto col Ministero per Industria e Commercio, deciderà quando debbasi applicare siffatta riduzione tariffaria.

Nei riguardi degli Stati, ai quali sono applicati i dazi massimi, sarà riscosso il dazio ridotto nella misura del 35% dei dazi massimi e sempre con l'autorizzazione del Ministero delle Finanze.

Il provvedimento in parola rimarrà in vigore dal 1º gennaio a tutto il 30 giugno 1930.

TRATTAMENTO DOGANALE DEL CUOIO.

(Cło na skóry).

In virtù di un recente provvedimento del Ministero delle Finanze polacco è stato stabilito il seguente dazio:

Voce —	Denominazione della merce —	Dazio in Zloty per 100 kg.
55	Cuoio per la fabbricazione di dardi, licci, di gamball e di corregie di separazione per macchine da tessere, per le fabbriche -- dietro permesso del Ministero delle finanze	26.—

Il provvedimento in parola è applicato con validità dal 21 dicembre u. s.

RESTITUZIONE DEI DAZI ALL'ESPORTAZIONE DI BURRO.

(Zwrot cła przy wywozie masła).

In forza di un recente provvedimento del Ministro delle Finanze polacco è stato disposto che all'esportazione di burro debba essere accordata la restituzione di dazi di importazione pagati per gli impianti e le materie ausiliari impiegate nella produzione di burro. La restituzione avviene nella misura di 20 Zloty per 100 kg. di burro naturale esportato.

Il provvedimento in parola è entrato in vigore il 1° novembre corrente.

NUOVI DAZI D'IMPORTAZIONE SUI CEREALI LEGUMI E FARINE.

(Nowe cła przywozowe od roślin zbożowych, jarzyn i mąki).

In virtù di un provvedimento del Ministro delle Finanze polacco, pubblicato nello „Dziennik Ustaw" del 26 ottobre u. s. sono stati stabiliti i seguenti nuovi dazi d'importazione sui cereali, legumi e sulle farine.

N. tar. dog. polacca —	Denominazione della merce	Dazio in Zloty per 100 kg.
ex 1 ex punto 1 al. a.	Orzo, avena	11
ex 1 ex punto 1 al. c.	Grano, saraceno, granone	6
ex 1 ex punto 1 al. c.	Miglio	3
ex 1 ex punto 2 al. a.	Piselli	6
1 punto 2 al. b.	Fagiuoli	6
	Nota. — Avena, orzo, grano saraceno, granone, piselli e fagiuoli importati con l'autorizzazione del Ministero delle Finanze	esenti
3 punto 1 al. c.	Altre categorie di farina non specialmente nominate	16.50
zx 3 ex punto 2 al. a. I	Tritello di orzo	17
ex 3 ex punto 2 al. a II	Tritello di grano saraceno e miglio . .	11
3 punto 2. al. b.	Altri tritelli, oltre a quelli specialmente nominati	18

Il provvedimento in parola è entrato in vigore il giorno della sua pubblicazione.

RESTITUZIONE DI DAZI ALL'ESPORTAZIONE DI ARTICOLI D' UFFICIO.

(Zwrot cła przy wywozie artykułów biurowych).

A norma di un decreto dei Ministeri delle Finanze, dell'Industria e del Commercio, nonchè dell'Agricoltura, è stato disposto che all'esportazione dei prodotti più sotto indicati debba essere accordata la restituzione dei dazi pagati per l'importazione di materie prime impiegate nella produzione di detti articoli. Tale rimborso avviene nella seguente misura:

	Zl. per 100 kg.
Pennini, righe di acciaio .	60
Spilli da ufficio, puntine e meccanismi per sistemare la corrispondenza	30
Fermagli (attaches) . . .	8

Il provvedimento in esame è applicato a partire dal 31 ottobre u. s.

CREDITO E FINANZE

LA SITUAZIONE ECONOMICA DELLA POLONIA NEL RAPPORTO DEL CONSIGLIERE AMERICANO DEVEY.

(Położenie gospodarcze Polski według sprawozdania amerykańskiego doradcy finansowego Dewey'a).

Carlo Devey, ex sottosegretario al tesoro americano, consigliere finanziario presso il Governo polacco in seguito al piano di stabilizzazione e al prestito americano, membro del Consiglio della Banca di Polonia, in un rapporto, or ora pubblicato, espone la situazione economica della Polonia negli ultimi tre mesi.

Il rapporto è stato accolto assai favorevolmente per la chiarezza dell'esposizione, per l'accuratezza dei dati statistici e per l'obbiettività con cui il Devey esamina e giudica la situazione economica del paese.

Il piano per la stabilizzazione della valuta polacca viene realizzato senza difficoltà. Le entrate fiscali negli ultimi tre mesi hanno raggiunto la cifra di 724 milioni di zloty (al cambio italiano: 1 zloty lire 2,10 circa), mentre le spese sono state di 719 milioni, con una differenza attiva di 5 milioni. Durante i primi sei mesi dell'esercizio finanziario 1929 — 30 le entrate fiscali raggiunsero il 49% della previsione del bilancio per il 1930 e la spesa il 49% del totale autorizzato. Il Consigliere americano dopo aver esposto le cifre relative al bilancio annuale dello Stato, passa a parlare del servizio relativo al prestito americano. Onde costituire una garanzia supplementare della Repubblica polacca il servizio del prestito della stabilizzazione è particolarmente assicurato dalle entrate doganali che negli ultimi tre mesi hanno raggiunto la cifra di 96 milioni di zloty, cioè sei volte la somma indispensabile per il servizio del prestito durante questo periodo.

La speciale situazione della Polonia, che durante i dieci anni della riconquistata indipendenza ha dovuto dedicare quasi tutte le sue energie alla ricostruzione del paese fortemente danneggiato dalla Grande Guerra e che per questa opera ha dovuto ricorrere ai prestiti esteri, è tenuta nella dovuta considerazione nel rapporto in questione, nel quale si afferma che la Polonia fino al 1927 aveva contrattato relativamente pochi prestiti all'estero. La cifra totale dei debiti del paese dal 1923-26, compreso il debito pubblico, e i prestiti privati, era di 577 milioni, di zloty. Dopo tale periodo, allorquando la situazione economica si fece più favorevole e la stabilizzazione definitiva della valuta fu realizzata, il credito estero per la Polonia aumentò e la partecipazione del capitale straniero fu alquanto sensibile e con il prestito americano raggiunse la somma totale di 949 milioni di zloty. Il Devey aggiunge che l'aumento del credito estero nel 1927 ebbe come risultato un aumento dell'importazione di merci indispensabili allo sviluppo economico del paese, ciò che influì sulla bilancia commerciale, la quale dall'aprile 1927 a tutto il 28 registrò un sensibile passivo. A documentazione di quanto sopra il Devey pubblica cifre e dati dettagliati riferentisi alla bilancia commerciale. Il deficit della bilancia commerciale raggiunse nel 1927 i 323 milioni di zloty, nel 1928 gli 886 milioni. Oltre al passivo della bilancia commerciale nel 1928, l'oro e l'argento sono stati importati per un valore di 107 milioni di zloty, si è avuto ancora un disavanzo sulle entrate di 202 milioni di zloty, ciò che porta ad un passivo del bilancio dei pagamenti a 1195 milioni di zloty.

Sulla situazione della Banca di Polonia, Devey dice che le riserve della Banca sono aumentate nel 1927 di 960 milioni di zloty, ciò che indica che i frutti dei capitali collocati e in particolare i prestiti esteri, sono stati più che sufficienti a coprire il deficit della bilancia commerciale e delle altre posizioni del bilancio dei pagamenti.

Si prevede inoltre uno sviluppo considerevole dal punto di vista economico. Come pure il Devey afferma, è desiderabile che la Polonia importi in gran quantità le materie prime necessarie alla sua industria. Su tale materia il consigliere americano giustamente dice che bisogna agire con prudenza; in quanto è desiderabile che le importazioni siano compen-

sate in misura possibile dall'esportazione. L'eventuale differenza potrebbe essere coperta a mezzo di prestiti esteri, a condizione che gli interessi non gravino eccessivamente sulla bilancia dei pagamenti.

Il Devey riconosce infine la vitale necessità per la Polonia di avere un sicuro sbocco al mare e aggiunge che se in un primo momento Danzica costituiva un fattore assai importante dell'espansione commerciale polacca, oggi invece è insufficiente, dato il potente sviluppo economico e l'intensificato commercio con l'estero. Per questo si è pensato alla costruzione del nuovo porto di Gdynia nel golfo di Danzica. La costruzione di tale porto iniziata nel 1924 ha proseguito intensamente tanto che nel 1926, 400 mila tonnellate di merci sono state caricate e scaricate e nel 1928 il movimento ha raggiunto più di due milioni di tonnellate. Tra non molto il porto di Gdynia potrà raggiungere una capacità di traffico di più che 500 mila tonnellate al mese.

All'affermazione che il nuovo porto polacco potrebbe eventualmente danneggiare quello di Danzica, rispondono le cifre le quali nel modo più evidente, dimostrano che Gdynia e Danzica si completano a vicenda perchè entrambi necessari al commercio polacco. Nel 1925 Gdynia registra un movimento di 51.728 tonnellate a Danzica di 2.722.747, nel 1926, Gdynia 414.005, Danzica 5 milioni e 300.301; nel 1927 Gdynia 985.813, Danz:ca 7.897.614 e nel 1928 Gdynia 1.056.020 Danzica 8.485.801:

Per facilitare i trasporti da e per i porti di Danzica e Gdynia le tariffe ferroviarie per alcune voci di merci sono state diminuite.

Una parte importante del rapporto è dedicata all'agricoltura. Ciò è giustificato quando si pensi che il 66 per cento degli abitanti vive esclusivamente dell'agricoltura. Il potere d'acquisto di questa notevole parte della popolazione deve essere assai elevato affinchè l'industria del paese continui a prosperare e a trovare sbocchi sufficienti ai suoi prodotti in quanto, che, data la concorrenza dell'estero, l'industria polacca dipende quasi esclusivamente dal mercato interno e per conseguenza una diminuzione della capacità di acquisto dell'agricoltura danneggerebbe l'industria. Inoltre, stando ai dati dell'Ufficio Centrale di Statistica, la quantità della produzione dei quattro principali cereali per quest'anno oltrepassa quella dell'anno scorso, fatta eccezione per l'orzo.

Per quanto riguarda la produzione del carbone, essa ha superato quella dell'anno precedente. Le vendite nel terzo trimestre hanno raggiuto 10.746.000 tonn. contro 9.847.000 tonn., del secondo trimestre e di 9.161.000 tonn, nel corso del terzo trimestre dell'anno 1928. Non soltanto è aumentata la vendita interna, ma anche l'esportazione si è accresciuta sensibilmente nonostante che i prezzi siano leggermente aumentati.

Il bilancio cemmerciale per il mese di luglio 1929 accusa un'eccedenza delle esportazioni sulle importazioni di dieci milioni di zloty. E stata questa la prima volta dopo 27 mesi che il bilancio commerciale è stato favorevole ed abbia coutinuato ad esserlo per la somma di 54,2 milioni di zloty in agosto e di 14,5 milioni in settembre. Così che in totale l'attivo del bilancio commerciale nel terzo trimestre del presente anno ha raggiunto i 78,7 milioni di zloty contro un passivo di 185,7 milioni del trimestre precedente e di 217,5 milioni del terzo trimestre dell'anno 1928. Nel corso dei primi 9 mesi dell'anno corrente si registra una tendenza verso il miglioramento. Onde consolidare il miglioramento del bilancio stesso la Banca di Polonia ha adottato una politica di restrizione dei crediti, ciò che avrà per effetto di ridurre le importazioni a credito. D'altra parte il Governo facilita le esportazioni e le industrie correggono gli errori commessi nel passato ed organizzano meglio le loro esportazioni.

Il Devey a conclusione del suo rapporto rende omaggio all'attività del Governo che ha voluto, attraverso energiche misure, diminuire l'eccessiva importazione di merci che potrebbe sfavorevolmente ripercuotersi sul bilancio dei pagamenti.

AUMENTO DEL CAPITALE DI ALCUNE BANCHE POLACCHE.

(Powiększenie kapitału niektórych banków polskich).

La Bank Przemysłowców Polskich, il cui capitale è di 3 milioni di zloty, intende di aumentarlo in un prossimo avvenire fino a 7 milioni di zloty. La Bank Amerykański S. A. ha deciso in questi giorni un aumento di capitale da 5 a 10 milioni di zloty.

SITUAZIONE DELLA BANCA DI POLONIA.

Specificazione	Migliaia di zloty							
	31.V 1929	30.VI 1929	31.VII 1929	31 VIII 1929	30.IX 1929	31.X 1929	30.XI 1929	31.XII 1929
Oro	624 429	626 349	627 211	650 649	664 270	682 348	682 519	700 517
Argento	1 346	1 496	1 810	1 994	2 090	2 281	2 299	—
Valute, divise e altri crediti esteri:								
a) compresi nella copertura	455 864	437 709	444 486	441 063	422 137	412 021	422 832	418 571
b) non compresi nella copertura	82 615	82 381	82 441	83 613	95 594	100 280	94 151	107 577
Monete d'argento e divisionali	886	738	422	37	698	822	757	159
Portafoglio di sconto	742 207	741 379	699 590	716 245	725 781	744 991	721 017	704 220
Anticipazioni su titoli	88 652	91 243	82 903	79 831	79 113	74 931	74 791	76 947
Tesoro dello Stato	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Biglietti in circolazione	1 244 496	1 298 474	1 293 364	1 359 393	1 354 423	1 392 177	1 366 123	1 340 263
Obbligazioni pagabili immediatamente	532 132	467 634	440 191	413 459	439 701	411 505	414 247	467 855
di cui								
a) conti di giro delle Casse dello Stato	341 525	289 376	277 290	261 444	280 491	271 904	266 957	269 125
b) altri conti di giro	148 512	137 864	130 662	121 354	132 407	114 518	119 660	177 404
c) conto dei fondi statali di credito	9 232	18 161	8 704	7 204	1 859	2 859	3 087	2 231
Conti speciali del Tesoro dello Stato	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
Copertura % statutaria	*60,88*	*60,33*	*61,93*	*61.69*	*60,67*	*60,80*	*62,21*	*61,89*

Il corso dei prestiti polacchi alla Borsa di New-York

Data	Il prestito in dollari all' 8% (prestito Dillon) del 1925		Il prestito in dollari al 6% del 1920		Il prestito in dollari al 7% del 1927		Prestito della Città di Varsavia al 7%	
	Corso medio	Transazioni in migl. di dollari	Corso medio	Transazioni in migl. di dollari	Corso medio	Transazioni in migl. di dollari	Corso medio	Transazioni in migl. di dollari
1927								
IV	98.00	2.045	82.96	71	—	—	—	—
V	98.27	1.482	82.81	157	—	—	—	—
VI	96.82	3.278	81.99	260	—	—	—	—
VII	96.44	851	80.27	72	—	—	—	—
VIII	100.00	618	84.56	56	—	—	—	—
IX	99.49	4.627	84.22	348	—	—	—	—
X	99.52	2.846	83.70	241	—	—	—	—
XI	99.13	1.324	82.04	105	92.05	2.015	—	—
XII	99.64	525	80.52	132	89.67	2.743	—	—
1928								
I	98.39	712	82.12	118	90.67	2.103	—	—
II	100.29	725	83.44	162	91.21	1.749	—	—
III	100 73	558	84.44	129	91.09	1.589	89.21	124
IV	101.28	458	85.75	304	91.42	1.056	89.22	583
V	101.18	563	86.00	227	91.01	1.001	89.59	582
VI	101.05	378	83.95	152	89.67	685	89.19	758
VII	100.56	417	83 91	76	89.25	573	86.44	143
VIII	99.95	413	82.96	121	88.73	992	87.04	143
IX	99.81	267	84.20	102	89.14	390	87.89	107
X	99.66	731	84.18	133	88.46	512	86.46	551
XI	99.36	411	83.78	82	88.02	632	86.34	72
XII	97.75	501	81.86	59	88.06	880	.	.
1929								
I	98.69	528	82.31	109	87.93	895	84.21	338
II	98.03	240	81.68	84	87 69	342	82.41	94
III	97.22	230	80.95	51	84.89	352	80.94	79
IV	96.33	159	78.89	118	84.36	229	82.33	35
V	95.56	244	76.90	122	83.66	353	79.50	53
VI	96.38	204	77.55	66	84.30	452	81.20	151
VII	96.45	286	77.24	67	85.43	521	79.17	109
VIII	95.00	252	76.77	44	85.25	793	77.83	156
IX	92.89	211	78.03	39	84.22	602	76.58	82
X	92.40	257	76.35	104	84.09	667	76.03	129
XI	88.58	589	74.42	238	78.41	859	71.45	247
XII	92.80	247	75.84	83	81.97	529	75.28	186

Corso delle divise

UNITÀ	MEDIA MENSILE											
	Corso				Indice parità=100				Valore Rapp. % risp. la parità			
	XI	X	XI	XII	IX	X	XI	XII	IX	X	XI	XII
	Corsi alla Borsa di Varsavia											
1 lira sterlina . .	43.24	43.42	43.49	43.46	99.7	100.1	100.3	100.2	100.3	99.9	99.7	99.8
1 dollaro degli Stati Uniti .	8.90	8.90	8.90	8.89	99.8	99.8	99.8	99.7	100.2	100.2	100.2	100.3
100 franchi francesi	34.91	35.06	35.12	35.08	99.9	100.4	100.6	100.5	100.1	99.6	99.4	99.6
100 „ belgi . .	123.88	124 41	124.64	124.65	99.9	100.4	100.6	100.6	100.1	99.6	99.4	99.4
100 „ svizzeri	171.78	172.48	172.90	173.11	99.9	160.3	100.5	100.6	100.1	99.7	99.5	99.4
100 lire italiane	46.62	46.68	46.69	46.62	99.4	99.5	99.5	99.4	100.6	100.5	100.5	100.6
100 fiorini olandesi .	357.09	358.76	359.63	359.16	99.7	100.1	100.4	100.2	100.3	99.9	99.6	99.8
100 corone svedesi	238.53	239.16	239.42	239.92	99.8	100.1	100.2	100.4	100.2	99.9	99.8	99.6
100 „ ceche .	26.39	26.40	26.41	26.42	11.6	14.6	14.6	100.0	684.3	684.3	683.8	100.0
100 schil. austriaci	125.47	125.35	125.38	125.29	100.0	99.9	100.0	99.9	100.0	100.1	100.0	100.1

PRZEMYSŁ I HANDEL

WYWÓZ ŚWIEŻYCH KWIATÓW Z ITALJI.

(L'esportazione di fiori freschi dall'Italia).

Hodowla kwiatów w celach wywozu rozpoczęła się w Italji w drugiej połowie ubiegłego stulecia. Pierwszem środowiskiem tego przemysłu była dzisiejsza prowincja Imperia. Hodowcy umiejętnie wyzyskali łagodny klimat zboczy wzgórz, zwróconych ku słońcu i odnieśli zwycięstwo w wytrwałej walce z nieurodzajnością terenów. Przeprowadzono trudne i kosztowne roboty meljoracji gruntów, służących pod uprawę winnic i drzew oliwkowych, by przemienić je w olśniewające pola kwiatowe, które ciągną się dziś wzdłuż całego zachodniego wybrzeża zatoki liguryjskiej i okolic Genui.

Dzięki niestrudzonym wysiłkom hodowcy kwiatów zdołali powiększyć obszary uprawne szesnastu gmin prowincji Imperia z 800 do 2.500 hektarów, będących w posiadaniu licznych drobnych właścicieli.

Wysoki stopień udoskonalenia osiągnęła zwłaszcza hodowla róż, goździków, fijołków i bratków w najwyszukańszych odmianach i odcieniach barw, oraz hodowla roślin ozdobnych, ze szczególnem uwzględnieniem licznych gatunków krzewu „Asparagus".

Około 1895 roku rozwój wytwórczości kwiatów w Italji zaznaczył się niezwykle pomyślnie i obiecująco i zaczął rokować najlepsze nadzieje. Zostały wówczas założone targi kwiatowe w Ospedaletti i w Bordighiera. W 1900 r. wywóz italskich kwiatów zagranicę przybrał już dość znaczne rozmiary, wykazując w latach przedwojennych coraz wyższe cyfry i coraz lepsze konjunktury. W sezonie 1913—14 ogólna wytwórczość kwiatów wyniosła w Ligurji 4.800 tysięcy kilogramów, wartości 30 miljonów lirów. Zaledwie 20% tej ilości sprzedano w kraju, reszta zaś została wywieziona zagranicę w następującym stosunku procentowym:

	%
do Austrji	30
„ Niemiec	20
„ Francji	10
„ Rosji	10
„ Szwajcarji	10
„ innych krajów	5

Ów świetny rozwój został gwałtownie powstrzymany w czasie wojny światowej, wytwórczość kwiatów zmniejszyła się o przeszło 60%.

Okres zastoju trwał również w latach powojennych a to z uwagi na surowe obostrzenia celne, wprowadzone przez państwa europejskie w celach ochrony i rozwoju własnej wytwórczości.

Usiłowania obecnego Rządu w kierunku przywrócenia stosunków handlowych z zagranicą, nie wyłączając wrogich państw centralnych oraz usiłowanie hodowców, zmierzające ku ukoskonaleniu wytwórczości, nie pozostały bez skutku.

Ulepszono już transporty kolejowe przy jednoczesnem obniżeniu cen; obecnie zaś prowadzone są doświadczenia nad przewozem kwiatów drogą powietrzną na specjalnych linjach lotniczych, które mają być włączone do ogólnej sieci linij międzynarodowych.

Dzięki umiejętnej organizacji sprzedaży, wywóz kwiatów z Italji wrócił już niemal do dawnej normy.

Dane statystyczne, niżej zamieszczone, obrazują stan wywozu świeżych kwiatów w trzechleciu 1926-8:

	1928		1927		1926	
	Kwint.	tys. lirów	Kwint.	tys. lirów	Kwint.	tys. lirów
Ogółem:	22.524	27.145	26.140	30.625	20.164	20.382
Główne rynki zbytu:						
Niemcy	11.436	13.218	14.712	16.351	10.037	10.077
Szwajcarja	3.110	3.989	2.826	3.478	3.050	3.068
Austrja	1.641	2.940	1.983	3.545	1.800	2.268
Czechosłowacja	1.345	2.550	1.328	2.356	1.027	1.0 3
Francja	2.797	1.615	1.738	1.437	2.799	2 346
Jugosławja	1.022	1.298	1.063	992	862	905
Anglja	734	783	1.392	1.341	115	111
Węgry	165	189	847	815	321	242

Ponadto, z badań, przeprowadzonych przez Prowincjonalną Radę Gospodarczą prow; Imperia, wynika, iż wywóz kwiatów koleją żelazną wzmógł się znacznie. W ciągu sezonu, trwającego od październik 1927 do lutego 1928, wyrażał się on cyfrę ok. 36.000 kw. kwiatów.

Tabela wyżej zamieszczona wskazuje, iż wywóz kwiatów z Italji, który r. 1927 w porównaniu z rokiem poprzednim znacznie się wzmógł, obniżył się w r. 1928 o ok. 15%, co znajduje uzasadnienie w wyjątkowej klęsce mrozów, która nie oszczędziła nawet krajów europejskich o najłagodniejszym klimacie i przyprawiła przemysł ogrodniczy o niepowetowane szkody.

Stosunek wywozu do rynków zbytu pozostaje naogół bez zmiany. W 1928 r. daje się zauważyć zmniejszenie wywozu, w porównaniu z rokiem poprzednim, do Niemiec o 3000 kwint., do W.Brytanji o 700, do Szwajcarji o 300 kwint. Zmniejszenie się wywozu do Węgier, których Italja jest jedynym i wyłącznym dostawcą, tłomaczy się tem, iż część kierowanych tam transportów figuruje w statystyce, jako przeznaczona do Jugosławji.

W okresie pierwszych 9-iu miesięcy 1929 r. wywóz kwiatów wyrażał się cyfrą 17.590 kwint., wartości 17.673 ysięcy lirów. Pierwsze miejsce wśród rynków zbytu zajmują Niemcy (6,388 kwint), drugie — Francja, wykazująca w tym względzie znaczną tendencję zwyżkową (4.217 kwint.). Wywóz do Szwajcarji wykazuje 2.794, do Anglji—1.534, do Austrji 1,164, do Czechosłowacji — 789, do Jugosławji — 600 kwint. i t. d.

MOŻLIWOŚĆ EKSPORTU CZEKOLADY DO ITALJI.

(Possibilità di esportazione di cioccolata in Italia).

Przemysł czekoladowy w Italji jest dość rozwinięty. Mimo znacznej produkcji krajowej import czekolady marek zagranicznych w ostatnich dwóch latach wyrażał się w cyfrach około 4,000 q. za około 8 milj. lirów rocznie (głównie z Niemiec, Austrji i Szwajcarji).

Możliwości wprowadzenia polskich wyrobów czekoladowych na rynek italski istnieją, jednakże polscy fabrykanci czekolady musieliby z początku pracować bez zysku.

Cło wynosi 96 lirów od 100 kg. Prócz tego za czekoladę opłaca się akcyzę od 60 proc. zawartości cukru, tak w tabliczkach, jak w czekoladkach, po lirów 400 za 100 kg., czyli 240 lir. Granicę stanowi 60% zawartości cukru i służy ona za podstawę przy obliczaniu akcyzy, nawet gdyby procentowo zawartość cukru w czekoladzie była mniejsza.

Za karmelki płaci się od 100 kg. 80 lirów złotych i za akcyzę od 80 proc. zawartości cukru po 400 lirów od 100 kg., czyli 320 lirów.

Koszty cła i transportu (bez opłaty miejskiej) wynoszą od 1 kg. lirów 7.50.

Prócz tego czekolada podlega opłacie miejskiej 2 do 3 lirów za 1 kg., stosownie do poszczególnych miast.

Ceny, po jakich sprzedają czekoladę firmy zagraniczne, są bardzo rozmaite i wahają się mniej więcej od 28 lir. (z cłem, lecz bez opłaty miejskiej) wzwyż do 35 i nawet więcej. Ceny zagranicz-

nych marek w sklepach wynoszą od 40 do 65 lirów za 1 kg., zależnie od marki, sklepu i miasta.

Czekoladę italską w tabliczkach można dostać tylko w sklepach spożywczych, cukiernie (pasticcerie) tabliczkowej czekolady italskiej nie trzymają, a zwykle tylko zagraniczną.

Walcząc jakością, miałyby wyroby czekoladowe polskie najprzedniejszych marek szanse powodzenia, przy umiejętnem umieszczeniu drogą odpowiedniej reklamy przez dobrze wprowadzonego w tej branży agenta.

Ponadto klimat italski wymaga różnych specjalności (np. czekoladki z masą z orzechów pochodzenia wschodniego, lub hiszpańskiego nie konserwują się w Italji). W Italji używają orzeszków piemonckich (można je nabyć w Turynie), oraz migdałów sycylijskich. Masa pralinowa powinna być twardsza dla Italji, aniżeli dla krajów północnych.

KREDYT I FINANSE

Banki emisyjne (od I. VII. 1926 — Banca d'Italia *)

Data	obieg i rezerwy			główne operacje				
	Obieg biletów bankowych	Bilety skarbowe	Zapas kruszcowy	Portfel wesklowy	Pożyczki	Kredyt otwarty	Wkłady na rach. bież. oproc.	Rachunek bież. Skarb. w Banca d'Italia
Koniec roku								
1914	2.936,0	657,2	2.738,6	995,0	208,9	312,8	388,9	196,2
1918	11.750,3	2.124,1	2.335,9	1.307,3	936,3	1.172,9	802,2	256,1
1919	16.281,3	2.270,2	2.044,9	2.044,0	1.574,5	1.903,4	726,1	31,1
1920	19.731,6	2.268,3	2.077,8	4.256,5	2.817,8	1.689,0	875,7	325,4
1921	19.208,9	2.267,0	2.998,7	5.181,1	4.839,2	1.981,3	931,3	1.047,3
1922	18.012,0	2.267,0	2.041,5	6.178,6	3.105,5	1.093,9	1.231,4	582,9
1923	17.246,5	2.427 7	1.847,4	7.996,6	3.387,7	1.293,4	1.190,7	2.011,4
1924	18.114,2	2.400 0	1.826.0	9.191,2	3 157,6	1.771,5	1.191.1	807,2
1925	19.349,6	2.100 0	2.040.9	10.041,6	3.915,0	1.284,2	1.001,3	1.505 7
1926	18.340,1	1.793,0	2.478,5	8.016,1	2.633,6	801,1	1.431,2	95.2
1927 stycz.	17.996,9	1.763,3	2.518,5	8.647,5	2.494.6	788,2	1.857,4	51.1
„ luty	17.882,0	1.763,0	2.580,6	8.715,0	2.023,6	852,5	1.540,2	250.2
„ marzec	16.675,3	1.763,0	2.623,3	7.939,8	1.771,2	754,8	1.529,6	31.4
„ kwiec.	17.578,4	1.763,0	2.748,9	—	1.838,6	714,4	1.389,3	585.9
„ maj	17.442,9	.578,0	2.842,9	7.849,3	1.610,5	643,4	1.897,5	490.0
„ czerw.	17.674 3	1.291,0	2.866,1	7.877,2	2.037,3	798,2	1.897,8	792.4
„ lipiec	17.844,3	1.171,0	2.903,1	7.524,6	1.411,2	652,8	2.587,4	197.8
„ sierpień	17.780,9	1.117,0	2.904,6	7.275,0	1.209,2	679,2	2.553,9	426.3
„ wrzesień	18.023 3	1.052,7	2.904,6	7.041,1	1.231,9	668,9	2.675,3	14.4
„ paźdz.	18.091.7	982.8	2.902.5	6.444.0	1.510.7	632.5	2.473.5	599 1
„ listop.	17 984.1	880.5	2.902.9	6.231.6	1.204.8	595.1	2 599.5	289.9
„ grudz.	17.992.1	783.0	12.105.9	3.809.5	1.604.5	657.3	2.066.7	1.105.7
1928 stycz.	17.380.7	691.0	12.116.9	3.519.5	836.0	659.3	2.976.7	114 5
„ luty	17.270.3	589.0	12 474.1	3.291.1	761.6	583 4	3.069.5	352.2
„ marzec	17.264 8	489 0	12.516.1	3.134.0	719.0	604 6	3.022.5	181 5
„ kwiec.	17.123 8	399 0	12.511.1	3.064.0	1.002.0	738.7	2.625.9	300.0
„ maj	17.105.0	343.0	12.173.8	2.936.5	1 044.3	701.	2.449 7	300.0
„ czerw.	17.323.5	296.0	12 075.5	3.005.2	1.792.6	618.6	2 349.3	300 0
„ lipiec	17.394.5	250 0	11.884.3	2.998 2	1.395.9	600.0	2.677.4	166.4
„ sierpień	17.140.3	229.0	11.745.3	3.013 6	1.626.9	578 3	2.440.9	300.0
„ wrzesień	17 476 2	205.0	11 645.4	3.018.5	1.395.4	559.6	2.010.8	300 0
„ paździer.	17.235.8	190.0	11.177.1	3.170.3	2.028.1	596.8	1.722.7	300.0
„ listopad	17.118.6	175.0	11 044.3	3.400.5	1.440.2	554.1	1.603.4	300.0
„ grudzień	17.295.4	161.0	11.070.3	3.720.3	1.761.3	716.1	1.525 2	300.0
1929 stycz.	16.589.4	157.0	10.795.4	3.581.0	1.228.6	534.6	1.914.9	300.0
„ luty	16.197.3	120.0	10.575.2	3.475.1	1.730.2	599.4	1 740.5	300.0
„ marzec	16.396.0	117.0	10.460.2	3.699 1	1.514.5	463.1	1.662.3	300.0
„ kwiecień	16.274.2	104.0	10.004.9	3.730 5	1.792.9	530.6	1.313.5	300.0
„ maj	16.250.9	99.0	10.036.5	3.681.1	1.428 4	503.2	1.249.8	300.0
„ czerw.	16.753.1	96.0	10.078.2	4.010.2	1.994.3	525.9	1.002.7	300.0
„ lipiec	16.887.3	96.0	10.094.4	3.892.5	1.327.0	543.0	1.228.8	300.0
„ sierpień	16.701.1	96.0	10.130.6	3.843.3	1.558.7	405.8	1.226.3	300.0
„ wrzesień	16.916.3	90.0	10.240.0	3.765.9	1.667 1	513.2	1.030.7	300.0
„ październ.	16.977.5	83.0	10 376.6	3.838.0	1.597.8	447.3	1.059.3	300 0
„ listopad	16.828.2	80.0	10.356.5	3.887.2	1 307.1	416.1	1.005.9	300.0

*) Przywilej emisji banknotów, który dawniej przysługiwał 3 bankom poczynając od 1 lipca 1926 r., przysługuje jedynie Banca d'Italia.

RÓŻNE

MIĘDZYNARODOWE TARGI W MEDJOLANIE W R. 1930.

(Fiera di Milano 1930).

Międzynarodowe Targi w Medjolanie organizują po raz dziesiąty w dniach 12—27 kwietnia 1930 r. wielki pokaz pracy wraz z konkursowem porównaniem najlepszej produkcji krajowej z produkcją firm zagranicznych.

Nowy Ogólny Regulamin przyszłych Targów, zdążający do coraz większego zespolenia sił wystawców oraz stworzenia jedynego, właściwego pojęcia Targów i zrozumienia ich doniosłości, znalazł już silny oddźwięk w całej Italji i zagranicą.

Ażeby okazać poparcie producentowi, który ze słusznym niepokojem, jeśli chodzi o wyzyskane udogodnienia, śledzi widoki tegorocznych Targów, dokonano rewizji taryfy dla wystawców i poczyniono wiele doniosłych ułatwień.

W myśl Ogólnego Regulaminu szerzy się między producentami żywą, silną propagandę dla przekonania ich, że jedynym, najważniejszym celem Targów jest pokazanie wzorów ich produkcji, nie jako elementów odosobnionych poszczególnych firm, lecz jako zbiorowego światowego wysiłku całej danej gałęzi produkcji.

Jeśli chodzi o budynki, o pomieszczenia, to Targi osiągnęły pod tym względem niemal szczyt doskonałości. Niemniej wszakże, z okazji wielkiego pokazu w roku 1930, różne pawilony otrzymają liczne ulepszenia, celem racjonalniejszego rozłożenia eksponatów, tak, że zwiedzający będzie miał do wszystkiego łatwy dostęp.

Zarząd Targów komunikuje również, że podczas Targów urządzona będzie w Pałacu Sportu druga Międzynarodowa Wystawa Samochodów, która zgromadzi najlepsze okazy produkcji tegorocznej fabryk italskich i zagranicznych.

„Przegląd Targów Medjolańskich" („La Revue de la Foire de Milan"), który dopełnia i syntetyzuje rozwój Targów, rozpoczął swoją kampanję propagandy na rok 1930 gorącym apelem do producentów, zapraszając przemysłowców do wczesnego zapisywania się i do zwracania się po wszelkie potrzebne wyjaśnienia i wskazówki do Dyrekcji Targów Medjolańskich.

PRZEKAZY POCZTOWE DO ITALJI.

(Assegni postali in Italia).

Od października r. ub. wprowadzono do obrotu pocztowego wzajemne przekazy pocztowe do Italji na warunkach, obowiązujących w obrocie zagranicznym.

Dopuszczone są tylko przekazy zwykłe, inne, jak telegraficzne, pobraniowe i zleceniowe wykluczono.

Suma przekazowa do Italji nie może przekraczać tysiąca lirów—a z Italji do Polski zł. 500 — z zastrzeżeniem, że kwoty przekazowe z Italji muszą być podane w lirach i centesimach.

Notowania średnie walut na giełdach italskich

Data	Francja	Szwaj-carja	Londyn	Berlin	Nowy Jork	Polska	Złoto
Średnio 1925	119.72	484.92	121.15	5.99	25.09	—	584.73
" 1926	83.43	500.72	125.87	6.18	25.93	—	400.20
" 1927	76.96	377.48	95.28	4.66	19.61	—	378.33
" 1928	74.60	366.31	92.56	4.54	19.02	—	367.02
Kwiecień 1928	74.62	365.28	92.53	4.54	18.95	212	365.72
Maj	74.73	365.90	92.67	4 54	18.98	212	366.30
Czerwiec	74.75	366.48	92.78	4.55	19.01	212	366.30
Lipiec	74.75	367.62	92.83	4.56	19.08	210	868.19
Sierpień	74.66	367.88	92.71	4.35	19.10	210	368.62
Wrzesień	74.69	368.11	92.75	4 66	19.12	210	368.94
Październik	74.62	367.60	92.62	4 55	19.10	210	368.44
Listopad	74 59	367.52	92.57	4.55	19.09	212	368.28
Grudzień	74.67	368.05	92.65	4.55	19.09	215	368.32
Styczeń 1929	74.68	367.69	92.66	4.54	19.09	215	368.32
Luty	74.63	367.49	92.70	4.54	19.09	214	368.28
Marzec	74.60	367.37	92.66	4.53	19.09	214	368.32
Kwiecień	74.63	367.65	92.68	4.53	19.09	214	368.27
Maj	74.63	367.85	92.64	4.54	19.09	214	368.38
Czerwiec	74.73	367.84	92.67	4,56	19.10	214	368.52
Lipiec	74.86	367.80	92.74	4.56	19.10	214	368.58
Sierpień	74.87	368.01	92.73	4.55	19.10	214	368.61
Wrzesień	74.83	368.31	92.68	4.55	19,10	214	368.61
Październik	75.06	369.40	92.98	4.56	19.10	214	368.46
Listopad	75.22	370.46	93.15	4.57	19.09	214	368 40
Grudzień	75.25	371.39	93.23	4.57	19.10	214	368.43

Parytet: 1 fr. szw. = 3.622127 lir. it., 1 złoty = 2.131442 lir. it., 1 f. szt. = = 910.46542 lir. it. 1 dol. St. Zj. = 19.00019 lir. it., 1 mk. niem. = = 4.625095 lir. it.

CENY

Wskaźniki cen hurtowych

(podług danych Izby Handlowej w Medjolanie)

grupy towarów	Artykuły spo-żywcze	Wyroby włókien.	Wyroby chemicz.	Minerały i metale	Mater-jały bu-dowlane	Różne produk. roślinne	Różne wyroby przem.	Ogólny wskaź-nik	Siła na-bywcza 100 lirów	Wskaź nik cen w złocie
Liczba towarów	37	18	20	23	8	7	12	125		
1913	100 —	100 —	100 —	103 —	100 —	100 —	100 —	100 —	100 —	100—
1922	568.80	583.07	437.25	520 15	519.75	508.21	535.80	529.35	18.84	—
1923	547.54	673.28	421.64	544.73	518.48	575.93	534.58	535.78	18.67	—
1924	562.38	709.37	460.10	547.51	554.41	491.21	542.99	553.51	18.08	124.8
1925	651.10	760.95	587.63	629.55	655.21	646.95	621.40	646.21	15.50	133.0
1926	683.38	660.36	513.36	660.03	686.76	641.86	637.01	654.41	15.29	131.0
1927	567.63	476.25	486.91	502.66	585.72	519.49	570.84	526.67	18.99	139.4
1928	554.65	451.18	443.63	429.14	521 30	508.17	557.28	491.36	20.35	133.9
Kwiecień "	556.55	459.73	447.59	422 17	522.22	511.81	555.12	492.72	20.30	134 8
Maj "	567.31	465.70	143.42	423.44	518.49	515 57	552.97	495.98	20.16	135.4
Czerwiec "	564.85	455.70	441.01	426.98	516.75	506.40	552.20	493.03	20 28	134.4
Lipiec "	548.75	461.56	438 05	428.30	516.76	483.03	556.33	488.11	20 49	132.6
Sierpień "	542.72	446.83	435.47	428.04	516.52	512.72	556.03	485.73	20.59	134.3
Wrzesień "	549.10	446.06	434.97	428.38	515.95	518.54	555.69	487.54	20.51	134.2
Paźdz. "	562.58	449.85	435.40	532.20	519.10	503.93	555.84	491.94	20.33	134.5
Listopad "	562.70	447.23	448.06	438.23	525.30	504.20	554.36	495.34	20.19	134.5
Grudzień "	560.02	449.85	450.31	439.48	528.93	514.66	555.15	496.57	20.14	134.5
Styczeń 1929	559.24	445.10	455.29	441 93	535.61	508.14	547 81	496.35	20.15	134.7
Luty "	569.03	440.07	454.06	450.11	540.97	511.09	527.16	498.24	20.07	135.3
Marzec "	570.11	440 22	448 51	456.47	541.00	519.49	471.63	498.86	20.05	135.4
Kwiecień "	562 04	432.72	445.64	452.20	541.00	501.36	466.09	492.64	20.30	133 8
Maj "	554.76	419.77	441 03	446.94	541.00	488.14	457.85	484 62	20.63	131 6
Czerwiec "	550.20	412.23	437.08	445.54	542.53	469.22	502.31	480.35	20.82	130.3
Lipiec "	537.82	411.21	437.88	445.43	542.91	467.23	505.55	477.27	20.95	129.5
Sierpień "	527.24	411.65	438.21	445.76	544.46	455.74	505.07	474.05	21.09	128.6
Wrzesień "	515.69	413.28	438.47	447.10	543.13	464.10	509.35	472.31	21.17	128.1
Paździer. "	516.22	404.98	483.15	446.59	541.78	468.15	499.41	470.19	21.27	127 6
Listopad "	508.72	393.45	431.00	443.25	541.78	472.93	487.60	464.23	21.54	126.0
Grudzień "	502 40	383.62	483.92	442.93	541.78	483.21	488.89	461.26	21.68	124.9

MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA W TURYNIE.

(Esposizione Internazionale di Torino).

„L'Associazione Nazionale Fascista fra Industriali dell'Automobile" (Narodowy Związek Faszystowski Przemysłowców Samochodowych) (Torino, via Giucciardini 3) zawiadamia, że dnia 12 kwietnia 1930 nastąpi otwarcie w gmachu Pałacu Sportowego (Palazzo dello Sport) w Medjolanie, III. Międzynarodowej Wystawy Samochodowej, który trwać będzie do dn. 27 kwietnia 1930 r.

Celem otrzymania bliższych informacji, należy zwrócić się bezpośrednio do:

Giunta Direttiva del III. Salone Internazionale del'Automobile, Piazza del Duomo 17, Milano.

MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA ZWIERZĄT W RZYMIE.

(Esposizione Internazionale di bestiame in Roma).

W dn. 8 marca w Rzymie, w tamtejszym ogrodzie zoologicznym została otwarta międzynarodowa wystawa zwierząt.

Koleje italskie aż do końca kwietnia będą udzielały wielkich zniżek w cenie biletów, dla osób, które pojadą na tę wystawę.

Notowania ważniejszych akcyj

na giełdach: w Medjolanie, Turynie, Genui, Rzymie i Tryjeście
(podług danych Centralnego Instytutu Statystycznego)

NAZWA PRZEDSIĘBIORSTW	Kapitał (w miljard.)	Wartość nominalna (w lir.)	Ilość akcyj (w miljard.)	Przeciętne kursy (w lirach)														
				Październik	Listopad	Grudzień	Styczeń 1929	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Czerwiec	Lipiec	Wrzesień
Banca d'Italia . . .	240	800	300	2555	2565	2767	2185	2216	2135	1891	1871	1918	1909	1908	1858	1805	2002	1921
Banca Commerciale . .	700	500	1400	1446	1482	1459	1450	1455	1387	1349	1370	1381	1378	1380	1363	1333	1353	1360
Credito Italiano	400	500	800	818	832	830	855	855	794	751	750	769	781	837	792	779	793	765
Ferrovie Mediterranee	90	350	258	600	589	577	574	610	610	631	661	660	735	717	731	751	755	6[illegible]9
Ferrovie Meridionali .	189,6	500	579	836	841	834	828	906	909	868	883	923	1059	1198	1149	1214	1217	1200
Navigazione Generale Italiana	600	500	1900	540	552	553	523	513	505	499	499	500	508	510	511	499	507	510
Cosulich	250	200	1250	170	173	168	158	156	133	108	100	99	104	93	92	85	84	82
Cotonificio Turati . . .	32	200	160	750	800	780	8[illegible]0	806	824	740	730	760	768	760	770	620	620	500
Cotonificio Val d'Olona .	18	200	50	420	438	450	450	452	450	420	420	400	450	440	481	520	504	460
Cotonificio Valle Seriana .	12	250	48	700	720	700	700	700	650	600	500	500	390	390	400	400	400	400
Manufattura Rossari e Vorzi	25	250	100	860	880	710	748	750	740	690	710	726	760	744	800	860	818	770
S. N. I. A. Viscosa . .	1000	150	6666	136	141	131	120	116	115	94	91	85	86	87	84	65	71	55
Cascami Seta	63	300	210	1050	1060	1030	1040	1120	1120	950	940	960	1020	1020	1010	920	930	734
Lanificio di Gavardo . .	8	200	40	1100	1100	1100	1100	1100	1040	1000	1000	1000	1000	920	900	850	870	870
Terni (elettr. e industr.)	600,7	400	1502	427	451	435	430	416	429	374	381	403	400	403	391	388	398	395
Montecatini	500	100	5000	268	301	284	281	281	285	245	246	252	252	258	260	248	250	240
Ilva	150	200	750	181	182	179	205	202	196	184	205	224	225	230	225	222	216	215
Metallurgica Italiana . .	60	100	600	164	169	165	160	175	185	181	179	184	198	198	205	210	215	194
Elba	60	40	1500	43	46	46	50	51	48	41	43	45	49	49	48	49	50	49
Breda	100	250	400	150	150	156	152	156	150	128	124	130	128	130	124	116	122	124
Fiat	400	200	2000	495	692	585	661	620	560	493	520	549	528	518	459	424	418	325
Edison	712,5	375	1900	780	810	830	890	940	900	750	760	840	840	874	860	824	806	768
Italiana Industria Zucchero indigeno	40	200	200	631	649	642	651	652	684	645	659	660	718	729	765	772	787	745
Ligure-Lombarda Raffineria Zuccheri	75	200	375	638	650	645	653	662	663	650	695	700	733	786	838	895	912	845
Eridania	45	150	300	491	490	497	491	496	489	446	467	479	477	482	470	471	469	430
Romana Beni Stabili . .	80	200	400	723	756	740	762	758	693	614	644	641	655	659	637	639	667	634

KRONIKA KULTURALNA — RASSEGNA CULTURALE

TEGOROCZNA ITALSKA NAGRODA LITERACKA.

(Premio letterario italiano dell'anno corrente.

20 listopada Komitet, złożony z 30 pisarzy i krytyków, który co roku wybiera najlepszą powieść italską do nagrody, po niedługiej dyskusji, odznaczył i wybrał rzecz Massima Bontempellego: „Syn dwu matek" (Il figlio di due madri).

Autor nagrodzonej powieści znany jest w Italji i poza Italją jako przywódca kierunku zw. Stracitta, którego organem jest Novecento (Wiek XIX—stąd Novecentisti). Nagrodzenie Bontempellego przyjęli z wielkiem zadowoleniem liczni jego towarzysze i zwolennicy, a publiczność czytająca dowiedziała się w ten sposób, że „Syn dwu matek" — jest najlepszą tegoroczną powieścią italską. Nagroda „Trzydziestu" odpowiada bowiem, z pewnemi zastrzeżenami, nagrodzie Goncourtów we Francji.

Należy przypomnieć, że Bontempelli jest jednym z najbardziej fantastycznych pisarzy italskich w dosłownem znaczeniu wyrazu, bo z wyobraźni uczynił cel i środek swej twórczości.

Wiecznie igrając z fantazją, buduje swoje zamki naprzemian na lodzie i na ogniu halucynacyj, operując na zimno i na gorąco materjałem zawsze bajecznie fantastycznym, nieprawdopodobnie śmiałym, nierealnym, nawet nie zbliżonym do rzeczywistości.

Do wspomnianej wyżej powieści nagrodzonej, wprowadził Bontempelli rzeczy i uczucia ludzkie nie bez dramatycznego napięcia i pokazał nam dwie matki, które wyrywają sobie jednego syna oraz miłość ludzką, matczyną ku niemu, pełną tragicznej rozterki.

ZAMEK ŚW. JUSTYNA.

(Il castello di S. Giusto).

Władze wojskowe italskie w Tryjeście oddały miastu, wzamian za odpowiednie budynki, przeznaczone na użytek wojskowy, starożytny zamek św. Justyna, wznoszący się na wzgórzu ponad Tryjestem.

Miasto przystąpi natychmiast do odbudowy zamku, burząc cały szereg dobudówek z czasów panowania austrjackiego, psujących piękną linję architektoniczną zamczyska.

UNA CONFERENZA DEL REPUTATO POLACCO PIASECKI SUL FASCISMO.

(Odczyt posła Adama Piaskiego o faszyzmie).

Il deputato Adamo Piasecki ha tenuto a Poznań una conferenza sul Regime Fascista e i suoi principi nella ricostruzione dello Stato in Polonia. Dopo aver parlato della crisi demo — liberale, del socialismo e della rivoluzione francese, il conferenziere ha esposto i principi di Governo del Fascismo, antitesi netta di tutte le altre ideologie delle quali il Fascismo ha dimostrato il completo fallimento. E'errato, presegue l'oratore—affermare che in Italia vige la dittatura di una persona. Indubbiamente Mussolini governa, ma governa per creare un sistema tale da imporsi per l'avvenire. Dopo aver riformato il Parlamento e costituzionalizzato il Gran Consiglio, l Fascismo ha completato l'organizzazione sindacale, realizzando così la struttura del nuovo tipo di organizzazione statale. La Polonia oggi afferma le sue tendenze di riforma statale e accingendosi al grave compito, deve tener conto di tutto ciò che il Fascismo ha creato e organizzato ai fini della originale organizzazione statale della nuova Italia:

FORUM MUSSOLINIEGO.

Największy pomnik sportowy wszechczasów.

(Il Foro di Mussolini).
(Il più pregevole monumento sportivo di tutti i tempi).

Każdemu dziś jest znane imię wielkiego dyktatora Italji — Mussoliniego, który złotemi zgłoskami zapisał się w historji swego narodu, a który obecnie ma otrzymać najwspanialszy pomnik, jaki kiedykolwiek wystawiono człowiekowi żyjącemu. Dziś bowiem w epoce, w której hasło sportu opanowało świat, najaktywniejszy niewątpliwie naród Europy, Italja, wystawia swemu zbawcy i boraterowi narodowemu najmonumentalniejszy pomnik wszechczasów; pomnik, który wprawdzie nie jest pierwszym, który jednak będzie bezsprzecznie najgigantyczniejszym z wszystkich, dotychczas mu wystawionych.

Rozwój ruchu sportowego Italji, inspirowany przez Duce, domagał się zresztą już oddawna odpowiedniego forum, na którem mogłyby się odbywać uroczystości, świadczące o sile i żywotności narodu W najbliższej więc okolicy Rzymu, pomiędzy Tybrem a Monte Mario powstanie stadjon olbrzym, zwany „Forum Mussolini", poprostu miasto sportowe, które będzie nietylko szczytem nowoczesnej sztuki architektonicznej, nietylko praktycznem zastosowaniem postępu techniki, lecz, co najważniejsze, najidealniejszym symbolem potęgi i siły ekspansywnej państwa.

Centrum tego „nowoczesnego Forum" będzie oczywiście gmach Akademji gimnastyki i sportów, w którym znajdą pomieszczenie 24 sale wykładowe, biblioteki, muzea, aula, laboratorja, jak również internat dla słuchaczy zamiejscowych. Największą jednak część całego 24 ha liczącego terenu zajmą dwie areny; pierwsza, zwana „małym stadjonem", zbudowana z białego marmuru kararyjskiego, pomieści 20,000 widzów, lecz będzie miała wygląd prawie nawet miniaturowy, wobec „Stadjonu wielkiego", w którym będzie mogło pomieścić się przeszło 130 tys. publiczności. Główna ta arena będzie otoczona licznemi boiskami dla wszelkiego rodzaju sportów, torami wyścigowemi, nawet plażą ze sztucznemi falami, na Tybrze zaś będzie urządzony specjalny tor dla regat wioślarskich.

92 posągi, przedstawiające najsławniejszych sportowców epoki klasycznej, będą zdobiły mury „małego stadjonu", przed nim zaś, na 15 metrowym cokole, będzie się wznosił największy pomnik marmurowy świata, 18 metrowa statua dyktatora Mussoliniego.

MARINETTI O AKADEMJI ITALSKIEJ.

(Marinetti sull'Accademia Italiana).

Futurysta i akademik Marinetti w obronie królewskiej Akademji Sztuki i Nauki italskiej w liście, wystosowanym do pisarza francuskiego Maurycego Bedel'a, między innemi pisze, co następuje: „Królewska Akademja Italji dąży do tego, by ustokrotnić rozmach, głębię i powagę twórczego ducha naszej rasy środkami prostemi i praktycznemi. Akademja ta różni się od innych tego rodzaju znanych instytucyj chociażby składem swych członków: dość wymienić akademika w tak mało akademickim wieku, jak fizyk Rermi (28 lat) czy takich nowatorów, jak Pirandello i Marinetti, zwłaszcza ten ostatni, — jeden z najgwałtowniejszych nowatorów w dziedzinie sztuki i literatury.

Wedle zasad, na mocy których powołał do życia tę akademję jej twórca (t. j. B. Mussolini), nieśmiertelni jej członkowie podlegać będą jednemu tylko prawu, prawu dumy narodowej, tak koniecznej w naszym kraju, zatruwanym przez sceptycyzm i małoskromny kult dla wszystkiego, co obce.

Rozumiem, że z głęboką tęsknotą wspomina Pan dawną, bierną Italję, która ubóstwiała turystów i stwarzała dla nich miłe ramy kolorowe, nasycone muzyką oraz liryzmem słabej bezdarnej wolności. Pańskie przekonania dzielą znakomici koledzy pańscy, jak Andrzej Gide i mój drogi przyjaciel Cocteau. Cóż robić, muszę Panu oświadczyć, że ta właśnie czułostkowość italska z przed lat dwudziestu z księżycami neapolitańskiemi, czy weneckiemi, z ciceronami i z antykwarjuszami i t. d., — jest dla nas już tutaj wstrętna".

ODCZYT O POLSCE W GENUI.

(Conferenza sulla Polonia tenutasi in Genova).

W dniu 14 listopada w Akademji Partenopea w Genui odbył się odczyt publiczny Tommasso Pompeo o Wrażeniach z podróży po Polsce.

WSPOMNIENIA O SIEMIRADZKIM.

(Ricordi del Siemiradzki).

Rzymski „Messagero" wydrukował długi artykuł p. t. „Konieczne przypom-

nienie", poświęciwszy go osobie i pracom artystycznym Henryka Siemiradzkiego. Autor artykułu charakteryzuje dzieła wielkiego artysty polskiego, jego poglądy na sztukę, oraz przypomina, że wśród wielbicieli artysty byli król Humbert, oraz niedawno zmarła królowa matka Małgorzata. W końcu artykułu autor podkreśla brak prac Siemiradzkiego w kolekcji obrazów artystów cudzoziemców, którzy pracowali w Rzymie, w miejscowej galerji sztuki współczesnej na Valle Giulia.

„LENIN" F. A. OSSENDOWSKIEGO.

(„Lenin" di F. A. Ossendowski).

Ostatnia praca Ossendowskiego p. t. „Lenin" wydana została najpierw po italsku, w przekładzie Leonarda Kociemskiego, nakładem ruchliwej medjolańskiej firmy wydawniczej „Corbaccio". Po polsku książka ta wyszła dopiero z końcem grudnia. Istnieją dwie powieści italskie, poświęcone krótkotrwałej epoce anarchji italskiej, w których dominuje postać wodza rosyjskiej rewolucji — „Via l'anarchia" M. Puccini'ego i „Rube" G. A. Borgese'go — obie wydane w r. 1921. Ale praca Ossendowskiego dopiero odtwarza w całej pełni obraz Rosji zbolszewizowanej. Szereg postaci, które odegrały rolę czołową w tej rewolucji, zgrupował polski pisarz dokoła Lenina, nadając akcji całej nienużące, żywe tempo.

POEZJE WIERZYŃSKIEGO.

(Poesie di Casimiro Wierzyński).

W wierszowanym przekładzie E. Damianiego ukazał się „Laur Olimpijski" K. Wierzyńskiego, w zbiorze „Scrittori Slavi" w Wenecji, nakładem wydawnictwa „La Nuova Italia". Tłumacz poprzedził zbiór lirycznych utworów polskiego poety krótkim wstępem, gdzie scharakteryzował Wierzyńskiego i jego poezję. Tłomaczenie oddaje wiernie treść pierwowzoru i pod względem poetycznym jest b. zbliżony do oryginału.

ŚMIERĆ ŚW. STANISŁAWA A FRESKI W ASSYŻU.

(La morte di San Stanislao e gli Affreschi in Assisi).

W ostatnim, dwudziestym drugim z kolei „Roczniku Krakowskim", ukazała się praca historyczno - naukowa młodego badacza Karola Estreichera, poświęcona głośnej w nauce i poza nauką sprawie wypadków, które rozegrały się przed wiekami pomiędzy Bolesławem Śmiałym i św. Stanisławem. Młody historyk, odkrył jeszcze jedno źródło do sprawy św. Stanisława, mianowicie italskie i tem ciekawsze, że odnoszące sę do dzieł sztuki plastycznej. Chodzi o znane już freski franciszkańskie z Asyżu powstałe w XIV wieku, ilustrujące w dwu obrazach scenę wskrzeszenia Piotrowina i scenę rozczłonkowania ciała biskupa przez katów.

K. Estreicher sadzi, że świadectwo kronikarza Galla Anonima, scena sądu na chrzcielnicy z Tryde, stanowiącej zabytek sztuki gotlandzkiej, dokładnie zbadany już przez polskich historyków i fresk z Assyżu, łączą się ze sobą w jeden łańcuch źródeł oryginalnych, genetycznie związany z informacjami Galla. Zdaniem K. Estreichera tym czynnikiem, który przechował tradycję Galla, była dynastja panująca. Do Assyżu zaś przynieśli ją Franciszkanie, związani blisko z tą dynastją.

„CHŁOPI" PO ITALSKU.

(I „Contadini" di Reymont tradotti in italiano).

Z końcem 1927 roku ukazał się w przekładzie italskim tom pierwszy „Chłopów" Reymonta. Teraz ukazał się tom drugi. Tłumaczką arcydzieła jest p. Aurora Beniamino.

SYNDYKAT FASZYSTOWSKI LITERATÓW.

(Il Sindacato Fascista degli Scrittori).

Zawiązał się i zaczął rozwijać działalność syndykat literatów (sindacato degli scrittori). Syndykat postawił sobie za zadanie sprawę kontraktu pisarza z wydawcą. Kontrakt ten odtąd nie będzie dowolny, ale będzie musiał być przedłożony i zdeponowany w Towarzystwie Pisarzy (Società italiana degli Autori), którego zadaniem jest obrona praw autorskich.

Ustalony typ kontraktu przyjmuje zasadniczo układ procentowy z tym ważnym dodatkiem, że musi być określony termin, na jaki autor ustępuje swoje prawa do danego dzieła. Dalej musi być określony termin, w którym wydawca zobowiązuje się dzieło ogłosić, pod groźbą unieważnienia kontraktu i utraty zadatku na rzecz autora. Kontrakt nie ustala wprawdzie wysokości procentu, ale — i to jest szczegół ważki — postanawia, że wszystkie egzemplarze książki muszą mieć pieczęć kontrolną „Towarzystwa pisarzy italskich", co uniemożliwia wydrukowanie większej liczby egzemplarzy ponad umówioną, a ze szkodą dla autora. Wreszcie wydawca jest obowiązany zdawać rachunki autorowi ze sprzedaży co sześć miesięcy.

PREMI LETTERARI DELLE CITTÀ POLACCHE.

(Nagrody literackie miast polskich).

Le municipalità delle principali città polacche hanno stanziato nel loro bilancio annuale delle somme da 5 a 10 mila zloty (da 11 a 22.000 lire) per conferire dei premi letterari ed artistici. In questi giorni la commissione apposita convocata dalla municipalità di Leopoli ha conferito il premio letterario di 7.500 zloty (16.000 lire) al notissimo poeta Leopoldo Staff per tutto l'insieme della sua produttività letteraria. Il premiato è uno dei migliori traduttori di Gabriele d'Annunzio in lingua polacca e a lui si deve una meravigliosa versione dei „Fioretti" di San Francesco, delle Poesie di Michelangelo, degli scritti di Leonardo da Vinci e della „Vita" di Benvenuto Cellini.

LE INSEGNE DI 15 REGGIMENTI POLACCHI ALLE REPRESENTANZE DI REGGIMENTI ITALIANI UN ELEVATO DISCORSO DEL MIN. GAZZERA.

(Wręczenie sztandarów 15 pułków polskich pułkom italskim. Podniosła przemowa min. Gazzera).

Al Ministero della Guerra si è svolta stamane una cerimonia improntata a vivo cameratismo militare italo - polacco.

L'ambasciatore di Polonia S. E. il conte Przeździecki, accompagnato dal personale dell'Ambasciata, rimetteva alle rappresentanze di 15 Reggimenti italiani appositamente convenute a Roma, le insegne di altrettanti Reggimenti polacchi.

L'atto gentile è la restituzione di analoga cortesia usata un anno fa dai Reggimenti italiani che oggi vengono decorati, i quali, per mezzo della R. Legazione a Varsavia, avevano fatto pervenire ai Reggimenti di Polacchi costitutisi in Italia durante la guerra le trombe d'argent e le drappelle dai colori dei singoli reggimenti. L'offerta che era stata molto gradita in Polonia, fu ricambiata con la consegna testè fatta al nostro R. Ambasciatore a Varsavia delle insegne che oggi S. E. il conte Przeździecki ha voluto recapitare di persona ai Reggimenti destinatari.

Intervennero alla funzione S. E. il Ministro della Guerra gen Gazzera, accompagnato dal suo Capo di Gabinetto Generale Grossi con S. E. il Sottosegretario di Stato On. Manaresi, il capo di S. M. dell'Esercito con numerosi altri ufficiali, generali e superiori dello Stato Maggiore e del gabinetto del Ministro. S. E. Gazzera pronunciò un breve e vibrante discorso, ricordando la resurrezione, avvenuta durante l'ultima guerra, della Polonia e la sua compartecipazione alla causa comune per la quale, in Italia, furono organizzati ben 18 Reggimenti di Polacchi. Terminata la guerra, con la liberatrice vittoria, la Polonia volle conservare il ricordo dei vincoli nati nella guerra ed ai reggimenti costituiti in Italia diede insegne dai colori italiani e nomi di nostri patriotti resisi benemeriti della Polonia: Sono queste le insegne delle quali la Polonia fa oggi offerta a nostro Esercito, insegne che testimoniano di un patto di fratellanza suggellato col sangue insieme versato e che S. E. il Capo del Governo ha voluto che fossero consegnate in presenza del Rappresentante della Polonia presso S. M. il Re d'Italia.

S. E. il Ministro ha terminato con un fervido voto augurale di prosperità e di grandezza della Polonia.

Terminato il discorso di S. E. Gazzera, l'ambasciatore di Polonia distribui personalmente le insegne ai singoli comandanti dei reggimenti decorati che sono i seguenti: 42°, 47°, 50°, 51°, 53°, 54,° 65° e 71° Fanteria; 3°, e 5° Alpini; Cavallegg. Vittorio Emanuele II; 18° Artiglieria da campagna; 1° Pesante campale e 8° Genio.

PRZEGLĄD PRASY POLSKIEJ I ITALSKIEJ — RESOCONTI DELLA STAMPA POLACCA ED ITALIANA

LA POLONIA COME FATTORE ECONOMICO E POLITICO NELL'EUROPA

(Polska, jako czynnik gospodarczy i polityczny w Europie).

(„Corriere Istriano" (Pola) 8.XII 1929).

Chi avrebbe osato pensare o predire dieci anni fa, che quella giovane repubblica, ancora spaurita dal turbine bellico, sorta dalla riunione di tre regioni, non ancora del tutto ridestate dal lungo dominio di tre diversi imperi, che dovettero scontare con il crollo i loro misfatti; attorniata all'esterno da piccoli e grandi Stati ancora in ebollizione, avidi e malcontenti della loro sorte, con frontiere aparte da tutti i lati, dilaniata all'interno da lotte di partiti e di fazioni, lotte dovute per lo più alla differente mentalità inculcata dai loro precedenti dominatori; e infine con i cosacchi rossi calpestanti con i loro focosi e snelli cavalli alle porte di Varsavia, minaccianti la millenaria civiltà europea — sarebbe stata in grado da sola di trovare il suo cammino consolidandosi tanto economicamente che politicamente in così breve volgere di tempo, dopo tante calamità di carattere politico e sociale che parvero ostacolare interamente il cammino verso l'ascesa e la pace di questo tanto straziato e infelsce Paese e così duramente provato nel corso della storia. Oggi, guardando indietro a dieci anni di distanza sul cammino e progresso fatto da questo Stato non sarà azzardato affermare che la Polonia compì un vero miracolo superando previsioni e sfatando giudizi affrettati. Ricacciate le orde bolsceviche nelle steppe russe, assicurati, calmati gli animi all' interno, la Polonia con vero spirito di sacrificio e con abnegazione patriottica si mise a ricostruire e risanare le profonde ferite inferte dalla Guerra e quanto essa ebbe a distruggere.

Tutto era da fare o rifare: amalgamare e uniformare innanzitutto le tre differenti mentalità, dovute al diverso livello economico e culturale delle tre provincie, in quanto il territorio del Congresso proveniva dal dominio russo, l'Alta Slesia da quello tedesco e infine una parte della Galizia con Cracovia—dall'Austria. Uno spirito nuovo era da formare, una mentalità polacca mancava ancora in questo popolo, così differente economicamente e spiritualmente, ma in gran parte omogeneo etnicamente. Con ciò non voglio dire che a questa giovane nazione mancasse un senso patriottico e la coscienza di una. Polonia indipendente nel singolo individuo o tra la massa, ma necessitava ch'esso fosse ridestato e vivificato, dopo il torpore e abitudini diverse di un si lungo servaggio.

Ora tutto è stato in gran parte raggiunto. Dall'unità politica, si arrivò a quella economica e spirituale. Ecco l'opera fattiva di questa giovane repubblica!

Stabilimenti industriali ricostrutti, frondati dei nuovi. Sistemazione di tronchi ferroviari per allacciarli al resto del tronco europeo, perchè bisogna notare che le provincie facenti parte dell'ex-imperio russo avevano uno scartamento più grande al nostro normale, lavoro di riadattamento compiuto in parte, già durante la guerra, dalle truppe d'occupazione germanica. L'emissione dello zloty-oro, come premessa alla stabilità economica e finanziaria del Paese. Costruzione di Gdynia, porto al mare Baltico, sorto da un gruppo di casolari di pescatori. Conclusione di numerosi trattati commerciali con gli stati finitimi e lontani onde poter esportare facilmente e trovare dei convenienti mercati di assorbimento per le immense riserve naturali. La Polonia può esser chiamata l'intermediaria tra i paesi industrali dell'Europa occidentale e quelli agricoli dell'Oriente. E pure la porta verso l'Oriente malfido, avvolto dal mistero e dallo spirito fatalistico russo, appartatosi volutamente dalla civiltà europea coi suoi fallaci e subdoli dogmi sociali. Tutta questa ascensione e tutto questo lavoro di ricostruzione venne dalla Polonia glorificato e mostrato all'Europa attonita alla fiera di Poznań che doveva essere l'apoteosi del popolo polacco, tenace lavoratore, guidato dalle sicure mani di Pilsudzki, fondatore e ricostruttore della Polonia.

Grande importanza, come già detto oltre all'agricoltura, ha nella Polonia l'industria. Un milione di operai erano occupati nel 1928, nelle industrie delle materie prime, con un aumento del 50 p. c. negli ultimi tre anni. Cifra abbastanza eloquente che non ha bisogno d'essere commentata. Nel 1913 si estrassero oltre 40 milioni di tonnellate di carbone, produzione che scese nel 1919 a 23 milioni per oltrepassare quest'anno i 40 milioni ponendosi oltre il livello dell'anteguerra. Solo l'esportazione dell'Alta Slesia ammontava nel 1928 a 9,81 milioni t. di carbone che per la maggior parte prende la via di Gdynia, destinato in parte ai paesi scandinavi, dove però deve sostenere la dura concorrenza del carbone inglese. Tanto è vero che quasi tutte le città nordiche e baltiche della Germania vengono fornite dal carbone inglese, perchè più conveniente. Per la produzione del ferro la Polonia si trova al 13° posto della produzione mondiale. Rinomata e molto sviluppata è l'industria tessile concentrata attorno il bacino di Lodz, chiamato la Manchester polacca. Qui lo sforzo fu veramente fantastico, poichè tutto era da ricostruire dopo la bufera devastatrice della guerra, che ne fece scempio e ridusse a ruderi le numerose fabbriche tessili. Una industria del tutto nuova sorse nel dopoguerra: quella elettrotecnica con due grandi fabbriche ed altri numerosi impianti, che deve la sua creazione alla guerra doganale polacco-germanica, inasprita viepiù dalle tese relazioni politiche. Ad onta di tutto ciò la Polonia è soggetta per l'industria elettrica per quasi il 60 p. c. dalla Germania e Cecoslovacchia. Una delle industrie più redditizie è certamente l'esportazione del legname che frutta annualmente il bilancio commerciale polacco 540 milioni di zloty oro.

Tutte queste industrie fin qui enumerate non avrebbero potuto prosperare e andare in efficienza senza il concorso del copioso capitale straniero, in prevalenza americano, francese e belga, il primo rappresentato dalla Harriman Corporation, detentrice del maggior numero di fabbriche chimiche e miniere di piombo.

Oggi la Polonia non esercita soltanto una funzione economica nell'Europa, ma è pure un fattore politico non trascurabile. Sentinella avanzata della civiltà europea e delle sue sacre istituzioni verso le infinite e solitarie lande e steppe della pianura sarmatica, argine contro la marea moscovita tenuta a bada dalla Vistola. Già Napoleone vide l'importanza di questo popolo, istituendo l'effimera Polonia del Congresso, che doveva servire da sentinella contro la Russia, ingoiata dalla Santa Alleanza. Terra che diede degli eroi come un Sobieski e altri che si acquistarono dei meriti verso l'Europa occidentale per averla salvata da ulteriori invasioni di popoli barbari.

Dott. Tabouret Attilio.

LA BANCA AGRICOLA DELLO STATO

La Banca Agricola dello Stato a Varsavia deve essere considerata, oggi, come una tra le piú importanti istituzioni finanziarie dello Stato ed uno dei piú importanti fattori della vita economica della Polonia. Quale istituzione del Governo, nel campo della politica agraria, essa occupa nel Paese una posizione preeminente per quanto concerne l'organizzazione dell'attività creditizia a favore della media e della piccola agricoltura.

Fondata nell' anno 1919, non poteva nei primi tempi svolgere compiutamente la sua attività, incepata all' inizio dall' instabilitá dei rapporti economici e della valuta. Le basi dello sviluppo morale del l'Istituzione in parola, si crearono in seguito alla stabilizzazione della valuta polacca ed alla possibilità di ottenere piú ampi mezzi da parte dello Stato per coprire il fabbisogno del credito agrario.

Il capitale della Banca cresceva intanto gradualmente. Esso ammonta ora a 148 milioni di zloty, di cui 130 mil. formano il capitale di fondazione e 18 mil. quello di riserva. Altre operazioni che completano l'attività creditizia della Banca sono: depositi pubblici e privati, crediti esteri, emissioni di credenziali e di obbligazioni di bonifica.

Secondo le norme dello Statuto, la Banca Agricola dello Stato ha il precipuo compito di proteggere lo sviluppo dell' agricoltura, dell' industria agricola, dell' economia rurale, ecc.

La svariata attività creditizia della Bancą risulta dall' attuazione dei compiti della medesima, indicati nello Statuto, e puó essere divisa in reparti, cioè: accordare agli agricoltori crediti a breve scadenza, in contanti dai suoi fondi propri, per tramite di istituti creditizi locali, ecc. allo scopo di migliorare ed accrescere la produzione delle aziende agricole, di incrementare gli affari, nonchè i cosidetti crediti di merci, sotto forma di concimi azotati, di materiali incombustibili per tutti, ecc, 2) accordare crediti a lunga scadenza con credenziali ed obbligazioni di bonifica per l'acquisto, l' integrazione, il parcellamento di possessi rurali, per le bonifiche, ecc. 3) accordare crediti su fondo del Governo, amministrati dalla Banca, che costituiscono prevalentemente il credito investiziario a condizioni ridotte.

Il notevole sviluppo di crediti si può rilevare dalla ricapitolazione statistica seguente:

Sviluppo delle piu importanti voci del bilancio della Banca Agric. dello Stato negli esercizi 1924—29.

Date	Crediti a breve scad.	Prestiti dai fondi amministr. dalla Banca	Prestiti a lunga scad. con credenziali e obbligazioni di bonifica	Capitali propri della Banca	Ammontare totale dei bil
	In milioni di zloty				
31.XII.1524	10,4	6,4	—	3,1	27,1
31.XII.1925	25.5	29,9	0.1	12.0	88,7
31.XII.1926	52,6	53.4	7,8	15,0	157,6
31.XII.1927	129,9	93,8	41,4	79.1	424,9
31.XII.1928	190,6	172,7	154,6	140.2	738,5
31.XII,1929	244,8	215,1	260,7	148,5	1.119,8

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

Państwowy Bank Rolny w Warszawie jest dzisiaj jedną z najpoważniejszych państwowych instytucyj finansowych i odgrywa pierwszorzędną rolę w życiu gospodarczem Polski. Będąc organem wykonawczym Rządu w zakresie polityki rolnej posiada on decydujące stanowisko w Polsce pod względem organizacji kredytowej dla drobnego i średniego rolnictwa.

Państwowy Bank Rolny powstał w roku 1919. W pierwszych latach działalność Banku była jednakże hamowana przez niestałość stosunków gospodarczych i walutowych. Dopiero stabilizacja polskiej waluty i możność zaangażowania większych środków państwowych na cele kredytu rolniczego stworzyły podstawy dla normalnego rozwoju tej instytucji.

Kapitały własne Banku wzrastały stopniowo, osiągając obecnie sumę 148 miljonów złotych, z czego 130 miljonów przypada na kapitał zakładowy, a 18 miljonów na fundusze rezerwowe. Poza kapitałami własnemi czerpie Bank środki na akcję kredytową, wkładów publicznych i prywatnych, kredytów zagranicznych, emisji listów zastawnych i obligacyj meljoracyjnych.

W myśl postanowień Statutu zadaniem Państwowego Banku Rolniczego jest popieranie rozwoju rolnictwa, przemysłu rolnego, gospodarczego rozwoju wsi i t. p.

Różnorodna akcja kredytowa Banku, wynikająca z realizacji zadań tej instytucji, nakreślonych w Statucie, da się podzielić na trzy grupy: 1) kredyty krótkoterminowe z funduszów własnych, udzielane rolnikom w gotówce na podniesienie produkcji gospodarstw rolnych, na cele obrotowe, za pośrednictwem miejscowych instytucyj kredytowych i t. p. oraz t. zw. towarowe w nawozach sztucznych, materjałach na ogniotrwałe krycie dachów i t. p., 2) kredyty długoterminowe w listach zastawnych i obligacjach meljoracyjnych na kupno gruntu (scalanie, parcelacja i t. p.), oraz na meljoracje, 3) kredyty z funduszów Rządowych przez Bank administrowanych, które stanowią przeważnie ulgowy kredyt inwestacyjny.

Jak wielki rozwój wykazują te kredyty świadczy o tem niżej załączone zestawienie statystyczne.

Rozwój ważniejszych pozycyj bilansowych P. B. R. w latach 1924—29.

Data	Kredyty krótkoterminowe	Pożyczki z fund. administr	Pożyczki długoterm. w l. z. i obl. melj.	Kapitały własne	Ogólna suma bil.
	w miljonach złotych				
31.XII.1924	10,4	6,4	—	3,1	27,1
31.XII 1925	25.5	29,9	0,1	12,0	88,7
31.XII.1926	52,6	53,4	7,8	15,0	157,6
35.XII.1927	129,9	93,8	41,4	79,1	424,9
31.XII.1927	190,6	172,7	154,6	140'2	738,5
31.XII.1929	244.8	255,1	260,7	148,5	1.119,8

ZAPOTRZEBOWANIA I OFERTY ORAZ PRZEDSTAWICIELSTWA

338 a. *Owoce suszone, migdały, warzywa, oliwę, nasiona* i t. p. pragnie importować do Polski firma z Bari i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

339 a. *Farby i chemikalja*—pragnie importować do Polski firma z Canneto-Lipari i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

340 a. *Surowiec do wyrobu kapeluszy filcowych* — pragnie importować firma z Montevarchi i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

341 a. *Maszyny do wyrobu makaronu dla użytku domowego* — pragnie importować do Polski firma w Bergamo i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

342 a. *Kwas cytrynowy* — pragnie importować do Polski firma z Bolonji i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

343 a. *Maszyny rolnicze* — pragnie importować do Polski firma z Modeny i w tym celu poszukuje przedstawicieli.

344 a. *Rowery* — zamierza importować do Polski firma z Alessandrji i poszukuje przedstawicieli na Polskę.

345 a. *Artykuły elektrotechniczne z rogu naturalnego* — pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

346 a. *Konserwy z owoców i jarzyn* — pragnie importować do Polski firma z Tryjestu i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami ewent. powierzy przedstawicielstwo.

347 a. *Owoce i warzywa suszone* — pragnie importować do Polski firma z Udine i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

348 a. *Marmur* — pragnie importować do Polski firma z Carrary i poszukuje przedstawicieli.

349 a. *Stemple kauczukowe i metalowe* — pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

350 a. *Oliwę jadalną* — pragnie importować do Polski firma z Salerno i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

351 a. *Zabawki mechaniczne* — pragnie wprowadzić na rynek polski firma z Wenecji i poszukuje na ten artykuł przedstawicieli.

352 a. *Artykuły spożywcze* — pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

353 a. *Żelaziwo* — pragnie importować do Polski firma z Modeny i nawiąże stosunki z odnośnymi importerami.

354 a. *Meble gięte z Polski* — pragnie importować do Italji firma z Turynu i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

355 a. *Marmur* — pragnie importować do Polski firma z Carrary i poszukuje przedstawicieli na Polskę.

356 a. *Wyroby jedwabne* — pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i powierzy na Polskę zastępstwo swych artykułów.

357 a. *Fontanny elektryczne pokojowe* — pragnie wprowadzić na rynek polski firma z Lucca i powierzy zastępstwo tego artykułu na Polskę.

358 a. *Piece do użytku domowego i przemysłowego* — pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i poszukuje zastępców na Polskę.

359 a. *Sznurki i taśmy* — pragnie importować do Polski firma z Rzymu i w tym celu nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

360 a. *Części zamienne samochodów* — pragnie importować do Polski firma z Turynu i poszukuje przedstawicieli na Polskę.

361 a. *Konserwy pomidorowe* — pragnie importować firma z Genui i nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

362 a. *Pieczęcie metalowe* — pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i pragnie powierzyć zastępstwo na Polskę.

363 a. *Aparaty telefoniczne* — pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i poszukuje przedstawicieli na Polskę.

364 a. *Płyn do klejenia* — pragnie importować do Polski firma z Cusano Milanino i poszukuje zastępców na Polskę.

365 a. *Konserwy z grzybów* — pragnie importować firma z Collesalvetti i w tym celu nawiąże stosunki z importerami polskimi.

366 a. *Farby, lakiery i inne artykuły chemiczne*— pragnie importować do Polski firma z Canneto Lipari i poszukuje zastępców na Polskę.

367 a. *Majolikowe wyroby artystyczne* — pragnie importować do Polski firma z Florencji i poszukuje zastępców na Polskę.

368 a. *Artykuły spożywcze* — pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i poszukuje zastępców na Polskę.

369 a. *Gąbki kauczukowe* — pragnie importować do Polski firma z Ancony i powierzy zastępstwo na Polskę.

370 a. *Ekstrakt kasztanowy* — pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i nawiąże stosunki z zainteresowanemi firmami.

DOMANDE E OFFERTE DI MERCI E RAPPRESENTANZE

133 b. *Stoffe di cotone e di lana per fodere* — ditta di Varsavia desidera entrare in relazioni con ditte produttrici di tali articoli.

134 b. *Tessuti per mobili* — ditta di Katowice desidera entrare in relazioni con ditte produttrici di tali articoli.

135 b. *Macchine per lavare la sabbia* per acquedotti — ditta di Cracovia desidera entrare in relazioni con ditte produttrici di tali articoli.

136 b. *Oleografie e olio di legno di oliva*—ditta di Wilno desidera entrare in relazioni con ditte esportatrici di tali articoli.

137 b. *Pelli da pellicceria* — ditta di Varsavia desidera entrare in relazioni con ditte esportatrici di tali articoli.

138 b. *Frutta meridionali* — ditta di Leopoli desidera entrare in relazioni con ditte esportatrici di tali articoli.